

ทางด้านเงิน

ทางด้านจีน	
การศึกษาวิเคราะห์งานบริการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กรณีศึกษาบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui รัตนาภรณ์ สุขสม, LIU SEN	1038
การศึกษาเปรียบเทียบกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการให้บริการภาษาจีน ของวัดร่องขุน บ้านดำ และวัดร่องเสือเต้น จังหวัดเชียงราย ณัฐธยาน์ ลิ้มปกาญจนารัตน์, ZHAO PING	1046
ผลกระทบจากการแปลภาษาจีนบนฉลากสินค้าไทยต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภคชาวจีน บัณฑิตา ปิวราพันธ์วิธา, นริศ วศินานนท์	1058
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร รัตนา เรือนแก้ว, LI YANFENG	1069
ศึกษาปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีนต่อพระเครื่อง วัดถุมงคล เครื่องราง ของขลังของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - 2565 พรหมมินทร์ จังกาเสถียร	1083
汉语网络语言对泰国初级汉语学习者的语言认知影响研究 THANEE TAECHASWATEKUL	1097
泰国初一汉语初学者口语表达偏误研究——以泰国曼谷帮高皇家 圣谕中学为例 YOU FANGYU, LI CHAO	1107
泰国零基础学生汉语口语教学分析及教学设计研究——以《说 话》教材为例 CUI YING, LI CHAO	1113
泰国线上中文教学现状 LI HUI, HAN YINGQI	1119
面向来华留学生的汉语教材中的鲁迅作品选编研究 MAO YU	1125
国际文凭小学课程模式对泰汉语教学的应用研究 YIN YI	1132
国际文凭项目 IBDP 汉语初级语言课程 阅读理解部分分析及其教 学策略研究 WEI LANQIAN	1144
多媒体在国际汉语口语教学中的应用研究——以贵阳市幼儿师范	1155

高等专科学校中老合作办学项目为例 ZHAO QI	
双师协助式汉语教学探索——以泰国北榄易三仓学校为例 LI JIAYING	1165
泰国艺术大学汉语教育专业 4+1 模式与 2+2+1 模式对比研究 LI ZIBING, TIAN CHUNLAI	1174
中泰出版社《旅遊漢語》教材對比研究——以中國上海大學出版社《旅遊漢語》與泰國素可泰大學出版社《旅遊漢語》為例 VIRATUTCH SRISOMBAT	1190
泰国初级汉语学习者汉语拼音学习问题与解决方案研究 ——以泰国北榄府萨拉萨维特学校为例 SUTHIDA LEENA, LI CHAO	1206
泰国汉语网络课堂教学调查研究—以邦高皇家圣谕中学为例 KWANRUEN SINGTO	1226
CASE STUDIES OF CHINESE SERVICE OF THE POLICE OF TAK IMMIGRATION BUREAU IN THAILAND: Case studies of Chinese people Entering the kingdom by using channels other then those checkpoints designated by law Nantana Supaluck	1239

การศึกษาวิเคราะห์งานบริการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
กรณีศึกษาบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui
Study and Research on Chinese Tourism Services in Koh Samui Surat Thani
Province by Example Mr.Tu Fishing & Speed Boat Samui Company

รัตนาภรณ์ สุขสม^{1*}, LIU SEN²

¹College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

²College of Logistics, Yunnan University of Finance and Economics, P.R.China

*Email : rattana1665@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาด ศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันการท่องเที่ยว ศึกษาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว และศึกษาการใช้ภาษาในการสื่อสารของบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์สำหรับเจ้าของบริษัท พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-40 ปี กับ 31-40 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาปริญญาตรี และรายได้ 10,001-20,000 บาท กลยุทธ์ทางการตลาดในเกาะสมุยของบริษัท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน และด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก และความได้เปรียบทางการแข่งขันการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านกลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง และด้านกลยุทธ์ผู้นำด้านต้นทุน อยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการวิเคราะห์สำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาใช้บริการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้ 20,001-30,000 บาท คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก และการใช้ภาษาในการสื่อสารของบริษัท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านความสามารถในการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านภาษาสำหรับการนำเที่ยว และด้านความถูกต้องและความชัดเจนของภาษา ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์ทางการตลาด, ความได้เปรียบทางการแข่งขัน, คุณภาพการบริการ, บริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui

Abstract

This thesis objective of this study marketing strategies, study the competitive advantages of tourism, study tourism services of quality and study use of language in communication of Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui. which is a quantitative research by using questionnaires to collect data. And the statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research was found that the 1) The results of analysis for the owners of company was found that most of them were female, aged between 20-40 years old and 31-40 years old, marital status, bachelor's degree and income 10,001-20,000 baht. The marketing strategy in Koh Samui company overall at a high level, the most average was the physical environment, followed by the service process, the price, the place, the marketing promotion, the staff and the products which every aspect at a high level. The tourism competitive advantage in Koh Samui company overall at a high level, found that the terms of differentiation strategies and cost leadership strategy at a high level. 2) The results of analysis of Chinese tourists was found that most of them were female, aged between 31-40 years, marital status, education level lower than bachelor's degree and income 20,001-30,000 baht. The tourism services of quality in Koh Samui overall at a high level. The most average was the terms of reliability, followed by the concreteness of the service, the knowing and understanding customers, the terms of giving confidence to customers and customer response which every aspect at a high level. The use of language in communication overall at a high level. The most average was the ability to use language, followed by language for tourism and the accuracy and clarity of the language which every aspect at a high level.

Keywords : Marketing Strategy, Tourism Competitive Advantage, Tourism Service Quality, Mr.Tu Fishing & Speed Boat Samui Compa

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากการอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแต่ละประเทศนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จึงถือได้ว่าธุรกิจการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลก โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตจนเป็นสินค้าหลักในระบบการค้าหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศและเกิดขึ้นในหลายประเทศ สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในช่วงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาถือว่าเป็นพลังขับเคลื่อนที่มีบทบาทชัดเจนเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องมากมาย เป็นการสร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชนและประเทศชาติ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะการแข่งขันด้านคุณภาพ การบริหารจัดการ และการบริหารจัดการอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นธุรกิจการท่องเที่ยวไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมคุณภาพของการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นมาตรฐานสากล และประเทศไทยก็เป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ เพราะมีสถานท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย และธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ และมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลากหลายที่เป็นทางเลือกอันดับต้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวจะนึกถึง และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามมากมายที่ได้รับความนิยม มีส่วนทำให้ค่า GDP ของไทยอยู่ที่ประมาณ 17.7% ใน พ.ศ. 2559 และ ในปี พ.ศ. 2550 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่า 14 ล้านคน ทำให้มีรายได้เข้าประเทศมากถึง 547,782 ล้านบาท เป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นอันดับที่ 18 ของโลก

เกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมประเภทชายหาด และเกาะในบริเวณฝั่งอ่าวไทย ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 247 ตารางกิโลเมตร มีสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นชื่อจำนวนมากทั้งหาดเฉวง หาดละไม น้ำตกหน้าเมือง วัดพระใหญ่ และถนนคนเดินตามย่านต่าง ๆ บนเกาะ และยังเป็นจุดศูนย์กลางในการเดินทางไปยังเกาะที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งหมู่เกาะอ่างทอง เกาะพะงัน เกาะเต่า และเกาะนางยวน และยังเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย รองจากเกาะภูเก็ต และเกาะช้างใน จังหวัดตราด ซึ่งพื้นที่บนเกาะมีทั้งชายหาดที่สวยงาม มีโรงแรมรีสอร์ททุกระดับ สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า และสนามบิน ทำให้กลายเป็นสถานที่ต่างอากาศที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเท่านั้น ในเวลาเดียวกันเกาะสมุยยังดึงดูดให้ทั้งคนไทย และคนต่างชาติเข้ามาลงทุนทำธุรกิจมากมาย อาทิเช่น ธุรกิจสปา ธุรกิจที่พักโรงแรม เป็นต้น ทำให้ธุรกิจบริษัททัวร์ เป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่น่าสนใจ โดยการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและการบริการให้กับนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศของเกาะสมุยที่สวยงาม และสร้างความมั่งคั่งให้กับบริการของธุรกิจการท่องเที่ยวด้วย

Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui เป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยมีการจัดโปรแกรมทัวร์พานักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เที่ยวบนเกาะสมุย บริษัทก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2549 เปิดให้บริการทุกวันเวลา 07.30-16.30 น. ไม่มีวันหยุด ปัจจุบันมีพนักงานรวมทั้งหมด 45 คน แบ่งเป็นเพศชาย 37 คน เพศหญิง 8 คน แบ่งออกเป็นคนไทย 15 คน คนงานต่างด้าว 29 คน และไกด์คนต่างชาติ 1 คน โดยประธานบริหารบริษัท คือ คุณไกรวุฒิ สุขสม (บริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui) และคุณณณมล สุขสม (รองประธาน) (บริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกาะสมุยเป็นเกาะที่มีความสวยงามและมีนักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา การบริการการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กรณีศึกษา บริษัท Mr.Tu ทั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดและการแข่งขัน รวมถึงการสื่อสารการใช้ภาษา ของบริษัท เพื่อนำมาปรับใช้ให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่รับบริการให้บรรลุความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างความประทับใจในการบริการการท่องเที่ยวที่ดี อีกทั้งยังแนวทางในพัฒนาธุรกิจการบริการการท่องเที่ยวภาษาจีนในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีของบริษัทมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องในอนาคตได้

ระเบียบการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดในเกาะสมุยของบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui
- เพื่อศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui
- เพื่อศึกษาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui
- เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในการสื่อสารของบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui

2. ขอบเขตด้านพื้นที่บริษัท

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่การศึกษาที่ Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าของบริษัท พนักงานบริษัท และกลุ่มลูกค้าคนจีนที่เข้ามาใช้บริการกับบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui ที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าของบริษัท และพนักงานบริษัท จำนวน 5 คน และกลุ่มลูกค้าคนจีนที่เข้ามาใช้บริการกับบริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui จำนวน 45 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน ซึ่งคำนวณจากสูตรของ W.G. Cochran (1977) โดยเลือกวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นลูกค้าคนจีนที่เคยใช้บริการกับบริษัท และมีความพร้อมในการตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา

การศึกษาวិเคราะห์งานบริการการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กรณีศึกษา บริษัท Mr.Tu Fishing & Speed boat Samui ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดในเกาะสมุยของบริษัท พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เห็นว่า สำนักงานบริษัทที่ว์รตตกแต่งสวยงามน่าเชื่อถือ และมีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ท่องเที่ยวและการค้าขาย ร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรมได้เป็นอย่างดี และบริษัทออกแบบเว็บไซต์มีความน่าสนใจ เนื่องด้วยบริษัทมีประสบการณ์ในการบริการลูกค้าจากการให้ความเห็นของนักท่องเที่ยวแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ และมีการจัดระบบการปฏิบัติการที่มีคุณภาพ ทำให้การบริการมีความน่าเชื่อถือระดับหนึ่ง ซึ่งการบริการยังส่งผลถึงนักท่องเที่ยวที่บอกต่อกันปากต่อปาก รองลงมา คือ ด้านกระบวนการให้บริการ เห็นว่า มีการ

สอบถามความพึงพอใจระหว่างการใช้บริการ เพื่อให้การบริการให้มีคุณภาพ เนื่องด้วยพนักงานมีการให้บริการตามความต้องการของนักท่องเที่ยวมีการสอบถามทัวร์ที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ และมีการแนะนำให้อ่านข้อมูลอย่างละเอียดชัดเจน ทำให้การบริการมีการใส่ใจดูแลและให้ความสำคัญในการบริการได้อย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง ด้านราคา เห็นว่าค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวเหมาะสมกับบริการที่ได้รับ เนื่องด้วยเจ้าของบริษัทต้องการกำหนดราคาให้กับนักท่องเที่ยวด้วยความเหมาะสมและเป็นธรรมและมีการบริการที่เท่าเทียมกัน ทำให้บริษัทมีการจัดโปรแกรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวตลอดการให้บริการ และสร้างความน่าเชื่อถือในการบริการได้อย่างเหมาะสม ด้านสถานที่ เห็นว่า ป้ายบอกทางในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และบริษัทมีสถานที่จอดรถที่สะดวกสบาย เนื่องด้วยบริษัทมีสัญลักษณ์ที่โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย ทำให้การจัดการสถานที่ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการรองรับลูกค้าได้ ด้านการส่งเสริมการตลาด เห็นว่า มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์โปรแกรมทัวร์ที่น่าสนใจ การส่งเสริมการขายน่าสนใจ เช่น ส่วนลดพิเศษ เป็นต้น มีการร่วมมือกับชุมชนในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว และมีช่องทางในการติดต่อบริษัททัวร์หลายช่องทาง หากเกิดปัญหากับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เนื่องด้วยในปัจจุบันการประชาสัมพันธ์สื่อให้เป็นที่รู้จักทำได้ง่าย และสะดวกสบายทำให้การตลาดมีความน่าสนใจ ซึ่งเป็นช่องทางในการส่งเสริมการตลาดให้เป็นที่รู้จักได้ง่ายมากขึ้น ด้านพนักงาน เห็นว่า มีคณาจารย์ที่เชี่ยวชาญมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เนื่องด้วยบริษัทมีการให้ความรู้พนักงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การบริการมีความชำนาญและมีประสบการณ์ที่ดี และด้านผลิตภัณฑ์ เห็นว่า รสชาติอาหารถูกปากนักท่องเที่ยว และ โรงแรมที่พักมีความสวยงาม และปลอดภัย และ ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวในทัวร์เดียวกันมีคุณภาพ เนื่องด้วยบริษัทให้ความสำคัญกับการบริการและตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวในทุกระดับ บริษัทจึงมีทัวร์ที่น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ ทำให้กลยุทธ์ทางการตลาดในเกาะสมุยของบริษัท โดยภาพรวมจึงทำให้อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านกลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง เห็นว่า มีสินค้าเสริมและการบริการภายในทัวร์มาจำหน่าย เช่น ของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว หรืออาหารว่าง เป็นต้น และการปรับปรุงการออกแบบการให้บริการตามความต้องการของลูกค้า เนื่องด้วยบริษัททัวร์ที่ทันสมัยได้มีการนำโปรแกรมทัวร์ที่หลากหลายและมีการจำหน่ายของที่ระลึก เพื่อสร้างความดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาใช้บริการด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมอีกระดับ และด้านกลยุทธ์ผู้นำด้านต้นทุน เห็นว่า ลดต้นทุน โดยพัฒนาการให้บริการและพนักงานให้มีคุณภาพการบริการในทุกด้านอย่างเหมาะสม และการเลือกแหล่งเงินทุนที่ให้ระยะเวลาผ่อนชำระเงินที่ยาว และมีอัตราดอกเบี้ย เนื่องด้วยจะทำให้บริษัทมีผลกำไรที่เพิ่มขึ้น การจัดการต้นทุนเป็นสิ่งสำคัญและมีการนำทุนไปพัฒนาเรื่องที่ดีต่อประสิทธิภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งถือว่าหากเลือกเงินทุนที่ดีจะสามารถช่วยให้ธุรกิจดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นได้ ความได้เปรียบทางการแข่งขันการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท โดยภาพรวมจึงทำให้อยู่ในระดับมาก ระดับการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานครที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์ต้นทุน และด้านการสร้างความแตกต่าง ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านความเชื่อถือว่าไว้วางใจได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เห็นว่า พนักงานมีเอาใจใส่การให้บริการ เมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัย

เนื่องด้วยบริษัทได้สร้างความน่าเชื่อถือในการบริการมาเป็นเวลายาวนาน การบริการมีมาตรฐานและมีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดการให้บริการที่มีความน่าเชื่อถือกับการบริการนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก รองลงมา คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ เห็นว่า พนักงานมีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และสามารถให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดีที่ติดต่อดังกล่าว เนื่องด้วยบริการเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวในการทำธุรกิจ ซึ่งบริษัทมีการดูแลเอาใจใส่ โดยยึดนักท่องเที่ยวเป็นหลักเพื่อให้การบริการที่ดีที่สุด และเป็นการเพิ่มฐานลูกค้าไปในตัวอีกด้วยนั่นเอง ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า เห็นว่า ท่านได้รับการดูแล และเอาใจใส่จากพนักงานเป็นอย่างดี เนื่องด้วยบริษัทมีการเข้าใจลูกค้าเป็นอย่างดี มีการให้แสดงความคิดเห็นตลอดระยะเวลาในการให้บริการ เพื่อจะนำข้อคิดเห็นมาพัฒนาการบริการให้มีคุณภาพต่อบริษัทมากที่สุด ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า เห็นว่า พนักงานสามารถให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อท่านได้เสมอ เนื่องด้วยบริษัทมีการบริการที่ทันสมัย ให้ความสำคัญของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และมีการให้บริการมาเป็นเวลานาน หากเกิดปัญหาบริษัทช่วยแก้ไขปัญหาได้ทุกกรณี จึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจเป็นอย่างมาก และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า เห็นว่า ท่านได้รับการบริการที่ดีสะดวก ปลอดภัยและรวดเร็วอยู่เสมอ เนื่องด้วยบริษัทมีมาตรฐานในการบริการและให้การบริการมีประสิทธิภาพที่สุด โดยการรับฟังความคิดเห็นนักท่องเที่ยว ซึ่งถือว่าการดูแลที่มีคุณภาพเป็นอย่างมากและเกิดการกลับมาใช้บริการใหม่อีกครั้งได้ โดยภาพรวมจึงทำให้อยู่ในระดับมาก

4. ผลการศึกษาการใช้ภาษาในการสื่อสารของบริษัท พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านความสามารถในการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เห็นว่า การเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในการให้บริการ เนื่องด้วยบริษัทจะมีการแบ่งการให้บริการนักท่องเที่ยวแต่ละประเทศในการรับผิดชอบและมีการอบรมความรู้ในการสื่อสารภาษา เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถสื่อสารเกี่ยวกับโปรแกรมการท่องเที่ยวได้อย่างเข้าใจ ข้อมูล และนักท่องเที่ยวคุ้มค่ากับการใช้ บริการบริษัททัวร์ รองลงมา คือ ด้านภาษาสำหรับการนำเที่ยว เห็นว่า การให้ข้อมูลเกี่ยวกับทัวร์ของบริษัทที่ชัดเจน เนื่องด้วยบริษัทมีความเอาใจใส่กับการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวตามความต้องการ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้และ เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างละเอียดและชัดเจน และด้านความถูกต้องและความชัดเจนของภาษา เห็นว่า ลักษณะท่าทางในการพูดและการให้บริการมีความเหมาะสม เนื่องด้วยพนักงานให้ความสำคัญการใช้ภาษา สื่อสารที่ชัดเจนและทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจได้ง่ายมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นการฝึกการสื่อสารของภาษาบริษัท ทัวร์ให้มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นด้วย โดยภาพรวมจึงทำให้อยู่ในระดับมาก บางครั้งคำศัพท์หรือประโยคที่กลุ่ม อาชีพท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์สื่อสารยากในการทำความเข้าใจ เพราะเป็นคำศัพท์ที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านและ เป็นคำศัพท์เฉพาะถิ่น

บทสรุป

ผลการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดในเกาะสมุยของบริษัท เนื่องด้วยช่องทางการให้ข่าวสารออนไลน์มีจำนวนน้อย ปัจจุบันทางบริษัทมีช่องทางการติดต่อออนไลน์เพียง 2 ช่องทาง คือ บน Facebook Fanpage และ Line ซึ่งควรเพิ่มช่องทางการติดต่อเข้าไปอีก เช่น Instagram, TikTok, WeChat หรือโฆษณาสินค้าและบริการลงเว็บไซต์อื่นๆ เพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาใช้สินค้าและบริการ อีกทั้งบริษัทไม่มีของที่ระลึก แจกหรือจำหน่ายสำหรับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการและสินค้า ตรงนี้อาจจะทำให้บริษัทสูญเสียรายได้ ที่อาจจะได้จากการขายของที่ระลึกให้แก่ลูกค้า อีกทั้งหากมีของที่ระลึกแจก เช่น เข็มกลัด กำไลเปลือกหอย รูปถ่ายขณะที่ลูกค้ากำลังเที่ยว หรือโหลแก้วใส่ทราย ก็ยังสามารถสร้างภาพจำ และภาพลักษณ์ให้กับบริษัทได้อีกด้วย

1. ผลการศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท เนื่องด้วยโปรแกรมของบริษัทหากเปรียบเทียบกับบริษัทอื่น ถือว่ายังมีปริมาณที่น้อยกว่า ซึ่งตรงจุดนี้อาจเป็นข้อเสียเปรียบที่ทำให้บริษัทไม่สามารถรับรองกลุ่มลูกค้าในปัจจุบันได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีสินค้าและบริการให้ลูกค้าเลือกสรรไม่มาก ทำให้สามารถขาดโอกาสในการให้บริการ สูญเสียรายได้ อีกทั้งอาจทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการเกิดความไม่พอใจ หรือเปลี่ยนใจไปใช้บริการของคู่แข่งกันได้

2. ผลการศึกษาคูณภาพการบริการการท่องเที่ยวในเกาะสมุยของบริษัท เนื่องด้วยบริษัทมีการให้บริการที่มีคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ทำให้การบริการมีของบริษัทการบริการที่มีคุณภาพเสมอมา ซึ่งบริษัทควรมีการพัฒนาการบริการตามความทันสมัย เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

3. ผลการศึกษากาใช้ภาษาในการสื่อสารของบริษัท เนื่องด้วยบริษัทมีการใช้ภาษาสื่อสารเป็นทางการมากเกินไป ทำให้นักท่องเที่ยวบางรายไม่สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร พนักงานควรมีการเอาใจใส่ดูแลนักท่องเที่ยวทุกคนให้มีความสุขในการเข้ามาใช้บริการกับบริษัททัวร์แห่งนี้ และพนักงานสามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการให้บริการอย่างมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

- สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติคุณ กรองกันภัย (2560) ได้ศึกษาเรื่อง เภณพีในการเลือกที่พักและร้านอาหารให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวจีน กรณีศึกษา บริษัท : CCT EXPRESS จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แบรินด์ ระดับดาว ความสามารถในการรองรับ ประเภทอาหารและชื่อเสียงของร้านอาหาร 2) ด้านราคา ได้แก่ ราคาที่พักและร้านอาหารมีความเหมาะสมกับงบประมาณของลูกค้าและราคารายการนำเที่ยว 3) ด้านที่ตั้ง ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึง ใกล้แหล่งท่องเที่ยว และความต้องการของลูกค้า 4) ด้านส่งเสริมการตลาด ได้แก่ การเลือกที่พักและร้านอาหารที่ทำข้อตกลงร่วมกัน 5) ด้านกระบวนการ ได้แก่ ความสะดวกในการติดต่อประสานงาน และความยืดหยุ่นความรวดเร็วในการดำเนินงาน 6) ด้านบุคลากรมีความสุภาพอ่อนน้อมในการให้บริการและสื่อสารภาษาจีนได้ และ 7) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ บรรยากาศ และความเป็นส่วนตัว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพินรัตน์ จงกล (2558) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ความสำคัญของกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมา ด้านบุคลากร ตามมาด้วย ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ด้านราคาและด้านส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ ซึ่งอยู่ในระดับมาก

- สอดคล้องกับงานวิจัยของ วสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

- สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉงจิ่ง หลี และตรีทิพ บุญแยม (2558) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการของบริษัทนำเที่ยวประเทศจีนที่มีผลต่อความไว้วางใจในบริษัทนำเที่ยว และความตั้งใจในการใช้บริการซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ถึงคุณภาพการบริการของบริษัท

นำเที่ยวประเทศจีนในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและในรายองค์ประกอบ ได้แก่คุณภาพการบริการด้านความเชื่อถือและไว้วางใจได้การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการด้านสิ่งสัมผัสได้ด้านความรวดเร็วและด้านการเอาใจใส่ลูกค้าเป็นรายบุคคลตามลำดับ

- สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล สายดวง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษาชุมชนบ้านชะซอม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักท่องเที่ยวที่เกิดกับกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ยังมีปัญหาในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสื่อสารพบว่า เมื่อกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์สื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่นักท่องเที่ยวกลับไม่เข้าใจภาษาอังกฤษที่กลุ่มอาชีพท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์สื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน นักท่องเที่ยวพูดเร็วและเร็วเกินไป ทำให้ฟังยาก จับใจความไม่ได้ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวต่างชาติในการใช้บริการ พบว่า สำเนียงหรือโทนเสียงที่ใช้ในการสื่อสารของกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ยังไม่มีความเป็นธรรมชาติเหมือนเจ้าของภาษาทำให้ยากในการทำความเข้าใจ

- สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีภา โชติทัตต์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของมัคคุเทศก์ไทย กรณีศึกษา: วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของมัคคุเทศก์ไทยโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยหากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับดี รองลงมาคือด้านภาษาสำหรับการนำเที่ยว และด้านความถูกต้อง และความชัดเจนของภาษา

เอกสารอ้างอิง

- จิตติคุณ กรองกันภัย. (2560). **เกณฑ์ในการเลือกที่พักและร้านอาหารให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวจีน** กรณีศึกษา **บริษัท : CCT EXPRESS จำกัด.** วิทยานิพนธ์มนุษยศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉงจิ่ง หลี และตรีทิพ บุญแย้ม. (2558). คุณภาพการบริการของบริษัทนำเที่ยวประเทศจีนที่มีผลต่อความไว้วางใจในบริษัทนำเที่ยว และความตั้งใจในการใช้บริการซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย. **วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์.** 3(2), 54-61.
- ประพินรัตน์ จงกล. (2558). **กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พิกุล สายดวง. (2560). การศึกษาความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษาชุมชนบ้านชะซอม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.** 8(2), 1-10.
- วสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์วิทยาการจัดการมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- อารีภา โชติทัตต์. (2563). **การศึกษาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของมัคคุเทศก์ไทย** กรณีศึกษา: **วัดพระศรีรัตนศาสดาราม.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาจีนธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

การศึกษาเปรียบเทียบกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการให้บริการภาษาจีน ของวัดร่องขุน บ้านคำ
และวัดร่องเสือเต้น จังหวัดเชียงราย

A COMPARATIVE STUDY OF THE CULTURAL FEATURES AND CHINESE
LANGUAGE SERVICES OF THE THREE TEMPLES OF WHITE, BLACK, AND BLUE IN
CHIANG RAI

ณัฐธยาน์ ลิ้มปกากญจนารัตน์*, ZHAO PING

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

*Email : lim.Natthaya29@gmail.com

บทคัดย่อ

ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวนานาชาติ นอกจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่สวยงาม ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากที่สุดตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงราย กล่าวคือ พิพิธภัณฑ์บ้านคำ วัดร่องขุน และวัดร่องเสือเต้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางวัฒนธรรมและการให้บริการภาษาจีน อธิบายศิลปะและสถาปัตยกรรมของสถานที่แต่ละแห่ง รวมถึงความสำคัญในการให้บริการต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวนมาก

งานวิจัยนี้ใช้การทบทวนวรรณกรรม ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามออนไลน์แก่นักท่องเที่ยวจำนวน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางวัฒนธรรมและความพึงพอใจในการให้บริการภาษาจีนของแต่ละสถานที่ ส่วนการสัมภาษณ์ ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้จัดการและหัวหน้าบริการนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสถานการณ์การให้บริการภาษาจีน ปัญหาที่มักจะมีเจอ และวิธีการแก้ไขปัญหา นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนต่าง

เนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายลักษณะทางศิลปะและสถาปัตยกรรม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ความพึงพอใจและประเมินผลทั้ง 3 สถานที่ จากผลการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมและพอใจอย่างมากในการให้บริการภาษาจีนทั้ง 3 สถานที่ แต่ในด้านความรู้ที่อยู่ในระดับเบื้องต้นเท่านั้น ความหมายแฝงและความหมายเชิงลึกเกี่ยวกับศิลปะ สถาปัตยกรรม แนวคิดทางพุทธศาสนายังรับรู้ได้น้อย ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนค่อนข้างพอใจการให้บริการภาษาจีน แต่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถใช้ภาษาจีนของพนักงานให้บริการเกี่ยวกับอธิบายข้อมูลความรู้ด้านวัฒนธรรมไม่เท่าที่ควร อีกทั้งจำนวนพนักงานให้บริการภาษาจีนไม่เพียงพอ ไม่มีป้ายอธิบายแนะนำภาษาจีนตามจุดต่างๆ และข้อมูลภาษาจีนออนไลน์ โดยภาพรวมวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้สำรวจวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับ ปัญหาที่พบ การจัดการพื้นฐาน การจัดแสดงเชิงวัฒนธรรมรวมถึงคำแนะนำการพัฒนาการให้บริการภาษาจีนของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง

คำสำคัญ : วัดร่องขุน, บ้านคำ, วัดร่องเสือเต้น, อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม, การให้บริการภาษาจีน

Abstract

Thailand is a well-known travel destination. Beautiful natural and manufactured landscapes abound. Chiang Rai contains the so-called 3-colors of Chiang Rai, the White Temple, the Black Temple, and the Blue Temple. The aim of the thesis is to analyze the cultural characteristics and Chinese services of these areas and explain the importance of artificial creative arts, architectural arts, and huge numbers of Chinese tourists.

Literature reviews, surveys, and interviews are used to acquire data for study. The author surveyed 100 Chinese tourists via an online forum regarding their impressions of the cultural characteristics and Chinese service quality. Then, compare the figures to the satisfaction of Chinese tourists. Interview senior staff regarding problems, scenarios, and problem-solving with Chinese service. Contrast similar and dissimilar points.

The topic includes characterizing the sites' cultures, relevant theories, data analysis, and evaluation. The Chinese perceived the cultural characteristics of these places well, but only on the surface. The implication of art and architecture, as well as the idea of Buddhism, seems to be overlooked. Despite their satisfaction with the Chinese service, the staff's use of Chinese was limited to background knowledge and art details. Other issues include insufficient Chinese staff and outdated web material. The thesis analyzes collected data, existing problems, the cultural landscape, and general management to offer improvements in Chinese service.

Keywords : 3 Colors of Chiang Rai, Cultural Features, Chinese Service

บทนำ

ช่วงปี 2015-2019 ก่อนเกิดวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด 19 ประเทศไทย เมืองที่ได้รับสมญานามว่าเป็น “สยามเมืองยิ้ม” (Thailand505, [online], 2019) เป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก จากข้อมูลสถิติของกรมท่องเที่ยวในปี 2015-2019 ในภายใน 5 ปี จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มสูงถึง 72% ส่งผลดีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศไทย โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัจจัยหลักที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาประเทศไทย คือ สภาพแวดล้อมที่ดี ค่าครองชีพต่ำ การทำวีซ่า รสชาติอาหาร วัฒนธรรมและการให้บริการเป็นต้น (Wonderful Package, [online], n.d.) จากข้อมูลทางสถิติ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้าไทยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ นักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวทวีปยุโรปทั้งหมดรวมกัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, [online], 2015-2019) นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนมากไม่เพียงแต่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองหลวง และจังหวัดใกล้เคียง แต่ยังเดินทางไปที่ท่องเที่ยวภาคใต้และภาคเหนือของไทยอีกด้วย เช่น ภูเก็ต กระบี่ พังงา เชียงใหม่ และเชียงราย (Post Today, [online], 2016)

โดยเฉพาะเชียงรายเป็นหนึ่งในจังหวัดทางภาคเหนือที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ เป็นหนึ่งในเมืองรองที่ได้รับการโปรโมตจากกรมท่องเที่ยวด้านวิถีการดำเนินชีวิตแบบ Slow Life และเมืองแห่งศิลปะวัฒนธรรมล้านนา (Mafengwo, [online], n.d.) นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเชียงรายไม่เพียงแต่นิยมมาเที่ยว

ชมสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แต่ยังมีมรดกสถานที่ท่องเที่ยววัฒนธรรมเป็นหลัก เช่น วัดร่องขุ่น พิพิธภัณฑสถานบ้านคำ วัดร่องเสือเต้น (Trip.com, [online], n.d.)

ประวัติและความสำคัญของวัดร่องขุ่น พิพิธภัณฑสถานบ้านคำ และวัดร่องเสือเต้น

วัดร่องขุ่น วัดที่ได้ชื่อว่า “เมืองสวรรค์บนโลกมนุษย์” (Tripsabuy, [online], n.d.) เริ่มสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน โดยอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ จิตรกรไทยที่สร้างผลงานด้านจิตรกรรมไว้มากมายและหลากหลายแห่ง เช่น ภาพจิตรกรรมไทยในอุโบสถวัดพุทธประทีป กรุงเทพมหานคร ประเทศอังกฤษ เขียนภาพประกอบบทพระราชนิพนธ์ พระมหาชนก และผู้สร้างวัดร่องขุ่น อีกทั้งได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ในปี พ.ศ. 2554 วัดแห่งนี้เป็นวัดที่มีชื่อเสียงโด่งดังทั้งในและต่างประเทศ (Fanofchalerchai, [online], n.d.) เอกลักษณ์ของวัดแห่งนี้ คือ การใช้สี “ขาว” เปรียบดังพระบริสุทธิ์คุณของพระพุทธเจ้า ศิลปะแนวพุทธศิลป์ และการผสมผสานศิลปะล้านนาอย่างลงตัว อีกทั้งสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรมต่างๆ สามารถบอกเล่าเชื่อมโยงเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาได้อย่างชัดเจนลึกซึ้ง โดยจิตรกรท่านนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากความคิด “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์” และเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาแก่แผ่นดิน (วัดร่องขุ่น, [online], 2010)

พิพิธภัณฑสถานบ้านคำ บ้านหลังเดิมของอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี จิตรกร ช่างเขียนรูปที่ได้รับยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(จิตรกรรม) ในปี พ.ศ. 2544 เริ่มสร้างในปี พ.ศ. 2518 จนถึงปัจจุบัน จุดประสงค์เพื่อเก็บสะสมผลงานศิลปะที่ตนชื่นชอบและจัดแสดงผลงานศิลปะของตนเอง ผลงานที่เก็บสะสมส่วนใหญ่จะเป็นผลงานเกี่ยวกับศิลปะลุ่มแม่น้ำโขง (พิพิธภัณฑสถานบ้านคำ, [brochure], n.d.) เมื่อเปรียบเทียบกับวัดร่องขุ่น พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ได้ถูกเรียกว่า “เมืองนรก” หรือเมืองบาดาล (Namtarnkhom, [online], n.d.) ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่เยี่ยมชมวัดร่องขุ่นมักจะมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เช่นกัน ลักษณะโดดเด่นของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ คือ การใช้ “สีดำ” เป็นสีหลักในการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ อีกทั้งยังใช้ประโยชน์จากสีดำในการเก็บรักษาผลงานอีกด้วย พิพิธภัณฑสถานนี้มีลักษณะโดดเด่น คือ สถาปัตยกรรมที่มีนำศิลปะแนวพุทธศิลป์ ศิลปะล้านนา และศิลปะสมัยใหม่ผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อสื่อความหมายของคำว่า “บ้าน” ในแบบฉบับของตนเอง อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงช่วงเวลาของบ้านในยุคต่างๆ รวมถึงการใช้สีภาพจิตรกรรม ดำ เหลือง แดง ในการสื่ออารมณ์ของภาพวาดได้อย่างชัดเจน (Duchanee, [online], 2014)

วัดร่องเสือเต้น วัดร้างเก่าแก่แห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย(วัดร่องเสือเต้น, [brochure], 2021) ได้รับการบูรณะซ่อมแซมโดยนายพุทธา กาบแก้ว หรือที่คนทั่วไปรู้จักกัน “สล่านก” ลูกศิษย์ของอาจารย์ เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ จิตรกรท่านนี้ได้นำความรู้ที่ศึกษาและสั่งสมมาหลายปี รั้งสรรรค์ออกมาเป็นผลงานชิ้นเอกของตนเองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึง ปี พ.ศ. 2559 โดยได้รับแรงบันดาลใจจากแนวคิดทางศิลปะเชิงพุทธศิลป์ของศิลปินแห่งชาติทั้ง 2 ท่าน กล่าวคือ อาจารย์เฉลิมชัย และอาจารย์ถวัลย์ได้อย่างลงตัว ซึ่งถือเป็นลักษณะที่โดดเด่นของวัดนี้ อีกทั้งการใช้สี “ฟ้า” ของท้องฟ้าเพื่อสื่อถึงการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป สร้างประติมากรรมที่มีลักษณะเฉพาะของชาวล้านนา เช่น พระอุปคุต ผู้รักษาคุ้มครองภยันตรายของชาวล้านนา เป็นต้น (mgronline, [online], 2020)

สถานการณ์การให้บริการภาษาจีนของคนไทยและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนในยุคสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป

การเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการอย่างเห็นได้ชัด เช่น ด้านการสื่อสาร การให้ความสำคัญด้านภาษาจึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขและยกระดับคุณภาพในการให้บริการกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน ปัญหาส่วนมากที่พบคือ ทักษะการฟัง-พูดภาษาจีนของผู้ให้บริการที่สามารถสื่อสารได้ในระดับต้น-กลาง ความชัดเจนในการออกเสียง และ

ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวจีน อย่างไรก็ตามบริเวณท้องถนนและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงได้จัดทำป้ายบอกทางและป้ายตามจุดท่องเที่ยวต่างๆเป็นภาษาจีนไว้ค่อนข้างชัดเจน รวมถึงการใช้รูปภาพซึ่งเป็นภาษาสากลในการอธิบายกฎระเบียบการเข้าชม (Mei Ying, 2019; Zheng, 2017)

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยส่วนมากจะเข้ามาในรูปแบบกรุ๊ปทัวร์ที่มีค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่ายราคาไม่สูงเกินไป อีกกลุ่มคือการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง (Backpack) ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ปัจจัยหลักคือ ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความอิสระในการวางแผนการท่องเที่ยว การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว มีเวลาเพียงพอสำหรับสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่นและชื่นชมความงดงามของสถานที่หนึ่งๆ นักท่องเที่ยวชาวจีนรุ่นใหม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้มากขึ้น อีกด้านคือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้ได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางและลดระยะเวลาในการเดินทาง เครื่องมือที่ช่วยจัดการและวางแผนการเดินทาง การเปิดกว้างด้านข้อมูลข่าวสารในรูปแบบออนไลน์ อุปกรณ์ช่วยแปลภาษา เป็นต้น (Ittichai, 2019; Suparat, 2015; Techapongsakid, 2019)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑสถานบ้านดำ วัดร่องชุ่น และวัดร่องเสือเต้น ในด้านลักษณะที่โดดเด่นทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม
2. เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีต่อด้านลักษณะทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑสถานบ้านดำ วัดร่องชุ่น และวัดร่องเสือเต้น
3. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีต่อการให้บริการภาษาจีนของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง
4. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้บริการด้านภาษาจีนของพิพิธภัณฑสถานบ้านดำ วัดร่องชุ่น และวัดร่องเสือเต้น
5. เพื่อแก้ไข พัฒนา และเสนอแนะการให้บริการภาษาจีนในด้านต่างๆ ของพิพิธภัณฑสถานบ้านดำ วัดร่องชุ่นและวัดร่องเสือเต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เคยมาเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง จำนวน 100 คน โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อเก็บข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลพฤติกรรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ออกแบบและสร้างแบบตามหลักทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื้อหลักของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ความถี่ในการมาเที่ยวประเทศไทย และสถานที่ทั้ง 3 แห่ง โดยใช้รูปแบบคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 การรับรู้ด้านลักษณะทางวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานบ้านดำ วัดร่องขุน และวัดร่องเสือเต้น เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น แบ่งเป็น 2 ด้าน กล่าวคือ ด้านสถาปัตยกรรม และด้านศิลปกรรม โดยมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับในการประเมินการรับรู้ (Weerin Pakkaraponggol, 2016) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ระดับการรับรู้/ความพึงพอใจตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale)

4.21-5.00	รับรู้/พอใจมากที่สุด
3.41-4.20	รับรู้/พอใจมาก
2.61-3.40	รับรู้/พอใจปานกลาง
1.81-2.60	รับรู้/พอใจน้อย
1.00-1.80	รับรู้/พอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการให้บริการนักท่องเที่ยวชาวจีนของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีส่วนประสมการตลาด 7Ps ในการออกแบบสอบถาม และใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับในการประเมินความพึงพอใจ

ส่วนที่ 4 คำถามอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ ใช้การตั้งคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ทั้งหมด 2 แบบ กล่าวคือ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การสำรวจลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และการส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับชาวจีนที่เคยมาเที่ยวพิพิธภัณฑสถานบ้านดำ วัดร่องขุน และวัดร่องเสือเต้น ในส่วนข้อมูลทุติยภูมิ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสืบค้นข้อมูลออนไลน์จากสื่อต่างๆ กรมการท่องเที่ยว และบทวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพ และใช้โปรแกรม SPSS Version 28.0.1.1 ในการคำนวณวิเคราะห์ และแปลผลข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล อธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ข้อมูลของสถานที่ทั้ง 3 แห่งวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างด้านการรับรู้และความพึงพอใจในการให้บริการด้านภาษาจีน

ผลการศึกษา

จากผลศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 59 ช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 70 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 63 อาชีพพนักงาน/นักศึกษา ร้อยละ 60 มีประสบการณ์ท่องเที่ยวประเทศไทยอย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 36 มีประสบการณ์ในเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานบ้านดำ อย่างน้อย 1 ครั้ง

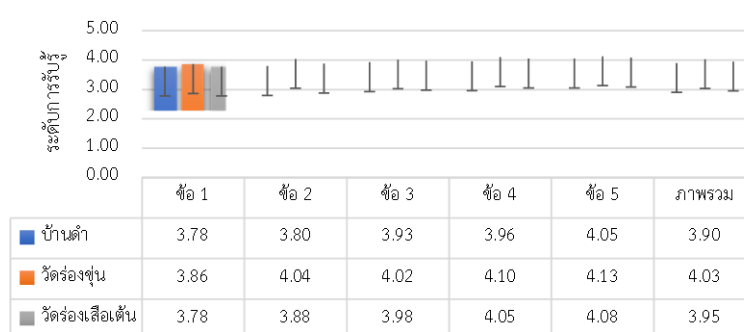
ร้อยละ 33 มีประสบการณ์ในการเยี่ยมชมวัดร่องชุ่น อย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 35 มีประสบการณ์ในการเยี่ยมชมวัดร่องเสือเต้น อย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 31 ผู้ตอบแบบสอบถามประมาณ ร้อยละ 60 รู้จักและเคยได้ยินชื่อเสียงสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง จากสื่อที่เผยแพร่ในที่สาธารณะ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรับรู้ลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรมและความพึงพอใจการให้บริการภาษาจีนของสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานบ้านด้า วัดร่องชุ่น และวัดร่องเสือเต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรับรู้ลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การรับรู้ด้านสถาปัตยกรรมและด้านศิลปกรรม

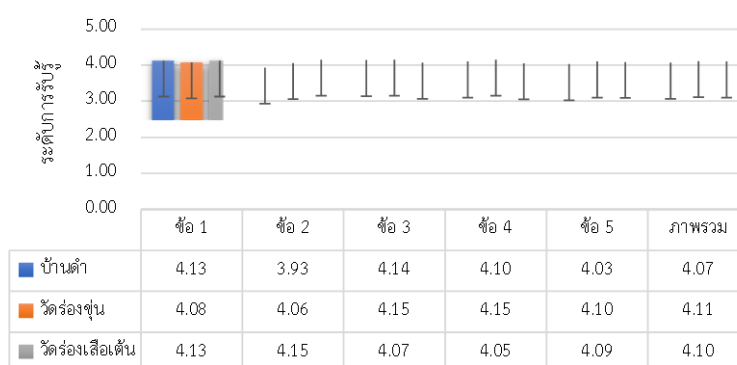
1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรับรู้ลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรม ด้านสถาปัตยกรรมของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ข้อ คือ (1) ลักษณะพิเศษทางสถาปัตยกรรมสามารถบ่งบอกวัตถุประสงค์การใช้งานของตัวอาคารได้ (2) รูปแบบสถาปัตยกรรมและศิลปวัตถุมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน (3) ลักษณะพิเศษทางสถาปัตยกรรมบ่งบอกถึงศิลปะได้อย่างชัดเจน (4) ลักษณะพิเศษทางสถาปัตยกรรมสามารถสื่อถึงความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินได้อย่างชัดเจน (5) ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ลักษณะพิเศษทางสถาปัตยกรรมในภาพรวมได้มากน้อยเท่าไร ผลสรุปภาพรวมพบว่า ชาวจีนมีระดับการรับรู้ในภาพรวมระดับมาก กล่าวคือ วัดร่องชุ่น 4.03 คะแนน วัดร่องเสือเต้น 3.95 คะแนน พิพิธภัณฑสถานบ้านด้า 3.90 คะแนน ตามลำดับ ดังแสดงในกราฟที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการรับรู้ลักษณะพิเศษ (ด้านสถาปัตยกรรม) พิพิธภัณฑสถานบ้านด้า วัดร่องชุ่น และวัดร่องเสือเต้น

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรับรู้ลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรม ด้านศิลปกรรมของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ข้อ คือ (1) ด้านจิตรกรรมภาพวาด องค์ประกอบภาพ ลายเส้น ทักษะฝีมือที่มีความโดดเด่น (2) ด้านประติมากรรมปูนปั้นและไม้แกะสลัก (3) การนำสีมาประยุกต์ใช้กับผลงานศิลปะ เพิ่มความงดงามและคุณค่าให้กับผลงาน (4) การรับรู้ถึงวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมภาคเหนือของไทยผ่านผลงานศิลปะในภาพรวม (5) รูปแบบศิลปะที่มีความโดดเด่นในเชิงพุทธศิลป์ และฝีมือของศิลปินมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผลสรุปภาพรวมพบว่า พบว่า ชาวจีนมีระดับการรับรู้ในภาพรวมระดับมาก กล่าวคือ วัดร่องชุ่น 4.11 คะแนน วัดร่องเสือเต้น 4.10 คะแนน พิพิธภัณฑสถานบ้านด้า 4.07 คะแนน ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการรับรู้ลักษณะพิเศษ(ด้านศิลปกรรม) พิพิธภัณฑสถานบ้านคำ วัดร่องขุน และวัดร่องเสือเต้น

จากข้อมูลทั้ง 2 ส่วนข้างต้นสามารถศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑสถานบ้านคำ วัดร่องขุน และวัดร่องเสือเต้น ในด้านลักษณะที่โดดเด่นได้ดังนี้

พิพิธภัณฑสถานบ้านคำ คือ (1) มีลักษณะที่โดดเด่นชัดเจน คือ การใช้สีดำ เป็นสีพื้น (สีหลัก) ของตัวอาคาร (2) รูปแบบสถาปัตยกรรมเหมือนวัดพุทธ แท้จริงคือ พิพิธภัณฑสถาน ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม (3) ภายในบริเวณพิพิธภัณฑสถาน มีรูปแบบอาคารที่แตกต่างกัน ศิลปวัตถุที่จัดแสดงส่วนใหญ่คือของสะสมที่ได้มาจากประเทศแถบยุโรปและแถบเอเชีย และบางส่วนได้มาจากแถบกลุ่มแม่น้ำโขง (4) พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ได้ใช้แนวคิดวัฒนธรรมล้านนาเป็นรูปแบบพื้นฐานทางสถาปัตยกรรมและโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมสื่อถึงความคิดของศิลปิน รวมถึงบ่งบอกเรื่องราวของศิลปิน

วัดร่องขุน คือ (1) วัดแห่งนี้สื่อถึงวัฒนธรรมล้านนาของจังหวัดเชียงราย อีกทั้งได้นำหลักแนวคิดพุทธศาสนาผสมผสานกับรูปแบบสถาปัตยกรรม ศิลปกรรมของทางวัดได้อย่างลงตัว (2) ทางวัดได้เลือกใช้สีขาวเป็นสีพื้นและประยุกต์ใช้กับศิลปวัตถุทุกชิ้น เพื่อเพิ่มความโดดเด่นให้กับผลงาน รวมถึงดึงดูดผู้คนให้หลงใหลมาเยี่ยมชม (3) การเลือกใช้สีคู่ ทางวัดได้เลือกใช้สีทองให้เข้ากับสีพื้น เช่น ทาสีห้องน้ำ และเจดีย์ ซึ่งสร้างความงดงาม โดดเด่น และแปลกตาได้มากยิ่งขึ้น

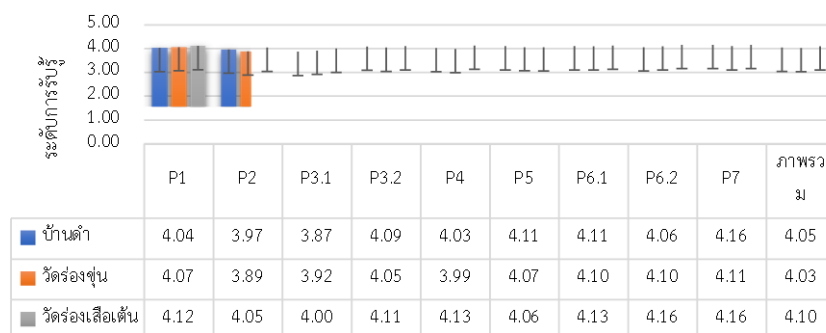
วัดร่องเสือเต้น (1) การเลือกใช้สีฟ้า เปรียบเสมือนสีฟ้าของท้องฟ้า ซึ่งสื่อถึงการเผยแพร่พุทธศาสนา กว้างไกลออกไป (2) รูปแบบพระเจดีย์มีขนาดสูง 20 เมตร แสดงถึงการผสมผสานศิลปะล้านนา แนวคิดทางพุทธศาสนาและศิลปะร่วมสมัยได้อย่างชัดเจน (3) ศิลปินได้เลือกใช้คู่ได้อย่างลงตัว คือ เลือกใช้สีเหลืองทอง ตัดกับสีฟ้า รังสรรค์ผลงานออกมาให้งดงามและแปลกตา ไม่เหมือนใคร (4) ศิลปินได้นำเอกลักษณ์โดดเด่นของพิพิธภัณฑสถานบ้านคำ และวัดร่องขุนมารวมไว้ ณ ที่แห่งนี้

ส่วนถัดมา คือ ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจการให้บริการภาษาจีนของสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานบ้านคำ วัดร่องขุน และวัดร่องเสือเต้น แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ลูกค้าชาวจีน และเจ้าหน้าที่ให้บริการลูกค้าชาวจีน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาวิเคราะห์ด้านความพึงพอใจการให้บริการภาษาจีนของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 ซึ่งได้นำทฤษฎีส่วนผสมการตลาด 7Ps มาประยุกต์ใช้ ประกอบไปด้วยทั้งหมด 7 ด้าน คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล กระบวนการและลักษณะทางกายภาพ ผลสรุปในภาพรวม พบว่าชาวจีนมีความพึงพอใจ

การให้บริการในภาพรวมระดับมาก กล่าวคือ วัดร่องเด่น 4.10 คะแนน พิพิธภัณฑสถานบ้านด้า 4.05 คะแนน และวัดร่องชุ่น 4.03 คะแนน ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการภาษาจีน พิพิธภัณฑสถานบ้านด้า วัดร่องชุ่น และวัดร่องเสือเต้น

จากข้อมูลข้างต้น สามารถวิเคราะห์และอธิบายได้ว่า

นักท่องเที่ยวชาวจีนมีความพึงพอใจการให้บริการของพิพิธภัณฑสถานบ้านด้า ด้านคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับดี มีการปกป้องภาษาจีนไว้ตามจุดต่าง ๆ ซึ่งสะดวกสบายต่อการเข้าชม พนักงานมีทัศนคติและท่าทีที่ดีต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวชาวจีน เข้าใจความต้องการของลูกค้า มีมาตรฐานที่แน่นอนในการให้บริการลูกค้า แต่การให้คำแนะนำ อธิบายสิ่งต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑสถาน เป็นภาษาจีนยังต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาอย่างมาก

ในส่วนของวัดร่องชุ่น นักท่องเที่ยวชาวจีนมีความพึงพอใจการให้บริการ มีเพียงความสามารถด้านภาษาจีนของพนักงานให้บริการที่ต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น เนื่องจากความสามารถของพนักงานในปัจจุบันไม่สามารถแนะนำ อธิบายข้อมูลเชิงลึกแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนได้

วัดร่องเสือเต้น นักท่องเที่ยวชาวจีนมีความพึงพอใจการให้บริการอย่างมาก เช่น การจัดการพื้นฐาน เขตการเข้าชม จุดรวมพล ร้านของของที่ระลึก ร้านอาหาร เป็นต้น ได้ทำการปกป้องภาษาจีนทุกแห่ง อีกทั้งนักท่องเที่ยวชาวจีนรับทราบกฎระเบียบและเวลาเข้าชม อีกทั้งเข้าใจลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม มีเพียงความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของพนักงานภายในวัดที่ต้องได้รับการแก้ไข

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้จัดการของแต่ละสถานที่เกี่ยวกับการให้บริการลูกค้าชาวจีน ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็นแต่ละสถานที่ดังนี้

พิพิธภัณฑสถานบ้านด้าปัจจุบันมีพนักงานให้บริการทั้งหมด 16 คน แบ่งเป็น ชาย 9 คน หญิง 7 คน ซึ่งรับผิดชอบด้านบริการลูกค้าทั้งหมด 3 คน เป็นชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก สื่อสารภาษาอังกฤษได้เล็กน้อย ไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้ หากต้องใช้ภาษาจีนสื่อสาร จะใช้ภาษามือและ APP มือถือเป็นตัวช่วยในการสื่อสาร ในช่วงก่อนเกิดโรคระบาด Covid-19 ทางพิพิธภัณฑสถานมีไกด์ภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น รัสเซีย เป็นต้น ทั้งเป็นอาสาสมัครและทำงานประจำคอยช่วยเหลือดูแลนักท่องเที่ยวต่างชาติ หากช่วงที่มีผู้เข้าชมจำนวนมาก พนักงานไม่เพียงพอต่อการให้บริการ จะให้ไกด์ที่พานักท่องเที่ยวมาพานาชมได้ตามสะดวก

วัดร่องขุ่น ปัจจุบันมีพนักงานให้บริการทั้งหมด 14 คน แบ่งเป็น ชาย 4 คน หญิง 10 คน โดยประจำอยู่ตามจุดต่าง ๆ ภายในวัด เช่น ตู้จำหน่ายตั๋ว ร้านขายของที่ระลึก ห้องจัดแสดงภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม พนักงานให้บริการนักท่องเที่ยวภายในพระอุโบสถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นหลัก กรณีพบเจอนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะสื่อสารภาษาอังกฤษเป็นคำศัพท์ง่ายๆ และใช้ภาษามือ หากปัญหานั้นไม่สามารถแก้ไขได้ จะเรียกพนักงานที่ประจำตู้ขายตั๋วมาช่วยเหลือ นอกจากนี้บริเวณวัดจะมีการปักป้ายภาษาจีนไว้จำนวนมาก จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของทางวัด และได้จัดทำแผ่นพับบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาของทางวัด และประวัติผู้ก่อตั้งโดยสังเขป ซึ่งจัดทำเพียง 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

วัดร่องเสือเต้น เนื่องจากสถานที่แห่งนี้เป็นพุทธสถาน จึงไม่มีพนักงานบริการประจำอยู่ มีเพียงเณร 4 คน ที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีและภาษาจีนได้เล็กน้อย นอกจากนี้มีอาสาสมัครที่เป็นข้าราชการเกษียณอายุซึ่งอาศัยอยู่หมู่บ้านใกล้เคียงคอยช่วยเหลือเป็นบางครั้ง ซึ่งพวกเขาสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้เพียงเล็กน้อย ไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้ จากปัญหาดังกล่าวทางวัดได้จัดทำแผ่นพับแนะนำสถานที่ 3 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน รวมถึงคำอธิบายศิลปวัตถุและสถาปัตยกรรมแต่ละชิ้นไว้อีกด้วย โดยใช้วิธีการสแกน QR Code อีกทั้งทางวัดจะให้มัคคุเทศก์ที่มากับลูกทัวร์ต่างชาตินำชมตามจุดต่างๆ ก็เพียงพอ เพราะมัคคุเทศก์มีความสามารถในการอธิบายเรื่องราวได้ดีและสนุก ทำให้ลูกทัวร์เพลิดเพลินไปกับการชื่นชมสถานที่

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้ลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรมในด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมในภาพรวมระดับมาก กล่าวคือ วัดร่องขุ่น พิพิธภัณฑ์บ้านดำ และวัดร่องเสือเต้น ตามลำดับ โดยสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งมีลักษณะทางวัฒนธรรมโดดเด่นที่คล้ายและแตกต่างกัน คือ ลักษณะโดดเด่นที่คล้ายคลึงกันได้แก่ความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว สามารถสื่อถึงความเป็นวัฒนธรรมไทยได้อย่างชัดเจน รูปแบบสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมไทยประยุกต์และพุทธศิลป์ ด้านลักษณะที่แตกต่างกัน คือ การเลือกใช้สีเพื่อสร้างความโดดเด่นของผลงาน พิพิธภัณฑ์บ้านดำได้นำเทคโนโลยี AR ประยุกต์ใช้กับผลงานจิตรกรรมภาพวาด ในขณะที่วัดร่องขุ่นและวัดร่องเสือเต้นใช้ QR CODE ในการอธิบายบอกเล่าเรื่องราวของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมนั้นๆ

จากผลการศึกษาด้านความพึงพอใจของชาวจีนต่อการให้บริการภาษาจีนของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เช่น ป้ายบอกทางภาษาจีนตามจุดต่างๆภายในบริเวณสถานที่ การบริการของพนักงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เป็นจุดที่ต้องการการแก้ไข กล่าวคือทักษะการใช้ภาษาจีนของพนักงานในการให้ข้อมูลและแก้ไขปัญหาต่างๆ ข้อมูลสำคัญเฉพาะเชิงท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารรูปแบบออนไลน์ที่มากขึ้นและมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษารั้งนี้

1. การบูรณาการศาสตร์ ศิลป์ และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการทำงานเกือบทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งสถานการณ์การควบคุมโรคให้ลดลงและหมดไปนั้นเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการนำความรู้เชิงวิชาการมาประยุกต์ให้เข้ากับเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าในปัจจุบันมากขึ้นเป็นเรื่องที่ดี กล่าวคือ สามารถช่วยจัดการ แก้ไข พัฒนาปัญหาหรืออุปสรรคที่มีอยู่ได้สะดวก ง่าย และรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความผิดพลาดในการทำงานได้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์บ้านดำไม่เพียงแต่นำ

เทคโนโลยี AR เข้ามาใช้ในปัจจุบัน แต่ยังสามารถนำ VR เข้ามาประยุกต์ใช้ได้อีกด้วย เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าถึงความหมายของภาพวาดได้ลึกซึ้งและท่องแท้มากขึ้น และเพิ่มความน่าสนใจให้กับผลงานศิลปะอีกทางหนึ่ง การนำระบบแปลภาษาเพื่อการเที่ยวชมมาใช้ภายในวัดร่องขุนและวัดร่องเสือเต้น แม้ว่าในปัจจุบันระบบการแปลภาษายังไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นภาษาที่คนเราใช้จริง แต่ได้รับการพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สามารถเข้าใจได้ อีกทั้งการพัฒนาระบบการสื่อสารในรูปแบบเดียวกัน ทำให้ผู้เข้าชมได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อมากขึ้น

2. เสริมทักษะด้านภาษาจีนแก่พนักงาน และนำเสนอเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น ทักษะทางภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวต่างชาติ หากทักษะทางภาษาไม่ดีพอ ส่งผลต่อคุณภาพในการให้บริการได้ โดยเฉพาะการรับส่งสารระหว่างกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ในทางกลับกัน หากทักษะทางภาษาอยู่ในระดับดี—ดีมาก ส่งผลต่อคุณภาพในการให้บริการได้เช่นกัน ไม่เพียงแต่สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน แต่ยังสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้อีกด้วย ดังนั้นการที่ผู้ให้บริการที่มีทักษะการฟัง-พูดภาษาจีนในระดับดี-ดีมาก จะสามารถนำเสนอสารได้ในปริมาณมากขึ้น และนำเสนอเนื้อหาเชิงลึกที่น่าสนใจและสร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้าชมได้อีกด้วย โดยสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งควรมีความร่วมมือกับกรมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ในการจัดอบรมหลักสูตรเพื่อนำชมและกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

3. พัฒนาระบบการจัดการที่รวดเร็วและปลอดภัยให้กับผู้เข้าชม จากผลสำรวจพบว่าผู้ทำแบบสอบถามรับรู้เกี่ยวกับรูปแบบสถาปัตยกรรมและจุดประสงค์การใช้งานของอาคารได้น้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการเดินชมตามจุดต่างๆ ได้ เช่น นักท่องเที่ยวหลงทาง มีคฤศก์ตามหาลูกทัวร์ไม่เจอ เป็นต้น ดังนั้น ระบบการจัดการที่ดีส่งผลให้นักท่องเที่ยวได้รับความปลอดภัยในการเข้าชม อีกทั้งเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการให้บริการของผู้ให้บริการเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- Baandam Museum. (n.d.) *Thawan Duchanee Profile*, Available: Brochure [5 April 2021]
- Duchanee, D. (2014, 8 September) Unlock! The Black House, *Bangkok Biz News*, Available: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/603150> [21 October 2021] (in Thai)
- Fanofchalermchai. (n.d.). *Ajarn Chalermchai Kositpipat Profile*, Available: <http://fanofchalermchai.com/history.php> [21 December 2021] (in Thai)
- Ittichai. (2019) *New Generation of Chinese Tourist Behavior*, Marketingoops, Available: <https://www.marketingoops.com/exclusive/insider-exclusive/the-behavior-of-the-new-generation-of-chinese-tourists-has-changed/> [10 December 2020] (in Thai)
- Ma Feng Wo. (n.d.) *Top 5 Tourist Attraction in Chiang Rai*. Available: <http://www.mafengwo.cn/jd/15291/gonglve.html> [9 October 2021]
- Manager Online. (2020, 15 November) The Beauty of The Blue Temple, Chiang Rai, *MGR Online*, Available: <https://mgronline.com/travel/detail/9630000117901> [22 October 2021] (in Thai)
- Mei Ying. (2019) *A Research of Chinese Services in Bangkok Safari World*, Master's Thesis, Huachiew Chalermprakiet University.
- Ministry of Tourism and Sports. (2015-2019) *Tourism Statistics Report*, Available: https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411 [9 October 2021] (in Thai)
- Namtarnkhom. (n.d.) Black and White Art at Chiang Rai, *Muslim Thai Post*, Available: <https://info.muslimthaipost.com/article/7851> [7 October 2021] (in Thai)
- Pakkaraponggolana, W. (2016) *Customer Satisfaction Towards Marketing Mix of Wash Up Car Care*, pp.21, Chiang Mai: Chiang Mai University. (in Thai)
- Post Today. (2016) *Top10 Tourist City in Thailand*. Available: <https://www.posttoday.com/social/general/446352> [7 October 2021] (in Thai)
- Suparat, R., et al. (2015) *Chinese Behavior on Travelling in Muang Chiang Rai*, Research Support Programme, Rajamangala University of Technology Lanna Chiang Rai. (in Thai)
- Techapongsakid, R. (2019) *The Changing of Chinese Tourist Behavior, how should the SMEs survive?*, The Office of SMEs Promotion, Available: https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20190328082228.pdf [10 December 2020] (in Thai)

Top 10 Tourist Attraction in Chiang Rai. (n.d.) Available: <https://tc.trip.com/travel-guide/chiang-rai-551/topexperience-100000002643/> [10 October 2021]

Tripsabay. (n.d.) *Walking Around the White Temple, the heaven city on earth,* Available: <https://www.tripsabay.com/travel/%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7-%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%99/> [21 October 2021] (in Thai)

Watrogkhun. (2010, 6 November) *About Wat Rong Khun, Wat Rong Khun,* Available: [http://www.xn--](http://www.xn--22cj2bwa1cwa8b3a2eue.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%99.html)

[22cj2bwa1cwa8b3a2eue.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%99.html](http://www.xn--22cj2bwa1cwa8b3a2eue.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%99.html) [4 December 2020] (in Thai)

Wat Rong Seua Ten. (n.d.) *Wat Rong Seua Ten History,* Available: Brochure [22 October 2021] (in Thai)

Why Is Thailand Known As “The Land Of Smiles”? (2019, September 17) Available: <https://thailand505.com/why-is-thailand-known-as-the-land-of-smiles/> [10 December 2021]

Wonderfulpackage. (n.d.) *10 reasons why foreigners like Thailand.* Available: <https://www.wonderfulpackage.com/article/v/1148/> [10 December 2020] (in Thai)

Zheng Mei Li. (2017) *A Comparative Study of Business Chinese Usage Between New Chinatown (Huai-Khwang) and Chinatown (Yaowarat),* Master's thesis, Huachiew Chalermprakiet University.

ผลกระทบจากการแปลภาษาจีนบนฉลากสินค้าไทยต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภคชาวจีน
 A STUDY ON CHINESE LABELLING OF THAI PRODUCTS AFFECTING WITH
 CHINESE CONSUMER'S PURCHASE BEHAVIOUR

บันทิตา ปิวราพันธ์วิธา*, นริศ วศินานนท์

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

*Email : Bantita.pee2012@gmail.com

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันสินค้าของไทย ได้รับความนิยมนอย่างสูงจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน สำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการขยายตลาดไปสู่ผู้บริโภคชาวจีนมีความจำเป็นที่จะต้องนำบรรจุภัณฑ์สินค้าของตนเองไปแปลภาษาจากภาษาไทยให้เป็นภาษาจีน ดังนั้น ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่ถูกเลือกนำมาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างผู้ขายและผู้บริโภค

งานวิจัยเล่มนี้ศึกษาผลกระทบต่อการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวจีนที่มีต่อการแปลภาษาจีนบนฉลากสินค้าไทย โดยขอบเขตของการศึกษาคือ การแปลชื่อผลิตภัณฑ์ของสินค้าและคำอธิบายสินค้า ดังนั้น เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ผู้บริโภคได้รับเกี่ยวกับการแปลภาษาจีน ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลและเก็บรวบรวมตัวอย่างเกี่ยวกับฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้า พร้อมทั้งใช้จัดทำแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าโดยทั่วไปของผู้บริโภคชาวจีน อีกทั้งสอบถามความคิดเห็นกับนักท่องเที่ยวชาวจีนเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าไทยและความคิดเห็นที่มีต่อการแปลภาษาจีนบนฉลากสินค้าไทยของผู้บริโภคชาวจีนเป็นอย่างไร

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคชาวจีน พบว่าพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภคโดยทั่วไปมีความแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากปัจจัยร่วมทั้งภายนอกและภายในของแต่ละบุคคล สำหรับเหตุผลที่นิยมซื้อสินค้าไทยคือ สินค้ามีคุณภาพที่ดี และราคาที่เหมาะสม นอกจากนี้ ความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับการแปลภาษาจีนบนฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าไทยส่วนใหญ่ พบว่าไม่มีผลกระทบต่อการเลือกซื้อสินค้า เพราะก่อนที่ผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าไทย ได้มีการศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูลสินค้าที่ตนเองสนใจก่อนเสมอ โดยใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นคว้าข้อมูล เมื่อจะดำเนินการเลือกซื้อสินค้า ผู้บริโภคเพียงแสดงข้อมูลให้กับผู้ขายเท่านั้น เป็นวิธีที่ง่าย และสะดวกรวดเร็วสำหรับการเลือกซื้อสินค้าในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ : ของที่ระลึกไทย การแปลภาษาไทยจีน พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า ฉลากสินค้า

Abstract

Nowadays, products of Thailand were popular in Chinese tourist customer. For the Thailand entrepreneur need to expand market into Chinese consumer must to imperative translate their products information to Chinese language, provide Chinese consumer understand more about information of product. So, language is intermediate of conversation between seller and customer. This research study impact of Chinese consumer behavior from product information

translation in Chinese language. The aim of this research focusing on Thai labelling translate to Chinese. In the part of name and information of product in Thailand. So, to study about consumers affected and solving problem relevant translation. Author decided to research and collect data of some packaging in Thailand. Also using questionnaire to understand also want to know reason of Chinese tourist like to buy product of Thailand and how to solve problems when encounter wrong translation on Chinese labelling information.

Finally, the opinions of Chinese consumers have shown that the Chinese consumer behavior in general is perfectly different theirs come up with external and internal factors as for purchase Thai products. The reason why Thai products are popular there are high quality and reasonable price. Therefore, translate Thai labelling to Chinese was not directly affect with Chinese consumer behavior because of the most Chinese consumer have been research and collect information about the Thai products that they are interested by their smartphone. When Chinese consumer need to purchase such products just show the information to the seller only. It's more convenient and reducing miss understanding between customer and seller.

Keywords : Thailand souvenirs, Chinese-Thai translation, purchase behavior, Label

บทนำ

พฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคโดยทั่วไปแล้ว ผู้บริโภคจะมีวิธีการคิดวิเคราะห์ของแต่ละคนที่แตกต่างกันโดนสิ้นเชิง โดยสิ่งเหล่านี้จะมาจากการรับรู้หรือแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่ถูกหล่อหลอมมา ดังนั้นจึงเป็นไปตามที่ (ทิพรัตน์ จุจันทร์. 2561 : Online) กล่าวถึงทฤษฎีของ ฟิลิป คอตเลอร์ เกี่ยวกับ “พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) ผู้บริโภคจะแสดงพฤติกรรมเพราะมีสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น ทำให้เกิดความต้องการ โดยสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นเหล่านี้จะถูกป้อนเข้าสู่ความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค เรียกตัวแบบพฤติกรรมผู้บริโภคของฟิลิป คอตเลอร์ ว่าสิ่งกระตุ้น - การตอบสนอง” โดยกระบวนการการตัดสินใจของผู้บริโภค ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรับรู้ปัญหาหรือความจำเป็น
2. การแสวงหาข้อมูล
3. การประเมินทางเลือก
4. การตัดสินใจซื้อ
5. พฤติกรรมภายหลังการซื้อ

หรือตามที่ (ดลยา. 2562 : Online) กล่าวว่า “พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) หมายถึง กระบวนการหรือพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อ ใช้ และประเมินผลการใช้สินค้าหรือบริการของผู้ซื้อ ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคล อันจะมีความสำคัญต่อการซื้อสินค้าและบริการทั้งในปัจจุบันและอนาคต” รวมถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระตุ้นการซื้อ-ไม่ซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา

เพื่อเป็นการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภคชาวจีนที่มีต่อการแปลภาษาจีนบนฉลากผลิตภัณฑ์สินค้าไทย โดยผ่านการทำแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการในการใช้แปลภาษาจีนเพื่อหาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา จากประสบการณ์ตรงของผู้บริโภคชาวจีน

ระเบียบวิธีวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เก็บข้อมูลตัวอย่างจากสถานที่จริง โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการแปลภาษาไทยเป็นจีน อีกทั้งเก็บตัวอย่างข้อมูลการแปลภาษาจีนบนฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าไทย ในส่วนของชื่อผลิตภัณฑ์ และคำอธิบายผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาศึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้ประโยชน์จากวิธีการแปลภาษาจีนของผู้ประกอบการบนฉลากสินค้าไทย
2. สอบถามผู้บริโภคชาวจีน โดยผ่านการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวจีน รวมถึงการศึกษาปัญหาในการแปลภาษาจีนที่ผู้บริโภคพบเจอ ในขณะที่เลือกซื้อสินค้าไทย รวมถึงสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนวทางการแก้ไขปัญหา

ผลการศึกษา

1. มาตรฐานของฉลากบรรจุภัณฑ์ของไทย

หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อในการกำกับดูแล และให้ข้อมูลเกี่ยวกับฉลากของบรรจุภัณฑ์สินค้าไทยมีดังนี้

- 1.1. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)
- 1.2. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
- 1.3. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
- 1.4. สำนักงานกลางซึ่งตั้งวัด กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์
- 1.5. สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม

ซึ่งกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตาม และเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค มีดังนี้เช่น พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติมาตรฐานอุตสาหกรรม พ.ศ.2511

2. ฉลากบรรจุภัณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่

- 2.1. ฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทบริโภค (อาหารและยา)
- 2.2. ฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทอุปโภค

ฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าทั้งสองชนิด จะมีข้อมูลจำเป็นที่ต้องแสดงบนฉลากบรรจุภัณฑ์ อ้างอิงผลการสืบค้นข้อมูลของ(บริษัท Vinyltec Industry Packaging ธันวาคม 2020 : Online) กล่าวว่า ในฉลากบรรจุภัณฑ์มีข้อมูลที่จำเป็น เช่น ตราสินค้า(Brand) ชื่อผลิตภัณฑ์(Product name) รายละเอียดของสินค้า รูปภาพและส่วนประกอบสินค้า ชื่อผู้ผลิตและจัดจำหน่าย ขนาดและการบรรจุ ข้อมูลทางโภชนาการ วันที่ผลิตและวันหมดอายุ หรือวันที่ควรบริโภคก่อน เครื่องหมายรับรองจากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น ซึ่งฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทบริโภคจะมีเครื่องหมายแสดงข้อมูลโภชนาการ และคุณค่าทางโภชนาการ สำหรับประเภทสินค้าบริโภค ซึ่งจะมีความแตกต่างกับฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทอุปโภค

ข้อมูลโภชนาการ		
หนึ่งหน่วยบริโภค: 2 ช้อน (25 กรัม) จำนวนหน่วยบริโภคต่อภาชนะบรรจุ: 22		
คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค พลังงานทั้งหมด 90 กิโลแคลอรี (พลังงานจากไขมัน 0 กิโลแคลอรี)		
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*		
ไขมันทั้งหมด 0 ก.		0%
ไขมันอิ่มตัว 0 ก.		0%
โคเลสเตอรอล 0 มก.		0%
โปรตีน 9 ก.		4%
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด 13 ก.		4%
ใยอาหาร 3 ก.		12%
น้ำตาล 9 ก.		3%
โซเดียม 80 มก.		8%
โพแทสเซียม 279.68 มก.		
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*		
วิตามินเอ 20%	วิตามินบี 1 50%	
วิตามินบี 2 30%	แคลเซียม 25%	
เหล็ก 20%	วิตามินอี 120%	
วิตามินบี 12 80%	วิตามินบี 9 70%	
วิตามินบี 7 50%	วิตามินซี 2 45%	
ทองแดง 40%	สังกะสี 35%	
วิตามินบี 6 30%	วิตามินบี 3 30%	
วิตามินซี 30%	วิตามินบี 5 25%	
แมกนีเซียม 20%	แมงกานีส 2%	
* ร้อยละของปริมาณสารอาหารที่แนะนำให้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทย อายุตั้งแต่ 6 ขวบขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี		
ความต้องการพลังงานของบุคคลจะแตกต่างกัน ผู้ที่ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี ควรได้รับสารอาหารดังต่อไปนี้		
ไขมันทั้งหมด	น้อยกว่า	65 ก.
ไขมันอิ่มตัว	น้อยกว่า	20 ก.
โคเลสเตอรอล	น้อยกว่า	300 มก.
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด	น้อยกว่า	300 ก.
ใยอาหาร	น้อยกว่า	25 ก.
โซเดียม	น้อยกว่า	2,400 มก.
พลังงาน (กิโลแคลอรี) ต่อกรัม: ไขมัน = 9, โปรตีน = 4, คาร์โบไฮเดรต = 4		

- 1 หน่วยบริโภค
- 2 พลังงานต่อหนึ่งหน่วยบริโภค
- 3 ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน
- 4 *Thai RDI
ปรากฏเฉพาะใน
ฉลากโภชนาการแบบเต็ม

รูปที่ 1 ตัวอย่างข้อมูลโภชนาการ

ที่มา: www.hd.co.th/what-is-nutrition-facts-label

คุณค่าทางโภชนาการต่อ
ควรแบ่งกิน ครั้ง

พลังงาน	น้ำตาล	ไขมัน	โซเดียม
กิโลแคลอรี	กรัม	กรัม	มิลลิกรัม
* %	* %	* %	* %

* คิดเป็นร้อยละของปริมาณสูงสุดที่บริโภคได้ต่อวัน

รูปที่ 2 ตัวอย่างข้อมูลโภชนาการ

ที่มา: www.oryor.com

เก็บข้อมูลรูปภาพตัวอย่างฉลากบรรจุภัณฑ์อุปโภคและบริโภคของไทย ดังรูปภาพด้านล่างดังนี้

รูปที่ 3 ตัวอย่างฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้า ตรา Wel-B

รูปที่ 4 ตัวอย่างฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้า ตราเบ็นโต

รูปที่ 5 ตัวอย่างฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้า ตรา สมุนไพรวิงพรม

รูปที่ 6 ตัวอย่างฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้า ตรา อุตุมสุข

นอกจากนี้ ส่วนของการแปลภาษาจีนบนบรรจุภัณฑ์สินค้าไทยส่งออก ผู้ประกอบการไทยจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายการส่งออกสินค้าของประเทศไทย และรูปแบบการติดสติ๊กเกอร์แปลภาษาจีนบนบรรจุภัณฑ์ของประเทศจีน ดังรูปภาพตัวอย่างดังนี้

รูปที่ 7 ตราสัญลักษณ์ Thailand Trust Mark หรือ T Mark

ที่มา: www.thailandtrustmark.com

จากรูปที่ 7 ข้อมูลจาก Department of international trade promotion ministry of commerce royal Thai government ได้กล่าวว่า สัญลักษณ์ Thailand Trust Mark หรือ T Mark คือตราสัญลักษณ์รับรองคุณภาพสินค้าที่กำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมคุณค่าของสินค้าและบริการของไทยที่ผลิตในประเทศไทย บ่งบอกถึงความเป็นเลิศและคุณภาพที่ได้รับการเชื่อถือ ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเพิ่มคุณค่าอันโดดเด่นของสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศไทย ซึ่งผู้ประกอบการสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ T Mark ได้ที่ www.thailandtrustmark.com

รูปที่ 8 ตัวอย่างสติ๊กเกอร์แปลภาษาจีนของสินค้า ตรา Jsweet

ที่มา: www.thaipavilion.cn/sy

Jsweet 芒果干
净含量: 65 克
 配 料: 芒果, 白砂糖, 焦亚硫酸钠, 柠檬酸
 原 产 国: 泰国
 生产日期: 日/月/年 (详见包装)
 保质期至: 日/月/年 (详见包装)
 贮存条件: 请置于阴凉干燥处
 经 销 商: 暹罗进出口管理(深圳)有限公司
 地 址: 深圳市龙岗区南湾街道平吉大道金科路
 金积嘉科技园 1 号厂房 8 楼 802
 电 话: 0755-89255100
 图片仅供参考

营养成分表

项目	每 100 克	NRV%
能量	963 千焦	11%
蛋白质	1.1 克	2%
脂肪	0 克	0%
碳水化合物	55.1 克	18%
钠	73 毫克	4%

罗浮泰糖水菠萝罐头

配料: 菠萝, 水, 白砂糖, 柠檬酸
 原产国: 泰国
 贮存条件: 避光、阴凉干燥处存放。
 生产日期: 2020年03月14日
 保质期至: 2023年03月14日
 进口商: 上海乐雄实业有限公司
 地址: 上海市金山区枫泾镇环东一路
 65弄7号1806室
 电话: 13761522657

净含量: 850克
(固形物含量: 490克)

营养成分表

项目	每100克	NRV%
能量	211 千焦	3%
蛋白质	0 克	0%
脂肪	0 克	0%
碳水化合物	11.5 克	4%
钠	0 毫克	0%

รูปที่ 9 ตัวอย่างสติ๊กเกอร์แปลภาษาจีนของสินค้าลับประรดกระป๋อง

ที่มา: www.chinafastway.com/services/ciq/

เกี่ยวกับข้อบังคับการติดฉลากผลิตภัณฑ์ของจีน จะอยู่ภายใต้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (National Health Commission) ซึ่งจะเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารของจีน บรรจุหีบห่อของฉลากอาหารนำเข้าต้องมีการพิมพ์หรือติดสติ๊กเกอร์ จะต้องระบุเนื้อหาการติดฉลากที่บังคับไว้ นอกจากนี้ ยังรวมถึงรายการส่วนผสม ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลติดต่อของผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย ประเทศหรือภูมิภาคต้นทาง การระบุวันที่ วิธีการบริโภคหรือการบริโภค เกรดคุณภาพ หมายเลขใบอนุญาต และรหัสมาตรฐานผลิตภัณฑ์เป็นต้น จากตัวอย่างรูปที่ 8 และ 9 คือตัวอย่างสติ๊กเกอร์การแปลภาษาจีนบนฉลากบรรจุภัณฑ์ของสินค้าไทยส่งออกตามมาตรฐานการนำเข้าสินค้าของจีน

3. วิธีการแปลภาษาจีนบนฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าไทยของผู้ประกอบการ

ในส่วนของส่งออกสินค้าไปยังประเทศจีน ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องนำฉลากบรรจุภัณฑ์แปลเป็นภาษาจีนโดยใช้วิธีการแปลภาษาที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคชาวจีน สะดวกต่อการพิจารณาเลือกซื้อสินค้าไทย ผลจากการเก็บข้อมูลการแปลภาษาจีนจากชื่อผลิตภัณฑ์ และคำอธิบายสินค้าบนฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าไทย สรุปดังนี้

รูปแบบการแปลมี ทั้งหมด 3 ส่วนคือ

3.1. การแปลทับศัพท์ หรือการนำภาษาต้นฉบับมาใช้เลย โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ โดยใช้ ยกตัวอย่างเช่น

- 3.1.1. MANORA 牌 ข้าวเกรียบกุ้ง ตรา มโนราห์
- 3.1.2. Taro 牌 ปลาเส้น ตรา ทาโร่
- 3.1.3. RAY 牌 แผ่นมาร์สหน้า ตรา เรย์
- 3.1.4. ING-ON 牌 สบู่ ตรา อิงอร
- 3.1.5. ANONA 牌 เครื่องสำอางค์ ตรา อนอนา
- 3.1.6. SNAIL White 牌 ครีมเมือกหอยทาก ตรา สเนลไวท์
- 3.1.7. Beauty Buffet 牌 เครื่องสำอางค์ ตรา บิวตี้ บัพเฟต์

3.2. การแปลคงความหมายเดิม โดยหลังจากการแปลแล้วยังคงมีความหมายเดียวกับภาษาต้นฉบับ ยกตัวอย่างเช่น

- 3.2.1. 蓝象牌 ตรา Blue Elephant Royal Thai cuisine
- 3.2.2. 乌龟牌 ตรา เต่าเหยียบโลก
- 3.2.3. 泰国皇家牌 ตรา ดอยคำ
- 3.2.4. 虎星标牌 ตรา เสือดาว
- 3.2.5. 湄南河牌 ตรา แม่น้ำเจ้าพระยา
- 3.2.6. 有心牌 ตรา น้ำใจ
- 3.2.7. 金山牌 ตรา ภูเขาทอง

3.3. การยืมคำจากภาษาต่างประเทศ โดยเป็นการใช้ภาษาของตนเองมาแปลงให้ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับให้
ได้มากที่สุด อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเลียนเสียงของภาษา ยกตัวอย่างเช่น

- 3.3.1. 贵妇芭娜娜牌 ตรา คุณนายบานาน่า
- 3.3.2. 泰好吃牌 ตรา ไท ห่าว ซื่อ

- 3.3.3. 那莱雅 ตรา นารายา
- 3.3.4. 吉拉达牌 ตรา จิตรดา
- 3.3.5. 兰纳牌 ตรา ล้านนา
- 3.3.6. 摹差宁汪逢牌 ตรา หมอเฉลิม วังพรม
- 3.3.7. 丽尔泰牌 ตรา เรียวไทย
- 3.3.8. 乐丝汀牌 ตรา เลอ สกิน

4. ปัญหาและผลกระทบต่อพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวไทยต่อการแปลภาษาจีนบนฉลากบรรจุภัณฑ์สินค้าไทย

ผลจากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริโภคชาวไทย เกี่ยวกับปัญหาทำให้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวไทย สรุปดังนี้

การแปลภาษาจีน ผู้บริโภคบางกลุ่มพอเจอกับปัญหาการแปลภาษาจีน เช่น การแปลไม่ชัดเจน ไม่สามารถเข้าใจจุดมุ่งหมายของสินค้าดังกล่าวได้ จึงทำให้ไม่สามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้านั้นได้โดยทันที หรือใช้ระยะเวลาในการพิจารณาสินค้านั้นนานขึ้น แต่ในขณะเดียวกันพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคบางกลุ่มมีการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าในทันที โดยที่ไม่ได้พิจารณาคำอธิบายสินค้า โดยอาศัยการพิจารณาจาก การออกแบบของบรรจุภัณฑ์ รูปภาพบนผลิตภัณฑ์ โปรโมชันหรือกิจกรรมส่งเสริมการขาย เป็นต้น ทั้งนี้ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของผู้บริโภคชาวไทยส่วนใหญ่จะสอบถามพนักงานขายโดยตรง รองลงมาจึงเป็นการค้นคว้าข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง

นอกจากนี้ พบว่าในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 100 ท่าน ส่วนใหญ่ 78 เปอร์เซ็นต์ มีช่วงอายุ 26-35 ปี รองลงมาคือ 15-25 ปี ซึ่งพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าของแต่ละท่านมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เมื่อทำการเลือกซื้อสินค้านั้น ร้อยละ 66.7 ตนเองมีการวางแผนเอาไว้ ดังนั้นจะไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ร้อยละ 33.3 ต้องการซื้อจึงตัดสินใจซื้อทันที และร้อยละ 21.4 คือค่อนข้างประหยัด ด้วยเหตุนี้เองในการเลือกซื้อสินค้าไทย ผู้บริโภคชาวไทยโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น จะมีการสืบค้นข้อมูลของสินค้านั้นมาก่อนแล้ว เกี่ยวกับสินค้าที่ตนเองสนใจ โดยใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์มือถือเป็นทางผ่านในการสืบค้นข้อมูล ดังนั้น ถึงแม้ว่าปัญหาในการแปลภาษาจีนยังพบเห็นอยู่ จึงมีใช่อุปสรรคต่อการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภค หรือมีผลกระทบต่อพฤติกรรม การบริโภคของผู้บริโภคเท่านั้น ดังที่ (ดลยา. 2562 : Online) ได้กล่าวถึง “ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มอ้างอิงคือ ครอบครัว บทบาทและสถานะของผู้ซื้อ ในปัจจุบันโลกยุค 4.0 ทำให้เห็นผลกระทบจากปัจจัยด้านสังคมอย่างชัดเจนในการตัดสินใจซื้อ หรือบริโภค เนื่องจากข่าวสาร รวมถึงการแสดงบทบาท และสถานะทางสังคมถูกต่อย้ำ และรับรู้ได้ง่ายผ่านโลกออนไลน์”

1. เกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคบางคน ไม่ได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลบนผลิตภัณฑ์มากนัก ดังนั้น เพียงมองที่บรรจุภัณฑ์ภายนอกเท่านั้น และเกิดความสนใจในบรรจุภัณฑ์โดยรวม สามารถตัดสินใจซื้อสินค้านั้นโดยทันที โดยที่ไม่จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลบนผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม
2. เกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคบางคน เมื่อพบว่าตนเองไม่เข้าใจในการแปลภาษาจีนของสินค้านั้นๆ จึงเปลี่ยนการพิจารณาการเลือกซื้อไปเป็นการดูสินค้าจากรูปลักษณะภายนอก ดูความเหมาะสมของราคา การจัดโปรโมชันหรือการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

5.วิธีการแก้ไข้ปัญหา

ผลการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยผ่านการสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริโภคเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาโดยมุ่งเน้นที่การแปลภาษาจีนเป็นหลัก สามารถสรุปได้ดังนี้

ผู้บริโภคส่วนใหญ่แนะนำว่า ผู้ประกอบการควรจะศึกษาการแปลภาษาจากการใช้เครื่องมือในการช่วยแปลภาษาขั้นพื้นฐาน เช่น Google Translate, Bing Microsoft Translator, Cambridge Dictionary หรือตามแพลตฟอร์มต่างๆ หรือแม้แต่การสอบถามจากเจ้าของภาษาเอง แต่เนื่องด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้นยังคงเป็นวิธีเบื้องต้น ในบางครั้งอาจจะยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ สำหรับการแปลคำศัพท์บางคำที่เป็นคำเฉพาะทางหรือต้องการความเป็นทางการ

สรุปและวิจารณ์ผล

ผลจากการศึกษาวิจัยผลกระทบต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าต่อการแปลภาษาจีนของบรรจุกภัณฑ์สินค้าไทยของผู้บริโภคชาวจีนนั้น พบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับการแปลภาษาที่ไม่ถูกต้องอยู่ แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อหรือเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวจีนเท่าใดนัก เนื่องด้วยพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคมีความหลากหลาย ส่งผลโดยตรงต่อการแสดงออก ความรู้สึก ทำทาง ความคิด ที่มีต่อสินค้า ตลอดจนความสนใจ ความชอบ ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ตามที่ (ธเนศ ศิริกิจ พฤษภาคม 2563 : Online) กล่าวเกี่ยวกับ การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การซื้อด้วยอารมณ์ (Low Involvement) ผู้บริโภคบางกลุ่มมองการซื้อด้วยเหตุผล คุณภาพและความคุ้มค่ากับอีกกลุ่ม บริโภคด้วยการใช้ความรู้สึกหรือเหตุผลส่วนตัว
2. การซื้อด้วยเหตุผล (High Involvement) สินค้าประเภท High Involvement เช่น บ้าน รถยนต์ ประกันชีวิตหรือสุขภาพ

ความแตกต่างกันของพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภค ผู้วิจัยเข้าใจว่า ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเรียนรู้ และศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคอยู่เสมอ เพื่อมาพัฒนาสินค้าและบริการของตนเอง เพราะผู้บริโภคเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขหรือข้อปฏิบัติ ในกิจกรรมการซื้อขาย

จากปัญหาที่พบเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าไทยที่บรรจุกภัณฑ์มีการแปลภาษาจีนนั้น ผู้บริโภคชาวจีนได้เสนอความคิดเห็นว่า ผู้ประกอบการไทยสามารถศึกษาวิธีการแปลภาษาโดยใช้ Google Translate, Bing Microsoft Translator, Cambridge Dictionary เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นเพียงวิธีเบื้องต้นเท่านั้น เพราะการแปลภาษาต้องใช้ความชำนาญของบุคคลเข้ามาช่วย อีกทั้งในปัจจุบัน มีธุรกิจรับแปลภาษาอยู่ ดังนั้น จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ย่างและสะดวกสำหรับผู้ประกอบการไทย กล่าวคือ ธุรกิจที่รับแปลภาษาจีน หรือที่เรียกว่า Outsource ตามที่ (นพดล รมโพธิ์. 2549 : 5-7) อธิบายว่า เป็นอีกทางเลือกใหม่ขององค์กร ในการโอนย้ายกิจกรรมบางประการของบริษัท รวมทั้งอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องให้กับองค์กรภายนอกที่รับหน้าที่นี้ โดยมีการทำสัญญาและจ่ายค่าตอบแทนสำหรับบริการนั้น

Outsource ของประเทศไทยในปัจจุบัน เดิมทีต่อเนื่องและมีการแข่งขันค่อนข้างเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจของไทยด้านการส่งออกสินค้าไปยังประเทศจีนเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่เรียกว่า SME ที่ต้องการจะขยายตลาดการขายสินค้าของตนเองออกไปยังประเทศจีน

ดังนั้น ธุรกิจการรับแปลภาษา นี้ นับได้ว่าเป็นคนกลางในการแปลงสารจากผู้ประกอบการไทยไปสู่ผู้บริโภคชาวจีน ซึ่งนอกจากจะรับจ้างแปลภาษาจีนแล้ว ยังมีบริการอื่น ที่ให้ความสะดวกกับผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกสินค้าของตนเองไปยังประเทศจีนอีกด้วย นั่นคือบริการการทำเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในการส่งออกสินค้าไปยังประเทศจีน และพร้อมให้คำแนะนำหรือแนะแนวทางในการดำเนินธุรกิจส่งออก ซึ่งบุคลากรจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการแปลภาษาจีน มีประสบการณ์สูง จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการขยายตลาดไปสู่ประเทศจีน นอกจากนี้ การจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่สามารถเป็นผู้ตรวจสอบ ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการไทยในด้านการส่งออกสินค้า ทำให้การส่งออกสินค้า สร้างให้มีมาตรฐาน และมาตรฐานเดียวกัน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างแรงผลักดันให้กับอุตสาหกรรมส่งออกของไทย และยังทำให้เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดด

อีกทั้งในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยี มีความสำคัญมากสำหรับการใช้ชีวิต ดังนั้นผลจากการสำรวจพฤติกรรมทางเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวจีน พบว่าในกลุ่มวัยรุ่นชาวจีน จะมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลก่อนเสมอ โดยใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิตสิ่ง 5 ของมนุษย์ยุค 4.0 และเมื่อศึกษาข้อมูลในสิ่งที่ตนเองสนใจครบแล้ว จะเก็บเก็บรวบรวมข้อมูลเอาไว้ เมื่อถึงเวลาในการซื้อสินค้านั้นๆ เพียงแค่แสดงข้อมูลให้กับพนักงานขายได้ทราบถึงความต้องการจะซื้อ เพียงเท่านี้ก็สามารถที่จะดำเนินการซื้อ-ขายสินค้าได้อย่างสะดวกและถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นการประหยัดเวลา และสามารถลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่เลือกซื้อสินค้าได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ทิพรัตน์ จุจันทร์. (มกราคม 2561) “บทที่ 2 พฤติกรรมผู้บริโภคและกระบวนการตัดสินใจซื้อ” **Sites-google**. [online] Available : <https://sites.google.com/site/phvtikrmphubriphokh2555/bth-thi-2-phvtikrm-phu-briphokh-laea-krabwnkar-tadsin-ci-sux> (25 มกราคม 2565)
- ธนศ ศิริกิจ. (พฤษภาคม 2563) “กลยุทธ์การตลาดยุคใหม่ พฤติกรรมผู้บริโภค 2 ลักษณะ ซื้อด้วยเหตุผล ผสาน ซื้อด้วยอารมณ์” **Positioningonline**. [online] Available : <https://positioningmag.com /1278944> (25 มกราคม 2565)
- นพดล รมโพธิ์. (ตุลาคม-ธันวาคม 2549) “Outsourcing ทางเลือกใหม่ขององค์กร” **วารสารบริหารธุรกิจ**. 29 (112) หน้า 5-7.
- พิชญาพรรณ วงศ์สุวรรณ. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563) “พฤติกรรมผู้บริโภค ปัจจัยการตัดสินใจ อาหารเจ อาหารมังสวิรัติจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์” **วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. 10 (2) หน้า 33.
- วารสารอุตสาหกรรมสาร. (กรกฎาคม – สิงหาคม 2546) “กฎหมายที่เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์” **วารสารอุตสาหกรรมสาร**. [online] Available : <http://www.asiapackprint.com/index.php?ContentID =ContentID-110318102928257> (25 มกราคม 2565)
- Firstchoicetranslation Co.,Ltd. (มีนาคม 2563) “เทคนิคการแปลภาษา แปลอย่างไรให้เหมือนมืออาชีพ” **บทความออนไลน์ของ บริษัทเฟิสท์ชอยซ์ทรานสเลชัน**. [online] Available : <http://www.firstchoicetranslation.com> (25 มกราคม 2565)
- Vinyltec Industry Packaging. (ธันวาคม 2563) “ข้อมูลที่หลากหลายสินค้าที่ดีต้องมี” **บทความออนไลน์ของ บริษัทวินเทค อินดัสทรี แพคเกจจิง**. [online] Available : <https://www.opp.co.th/post-1/knowledge-label> (25 มกราคม 2565)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ ในกรุงเทพมหานคร

A RESEARCH OF CHINESE SERVICE IN THE FOOD AND BEVERAGE DELIVERY MARKET IN BANGKOK

รัตนา เรือนแก้ว^{1*}, LI YANFENG²

¹College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

²Yunnan University of Finance and Economics, P.R.China

*Email : rattana_165@hotmail.com

บทคัดย่อ

นับตั้งแต่การระบาดของโควิด-19 ในเดือนธันวาคม ปีค.ศ. 2019 ทำให้เกิดยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนทั่วโลก โดยเฉพาะการปรับพฤติกรรมจากออฟไลน์สู่ออนไลน์ เช่น เรียกรถ สั่งอาหาร ทำธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น บทความนี้ศึกษาตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานครที่ชาวจีนนิยมเข้ามาอาศัย ทำธุรกิจศึกษาต่อและการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการบริการทางด้านภาษาจีนที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกให้แก่ชาวจีน ด้วยเหตุนี้การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร 2) การสำรวจและวิเคราะห์การให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร และ 3) ปัญหาสำคัญและข้อเสนอแนะของการให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์ปัจจุบันของภาคบริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานครเป็นในรูปแบบออนไลน์ผ่านทางแอปพลิเคชัน โดยชาวจีนในกรุงเทพมหานครเลือกใช้แอปพลิเคชัน Grab ด้วยเหตุผลความเร็วของการส่งและมีร้านอาหารหลากหลาย รองลงมาเลือกใช้แอปพลิเคชัน Gokoo online เนื่องจาก การให้บริการภาษาจีนเป็นที่ยอมรับ กล่าวคือ คนส่งอาหารพูดจีน เมนูภาษาจีน ภาษาของแอปพลิเคชันเป็นภาษาจีน ทั้งนี้ปัญหาที่พบในการศึกษา คือ ฟังก์ชัน แผนที่ และโฆษณาในแอปพลิเคชัน Grab บางส่วนยังคงเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ถึงแม้จะเลือกภาษาจีนเป็นภาษาหลักของแอปพลิเคชัน ส่วน Food Panda ภาษาอังกฤษและจีนสลับกัน และปัญหาประการสุดท้าย คือ แอปพลิเคชัน Fei Xiang ไม่มีแอปพลิเคชันหลัก มีเฉพาะโปรแกรมรองในแอปพลิเคชัน WeChat

คำสำคัญ : การส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่, แอปพลิเคชัน, ฟังก์ชัน, ออนไลน์

Abstract

Since COVID-19 situation in December 2019, it is considered a major global human-to-human epidemic. This is caused by a new strain of corona virus. As a result, occur a new era that has changed the way of people life in the world. Especially shifting behavior from offline to online,

such as get a taxi, order food, financial transactions, etc. Bangkok is the capital city that Chinese people comes to live, do business, study, and travel. Therefore, there are more Chinese language services for meet the needs and facilitate the Chinese people.

A research of Chinese language services in the food and beverage delivery market in Bangkok, there are 3 objectives as the detail: 1. An analysis of the current situation of Chinese language services in the food and beverage delivery market in Bangkok 2. A survey and analysis of Chinese language services in the food and beverage delivery market. And 3. Important problems and recommendations of Chinese language services in the Bangkok food and beverage delivery market.

The result of research found the current situation of the Chinese service in the food and beverage delivery market in Bangkok is online via application. The Chinese people in Bangkok use Grab application because speed of delivery and variety of restaurants. And use Gokoo online application because the Chinese language service of application is correct, delivery rider can speak Chinese and Chinese menu. Main problems of research are function pages, maps and advertisements in the Grab application are still in Thai and English, although Chinese was selected as the main language of the application. Food Panda application have English and Chinese alternated. And the last problem is Fei Xiang application doesn't have a main application, only have secondary programs in the WeChat application.

Keywords : Food and Beverage Delivery, Application, Function, Online

บทนำ

บทความศึกษาวิจัยเรื่องการให้บริการด้านภาษาจีนของตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มดีลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานครฉบับนี้เลือกพื้นที่ในการศึกษาเป็นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยมาวิเคราะห์ เนื่องจากมีชาวจีนเข้ามาดำเนินธุรกิจ ทำงาน อยู่อาศัย รวมไปถึงการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันสร้างความสะดวกในการใช้ชีวิตชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น รวมไปถึงการส่งเสริมการทำธุรกรรมหรือพฤติกรรมในสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เช่น พฤติกรรมการใช้บริการเรียกรถ ส่งของ ส่งอาหาร และซื้อของ เป็นต้น สาเหตุของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีสาเหตุมาจาก คือ การเลือกผู้โดยสารรถแท็กซี่และค่าแท็กซี่ที่สูงเกินจริง สถานการณ์ไวรัสโควิด-19 พนักงานทำงานที่บ้าน (Work from home) ทำให้หันมาใช้บริการแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

ชาวจีนถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในประเทศทั้งระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการสถานะเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้นเน้นการท่องเที่ยวจากต่างชาติเป็นหลัก และรายได้หลักมาจากการท่องเที่ยวจากจีนตามเมืองท่องเที่ยว อาทิ ภูเก็ต เชียงใหม่ เชียงราย เป็นต้น ฉะนั้น การระบาดของโควิด-19 จึงทำให้ชาวจีนที่อาศัยใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมีการปรับพฤติกรรมในการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มในรูปแบบออนไลน์ โดยในกรุงเทพมหานครถือได้ว่าเป็นเมืองที่มีชาวจีนเข้ามาตั้งรกรากอาศัย ทำธุรกิจจำนวนมาก รวมถึงชาวไทยเชื้อสายจีนที่ยังคงฟัง พูด อ่านเขียนภาษาจีนกลางได้ ดังนั้น ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงส่งผลให้มีการบริการทางด้านภาษาจีนที่เพิ่มมากขึ้น ทุกส่วนของภาคบริการทั้งการท่องเที่ยว โรงแรม การดำเนินธุรกิจมีการให้บริการภาคภาษาจีนเพื่ออำนวยความสะดวกในการ

สื่อสารระหว่างชาวไทยและจีน ดังนั้นแอปพลิเคชันการส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดิลิเวอรีที่ให้บริการด้านภาษาจีน จึงเป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อและตอบโจทย

เนื่องด้วยชาวจีนส่วนใหญ่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ การพัฒนาแอปพลิเคชันที่มีฟังก์ชันการให้บริการภาคภาษาจีนและพนักงานส่งอาหารเป็นชาวจีนหรือสามารถสื่อสารภาษาจีนจะทำให้ตอบโจทยในการใช้แอปพลิเคชันของชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทยได้เพิ่มมากขึ้น บทความวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลคุณภาพโดยใช้ข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ แนวคิด และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีแหล่งที่มาเชื่อถือได้และวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการภาษาจีนในตลาดอาหารดิลิเวอรีในกรุงเทพมหานครในเชิงปริมาณใช้การตอบแบบสอบถามชาวจีนในกรุงเทพมหานครจำนวน 100 ราย โดยผลการวิเคราะห์สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลัก คือ ข้อมูลพื้นฐานของชาวจีนในกรุงเทพมหานครที่ใช้แอปพลิเคชันส่งอาหาร การวิเคราะห์ตลาดของจัดส่งอาหาร เครื่องดื่มที่ให้บริการด้านภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวจีนที่มีต่อการให้บริการภาษาจีนของแอปพลิเคชันจัดส่งอาหารและเครื่องดื่มในกรุงเทพมหานคร และการสำรวจการให้บริการภาษาจีนของตลาดแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มในกรุงเทพมหานคร สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของชาวจีนในกรุงเทพมหานครที่ใช้แอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดิลิเวอรี

การศึกษาวิจัยเรื่องการให้บริการด้านภาษาจีนของตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดิลิเวอรีในกรุงเทพมหานครมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวจีนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 100 ราย จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 27 ส่วนใหญ่มีอายุ 22-38 ปี ร้อยละ 43 รองลงมาอายุ 10-21 ปี ร้อยละ 20 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 60 และส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาแพทย์แผนจีนคิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาจบการศึกษาในสาขาภาษาศาสตร์ร้อยละ 26 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปีร้อยละ 52 ซึ่งส่วนใหญ่นั้นมีอัตราเงินเดือน 15,001-30,000 บาทร้อยละ 24 ส่วนใหญ่มีเหตุผลอยู่ที่กรุงเทพมหานคร คือ ทำงาน ร้อยละ 70 รองลงมา คือ ทำธุรกิจร้อยละ 12 และน้อยที่สุด คือ ฝึกงาน ร้อยละ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร 1-5 ปี ร้อยละ 60 รองลงมา มีระยะเวลาที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร 6-15 ปี ร้อยละ 22 และส่วนใหญ่ไม่สามารถพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ ร้อยละ 60

1.2 การวิเคราะห์ตลาดของจัดส่งอาหารเครื่องดื่มที่ให้บริการด้านภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร

การศึกษากการให้บริการภาษาจีนของตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดิลิเวอรีในกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้ศึกษาบริษัทแอปพลิเคชันที่ให้บริการด้านภาษาจีนในกรุงเทพมหานครมี 4 บริษัท ดังนี้ 1) บริษัท แกร็บแท็กซี่ (ประเทศไทย) จำกัด โดยใช้ชื่อแอปพลิเคชันว่า Grab Food 2) บริษัท ดิลิเวอรี ฮีโร่ (ประเทศไทย) จำกัด โดยใช้ชื่อแอปพลิเคชันว่า Food Panda 3) บริษัท โกคูออนไลน์ จำกัด ใช้ชื่อแอปพลิเคชันชื่อ Gokoo Online และ 4) บริษัท ฟลาย ไลฟ์ ไทย จำกัด ใช้แอปพลิเคชันชื่อ Fei Xiang รายละเอียดดังนี้

1. แกร็บ (Grab Food) เป็นแบรนด์ของธุรกิจบริการขนส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเดิมเรียกว่า "GrabTaxi Holdings Pte Ltd." ซึ่งเปิดตัวในปีค.ศ. 2012 ส่วนใหญ่จะให้บริการเฉพาะท้องถิ่น ธุรกิจแกร็บในประเทศไทย ก่อตั้งโดยบริษัท แกร็บแท็กซี่ (ประเทศไทย) จำกัด เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม ปีค.ศ. 2013 ด้วยทุนจดทะเบียน 15 ล้านบาท

2. ฟู๊ดแพนด้า (Food Panda) ก่อตั้งขึ้นในเดือนมีนาคม ปีค.ศ. 2012 เป็นบริษัทแรกที่ลงทุนในบริการส่งอาหารในกรุงเทพมหานคร เป็นแพลตฟอร์มบริการส่งอาหารทางอินเทอร์เน็ตภายใต้บริษัท Delivery Hero ของเยอรมัน

3. โกคูออนไลน์ (Gokoo Online) หรือ โกคูเดลิเวอรี (Gokoo Delivery) เป็นแพลตฟอร์มบริการแบบครบวงจรพร้อมบริการ Gokoo online CO., LTD. ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 กันยายนปีค.ศ. 2020 ไรเดอร์สามารถพูดภาษาจีนได้ และสามารถยืนยันคำสั่งซื้อและที่อยู่กับลูกค้าได้โดยตรง ดังนั้น จึงทำให้ชาวจีนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครสะดวกและใช้งานแอปพลิเคชันได้อย่างง่าย

4. Fei Xiang ก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ. 2018 และเริ่มดำเนินการในพหุวิทยาเพื่อแก้ปัญหาของลูกค้าที่ต้องการส่งกลับบ้าน ก่อตั้งโดย Wang Meiyao ได้นำต้นแบบของการส่งอาหารเดลิเวอรีในตลาดของประเทศจีนอย่าง Meituan Dianping มาใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชันสั่งอาหารและเครื่องตีแบบเดลิเวอรีซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย คือ คนจีนในประเทศไทย โดยเริ่มใช้แอปพลิเคชันครั้งแรกในพหุวิทยา

1.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการภาษาจีนของตลาดส่งอาหารและเครื่องตีแบบเดลิเวอรีในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาความพึงพอใจการให้บริการภาษาจีนของตลาดส่งอาหารเดลิเวอรีในกรุงเทพมหานครใช้ 2 แนวคิดวิเคราะห์ คือ แนวคิดแรงจูงใจของมนุษย์และแนวคิดความพึงพอใจของมนุษย์ รายละเอียดดังนี้

1.3.1 แนวคิดแรงจูงใจของมนุษย์

แรงจูงใจ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลซึ่งถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้าหรือสิ่งจูงใจให้แสดงออกถึงความต้องการในการกระทำที่เป็นแรงผลักดันให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประเภทของแรงจูงใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้หรือแสวงหาบางสิ่งบางอย่างด้วยตนเองโดยไม่ให้ผู้อื่นเข้ามาเกี่ยวข้องหรือบังคับ แรงจูงใจประเภทนี้เกิดจาก ความต้องการทัศนคติ ความสนใจพิเศษ ส่วนแรงจูงใจประเภทที่ 2 คือ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นมาจากภายนอกให้มองเห็นจุดหมายปลายทางและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคล โดยจะเกิดจากเป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคล ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า บุคลิกภาพ ความประทับใจอันเกิดจากบุคลิกภาพจะจูงใจให้เกิดพฤติกรรมนั้นได้ และสิ่งล่อใจที่จะก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น การให้รางวัลอันเป็นเครื่องกระตุ้นให้อยากกระทำหรือการลงโทษ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการกระทำ (Pagasir Pungeng, 2010: 13-15)

แนวคิดแรงจูงใจของมนุษย์สามารถศึกษาตามกลุ่มพฤติกรรมนิยมได้มีประเด็นสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มูลเหตุจูงใจ และสิ่งเร้า รายละเอียดดังนี้ (Adisai Thovicha and Terada Pinyo, 2012 : 15-17)

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral View of Motivation) สิ่งเร้าภายนอกเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ โดยมนุษย์จะเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นเฉพาะส่วนพฤติกรรมที่ดี การมองว่าพฤติกรรมที่ดีนั้นดูได้จากประสบการณ์อดีตที่มนุษย์มองว่าดีแล้วพยายามจะแสดงพฤติกรรมนั้น

2. มูลเหตุจูงใจ (Motivation) เป็นตัวผลักดันให้คนมีพฤติกรรม มีแรงจูงใจสูงและจะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ย่อท้อ ในทางกลับกันมนุษย์ก็มีแรงจูงใจต่ำที่จะไม่แสดงพฤติกรรมหรือไม่ก็ล้มเลิกการ

กระทำดังกล่าวก่อนบรรลุเป้าหมาย เช่น ลักษณะนิสัย กล่าวคือความชอบหรือไม่ชอบสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาจเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น มูลเหตุจูงใจอาจเกิดขึ้นได้จะต้องผลมาจากสิ่งเร้าภายในร่วมด้วย

3. สิ่งเร้า (Stimulus) คือ สิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆที่มนุษย์กระทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง มี 2 ประเภท คือ สิ่งเร้าภายนอก (External stimuli) เป็นตัวที่จะกระตุ้นให้มนุษย์รู้สึกซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกร่างกายที่ประสาทสัมผัสทั้ง ห้า กล่าวคือ ตา หู จมูก ลิ้น และ ผิวหนัง สามารถสัมผัส และรับรู้ได้ เช่น แสง สี เสียง การสัมผัส อุณหภูมิ อาหาร น้ำ และสารเคมี เป็นต้น และสิ่งเร้าภายใน (Internal stimuli) เป็นตัวที่จะกระตุ้นให้มนุษย์รู้สึกซึ่งอยู่ภายในร่างกายก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากกลไกการทำงานของร่างกาย เช่น ความหิวกระหาย การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

1.3.2. แนวคิดความพึงพอใจของมนุษย์

Kotler and Armstrong (2002) กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (motive) หรือแรงขับเคลื่อน (drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตึงเครียด เช่น ความหิวกระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (psychological) เกิดจากความต้องการการยอมรับ (recognition) การยกย่อง (esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึงเครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow's theory motivation) (Kotler, Philip. 2000)

อับราฮัม มาสโลว์ (A.H.Maslow) ค้นหาริธีที่จะอธิบายว่าทำไมคนจึงถูกผลักดันโดยความต้องการบางอย่าง ณ เวลาหนึ่ง ทำไมคนหนึ่งจึงทุ่มเทเวลาและพลังงานอย่างมากเพื่อให้ได้มาซึ่งความปลอดภัยของตนเองแต่อีกคนหนึ่งกลับทำสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น คำตอบของมาสโลว์ คือ ความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับจากสิ่งที่กดดันมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด ทฤษฎีของมาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการตามความสำคัญ คือ ความต้องการทางกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก อากาศ ยารักษาโรค ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่า ความต้องการเพื่อความอยู่รอด เป็นความต้องการในด้านความปลอดภัยจากอันตราย ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นการต้องการการยอมรับจากเพื่อน ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือและสถานะทางสังคม และความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (self - actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

บุคคลพยายามที่สร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อนเมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็หมดลงและเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป ตัวอย่าง เช่น คนที่อดอยาก (ความต้องการทางกาย) จะไม่สนใจต่องานศิลปะชิ้นล่าสุด (ความต้องการสูงสุด) หรือไม่ต้องการยกย่องจากผู้อื่น หรือไม่ต้องการแม้แต่อากาศที่บริสุทธิ์ (ความปลอดภัย) แต่เมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับความพึงพอใจแล้วก็จะมีความต้องการในขั้นลำดับต่อไป

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ในปี ค.ศ. 1943 ของบทความ A Theory of Human Motivation ในหนังสือชื่อ Motivation and Personality ได้อธิบายถึงทฤษฎีลำดับขั้นความ

ต้องการของมาส์โลว์ คือ แนวคิดทางจิตวิทยาที่เสนอว่า มนุษย์จะถูกกระตุ้นให้เติมเต็มความต้องการขั้นพื้นฐานในลำดับต้นก่อนที่จะมีพัฒนาความต้องการนี้ออกไปจากด้านล่างสู่ด้านบน ซึ่งคือความต้องการด้านต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้ กายภาพ (Physiological) ความปลอดภัย ความมั่นคง (Safety, Security) ความรัก หรือการเป็นเจ้าของ (Love, Sense of Belongings) ความเคารพ (Esteem) และการบรรลุความหมายหรือความสมบูรณ์ของชีวิต (Self-actualization) (Urbinner. 2021)

ทฤษฎีดังกล่าวมักจะถูกแสดงด้วยรูปภาพพีระมิด ซึ่งสิ่งที่อยู่ล่างสุดคือความต้องการขั้นพื้นฐานมากที่สุด และลำดับที่สูงขึ้นจะเป็นความต้องการที่มีความซับซ้อนขึ้นจนถึงยอดของพีระมิด ความต้องการที่อยู่ด้านล่างจะต้องถูกเติมเต็มก่อนที่มนุษย์จะมีความสนใจความต้องการในขั้นถัดไป

รูป 1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาส์โลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

ที่มา: <https://www.urbiner.com/post/maslow-hierarchy-of-needs>

การสำรวจตามแบบสอบถามความพึงพอใจในการให้บริการด้านภาษาจีนของตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่จะใช้แนวคิดทั้งแรงจูงใจและความพึงพอใจของมนุษย์ในการบริโภค โดยจะนำมาวิเคราะห์และทำการประเมินผลความพึงพอใจที่มีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจากความพึงพอใจมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุดดังนี้

คะแนน	แปลผล
3.25-4.00	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
2.51-3.25	มีระดับความพึงพอใจมาก
1.76-2.50	มีระดับความพึงพอใจน้อย
1.00-1.75	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการศึกษาด้านสถานการณ์การให้บริการภาษาจีนของตลาดแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ผ่านแบบสอบถามสามารถอธิบายผลการศึกษาได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามชาวเงินที่อยู่ในกรุงเทพมหานครทุกคนเคยใช้แอปพลิเคชันส่งอาหารในกรุงเทพมหานคร สามารถอธิบายได้ ตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหาร และเครื่องดื่มในกรุงเทพมหานคร

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลผล
ด้านคุณภาพสินค้าบริการและการใช้งาน	2.86	0.542	มาก
ด้านการให้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่	2.99	0.375	มาก
ด้านการให้บริการภาษาจีน	3.05	0.427	มาก
รวม	2.97	0.292	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการภาษาจีนในตลาดแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มในกรุงเทพมหานครของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านการให้บริการภาษาจีนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 รองลงมา คือ ด้านการให้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และด้านคุณภาพสินค้าบริการและการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ตามลำดับ

1.4 การสำรวจบริการภาษาจีนของตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร

จากการสำรวจพบว่าข้อมูลจาก 4 แอปพลิเคชันที่ส่งอาหารเดลิเวอรี่ซึ่งมีการให้บริการภาษาจีน ได้แก่ 1) Grab 2) Food Panda 3) Gokoo Online และ 4) Fei Xiang สามารถแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการให้บริการของแอปพลิเคชันส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่และด้านการให้บริการภาษาจีน ตามตารางดังนี้

1.4.1 ด้านการให้บริการของแอปพลิเคชันส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของชาวจีนที่มีต่อคุณภาพสินค้าและบริการส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบเดลิเวอรี่ที่ให้บริการภาษาจีน

รายการ	Grab	Food Panda	Gokoo Online	Fei Xiang	ติดต่อร้านอาหารโดยตรง	แอปพลิเคชันอื่น
1. คุณภาพของอาหารและเครื่องดื่ม	34.0	21.0	24.0	11.0	7.0	3.0
2. รสชาติอาหารและเครื่องดื่มตรงตามมาตรฐาน	28.0	18.0	25.0	13.0	12.0	4.0
3. บรรจุภัณฑ์และรูปลักษณ์ของอาหารและเครื่องดื่ม	28.0	24.0	26.0	11.0	7.0	4.0
4. ความสดของอาหารและเครื่องดื่ม	20.0	20.0	27.0	21.0	8.0	4.0
5. ความสะอาดของอาหาร	17.0	15.0	21.0	16.0	24.0	7.0

รายการ	Grab	Food Panda	Gokoo Online	Fei Xiang	ติดต่อร้านอาหารโดยตรง	แอปพลิเคชันอื่น
--------	------	------------	--------------	-----------	-----------------------	-----------------

จากตารางแสดงให้เห็นว่าคุณภาพของอาหารและเครื่องดื่มของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Grab มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา คือ โกคูออนไลน์ และฟู้ดแพนด้า ร้อยละ 24 และ 21 ตามลำดับ ส่วนด้านรสชาติอาหารและเครื่องดื่มตรงตามมาตรฐานและมีรสชาติที่เหมือนเดิมในทุกๆ การสั่งซื้อ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Grab มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมา คือ โกคูออนไลน์แล ฟู้ดแพนด้า ร้อยละ 25 และ 18 ตามลำดับ ในส่วนของบรรจุภัณฑ์และรูปลักษณ์ของอาหารและเครื่องดื่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Grab มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมา คือ โกคูออนไลน์และฟู้ดแพนด้าร้อยละ 26 และ 24 ตามลำดับ

ความสดของอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ โกคูออนไลน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27 รองลงมา คือ Fei Xiang, Grab และ ฟู้ดแพนด้าร้อยละ 21, 20 และ 20 ตามลำดับและความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจกับการติดต่อร้านอาหารโดยตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมา คือ โกคูออนไลน์และ Grab ร้อยละ 21 และ 17ตามลำดับ

1.4.2 ด้านการให้บริการด้านภาษาจีน

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของชาวจีนที่มีต่อการให้บริการด้านภาษาจีนของตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดีลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร

รายการ	Grab	Food Panda	Gokoo Online	Fei Xiang	ติดต่อร้านอาหารโดยตรง	แอปพลิเคชันอื่น
1. การใช้คำภาษาจีน	35.0	29.0	18.0	7.0	5.0	6.0
2. คำศัพท์ภาษาจีนในแอปพลิเคชัน	25.0	15.0	23.0	33.0	2.0	2.0
3. ไวยากรณ์ภาษาจีนในแอปพลิเคชัน	19.0	11.0	38.0	27.0	1.0	4.0
4. การให้บริการเมนูภาษาจีน	15.0	10.0	48.0	23.0		4.0
5. ไรเดอร์ให้บริการภาษาจีน	18.0	12.0	44.0	20.0	5.0	1.0
6. การให้บริการภาษาจีนของไรเดอร์และคอลเซ็นเตอร์	17.0	13.0	42.0	23.0	3.0	2.0
7. การทำการตลาดในแอปพลิเคชันโดยใช้ภาษาจีน	39.0	19.0	22.0	13.0	5.0	2.0
8. การทำการตลาด	27.0	20.0	23.0	17.0	10.0	3.0

รายการ	Grab	Food Panda	Gokoo Online	Fei Xiang	ติดต่อร้านอาหารโดยตรง	แอปพลิเคชันอื่น
ภาษาจีนในวีแชท						
9. การทำการตลาด	32.0	18.0	33.0	11.0	4.0	2.0
ภาษาจีนในไลน์						
10. การทำการตลาด	28.0	19.0	25.0	17.0	9.0	2.0
ภาษาจีนในเว็บไซต์และสื่อโฆษณาอื่นๆ						

จากตาราง 3 สามารถจำแนกตามประเด็นต่างๆ ในด้านการให้บริการด้านภาษาจีนดังนี้ การใช้คำภาษาจีนในแอปพลิเคชัน ซึ่งรวมถึงความหมายของคำที่ใช้สื่อสารอย่างเข้าใจกับผู้ใช้บริการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Grab มากที่สุด ร้อยละ 35 รองลงมา คือ ฟู้ดแพนด้าและโกคูออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 29 และ 18 ตามลำดับ คำศัพท์ภาษาจีนในแอปพลิเคชันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Fei Xiang มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมา คือ Grab และ โกคูออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 25 และ 23 ตามลำดับ วิทยากรภาษาจีนในแอปพลิเคชันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ โกคูออนไลน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมา คือ Fei Xiang และ Grab คิดเป็นร้อยละ 27 และ 19 ตามลำดับ การให้บริการเมนูภาษาจีนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ โกคูออนไลน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมา คือ Fei Xiang และ Grab คิดเป็นร้อยละ 23 และ 15 ตามลำดับ ไรเตอร์ให้บริการภาษาจีนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ โกคูออนไลน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมา คือ Fei Xiang และ Grab คิดเป็นร้อยละ 20 และ 18 ตามลำดับ

การให้บริการภาษาจีนพนักงานบริการและคอลเซ็นเตอร์สามารถสื่อสารและตอบปัญหาให้กับผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ โกคูออนไลน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมา คือ Fei Xiang และ Grab คิดเป็นร้อยละ 23 และ 17 ตามลำดับ การทำการตลาดภาษาจีนในแอปพลิเคชัน เช่น การเพิ่มโฆษณาภาษาจีนบนหน้าแอปพลิเคชันดึงดูดให้ลูกค้าสามารถเลือกใช้แอปพลิเคชันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Grab มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมา คือ โกคูออนไลน์ และ ฟู้ดแพนด้า คิดเป็นร้อยละ 22 และ 19 ตามลำดับ การทำการตลาดภาษาจีนในวีแชท กล่าวคือ การส่งโฆษณาหรือข้อความไปยังผู้ใช้บริการเพื่อดึงดูดชาวจีนเข้ามาเลือกสั่งซื้อกับทางแอปพลิเคชัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Grab มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27 รองลงมา คือ โกคูออนไลน์และฟู้ดแพนด้าร้อยละ 23 และ 20 ตามลำดับ การทำการตลาดภาษาจีนในไลน์ มีลักษณะคล้ายกับวีแชท จะส่งข้อความหรือบัตรกำนัลออนไลน์ไปให้ผู้ใช้บริการชาวจีนโดยใช้ภาษาจีนในการดึงดูดผู้ใช้บริการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ โกคูออนไลน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมา คือ Grab และฟู้ดแพนด้าร้อยละ 32 และ 18 ตามลำดับ การทำการตลาดบริการภาษาจีนในเว็บไซต์และโฆษณา เป็นการทำโฆษณาผ่านเว็บไซต์หลักของแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดีลิเวอรี่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจ Grab มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมา คือ โกคูออนไลน์ และฟู้ดแพนด้าร้อยละ 25 และ 19 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ในเชิงปริมาณจากข้อมูลตามแบบสอบถามที่ได้ส่งพื้นที่และส่งผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 100 แบบสอบถาม โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามคือชาวจีนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยมีประเด็นหลักคือ การให้บริการด้านภาษาจีนของแอปพลิเคชันส่งอาหารที่ชาวจีนในประเทศไทยใช้งาน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจ

ของชาวจีนที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการให้บริการภาษาจีนของการส่งอาหารส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากโดยด้านคุณภาพสินค้า บริการและด้านการใช้งานผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พึงพอใจกับการใช้แอปพลิเคชัน Grab ส่วนด้านการให้บริการแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดีลิเวอรี่ส่วนใหญ่พึงพอใจกับการใช้ Grab และการติดต่อร้านอาหารโดยตรง และด้านการให้บริการภาษาจีนส่วนใหญ่พึงพอใจกับการเลือกใช้ Grab และ Gokoo online

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยการให้บริการด้านภาษาจีนของตลาดแอปพลิเคชันส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดีลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรมจากบทความต่างๆ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 นโยบายการลงทุนในไทยของบริษัทข้ามชาติด้านอีคอมเมิร์ซ

การให้บริการจัดส่งอาหารแบบดีลิเวอรี่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด เนื่องด้วยการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ดังนั้นภาคการให้บริการจัดส่งอาหารได้กลายเป็นรูปแบบธุรกิจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดรูปแบบหนึ่งในประเทศไทย โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย (K-Research) (Econ Digest, [Online], 2020) รายงานว่า ธุรกิจส่งอาหารในประเทศไทย ในปีค.ศ. 2018 มีมูลค่า 3.3-35 พันล้านบาท ซึ่งในปีค.ศ. 2019 เพิ่มขึ้น 14% จากปีค.ศ. 2018 คิดเป็น 8% ของตลาดร้านอาหารไทย ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา อัตราการเติบโตของธุรกิจส่งอาหารเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 10% ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของธุรกิจร้านอาหารเพียง 3-4% ฉะนั้นจึงทำให้บริษัทข้ามชาติสัญชาติจีนเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านแอปพลิเคชันในการส่งอาหารและเครื่องดื่มดีลิเวอรี่ เนื่องด้วยค่าแรง และจำนวนเงินลงทุนที่ต่ำ และกฎหมายของไทยที่การเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ประเทศจีนเข้ามาลงทุนในไทยเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากนโยบายการส่งเสริมการลงทุนของไทยในปัจจุบัน มี 4 นโยบายที่สำคัญได้แก่

การสร้างพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ในจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เพื่อให้เป็นศูนย์กลางเขตอุตสาหกรรมใหม่ของโลกและมีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมจีน-ไทย (Sino-Thai Zone) ตลอดจนการเชื่อมภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ทำให้มีนักลงทุนจากจีนให้ความสนใจลงทุนใน EEC เป็นจำนวนมาก อาทิ E-Commerce อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์

นโยบายการให้สิทธิประโยชน์การเช่าที่ดิน ในอดีตกฎหมายการให้เช่าที่ดินของไทยมีนโยบายให้ต่างชาติสามารถเช่าที่ดินในไทยได้สูงสุดไม่เกิน 50 ปี แต่ในปัจจุบันสามารถต่อสัญญาได้อีกไม่เกิน 49 ปี รวมทั้งสิ้นไม่เกิน 99 ปี ซึ่งการขยายสิทธิประโยชน์ขยายการเช่าที่ดินนี้ก็จะเป็ปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันที่ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของจีน โดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ เช่น บริษัท Alibaba จากจีน เป็นต้น

นโยบายประการที่ 3 การขยายความร่วมมือด้านโครงสร้างพื้นฐาน ไทยและอาเซียนจะได้รับประโยชน์โดยตรงจาก โครงการเส้นทางสายไหม โดยอาเซียนจัดอยู่ 1 ใน 6 ของระเบียงเศรษฐกิจของเส้นทางสายไหม ทำให้จีนมีนโยบายการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานในกลุ่มประเทศอาเซียนตามนโยบาย “ASEAN Connectivity 2025” หรือ แผนแม่บทการ เชื่อมโยงอาเซียนเข้าด้วยกัน ในด้านสินค้า บริการ เงินทุน และคน

และนโยบายการลงทุนในภาคอสังหาริมทรัพย์ CBRE Thailand (2019) รายงานว่าในปี 2561 จีนลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ของไทยสูงถึง 75,000 ล้านบาท ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจ E-Commerce โดยเฉพาะบริษัท Alibaba และ JD Com. มีการสร้างคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้ารุ่นใหม่ (Modern Logistics Properties: MLP) ตามมาด้วย

การดำเนินนโยบายทั้ง 4 ถือได้ว่าเป็นการต้อนรับนักลงทุนชาวจีนให้เข้ามาลงทุนในไทยได้อย่างสะดวก ทำให้เกิดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีน ชาวจีนที่ต้องการอยู่ที่ประเทศไทย ดังนั้นการลงทุนในภาคบริการด้านการส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดีลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานครก็ยิ่งเติบโตเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากการเติบโตของแอปพลิเคชันที่เปิดตัวในนามบริษัทข้ามชาติจีนมากถึง 5 บริษัท

2.2 แรงจูงใจในการบริโภคของตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดีลิเวอรี่ที่ให้บริการภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร

บทความนี้ยังใช้แนวคิดทฤษฎีแบบจำลอง Kano ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาศึกษาของการวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการภาษาจีนของตลาดส่งอาหารในกรุงเทพมหานคร ทฤษฎี Kano เป็นทฤษฎีที่ได้รับแรงบันดาลใจจากทฤษฎีของ Frederick Herzberg ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์พฤติกรรม โดยแนวคิดทฤษฎี Kano ที่จะใช้ในการวิเคราะห์หิบทความฉบับนี้เป็นของศาสตราจารย์ Noriaki Kano จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งโตเกียวและเพื่อนร่วมงานชื่อ Fumio Takahashi เกิดขึ้นในปีค.ศ. 1979 ซึ่งได้เผยแพร่บทความเรื่อง "แรงจูงใจ และปัจจัยด้านสุขอนามัยในเชิงคุณภาพ" โดยกำหนดเกณฑ์ความพึงพอใจและความไม่พอใจในด้านการจัดการคุณภาพ และถูกนำเสนอในการประชุมของการประชุม Japan Quality Management Conference ประจำปี ครั้งที่ 12 ในปีค.ศ. 1982 (Econ Digest, 2020)

การวิเคราะห์เนื้อหาของแบบจำลอง Kano กล่าวถึงความต้องการ 3 ระดับ คือ ความต้องการขั้นพื้นฐาน ความต้องการที่คาดหวัง และความต้องการที่ดึงดูดใจ ซึ่งความต้องการทั้ง 3 รูปแบบนี้ สามารถจำแนกตามตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการทำงานเป็นปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยต่อเนื่องและปัจจัยจูงใจ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ความต้องการขั้นพื้นฐาน

การจัดหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของสินค้าและบริการ คุณลักษณะหรือฟังก์ชันที่ผู้บริโภคพิจารณาว่าเป็นสินค้าและบริการที่ "ต้องมี" หากไม่ตรงความต้องการของผู้บริโภค ผู้บริโภคจะไม่พอใจอย่างมาก แต่เมื่อมีเพียงพอและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ผู้บริโภคอาจไม่แสดงความพึงพอใจต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน แม้ว่าจะเกินความคาดหวังของผู้บริโภคและผู้บริโภคพึงพอใจอย่างมากแต่จะไม่แสดงความรู้สึกอันเป็นที่ชื่นชอบกับสินค้าหรือบริการ เช่น หากกลุ่มผู้บริโภคใช้เครื่องปรับอากาศในฤดูร้อนและเครื่องปรับอากาศทำงานตามปกติ ผู้บริโภคจะพึงพอใจกับคุณภาพของเครื่องปรับอากาศ แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อเครื่องปรับอากาศมีปัญหา ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อยี่ห้อเครื่องปรับอากาศนั้นจะลดลงอย่างมาก จนถึงขั้นมีการร้องเรียนตามมา

ความต้องการขั้นพื้นฐานในการจัดส่งอาหารแบบดีลิเวอรี่ของแอปพลิเคชันที่ให้บริการด้านภาษาจีน อาหารและเครื่องดื่มถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกประเทศ แต่จะมีความแตกต่างออกไปเรื่องของวัฒนธรรมการกิน ประเภทอาหารวัตถุดิบ เครื่องปรุง การเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งจะคำนึงมาจากประวัติความเป็นมา ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมของประเทศหรือเขตนั้นๆ ซึ่งอาหารยังคงเป็นปัจจัยทั้ง 4 ที่ร่างกายมนุษย์และสิ่งมีชีวิตต้องการเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกายให้ยังคงดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ โดยปัจจัยพื้นฐานทั้ง 4 ประการ คือสิ่งที่มนุษย์จำเป็นต้องดำรงชีวิต โดยไม่ต้องพึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (อย่างคอมพิวเตอร์ รถยนต์ และโทรศัพท์เป็นต้น) โดยมนุษย์ไม่สามารถขาดปัจจัยทั้งสี่นี้ได้ เพราะเมื่อขาดแล้วอาจส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ปัจจัยสี่ประกอบไปด้วยอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค

2.2.2 ความต้องการประเภทความคาดหวัง

ความต้องการประเภทความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการที่คำนึงถึงสถานะความพึงพอใจของผู้บริโภคตามระดับความพึงพอใจของความต้องการ ความต้องการประเภทความคาดหวังนั้นจึงมีลักษณะความต้องการที่ไม่เฉพาะเจาะจง เมื่อเทียบกับความต้องการพื้นฐาน กล่าวคือผลิตภัณฑ์และบริการที่ไม่มีความผู้บริโภคต้องการ คือ คุณลักษณะของสินค้าหรือพฤติกรรมทำให้บริการตามความคาดหวังของผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าและบริการที่อยู่ในระดับดีเกินความคาดหวังของลูกค้ามากเท่าใด ความพึงพอใจของลูกค้าก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น แต่ในการวิจัยตลาดส่วนใหญ่พบว่าลูกค้าหรือผู้บริโภคมักจะพูดถึงความต้องการประเภทความคาดหวังและการจัดการข้อร้องเรียนให้มีคุณภาพที่น่าพึงพอใจตรงตามความต้องการประเภทความคาดหวัง หากองค์กรมีการจัดการข้อร้องเรียนที่มีคุณภาพอย่างน่าพึงพอใจ ผู้บริโภคก็จะยิ่งพึงพอใจเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

ความต้องการประเภทความคาดหวังในด้านนี้เมื่อพูดถึงการใช้แอปพลิเคชันการจัดส่งอาหารถือเป็นการให้บริการ โดยการให้บริการทุกประเภทจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้บริโภคเป็นหลัก หากสามารถทำให้การบริการอยู่ในระดับมาตรฐานและพึงพอใจต่อผู้บริโภค จะไม่ได้รับการตอบกลับจากผู้บริโภคซึ่งถือว่าการให้บริการนั้นอยู่ในระดับมาตรฐานที่สามารถเลือกใช้ใช้บริการดังกล่าวได้อีก แต่หากทำให้ความพึงพอใจของผู้บริโภคลดลงจะทำให้เกิดการร้องเรียน เนื่องจากผู้บริโภคมีความคาดหวังที่จะได้รับความพึงพอใจจากการใช้บริการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ตามความต้องการประเภทความคาดหวังจะทำให้คำนึงถึงความพึงพอใจเป็นความสำคัญลำดับแรก (Encyclopedia of the MBA Think Tank, [Online])

2.2.3 ความต้องการที่ดึงดูดใจ

ความต้องการที่ดึงดูดใจ คือ ความต้องการที่ผู้บริโภคก็ไม่คาดหวังมากเกินไป แต่เมื่อตอบสนองความต้องการที่ดึงดูดและจูงใจระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคก็สูงมากเช่นกัน สำหรับความต้องการที่ดึงดูดใจทำให้เกิดความคาดหวังของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของผู้บริโภคก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน แม้ว่าจะไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ผู้บริโภคก็จะไม่แสดงความไม่พอใจอย่างชัดเจนออกมา ฉะนั้นสิ่งนี้จึงต้องการให้องค์กรจัดการสินค้าและบริการที่ไม่คาดคิดให้กับผู้บริโภค ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคมีความสุข ทั้งนี้ผู้บริโภคจะไม่แสดงความต้องการที่ชัดเจนต่อสินค้าและบริการนั้นๆ ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการรักษารฐานลูกค้าและผู้บริโภค รวมถึงความภักดีของลูกค้า ตัวอย่างเช่น การขายของออนไลน์ของลาซาด้าสามารถติดตามคุณภาพผลิตภัณฑ์และส่งคืนสินค้าได้เป็นประจำ ตลอดจนแอปพลิเคชันข้อมูลสินค้าและทำการตลาดส่งเสริมการขายเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าและบริการนั้นได้สะดวกและรวดเร็วที่สุดในประเด็นนี้หากเจ้าของสินค้าหรือบริการจะไม่มีบริการดังกล่าว ผู้บริโภคก็จะไม่แสดงความไม่พอใจ (Encyclopedia of the MBA Think Tank, [Online])

เมื่อก้าวถึงความต้องการที่ดึงดูดใจจะสามารถวิเคราะห์ในการศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการภาษาจีนในการใช้งานการจัดส่งอาหารของชาวจีนในไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดการส่งอาหารในกรุงเทพมหานครที่ถือเป็นพื้นที่หลักที่ชาวจีนให้ความนิยมเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงของประเทศไทย เนื่องจากประชากรจีนค่อนข้างมากทำให้พื้นที่ในจีนไม่เพียงพอต่อการอาศัยอยู่ เพื่อความสะดวกสบายชาวจีนจึงเลือกการเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครที่มีความสะดวกสบายครบครัน ฉะนั้นการสร้างความต้องการดึงดูดใจหรือจูงใจให้ชาวจีนเลือกใช้บริการจัดส่งอาหารของแบรนด์ตัวเองผ่านการโฆษณาโปรโมชัน ส่วนลด ของแถมที่ถูกใจผู้บริโภค ยิ่งใช้ภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษในการดึงดูด

ผู้บริโภคเข้ามาเลือกใช้บริการ หากกล่าวถึงความพึงพอใจต่อการเลือกใช้บริการผ่านความต้องการดึงดูดผู้บริโภคส่วนใหญ่จะไม่สนใจและใส่ใจกับการร้องเรียนหากไม่มีความพึงพอใจ

ผลการศึกษาที่พบว่าชาวจีนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มักจะใช้แอปพลิเคชันจาก Grab ใช้แอปพลิเคชันส่งอาหารร้อยละ 33 รองลงมาคือ Gokoo online อยู่ที่ร้อยละ 32 แอปพลิเคชันที่มักจะสั่งเป็นประจำ คือ Grab ร้อยละ 57 รองลงมาคือ Gokoo online คร้อยละ 20 และแอปพลิเคชันอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3 การศึกษาตามทฤษฎีและแนวคิด Kano ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการภาษาจีนในตลาดส่งอาหารและเครื่องดื่มแบบดีลิเวอรีในกรุงเทพมหานคร ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะเลือกสินค้าอาหารและเครื่องดื่มในการบริการที่มีลักษณะดึงดูดและแรงจูงใจในการบริโภคโดยมีเหตุผล คือ ราคาที่สมเหตุสมผล พนักงานที่เป็นมิตร โปรโมชันส่วนลดที่หลากหลาย การบรรจุหีบห่อที่เหมาะสมและไม่ทำให้อาหารหรือเครื่องดื่มง่ายต่อการจัดส่งรวมไปถึงการขอคืนเงินที่ได้คืนจริง ตลอดจนอาหารและเครื่องดื่มมีความน่าเชื่อถือได้ ได้อาหารและเครื่องดื่มตรงตามรูปภาพเมนูในแอปพลิเคชัน ฯลฯ โดยเฉพาะแอปพลิเคชัน Grab, ฟู๊ดแพนด้า, Fei Xiang และ Gokoo Online ที่ชาวจีนในกรุงเทพมหานครมักจะมีบริการภาษาจีนทำให้เป็นที่ยอมรับของชาวจีนในไทย

บทสรุป

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าชาวจีนในกรุงเทพมหานครมีการใช้บริการจากแอปพลิเคชัน Grab มาเป็นอันดับ 1 และ Gokoo online มาเป็นอันดับ 2 ส่วนอันดับ 3 เป็นฟู๊ดแพนด้า ซึ่งบริการของ Grab ก็ยังประสบปัญหาบ้าง เช่น ภาษาที่มักจะใช้การทำโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษถึงแม้จะกวดเปลี่ยนภาษาเป็นภาษาจีน และปัญหาไรเดอร์ไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนหรืออังกฤษได้ เช่นเดียวกับแอปพลิเคชันของฟู๊ดแพนด้าที่ไม่มีไรเดอร์สื่อสารภาษาจีนในการบอกเส้นทางหรือรายละเอียดคำสั่งซื้อ ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการทางด้านภาษาจีนจะช่วยให้แอปพลิเคชันฟู๊ดแพนด้า แอปพลิเคชัน Grab ได้กลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคชาวจีนเพิ่มมากขึ้น การปรับปรุงบริการภาษาจีนจะช่วยให้เกิดผลโดยตรงกับการพัฒนาธุรกิจส่งอาหารและเครื่องดื่มได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มกลุ่มลูกค้าเป้าหมายชาวจีนในกรุงเทพมหานครที่มีเพิ่มมากขึ้นจะสามารถเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสร้างความได้เปรียบทางการตลาด ซึ่งทาง Fei Xiang Gokoo online และการติดต่อผ่านร้านอาหารจีนโดยตรงจะมีภาษาจีนที่ดีในการสื่อสารให้กลุ่มผู้บริโภคชาวจีนและการโฆษณาภาษาจีนที่ดึงดูดลูกค้าชาวจีนเข้ามาใช้งาน เนื่องด้วยเป็นบริษัทสัญชาติจีนที่เข้ามาลงทุนธุรกิจส่งอาหารแบบดีลิเวอรีในประเทศไทย รวมถึงเพิ่มอัตราส่วนตลาดการส่งอาหารแบบดีลิเวอรีในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนสัดส่วนการซื้อ-ขายที่ชาวจีนนิยมเลือกใช้ในการสั่งอาหารแบบดีลิเวอรี

ปัญหาที่คนจีนพบจากการใช้บริการภาษาจีนของแอปพลิเคชันในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้ ไรเดอร์ส่งอาหารช้าเกินไป อาหารไม่สด อาหารไม่อร่อย ความยากลำบากในการติดต่อคอลเซ็นเตอร์และไรเดอร์พูดภาษาจีนไม่ได้

บทความนี้ขอเสนอแนะการให้บริการด้านภาษาจีนของตลาดจัดส่งอาหารและเครื่องดื่มในกรุงเทพมหานครในการพัฒนาแอปพลิเคชัน การพัฒนาบริการ ให้มีบริการภาษาจีน รวมถึงความสามารถทางภาษาจีนของไรเดอร์ เว็บไซต์ การให้บริการแอปพลิเคชันที่เพิ่มฟังก์ชันภาษาจีนและฟังก์ชันที่ทันสมัย ข้อความประชาสัมพันธ์ ศูนย์ให้บริการความช่วยเหลือ ฯลฯ ตลอดจนข้อดีและข้อเสียของการให้บริการภาษาจีนที่กล่าวไปข้างต้น ตลอดจนปัญหาที่ยังคงมีอยู่ควรมีมาตรการจัดการปรับปรุงและแก้ไขให้พัฒนาในด้านบริการดีขึ้น เพื่อตอบโจทย์ชาวจีนที่อยู่ใน

กรุงเทพมหานครในการใช้แอปพลิเคชันได้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนสร้างความน่าเชื่อถือของแอปพลิเคชันโดยการแก้ไข ปัญหาการใช้ภาษาจีนผิดในแอปพลิเคชัน เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือและยังเป็นแนวทางเพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภค ชาวจีนหันมาใช้แอปพลิเคชันในการสั่งอาหารไทยให้มากขึ้นและส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคชาวจีนรู้จักอาหาร ไทยผ่านการใช้แอปพลิเคชัน การปรับปรุงให้แอปพลิเคชันสั่งอาหารและเครื่องดื่ม มีเนื้อหาที่รองรับการใช้งาน ภาษาจีนมากขึ้น เช่น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ความเหมาะสมของการใช้ ภาษาสื่อความอย่างถูกต้อง ฟังก์ชันต่าง ๆ เป็น มิตรต่อผู้ใช้งาน (User Friendly) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- Adisai Thovichai and Terada Pinyo, (2012). **Statistical Model for Learning Outcome Development of Graduate in Science**, Retrieved January 30, 2022, from <http://58.181.147.16/bitstream/ssuir/737/1/159-55.pdf> P.15-177
- Auttaporn Chanchayanon, Tidarat Noysuwan and Saowanee Rattanaaroon. (2019). **Chinese Language of Sellers and Vendors in Khlong Hae Floating Market**. Songkhla: Hatyai University.
- Econ Digest, (2020). **Food Delivery Covid Continues to Drive Business Growth, Expected in Year 64, The Value will Exceed 5.3 Billion Baht, Expanding 18.4 -24.4%**. Retrieved January 30, 2022, from <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Food-Delivery-FB-24-08-21.aspx>
- Encyclopedia of the MBA Think Tank. **Kano Theory**. Retrieved January 30, 2022, from <https://wiki.mbalib.com/wiki/KANO%E6%A8%A1%E5%9E%8B>
- Wenda Ma. (2021). **Thai Consumer Preferences: Dining Out and Food Delivery**.
- Kotler, Philip. (2000). *Marketing Management*. 10th ed. New Jersey : Simon & Schuster.
- Kotler, Phillip. (2000). *Marketing Management The Millenium Edition*. Prentice-Hall Inc.
- Pagasir Punpeng, (2010). **Motivations to Visit Chatuchak Weekend Market of Foreign Tourists**, Retrieved June 20, 2022, http://tourismlibrary.tat.or.th/medias/CU0053/CU0053_fulltext.pdf , P.13-15
- Phiranan, K. (2018). **An Analysis on Optimal Attributes of Food Delivery Application in Bangkok**. [Master of Science Agribusiness] Bangkok: Thammasat University.
- Sanapore Sukulrattana, (2015). **The Study of Attitudes and Purchasing Factors Toward Food delivery of Thai People in Bangkok**. [Master of Science program in marketing]. Bangkok: Thammasat University.
- Urbinner. (16 October 2021) “**ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)**” [Online] Available: <https://www.urbiner.com/post/maslow-hierarchy-of-needs>
- Wenda Ma. (2021). **Thai Consumer Preferences: Dining Out and Food Delivery**.

ศึกษาปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีนต่อพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องราง ของขลังของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - 2565

A case study of Thai Amulet popularity among Chinese people in 2017 – 2022

พรหมมินทร์ จักรกาเสถียร

คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Email : phrommin.mee@gmail.com

บทคัดย่อ

พระเครื่องไทยมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน จากพระพิมพ์ที่ถูกสร้างขึ้นและนำไปบรรจุในพระเจดีย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา พัฒนาสู่การเข้าสู่ตลาดสินค้าในฐานะ พระเครื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังสมัยรัชกาลที่ 4 ที่พระเครื่องนอกจากจะทำหน้าที่เป็นที่ระลึกถึงคุณพระพุทธรูปเจ้า หรือคุณครูบาอาจารย์ที่เคารพนับถือแล้ว ยังมีพุทธคุณคุ้มครองป้องกันภัย ให้กับผู้ที่พกบูชา เมื่อกาลเวลาผ่านไป พระเครื่องยังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนซื้อขาย พระเครื่องเกิดขึ้น เหมือนสินค้าอื่นๆ ที่สามารถซื้อขาย ลดราคา ขึ้นราคาได้ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2560 เป็นต้นมา กระแสนิยมไทยในประเทศจีนเพิ่มสูงขึ้น ผ่านทางภาพยนตร์ ละคร โดยเฉพาะภาพยนตร์สยองขวัญ ที่แฝงเรื่องความเชื่อ ในผี โชคกลาง และของอาถรรพ์ โดยในนักแสดงนำ มีการพกพาเครื่องรางของขลัง ทั้งยังมีภาพการแขวนพระเครื่องจากดาราดังที่ฮ่องกง และได้หวั่น อย่างแพร่หลาย ทำให้ชาวจีนค่อยๆรู้จักพระเครื่องไทยที่เรียกว่า “**泰国佛牌**” แต่เริ่มต้นชาวจีนเริ่มบูชาพระเครื่องในรูปแบบของเครื่องประดับที่มีความสวยงาม ทันสมัย ทำให้แพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่นสาวชาวจีน และชาวจีนบางคนมุ่งหวังให้พระเครื่องไทยที่ตนบูชา นำมาซึ่งความสำเร็จทั้งปวง โดยไม่ศึกษาอย่างถี่ถ้วน แต่เมื่อเวลาผ่านไปความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระเครื่องไทย เริ่มมีเพิ่มมากขึ้น แต่ยังเป็นการแพร่กระจายความรู้ในกลุ่มคนที่จำกัด ผู้คนที่เข้าถึงพระเครื่องก่อน ใช้ช่องทางนี้ประชาสัมพันธ์พุทธคุณพระเครื่องให้เกินจริง เพื่อผลประโยชน์ทางการค้าของตน เปลี่ยนจากความชอบเป็นธุรกิจ ทำให้มีความเข้าใจที่ถูกบ้าง ผิดบ้าง เพราะเหตุนี้จึงทำให้เกิดปรากฏการณ์กระแสนิยมพระเครื่องของไทย ในชาวจีน ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในไทยเติบโตอย่างก้าวกระโดด

ปรากฏการณ์การกระแสนิยมวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลังของคนจีนนั้น เกิดขึ้นจากความศรัทธาหรือเป็นเพียงแค่กระแสนิยมเพียงชั่วคราว จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ดังเช่น ความนิยมแฟชั่นการแต่งกาย หรือกระเป๋าสัญชาติไทยแบรนด์ นารายา และกระแสนิยมเหล่านี้จะยังคงสภาพความนิยมอยู่นานเพียงใด ภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องจะปรับตัวอย่างไรต่อการเกิดขึ้นของกระแสต่างๆเหล่านี้ การศึกษาปรากฏการณ์กระแสนิยมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ต่อวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง ของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2565 จึงเป็นการหาคำตอบที่ไม่เคยมีมาก่อน และผลจากการศึกษาจะให้คำตอบที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความเชื่อของคนจีนที่มีต่อสิ่งเหล่านี้ได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวงการการท่องเที่ยว รวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้ และปรับตัวต่อกระแสนิยมนี้ งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษาปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีนต่อพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องราง ของขลังของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2565 ผ่านการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ ผ่านการสำรวจ สัมภาษณ์ เก็บข้อมูล รวมถึงศึกษางานวิจัยต่างๆที่มีความเกี่ยวข้อง ในด้านการวิจัยเชิงปริมาณ มีการออกแบบแบบสอบถาม โดยการตั้งแบ่งกลุ่มและกำหนด

กลุ่มเป้าหมายเป็นชาวจีนที่นิยมพระเครื่อง และชาวไทยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการพระเครื่อง เพื่อต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ศึกษาสาเหตุและพัฒนาการของปรากฏการณ์ที่กระแสนิยมของชาวจีนที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ : กระแสนิยม พระเครื่อง เครื่องราง ของขลัง ชาวจีน ธุรกิจพระเครื่อง

Abstract

The Chinese believe that Buddhism in Thailand is very traditional and has a long history and culture of Buddhism, so China calls Thailand the "land of yellow robes". Thailand amulet has a remarkable history, from making a wrong small piece of amulet or a row of amulet in a stupa called "phrapim" to commemorate the Buddha to now and it has entered the commercial "phrakhrueng", the real amulet is probably taking place. After the era of King RAMA4, there was phrakhrueng, because before that time, there was no habit of making small pieces of amulet to send to others, only after doing them, they put them in the pagoda as a ceremony to honor the Buddha. Nowadays, in addition to commemorating the grace of Buddha or eminent monks, the amulet also has the function of protecting the wearer. Therefore, amulets are becoming more and more popular. At present time in the market, amulets belong to a product that can be exchanged and tradable. There is demand in the market alike other products, and there is also has fluctuation just like general product. At this moment, the amulet of pure religious belief has become a commercial amulet.

In recent years, China has been influenced by horror movies from Thailand, some movies are from mainland as well as China and Hong Kong about Thai beliefs, and many Chinese, Hong Kong and Taiwanese stars wear amulets in TV and movies, and then Chinese people gradually began to know amulets. The earliest popular amulet among Chinese is the amulet with beautiful form, beautiful color and some of them have very fragrant taste. Everyone sees it and thinks it is a fashionable, not like a holy object at all, so it will be liked by many young people.

Although the amulet market in China and Thailand is still relatively small, the market value of amulet is not low. At the end of the day, people whom outside the circle also began to notice the business of amulets and went to the temples in Thailand to ask for amulets and started the business of amulets in Thailand.

The research focuses on study of how Thai's Amulet objects have an influenced to Chinese people Since year 2560 - 2565 throughout the qualitative research, interviewing research, quantitative data collection and relevant quantitative research in conducting to redesign a questionnaire which aiming to take on group segmentation by targeting group of Chinese people whom like and passionate about Thai amulet and Thai people whom involved in Amulet society

and to find the objective of studying the cause and cultivate reason behind the impactful phenomenon of Thai's amulet impacts to Chinese.

Keywords : popularity, Thai amulet, Chinese people, religious, commercial amulet

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาสาเหตุและพัฒนาการของปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีน ที่มีต่อวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง ของไทย
๒. เพื่อศึกษาการถ่ายทอดความเชื่อและความนิยมใน วัตถุมงคล เครื่องรางและของขลังในประเทศไทยสู่ชาวจีนในดินแดนต่างๆ คือ จีนแผ่นดินใหญ่ ฮองกง ไต้หวัน มาเลเซีย และสิงคโปร์
๓. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่าง เรื่องความเชื่อความนิยมในวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง ของไทย ในการรับรู้ของชาวไทยและชาวจีน

สมมติฐานการศึกษา

ปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีน ที่มีต่อวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง ของไทย มีลักษณะเป็นการนิยมตามดารา นักแสดงและผู้มีอิทธิพล ผนวกกับการบริโภคสื่อจากภาพยนตร์ไทย ทำให้มีความเชื่อว่าเครื่องราง ของขลังเหล่านี้สามารถช่วยให้ชีวิตของผู้ที่ครอบครองดีขึ้น ซึ่งมีลักษณะความเชื่อที่ถูกดัดแปลงไปตามบริบทของสังคมจีนที่มีความแตกต่างกับประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเรื่องศึกษาปรากฏการณ์กระแสนิยมของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อวัตถุมงคล เครื่องรางและของขลังของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่เป็นปีที่เกิดกระแสนิยมในสิงคโปร์ ฮองกงอย่างแพร่หลาย จนลุกลามเข้าไปในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่และประเทศอื่นๆในเอเชียที่มีชาวจีนอาศัยอยู่ จนถึงปี ๒๕๖๕ ที่เป็นปีปัจจุบันที่ทำการศึกษาวิจัย

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นออกเป็น ๒ ลักษณะ ลักษณะแรก เป็นการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ โดยใช้เอกสารประเภทเอกสาร เช่น ตำรา งานวิทยานิพนธ์ วรรณกรรม หนังสือ ในการอ้างอิงข้อมูลที่นำเสนอ ลักษณะที่สอง เป็นการศึกษาวิจัยผ่านกระบวนการทางสถิติ โดยการทำแบบสอบถามในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาอย่างครอบคลุม และทำการนำเสนอในแนวประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัตถุมงคล

เครื่องราง หมายถึง สิ่งของที่นับถือว่าป้องกันอันตราย ยิงไม่ออก ฟันไม่เข้า มีลักษณะเป็นวัตถุสิ่งของใดๆที่พระเกจิอาจารย์ ฆราวาสหรือผู้รู้ได้ทำการปลุกเสกขึ้นมาเพื่ออุปเท่ห์ในการใช้เครื่องราง เช่น ตะกรุด เบี้ยแก้ ผ้ายันต์ ลูกอม ฯลฯ

ของขลัง หมายถึง สิ่งของที่มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ ที่เชื่อกันว่าอาจบันดาลให้สำเร็จได้ดังประสงค์มีลักษณะวัตถุใดๆที่มีดีในตัวเอง เป็นสิ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยพระเกจิอาจารย์ไม่ได้ทำการปลุกเสก เช่น เหล็กไหล เขี้ยวเสือก ลวง เขี้ยวหมูตัน เขากวางคุด ข้าวสารหิน ไม้ไผ่ตัน ฯลฯ

ชาวจีน ในขอบเขตของการศึกษาของวิจัยนี้ คือ ชาวจีนแผ่นดินใหญ่ ไม่นับรวมชาวจีนฮ่องกง ชาวไต้หวัน ชาวจีนในมาเลเซีย และชาวจีนในสิงคโปร์

แหล่งข้อมูล

๑. สำนักหอสมุดแห่งชาติ
๒. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
๓. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร
๕. สำนักหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๖. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงสาเหตุของปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีน ที่มีต่อวัตถุมงคล เครื่องรางของขลัง ของไทย
๒. ทำให้ได้ความรู้และความเข้าใจในด้านพัฒนาการของปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีน ที่มีต่อวัตถุมงคลเครื่องรางของขลัง ของไทย
๓. ทำให้เข้าใจลักษณะการถ่ายทอดความเชื่อและความนิยมใน วัตถุมงคล เครื่องรางและของขลังในประเทศไทยสู่ชาวจีนในดินแดนต่างๆ คือ จีนแผ่นดินใหญ่ ฮ่องกง ไต้หวัน มาเลเซีย และสิงคโปร์
๔. ทำให้ได้รู้ถึงความเหมือนและความแตกต่าง เรื่องความเชื่อความนิยมในวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง ของไทย ใน การรับรู้ของชาวไทยและชาวจีน
๕. รู้จักการนำการศึกษาข้อมูลเชิงสถิติ มาประกอบงานวิจัยเชิงคุณภาพ
๖. การนำความรู้จากงานนิพนธ์นี้มาใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษางานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมา การเกิดขึ้นของกระแสนิยมของชาวจีนต่อพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องราง ของขลังของไทย

ย้อนไปเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 ผ่านมานี้ มีข่าวที่สร้างความสนใจและความสงสัยแก่คนทั่วไปอย่างมาก นั่นคือข่าวการจับกุมชายชาวไต้หวัน ที่ย่านเยาวราช ซึ่งชายผู้นี้มีพฤติการณ์รับซื้อซากศพเด็กทารก เพื่อนำไปทำกุมารทองส่งออกไปที่ไต้หวัน ตอบสนองตลาดในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย ที่มีความเชื่อในเรื่องของ เครื่องรางของขลัง จนกระทั่งกาลเวลาผ่านไปเป็นเวลา 10 ปี ยังมีกระแสข่าว ชาวต่างชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีน ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการความเชื่อในด้านนี้

ความเชื่อและนิยมในวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลังของชาวจีน โดยเฉพาะช่วงปี พ.ศ.2560-2565นี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก และสิ่งที่น่าสนใจยิ่งกว่า จนเกิดการตั้งคำถามนั้นคือความเชื่อของคนไทยในเรื่องนี้ ถูกถ่ายทอดไปสู่ชาวจีนจนได้รับความนิยมได้อย่างไร และเมื่อมีการรับความเชื่อเหล่านั้นไป ความเชื่อเหล่านั้นถูกเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร

ในช่วงปีพ.ศ.2555-2560 จำนวนชาวจีน ฮองกง ไต้หวัน และชาวจีนโพ้นทะเลในมาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศเติบโต ทั้งทางด้านธุรกิจนำทัวร์ สายการบิน รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ต่างมีรายได้เพิ่มขึ้น สถิติล่าสุดในเดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า มีเงินสะพัดเพิ่มขึ้นในระบบเศรษฐกิจกว่าร้อยละ 50 ซึ่งการเจริญเติบโตหรือขยายตัวของธุรกิจภาคต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มิใช่เรื่องที่ผิดแปลกไปแต่อย่างใด แต่ปรากฏว่ามีอีกธุรกิจหนึ่งที่เติบโตขึ้นมาพร้อมกับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวชาวจีน นั่นคือ การเติบโตและขยายตัวของพุทธพาณิชย์ในไทย ร้านบูชาวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง รวมถึงสำนักอาจารย์ต่างๆ ที่ผลิตสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ พลอยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวจีนอย่างมากมายมหาศาล ความนิยมวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลังต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนบางครั้งสถานที่เหล่านี้ไม่สามารถสร้างวัตถุมงคลตอบสนองได้ทันความต้องการ

ความเชื่อในเรื่องผีสิง โขกลาง หรือวัตถุมงคลต่างๆ ถือเป็นความเชื่อของไทยที่มีมาตั้งแต่อดีต ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ของคนในประเทศไทยในปัจจุบัน ปรากฏหลักฐานตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัย หลักฐานทางโบราณคดีหลายชิ้นได้ชี้ให้เห็นว่า มีความเชื่อในเรื่องของไสยศาสตร์ผ่านการค้นพบวัตถุต่างๆ ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งของที่ใช้ประกอบในพิธีกรรม หรือเป็นเครื่องรางของขลัง แสดงให้เห็นถึงการก่อตัวของอารยธรรมไทยในด้านความเชื่อ ซึ่งมีเหมือนกับสังคมอื่นที่มีการนับถือธรรมชาติ เช่น พระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาว น้ำ ไฟ และลมเป็นที่พึ่ง หรือนับถือผีและสิ่งที่มีมองไม่เห็นเป็นอันดับแรกๆ และเมื่อการรับเอาวัฒนธรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เข้ามาแล้วนั้น ยิ่งทำให้เกิดความชัดเจน ในรูปแบบของการดำเนินพิธีกรรมที่มีพิธีรีตอง เป็นระเบียบแบบแผนมากยิ่งขึ้น การสร้างรูปเคารพ หรือสิ่งแทนพระเจ้าสูงสุดก็มีเพิ่มขึ้นด้วย จวบจนศาสนาพุทธได้เข้ามาประดิษฐานในดินแดนประเทศไทย โดยหลักคำสอนสำคัญของศาสนาพุทธมีการให้ความสำคัญกับเรื่องไสยศาสตร์น้อยมาก เพราะเป็นลัทธิความเชื่อที่ยึดถือแนวทางปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระศาสดาเป็นหลัก แต่รากฐานของอารยธรรมได้ถูกปลูกฝังผสมกลมกลืนจนปรากฏเป็นลักษณะความเชื่อแบบไทยๆ ที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน

วัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง ในประเทศไทย เกิดขึ้นจากการที่พระสงฆ์ ได้ดำเนินรอยตามพระพุทธองค์ ด้วยการบำเพ็ญสมณกิจในป่า เพื่อกำจัดกิเลสที่มีอยู่ในตนให้พ้นไป การดำรงชีวิตในป่า ทำให้พระสงฆ์เหล่านั้นได้พบกับสิ่งของตามธรรมชาติ ที่ปรากฏเป็นวัตถุที่มีลักษณะแปลกแยก เช่น รากไม้ ผลไม้ ไพล ว่าน โดยเมื่อพระสงฆ์เหล่านั้นได้ใช้สิ่งของที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่พบ เป็นตัวแทนของตนและมอบให้กับลูกศิษย์เพื่อความมั่นใจการออกรบ

จึงเกิดเป็นความเชื่อในเรื่องของเครื่องราง ของขลังขึ้นมา ครั้นเวลาล่วงเลยมา สิ่งทั้งหลายก็วิวัฒนาการตามสภาพ ความเจริญของโลก วัตถุเครื่องรางของขลัง ที่เดิมอยู่ในรูปของสิ่งที่เป็นสิ่งของที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ก็ถูกเปลี่ยนรูปแบบไปอยู่ในรูปของสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น อาทิ เสื้อยันต์ ผ้าประเจียด ตะกรุด ปฎิมากรรม ฯลฯ ที่ล้วนเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสนิยมของคนในสมัยนั้นๆ จากความศรัทธาก็เปลี่ยนแปลงไปเป็นความหลงงมงาย จากพุทธ ศาสตร์ ก็ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นพุทธไสย

พระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลัง ได้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติ หลังจากที่ตลาด พระเครื่องและพุทธพาณิชย์ในประเทศไทยเจริญเติบโต ในระดับของการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ พระ เกจิอาจารย์ รวมถึงการก่อสร้างวัตถุมงคลเพื่อนำไปบำรุงพุทธศาสนสถานต่างๆ อีกทั้งเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สาย อย่างอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นตัวส่งเสริมธุรกิจพระเครื่อง ยิ่งทำให้พระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังต่างๆ แพร่กระจายไปได้ง่าย ซึ่งชาติแรกๆ ที่ให้ความนิยมพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังของประเทศไทย นั่นก็คือ ชาวจีนในมาเลเซีย และสิงคโปร์ เนื่องด้วยมีความคล้ายคลึงกันในด้านของการนับถือศาสนา ที่มีการนับถือศาสนา พุทธเช่นเดียวกับชาวไทย ต่างกันที่ชาวจีนในมาเลเซีย และสิงคโปร์ นับถือนิกายมหายานเท่านั้น และเป็นประเทศที่ อยู่ไม่ห่างไกลจากประเทศไทยมากนัก ประกอบกับในช่วงระยะที่เกิดกระแสนิยมนั้น ชาวไทยจำนวนหนึ่งได้เดินทางไป ทำงานและพำนักในอาศัยในประเทศข้างต้นนี้ ซึ่งก็มักจะเป็นปกติธรรมดาที่คนไทยทุกคนเมื่อต้องจากบ้านเกิดเมือง นอน ไปยังต่างแดนเป็นระยะเวลาหนึ่ง จะต้องพกพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลัง ที่ตนเคารพนับถือติดตัวไป เพื่อความมั่นใจเสมอๆ อาจกล่าวได้ว่า ที่ใดมีคนไทยไปพำนักอาศัยที่นั่นย่อมมีชาวต่างชาติรู้จักพระเครื่องตามไปด้วย

กระแสนิยมของคนจีนที่มีต่อพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังของไทย เกิดขึ้นหลังจากที่ประเทศ อื่นๆเป็นเวลากว่า 10 ปี ถึงแม้ว่าคนจีนในมาเลเซีย และสิงคโปร์ จะเป็นชาติแรกๆที่เกิดกระแสนิยมเช่นนี้ก็ตาม ซึ่งในฮ่องกง และได้หวันเองก็เกิดขึ้นช้ากว่ามาเลเซียและสิงคโปร์เพียงไม่กี่ปีเท่านั้น เหตุใดกระแสนิยมพระเครื่อง วัตถุ มงคล เครื่องรางของขลังของไทย จึงเกิดขึ้นช้ากว่าชาติอื่นๆมาก มากกว่าประเทศในยุโรปหรืออเมริกาเสียด้วยซ้ำไป อาจจะเป็นเพราะเหตุและปัจจัยหลายประการ ประการแรกคือ มีจำนวนแรงงานไทยไม่มากนักที่จะไปทำงานที่ ประเทศจีน ประการที่สอง คือ การรับสื่อและข่าวสารต่างๆของจีนค่อนข้างจำกัดอยู่ในวงแคบ แต่ในระยะสิบปีให้ หลังนี้ กระแสนิยมของคนจีนที่มีต่อพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังของไทยนั้น ได้ก่อตัวขึ้นและส่งอิทธิพล อย่างรวดเร็ว โดยเห็นได้จากภาพนักท่องเที่ยวชาวจีนในประเทศไทยเพิ่มจำนวนมากขึ้น และจำนวนไม่น้อยที่ สังเกตเห็นได้ด้วยตา คือ บุคคลเหล่านั้นแขวน พระเครื่อง หรือเครื่องราง ที่ออกโดยเกจิอาจารย์วัดหรือสำนักต่างๆใน ประเทศไทย อีกทั้งสถานที่ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพระเครื่อง เครื่องรางของขลัง เช่น วัดที่มีพระดัง อย่างวัดระฆัง วัด อรุณ วัดบ้านไร่ หรือตลาดพระเครื่องอย่างท่าพระจันทร์ ปัจจุบันคลาคล่ำไปด้วยชาวจีน

พัฒนาการของกระแสนิยมที่ชาวจีนมีต่อพระเครื่อง เครื่องรางของขลังและวัตถุมงคลของไทย

กระแสนิยมพระเครื่อง วัตถุมงคลเครื่องรางของขลังในประเทศไทย เริ่มต้นจากการรับเอากระแสนิยม ลักษณะเดียวกันเข้าไปในประเทศใกล้เคียงเข้ามา ผ่านทางการรับข่าวสารทางช่องทางต่างๆโดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ต กระแสนิยมพระเครื่องเริ่มเกิดขึ้น จากการความนิยมชมชอบเป็นการส่วนตัว โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นสาวชาวจีน ที่มอง พระเครื่องว่าเป็นสิ่งของสวยงาม สามารถนำมาเป็นเครื่องประดับได้ เนื่องจากพระเครื่องในลักษณะการโฆษณาเพื่อ จุดประสงค์ทางการค้า (ไม่นับรวมผู้ที่นิยมพระเครื่องจากความศรัทธาแต่เดิม) พระเครื่องยุคแรกๆที่เข้าไปในประเทศ จีนโดยนายทุนชาวจีนที่เห็นช่องทางการลงทุนในธุรกิจพระเครื่องในบ้านเกิดของตน คือ พระเครื่องที่มีมูลค่าสูงและ

ได้รับความนิยมในประเทศไทยอยู่แล้ว โดยเฉพาะเบญจภาคี หลวงปู่ทวด พระปิดตา หลวงปู่โต๊ะ เนื่องจากชาวจีนเหล่านั้นได้รับความรู้จากผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพระเครื่องในประเทศไทยว่า มีราคาสูง และพุทธคุณที่เลื่องลือ พร้อมทั้งยังมีความมั่นคงทางด้านราคา กล่าวถึงโอกาสทำกำไรสูง และโอกาสขาดทุนต่ำ แต่กระนั้นเมื่อนำเข้ามาในประเทศของตน ก็ไม่ได้รับความนิยมจากคนทั่วไปมากนัก เพราะมีราคาค่อนข้างสูงและความรู้ของชาวจีนทั่วไปเกี่ยวกับพระเครื่องไทยยังมีน้อยอยู่ แต่สิ่งที่ทำให้ความนิยมพระเครื่อง และวัตถุมงคลเป็นที่นิยมในประเทศจีนนั้นก็คือ เทพอมรจำแลง หรือที่เรียกกันว่า The King of Butterfly ซึ่งมีลักษณะเป็นเครื่องรางรูปผีเสื้อหันหน้าเข้าหากัน มีสีส้มและลวดลายที่สวยงาม เครื่องรางชนิดนี้ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วจากหญิงสาวชาวจีน โดยเห็นว่า เป็นสิ่งของที่สวยงาม และมีกลิ่นหอม ยิ่งเมื่อได้บรรจุอยู่ในกรอบที่สวยงาม และสร้อยคอหินสีต่างๆ ยิ่งทำให้เครื่องรางชนิดนี้มีเสน่ห์เชิญชวนให้ผู้หญิงที่นิยมในสิ่งของสวยงามๆ ต่างก็หามาแหวนไว้ในฐานะของเครื่องประดับที่สวยงามชนิดหนึ่ง

หลังจากนั้นพระเครื่อง เครื่องราง ของขลังชนิดต่างๆ ก็เข้าสู่การรับรู้ชาวจีน ผ่านเว็บไซต์ที่ชาวจีนเองเขียนแนะนำ โดยเนื้อหาส่วนมากเป็นการแนะนำว่า พระเครื่อง หรือเครื่องรางชนิดนั้นๆ คืออะไร ชาวไทยเรียกว่าอะไร สร้างขึ้นที่วัดไหนปี พ.ศ. ไต และที่สำคัญที่สุดคือมีพุทธคุณหรือสามารถดลบันดาลช่วยเหลือในเรื่องใดให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของครอบครองได้ ทำให้องค์ความรู้เรื่องพระเครื่อง เครื่องรางของขลังในประเทศไทย มีมากขึ้นเนื่องจากมีผู้ให้ความสนใจในพระเครื่องตั้งคำถามข้อสงสัยต่างๆต่อ พระเครื่อง หรือเครื่องรางนั้น เช่น ประวัติการสร้างเป็นอย่างไร ใช้มวลสารชนิดใดในการทำ และมีประสบการณ์จากผู้ที่เคยบูชาพระเครื่อง เครื่องรางนั้นไหม หรือไม่อย่างไร

ยกตัวอย่างกรณีของบล็อกในเว็บไซต์ 百度 (www.baidu.com) ที่มีลักษณะคล้ายๆกับในเว็บไซต์ Google.com ได้เขียนบทความแนะนำพระเครื่องในประเทศไทย โดยได้เขียนแนะนำพระเครื่องในประเทศไทยหลายๆชนิด และได้แนะนำพระเครื่องชนิดแรกคือ พระสมเด็จ โดยกล่าวว่า พระสมเด็จเป็นพระที่มีชื่อเสียงและมีคุณค่าสูงสุดในบรรดาพระเครื่องทั้งหมดในประเทศไทย มีพุทธคุณ ในเรื่องการทำการค้าธุรกิจ เงินทองไม่ขาดสาย ทั้งยังช่วยเหลือป้องกันจากภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวง เพียงแต่ผู้ครอบครองทำบุญทำกุศล ไหว้พระเมื่อมีโอกาส เท่านั้น พระสมเด็จจะช่วยบันดาลให้ทุกเรื่องเป็นดังประสงค์¹

รูป 1 ภาพข้อความแนะนำพระสมเด็จ จากwww.baidu.com

¹ 文丽丽.(2565).泰国佛牌介绍.(online)

หลังจากนั้นก็ยังมีผู้สนใจส่วนหนึ่ง ตั้งคำถามเกี่ยวกับพระสมเด็จไป ว่า ประวัติของสมเด็จจักรพรรดิคืออะไร ซึ่งมีผู้ที่มีความรู้ได้ให้คำตอบว่า พระสมเด็จมีประวัติศาสตร์มานานกว่าร้อยปี และผู้สร้างพระสมเด็จคือ สมเด็จโต วัดระฆัง²

สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของความรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง เครื่องรางของขลังของไทย ในประเทศจีน ที่มีลักษณะเริ่มต้นจากความรู้จากการโฆษณาชวนเชื่อ ต่อมามีการให้ความรู้ข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้อง จนมาถึงการตั้งขอประเด็นถกเถียงซึ่งไปสู่การหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับเรื่องราวนั้น ทำให้องค์ความรู้เรื่องพระเครื่อง และเครื่องราง ของขลัง เริ่มมีความทัดเทียมกับองค์ความรู้ในประเทศไทย แต่สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องราวของพระเครื่อง และเครื่องราง ของขลัง คือชาวจีนรู้จักสิ่งเหล่านี้หลักจากที่เกิดพุทธพาณิชย์ในประเทศไทยแล้ว ทำให้คนจีนส่วนใหญ่รับรู้และเข้าใจว่า พระเครื่องคือสินค้าชนิดหนึ่งที่มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์และเรื่องเล่า สามารถซื้อขายได้ทั่วไปในรูปแบบของสินค้า ซึ่งชาวจีนแทบจะไม่มีใครไม่เคยรับรู้เกี่ยวกับคติการสร้างพระเครื่องของไทยในอดีต สิ่งนี้ทำให้ตลาดพระเครื่องในประเทศจีนเติบโตได้อย่างรวดเร็ว เพราะจะซื้อขายหรือจำหน่ายในรูปแบบใดก็ได้ จำหน่ายสถานที่ใดก็ได้ หรือจะทำการโฆษณาตลาดแจกแถมอย่างไรก็ได้

ปัจจัยของการเกิดปรากฏการณ์กระแสนิยม พระเครื่อง วัดตุ้มจตุร เครื่องรางของขลังของชาวจีน

ปัจจัยภายนอก การรับความนิยมจากประเทศต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับประเทศจีนเป็นที่ทราบกันดีว่า ชาวจีนที่พูดภาษาจีนไม่ว่าจะเป็นภาษาจีนกลาง หรือภาษาจีนท้องถิ่นใดๆก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีการอพยพเดินทางไปยังประเทศห่างไกลต่างๆ แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมจากแม่แบบผ่านข่าวสารต่างๆ อยู่เสมอ แต่ในกรณีนี้เป็นกรณีที่ชาวจีนแผ่นดินใหญ่ที่รับรู้ข่าวสารชาวจีนจากประเทศต่างๆ และได้รับอิทธิพลนำไปเป็นแบบอย่าง ซึ่งกรณีกระแสนิยมพระเครื่อง วัดตุ้มจตุร เครื่องรางของขลังของชาวจีน ก็เช่นเดียวกัน ชาวจีนได้เห็นจากชาวจีนในสิงคโปร์ และมาเลเซีย ที่นิยมบูชาพระเครื่องจากประเทศไทย จนในปี.ศ.2545 มีร้านค้าพระเครื่องกว่า 300 ร้าน และปรากฏชาวสิงคโปร์ท่านหนึ่งซึ่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวงการพระเครื่องของไทยคือ นายตัน หยู กวง ชาวสิงคโปร์ โดยเขาได้รับยกให้เป็น “ผู้สร้างมาตรฐานพระแท้” โดยการสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า ซึ่งนอกจากรับประกันซื้อคืนแล้ว ตัน หยู กวง ยังบอกด้วยว่า การนำลูกค้าที่เข้าพระจากทางร้านมาส่งพระที่เขาไปเข้าประกวดพระเครื่องในเมืองไทยที่สมาคมพระเครื่องพระบูชาไทยให้การสนับสนุนก็สามารถสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าได้ไม่แพ้กัน พร้อมกับมีการรับประกันต่ออีกว่า หากพระที่ส่งเข้าประกวดกรรมการไม่รับและตัดสินเป็นพระเก๊ นอกจากจะคืนเงินให้ทั้งหมดแล้ว ทางร้านยินดีจะออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาส่งพระเข้าประกวดให้ทั้งหมด³ ซึ่งถือว่าเป็นรูปลักษณะใหม่ของวงการพระเครื่อง ซึ่งก็ยิ่งส่งผลให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้บูชาชาวต่างชาติ แต่ด้วยการควบคุมของสื่อในประเทศจีน ถึงทำให้อ่องกง และได้หวั้น ซึ่งก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศจีนทางกฎหมาย ได้รับกระแสนิยมนี้เข้าไปก่อน ซึ่งก็ได้รับการตอบรับที่ดีไม่แพ้ที่มาเลเซียและสิงคโปร์เลยแม้แต่น้อย ทั้งยังส่งผลให้เกิดความเฟื่องฟูของตลาดพระเครื่องในประเทศไทย เพราะชาวฮ่องกงต่างมาหอบพระเครื่องบ้านเราไปมาก จนผลิตออกมาไม่ทัน เจ้าของธุรกิจพระเครื่องในฮ่องกงท่านหนึ่ง คือคุณอเล็กซ์ โฮ ซึ่งเปิดศูนย์พระเครื่องมาเป็นเวลาครบ10 ปีพอดีบพอดี้ ได้กล่าวว่า “ตลาดในเมืองจีนเริ่มเติบโตมากขึ้น เนื่องจากนักแสดงฮ่องกง หลายคนทำให้ความนิยมแหวนพระเครื่อง จึงทำให้ลูกค้าที่ร้านนั้นจากจีนในเมืองต่างๆเช่น เซี่ยงไฮ้ กวางเจา มาเก๊า รวมทั้งเส้นเงิน มีทุกงการ ทั้งทหาร ตำรวจ ข้าราชการ พ่อค้า รวมทั้ง

² อ้างแล้ว. (online)

³ Alex ho.(2002,November 8). Interview by Thep Taingoo,at Hongkong

ประชาชนทั่วไป แต่ที่มากเป็นพิเศษคือ ดารานักแสดง ลักษณะการแขวนก็เช่นเดียวกับคนไทย คือ เช่าเพื่อแขวน บางคนแขวนพร้อมๆ กัน ๓-๕ องค์”⁴

หลังจากนั้นกระแสความนิยมในประเทศจีนก็สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนในปัจจุบันแทบจะเรียกได้ว่าได้รับความนิยมกว่าในสิงคโปร์ และฮ่องกง ที่เคยนิยมมาพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังของไทยมาก่อน

ปัจจัยภายใน

1. การบริโภคสื่อผนวกกับการเล่าเรื่องนำอศรรยที่ เกิดจากการดลบันดาลจากพระเครื่อง หรือเครื่องรางของขลังนั้นๆ

สาเหตุประการสำคัญที่ยกมาเป็นสาเหตุภายในประการแรกคือ การที่ดาราช่องกง และดาราจินเองให้ความนิยมชมชอบแขวนพระเครื่อง เช่น ฉัตรทอง จางป้อจื่อ ที่เป็นที่รู้จักดีของทั้งชาวจีนและชาวไทย รวมทั้งการเผยแพร่ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ เรื่องแรกๆที่ทำให้ความเชื่อด้านนี้ของไทยเป็นที่รู้จักในประเทศจีนคือ เรื่องแรกคือการอธิบายสาเหตุการตายของนักร้องดังอมตะชาวไต้หวัน เต็งลี่จวิน ที่เสียชีวิตที่จังหวัดเชียงใหม่ประเทศไทย มีกระแสข่าวด้านหนึ่งเล่าออกมาว่า เต็งลี่จวินได้มาพบกับพระพรหม ที่หน้าโรงแรมเอราวัณ แยกราชประสงค์ แต่เมื่อสำเร็จตามประสงค์กลับไม่มาแก่นั่น จึงเป็นสาเหตุให้ต้องเสียชีวิตทั้งที่อายุยังไม่มาก อีกเรื่องหนึ่งคือ ขาวนักแสดงนำภาพยนตร์เรื่อง F4 จากประเทศไต้หวันได้เดินทางมายังประเทศไทย และหนึ่งในนั้นคือ วิค ได้นำกุมารทองบูชากลับไปด้วย และหลังจากนั้นก็มีการมากมายบูชาพระเครื่อง จึงทำให้ชาวจีนหันมาให้ความนิยมยิ่งคนนิยมมากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งทำให้เกิดค่านิยมลอกเลียนมากขึ้นเท่านั้น จนสามารถพูดได้ว่าปัจจุบันตามหัวเมืองใหญ่แทบจะไม่มีใครไม่รู้จักรพระเครื่องของไทย

2. เป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับชาวจีน

ถึงแม้ประเทศจีนจะนับถือศาสนาพุทธนิกายมหายานซึ่งมีความเชื่อไม่ต่างจากประเทศไทยมากนัก ทั้งยังมีความเชื่อเรื่องสิ่งของที่มีพลังวิเศษสามารถเสริมโชคชะตาในด้านต่างๆเช่น หยก ก็ตาม แต่สิ่งของที่ถูกรังสรรค์สร้างขึ้นผ่านพิธีกรรมอันศักดิ์ โดยบุคคลที่ศักดิ์สิทธิ์ อย่าง พระเครื่อง เป็นที่ตื่นตาตื่นใจและยังความแปลกใจแก่ชาวจีนอย่างมาก ทำให้เมื่อพระเครื่องเข้าสู่ประเทศจีนทำให้ชาวจีนสนใจบูชาด้วยความอยากรู้อยากลอง ว่าจะเป็นอย่างเรื่องเล่าขานกันมาต่างๆนานาจริงหรือไม่

3. สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ผนวกกับจำนวนประชากรที่มากจนเกิดการแข่งขันที่สูงและส่งผลกระทบต่อความกดดัน ความเครียด จนต้องหาที่พึ่งด้วยวิธีต่างๆ

เศรษฐกิจของประเทศจีนเติบโตขึ้น การพัฒนาที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดดจึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างสังคม เกิดเศรษฐกิจใหม่จำนวนมาก แต่ก็เกิดผู้ยากจนจำนวนมากเช่นเดียวกัน ในขณะที่เศรษฐกิจมองเห็นพระเครื่องเป็นของสะสม และการลงทุน ในทางกลับกันก็มีชาวจีนที่อยากจนหลายคน ต้องการบูชาพระเครื่องเพราะความหวังว่าพระเครื่องจะดลบันดาลให้ชีวิตของพวกเขาเหล่านั้นดีขึ้น กอปรกับสภาพศาสนาพุทธในประเทศจีนที่นับวันยิ่งเสื่อมลงเรื่อยๆ มีการแสวงหาเงินจากการทำบุญมากจนเกินไป พระสงฆ์ก็ปฏิบัติตัวประดุจว่าตนเป็นพ่อค้าที่แข่งขันกันเพื่อให้ตนได้เงินทำบุญเยอะที่สุด จากประสบการณ์ของชาวจีนท่านหนึ่ง คุณ ฉิน ลีเสียง เป็นชาวเมืองเซียงไฮ้ เล่าให้ฟังว่า

⁴ไตรเทพ ไทกู.(2553).อเล็กซ์ โฮ (ALEX HO)กับ 1 ทศวรรษของการเปิดศุนย์พระที่ "ฮ่องกง". (online)

“คุณฉิน ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่มาเมืองไทย มาไหว้พระมาหาของดีกลับไปแขวนติดตัว ก็เพราะเดี๋ยวนี้ พระในประเทศจีนนับวันยิ่งเป็นธุรกิจ ผมกับภรรยาของผมนเคยเจอเหตุการณ์หนึ่งที่วัดที่เชียงใหม่ เมื่อผมเข้าไปทำบุญ สองข้างทางก็ร้องเรียกให้พวกผมเข้าไปทำบุญกับพระสงฆ์รูปนั้นๆ แต่อำสรพรคุณต่างๆนานานว่าหากทำบุญกับเขาจะ ได้ผลดีที่สุด สุดท้ายเราก็เลือกเข้าไปที่หนึ่ง และพระสงฆ์รูปนั้นก็ยึดเยียดของให้เรา อ้างว่าไหว้หุ่นไต้หวัน และเริ่มทำพิธี สวดอะไรไม่รู้โดยเราไม่ได้เอ่ยปากขอ สวดท้ายก่อนจะกลับพระสงฆ์รูปนั้นบอกกับเราว่า 800เหรียญ เราตกใจมาก และ แกล้งทำเป็นเงินไม่พอ พระสงฆ์จึงบอกเราว่าจะพาเราไปกดเงิน เราเสียเงิน 800เหรียญทั้งที่ไม่รู้ว่าได้ทำอะไรไปบ้าง ”

จึงเป็นเหตุให้ชาวจีนหันนับถือและศรัทธาพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ซึ่งสนับสนุนให้พระเครื่องและวัตถุมงคลที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้รับความนิยมจากชาวจีน ซึ่งชาวจีนเหล่านั้นมีเชื่อว่าพระเครื่องเครื่องรางของขลัง ของไทยทั้งหลายจะช่วยทำให้พวกเขามีชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากที่ได้บูชาพระเครื่องจากประเทศไทยไป

ลักษณะของกระแสนิยมที่ชาวจีนมีต่อพระเครื่อง เครื่องรางของขลังและวัตถุมงคลของไทย

ปรากฏการณ์กระแสนิยมของชาวจีนที่มีต่อพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังไทยมีลักษณะ เป็นกระแสนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการเดินทางไปวัดสำคัญๆที่มีชื่อเสียง เพื่อไปบูชาวัตถุมงคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมในประเทศไทย เพราะชาวจีนเหล่านั้นเชื่อว่าการได้เดินทางมาประเทศไทย และได้บูชาพระเครื่อง วัตถุมงคลต่างๆ ที่เหล่าดาราแขวนกัน ถือเป็นคนที่ทันสมัยและได้รับการยอมรับจากกลุ่มคน รู้จักในประเทศจีน ส่วนชาวจีนที่ไม่มีโอกาสเดินทางมายังประเทศไทย ก็จะบูชาพระเครื่องผ่านเว็บไซต์ที่มีมากมายให้ เลือกสรร แต่ต้องสู้กับราคาที่สูงขึ้นเป็นทวีคูณ ภาพกระแสนิยมที่ปรากฏขึ้นตั้งแต่ปี 2550 จนความนิยมมีที่ทางสูงขึ้น ตามลำดับ ทำให้คนที่ไม่ได้ไหลไปตามกระแสเฝ้ามองและทำนายเหตุการณ์ของกระแสใหม่นี้ที่จะเกิดในอนาคต และได้ลงมือเริ่มลงทุนกับธุรกิจอันเกี่ยวเนื่องกับค่านิยมนี้ ดังกรณีของคุณ ฉะฉิน ชาวจีนมณฑลกว่างสี เห็นโอกาสนี้และ ลงทุนมาเมืองไทยเพื่อบูชาพระเครื่องประเภทต่างๆกลับไปทำการค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต เขามองว่ากระแสนิยม เกิดขึ้น เนื่องจากชาวจีนเห็นแบบอย่างจากดาราต่างๆ ผวนกับความสวยงามขององค์พระ สร้อย และกรอบจึงทำให้ พระเครื่อง วัตถุมงคลเป็นที่นิยมกันอย่างมากในประเทศ⁵

ผลกระทบต่อประเทศไทยหลังจากเกิดกระแสนิยม

กระแสนิยมพระเครื่องของคนจีน ส่งผลให้ธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศไทยเฟื่องฟูมาก สังเกตได้จาก สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพระเครื่อง เครื่องราง ของขลัง จะคลาคล่ำไปด้วยนักท่องเที่ยวชาวจีน หรือพ่อค้า พระเครื่องชาวจีนที่มาบูชาวัตถุมงคลเพื่อนำไปจำหน่ายอีกทีหนึ่ง วัดวาอารามต่างๆในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดที่เป็น ต้นกำเนิดของพระเครื่อง ที่ได้รับความนิยมในประเทศจีนต่างถูกกำหนดลงไปเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมทัวร์ รอง เจ้าอาวาสวัด ระฆังให้สัมภาษณ์ว่า

“ แรกเริ่มเดิมทีชาวสิงคโปร์ มาเลเซีย เริ่มให้ความนิยมในสมเด็จพระสังฆราชตั้งแต่ 20 ปีก่อนหน้านี้ แล้ว ทั้งสิงคโปร์และมาเลเซียต่างก็เข้ามาที่วัด มากกราบไหว้พระประธาน เมื่อเจออาตมาก็เลยถามอาตมาว่า พอจะมีพระสมเด็จที่วัดให้บูชา บ้างไหม อาตมาก็บอกว่ามี เพราะทางวัดเราก็ออกพระสมเด็จให้บูชาอยู่ เรื่อยๆ ปีละครั้งบ้าง ปีละหลายรุ่นบ้าง แต่ที่น่าตกใจก็คือ การมาแต่ละครั้งเขาขนพระไปเยอะ ขนไปเป็นลังๆ อาตมาก็สงสัยว่าจะเอาไปแจกครั้ง เอาไปปล่อยต่างชาติเขารู้พระสมเด็จของไทยด้วยหรือ แต่เมื่อได้ถามไถ่

⁵ อ้างแล้ว

ที่มาเกี่ยวกับชาวสิงคโปร์ มาเลเซีย นั้น ก็ได้อธิบายไว้ว่า มีเศรษฐกิจชาวสิงคโปร์หลงไหลในพระเครื่องไทย และได้เปิดร้านให้เช่าบูชาเป็นธุรกิจใหญ่โต ทำให้เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ส่วนคนที่ชนพระสมเด็จไปลังๆ ก็คงจะเปิดร้านหรือทำธุรกิจด้านพระเครื่องที่นั่นอยู่แล้ว

ส่วนชาวจีนแผ่นดินใหญ่นั้นก็เห็นว่าจะมากันเยอะๆ ในช่วงไปกินห้าปีก่อนนี้แหละ ที่เยอะๆ ก็ปีสองปีนี้แหละ มีทั้งมาเองคนเดียว มากับไกด์ มาเป็นคณะ มาในฐานะของพ่อค้าพระเครื่องนำไปขายต่อก็มี นำไปบูชาเองฝากเพื่อนฝูงญาติพี่น้องก็มีน้อง แต่ที่สำคัญเมื่อลูกค้าชาวจีนที่ทุกคนบูชาพระเสร็จ ไม่ว่าจะฐานะของนำไปบูชาเอง หรือนำไปขายต่อก็ตาม ล้วนแล้วแต่ถามหาพระสงฆ์ให้ทำพิธีเจิมอีกครั้งหนึ่ง และไม่พลาดที่จะเก็บรูปไป จนทุกวันนี้เอาตามแทบจะไปกินกินมันต์อื่นไม่ได้เลย เพราะถ้าไม่มีพิธีกรรมและถ่ายรูปเป็นอันว่ากลัวคนอื่นจะหาบูชาของปลอมไป ทั้งๆ ที่ก็มาบูชาในวัดเราเอง ความนิยมของชาวจีนในพระสมเด็จมีมาก จนมีนิตยสารของจีนนำภาพของเอาตามไปลงหนังสือเขียนนะ เดียวนี้มีกินกินมันต์ไปประเทศจีนด้วย แต่รับเยอะก็ไม่ได้ ห่วงทางวัดนี้”

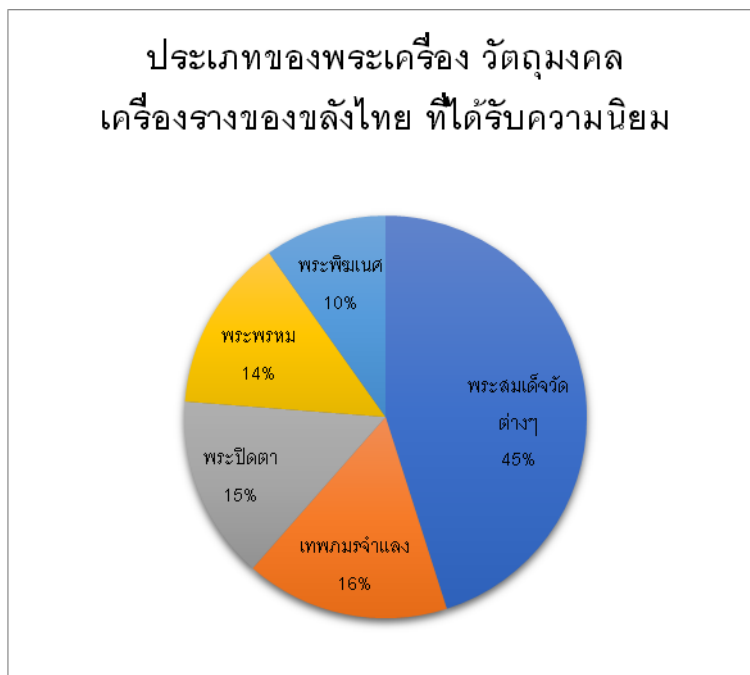
ส่วนวัดและสำนักอื่นๆ ในต่างจังหวัด ก็ได้รับความนิยมไม่แพ้กัน ถึงแม้บางที่จะไกลจนกำหนดการไม่บรรจุลงไปได้ แต่ยังมีบุคคลจำนวนมากที่พยายามสืบเสาะ โดยใช้หนทางศึกษาชาวจีนที่ทำหน้าที่เป็นคนนำทางพาไปวัดหรือสำนักต่างๆ เพื่อทำพิธีกรรม สักยันต์ ลงนะหน้าทอง หรือบูชาพระเครื่อง เครื่องราง ของขลังต่างๆ ซึ่งแต่ละสถานที่แต่ละอาจารย์ต่างมีความเชี่ยวชาญและมีชื่อเสียงแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้เขียนเองได้มีโอกาสนำเที่ยวลูกทัวร์ชาวจีนอยู่หลายครั้ง ตกเฉลี่ยเดือนละ 3-4 วัน จะเห็นได้ว่าเส้นทางเดินทางไปบูชาพระเครื่อง เครื่องราง หรือกราบนมัสการพระเกจิต่างๆ มีหลากหลายจังหวัด แตกต่างไปตามความต้องการของผู้เดินทาง และความนิยมในช่วงเวลานั้นๆ

ความนิยมพระเครื่อง เครื่องราง ของขลังไทย ในชาวจีน

เพื่อความรู้ความเข้าใจในกระแสความนิยมพระเครื่อง เครื่องราง ของขลัง ผู้ศึกษาได้ทำการเขียนแบบสำรวจ และส่งให้กับชาวจีนในกลุ่มผู้สนใจพระเครื่องในเว็บไซต์ www.tieba.com ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 ท่าน เป็นชาย 55 ท่าน หญิง 65 ท่าน อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 44 รองลงมาคือช่วงอายุ 30-40 ปี ร้อยละ 25 ช่วงอายุ 40-50 ปี ร้อยละ 15 ส่วนกลุ่มอายุ ต่ำกว่า 20 ปี และ 50 ปีขึ้นไปอยู่ที่ร้อยละ 6 โดยได้ทำการระบุดำถามของแบบสำรวจดังนี้ต่อไป 1. พระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังไทย ประเภทที่คุณชอบมากที่สุด 2. พระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังไทย ชนิดใดที่คุณเห็นว่าศักดิ์สิทธิ์ที่สุด 3. ก่อนบูชาพระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังไทย คุณจะอธิษฐานขอพรเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในเรื่องใดจากสิ่งที่คุณจะบูชา จากแบบสำรวจได้ผลแสดงเป็นผลผ่านแผนภูมิวงกลมได้ดังนี้

1. พระเครื่อง วัตถุมงคล เครื่องรางของขลังไทย ประเภทที่คุณชอบมากที่สุด

⁶ รองเจ้าวาสุวัตระสัง. (2564, 13 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย นายพรหมมินทร์ จังกาเสถียร, ที่วัดระฆังโฆสิตาราม.

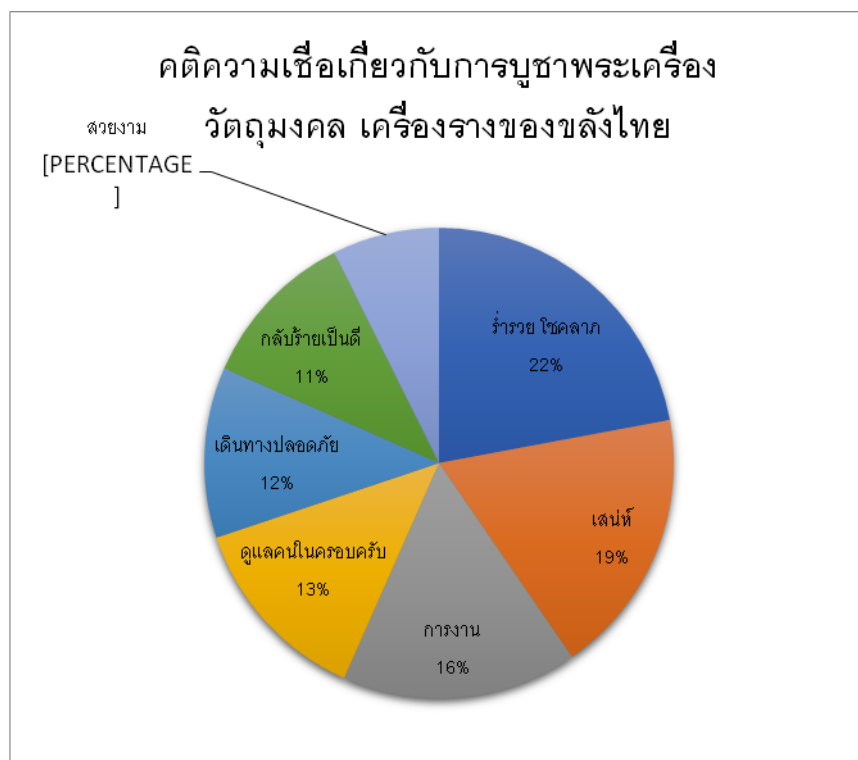
แผนภูมิ 1 แผนภูมิวงกลมแสดงประเภทของพระเครื่อง วัดฤมงคล เครื่องรางของขลังไทย ที่ได้รับความนิยม

- พระเครื่อง วัดฤมงคล เครื่องรางของขลังไทย ชนิดใดที่คุณเห็นว่าศักดิ์สิทธิ์ที่สุด

แผนภูมิ 2 แผนภูมิวงกลมแสดงพระเครื่อง วัดฤมงคล เครื่องรางของขลังไทย ที่ชาวจีนเห็นว่าศักดิ์สิทธิ์ที่สุด

- ก่อนบูชาพระเครื่อง วัดฤมงคล เครื่องรางของขลังไทย คุณจะอธิษฐานขอพรเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในเรื่องใดจากสิ่งที่คุณจะบูชา

แผนภูมิ 3 แผนภูมิวงกลมแสดงคติความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาพระเครื่อง วัดถุมงคล เครื่องรางของขลังไทย

จากศึกษาผลสำรวจทั้งหมดนี้ ทำให้สรุปเป็นชุดข้อมูลข้อมูลสองชุด ชุดข้อมูลแรก คือประเภทของพระเครื่อง วัดถุมงคล เครื่องรางของขลังไทย ที่ชาวจีนให้ความนิยม จะสอดคล้องกับที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย รวมถึงเป็นพระเครื่อง วัดถุมงคล เครื่องรางของขลัง ที่มีข้อมูลแพร่หลายในประเทศจีน จึงทำให้เข้าถึงง่าย และเป็นที่นิยมของชาวจีนในที่สุด ชุดข้อมูลที่สอง คือ คติความเชื่อของชาวจีนที่ต่อพระเครื่อง วัดถุมงคล เครื่องรางของขลังไทย ซึ่งผู้เขียนได้ทำการอธิบายลักษณะปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยแบ่งเป็นคติความเชื่อของการบูชาพระเครื่อง วัดถุมงคล เครื่องรางของขลัง จนสรุปผลได้ว่า ชาวจีนนิยมบูชา เครื่องราง วัดถุมงคลของไทย โดยต้องการเรื่องโชคลาภ เงินทองเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ เสน่ห์ และลำดับสามคือ ส่งเสริมเรื่องการทำงาน

สรุปและวิจารณ์ผล

จึงกล่าวสรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการสนใจบูชา พระเครื่อง วัดถุมงคล เครื่องราง ของขลังของชาวจีน จนเกิดการปรากฏการณ์กระแสนิยมที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นการตอบสนองพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ผู้คนต้องการความร่ำรวย ประสบความสำเร็จทางด้านการทำงาน เป็นลำดับแรก รองลงมาเพื่อตอบสนองความต้องการได้รับความนิยมชมชอบได้รับความเมตตาเป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไป รวมถึงเพื่อนร่วมงาน นายจ้างเพื่อให้ตนเองได้รับความสนใจ เมตตา ได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆ ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าเป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจในทางอ้อมเช่นกัน อย่างไรก็ตามก็ยังคงปรากฏความนิยมพระเครื่องของชาวจีน อันเนื่องมาจากการที่ผู้คนเหล่านั้นเห็นว่าพระเครื่องนั้นๆ มีความสวยงามจึงเลือกบูชาและพกติดตัวเพื่อเป็นเครื่องประดับ เหมือนยุคแรกที่พระเครื่องไทยได้รับความนิยมในประเทศจีน

เอกสารอ้างอิง

- ฉันทนะ วารมัน. (2502). ตำรับเครื่องรางของขลัง. ฉันทนะ วารมัน พระนคร : เขษมบรรณกิจ.
- ฉลอง สุนทราวาณิช.(2551). เอกสารประกอบสัมมนาวิชาการเรื่อง โลกของอิสลามและมุสลิมในอุษาคเนย์
 นวัตกรรมพระเครื่อง ก่อนจะเป็นอุตสาหกรรมพระเครื่อง เมื่อพระเครื่องขึ้นเป็นสุดยอด ของเครื่องรางไทย.
 กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์
- ณัฐพล อยู่รุ่งเรืองศักดิ์. (2555).ประวัติศาสตร์ผ่านพระเครื่อง : คติความเชื่อและพุทธพาณิชย์. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
 นครปฐม : โครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2537). พระเครื่องในเมืองสยาม. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ชรวัดมัน. (2551). เก็บพระให้เป็น เห็นต่างอกเงย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : คณะบุคคลประกายพฤษก์.
- สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ. (2553). สรุปรการสัมมนาวิชาการเรื่องเครื่องรางของขลัง วัฒนธรรมชาวพุทธใน
 สุวรรณภูมิ วันที่ 19-20 สิงหาคม 2553. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : ศูนย์คติชนวิทยา คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรพล ไศภิตกุล. (2549). สุดยอดเครื่องรางของขลัง. กรุงเทพฯ : อนิเมทกรุ๊ป.
- เสมา ท่าพระ. (2553). สุดยอดเครื่องรางของขลังเมืองสยาม. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- 名家紫钦天制作 (2011) 《泰国佛牌史上最完整介绍》。北京：新华北京
- 杨淳, 何荣良 (2017) 《泰国佛牌在中国市场的销售问题以及对策研究》。曼谷 正大管理学院中国研究生院
- 杨松年 (2018) 《泰国佛牌神牌与信仰文化》。新加坡：新加坡国立大学

汉语网络语言对泰国初级汉语学习者的语言认知影响研究

The research on the effects of Chinese Internet language on the language acquisition of Thai beginning Chinese-language learners

THANEE TAECHASWATEKUL

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : bw.bever@hotmail.com

摘要

本文通过中华人民共和国教育部网站出现的 2012 年-2020 年十大网络用语进行分析, 找出汉语网络语言的界定, 类型以及特点。汉语网络语言是具有特性的语言, 是在网络上进行交际的有效语言。为了解网络语言现象, 本论文将研究网络语言的影响, 网络语言对泰国初级汉语学习者的语言认知影响。通过问卷调查, 发现网络语言的特性让它们容易获得学习者的接受, 提高学生们的学习认知。泰国学生对汉语网络语言的学习需求量很大, 掌握汉语网络语言有利于提升他们的学习能力, 更加地了解中国的文化, 迅速地进入到中国网络社会里, 同时, 当泰国学生在认知汉语网络语言时, 还加强他们的汉语的表达能力。

关键词: 汉语网络语言; 泰国学生; 语言认知

Abstract

This research analyzes the top ten Chinese Internet language from 2012 to 2020 that appeared on the website of the Ministry of Education of the People's Republic of China, and finds out the definition, types and characteristics of Chinese Internet language. Chinese Internet language is a characteristic language and an effective language for communication on the Internet. In order to understand the phenomenon of Internet language, this research will study the effects of Chinese Internet language, the effects of Chinese Internet language on the language acquisition of Thai students. Through the questionnaire survey, found that the characteristics of Chinese Internet language makes them easy to be accepted by learners and improve students' learning acquisition. Thai students have a great demand for study Chinese internet language. Chinese Internet language helps improve their learning ability, better understand Chinese culture, and quickly enter the Chinese online society. Chinese internet language can also strengthen their Chinese expression ability.

Keywords : Chinese internet language, Thai students, Language acquisition

引言

(一) 选题背景和研究意义

如今, 社交媒体时代已经来到了, 泰国学生大部分都在网上交流。2020 年泰国网民调查结果报告在 ETDA (泰国数字经济和社会部) 网站上发布 2020 年的平均互联网使用时间为每天 11 小时 25 分钟, 高于 2019 年的 1 小时 3 分钟。78.3% 的受访者表示互联网使用量有所增加。主要原因是轻松访问并拥有完善的网络。第二个原因是对网络的需求不断增加。同时, COVID-19 的影响是另一个更多人选择在线活动的因素, 不出去外边, 避免与人见面。如果按职业对调查对象进行分类, 发现在学生中, 平均每天使用网络的小时数最高, 为 12 小时 43 分钟。其中, 最受欢迎的在线活动是使用 Facebook、Line、Instagram 等社交网络媒体的用户占有 95.3%。在疫情流行的期间, 开学的时候,

泰国大学、中学及小学的学生都不可避免在网上学习。社交媒体比以前更广泛、引起了更多更长时间的网络交流使用。无论是中国人还是泰国人，互联网用户都会遇到很多新的网络新词。使用互联网的学生也会看到这些新词汇，并用于日常生活中的口语和书面与交流，特别是在互联网上使用的小组讨论中，直到许多网络语言的产生。流行语通常来自社会媒体，作为社会意识和流行文化共享的标志。由于社会网络的流行（包括 Facebook, Twitter, Instagram, Wechat 等），这种被称为网络语言的特殊流行语的分支变得更加流行。所谓的网络语言指的就是从网络信息时代产生的一种语言的内容。并且随着网络的发展和普及，渗透到人们的生活中，成为人们日常交流的通用语言。网络语言形成的目的是为了便于网民的顺畅交流，并快速传达自身表达的信息。

[1]

总而言之，网络语言基本上是指在互网络技术所产生的语音、意义、词汇、句子、文本、图像、音频和视频，它们具有网络的特性。笼统地说所有网络特有的语言现象都属于网络语言研究的范畴。网络的本质体现在其创造、使用和传播等特殊性质上，具体到网络语言，网络语言一瞬间在网络上创造，随后爆发被网民知晓，然后在网路社会被接受、反覆地被使用、广大地传播，成为一个新词汇，具有新的意义或新的结构。

网络语言跟一般的口语、书面语既有密切的联系，也有较大的区别。一方面网络语言与口语、书面语有密切的联系和诸多的相似之处。于根元教授指出，网络语言是具有口语特征的书面语。^[2]在交流过程中，网络语言的运用有比较多的口语化特点，人们为了表达的形象生动且有趣，往往加入各种表情符号和语气词，使得网络语言具有很强的口语特点。同时，网络语言善于利用汉字形音义上的各种可能性，形成有想象力的超常规词句组合。人们能够通过网络语言表达自己的感觉，从而顺畅而迅速地进行交流。一方面，网络语言又有着其独特的特点，与口语、书面语中词汇和句子中的使用都存在差异。如书面语用于正式的交际场合，符合标准语规范。网络语言的内容却具有非正式性、随意性和简单性，并形成了自己独特的词语表达方式。网络语言因其特殊的性质和功能，成为人们特别是年轻人的常用语。

（二）研究目的

汉语网络语言在泰国汉语学习者中的使用频率不断增加，也成了人们关注和研究的热点。但由于网络语言的特殊性，它与泰国人学习的标准汉语有诸多不同之处，对泰国初级汉语学习者也有着多方面的影响。但目前关于汉语网络语言对泰语学习者的语言认知的影响的研究非常有限。所以本文将汉语的网络语言作为研究对象，重点分析网络语言对泰国初级汉语学习者的认知的语言影响。

（三）研究方法

本研究所使用的研究方法如下：

（1）文献研究法

在研究过程中，笔者将查阅在国内外的相关的文献、论文、书籍及网络渠道，并整合与网络语言的应用、网络语言的特点，网络语言对语言教学的影响的相关的研究文献，再归纳总结，借此进一步加深对理论认知，作为本文的理论基础。

（2）问卷调查法

问卷调查法主要是分析泰国学生对汉语网络语言的情况，深入探索初级汉语的学生在教学过程中如何了解中国的网络语言，获得怎样的效果。

[1] 张瑜、杨嘉悦、易湘斌、沈建成、史志成、杨赓《TRIZ 创新方法融入应用型大学创新创业教育的研究与实践》[J]. 文化创新比较研究, 2020.

[2] 于根元.《网络语言概说》[M]. 中国经济出版社, 2001.

(3) 数据分析法

根据调查的结果所获得的信息,对所研究的调查进行数据分析,提供真实的数据。

(四) 研究的主要内容

本研究是针对泰国初级汉语学习者而推出的。通过问卷调查的泰国初级汉语学生的网络语言认知情况,分析网络语言的积极影响与消极影响,开发利用对泰国学生有效的新网络语言。

本研究的内容包括了以下几个方面

第一,网络语言的本体研究及统计分析。说明网络语言是什么,网络语言的类型及特点,通过对网络语言的界定与对2012年-2020年出现在中华人民共和国教育部网站出现的十大网络用语进行数据收集。中共教育部根据国内语言资源监测语料库公布了十大汉语网络的用语,通过终结归纳领域专家的意见以及搜索引擎(Search Engine)收录而所获得的。从教育部发布的网络用语来探讨网络语言的恰当性,筛选出相关网络词语。

第二,笔者将调查泰国汉语学习者对网络语言的语言认知情况,根据学生受汉语教育程度,以初级汉语学习者对象,本文的研究针对泰国汉语学习者使用网络进行任何任务的时间、频率、使用网络语言倾向、在网络上常用的语言形式。笔者将考察泰国初级汉语学习者使用网络语言的情况,分析他们对汉语网络语言的态度,认知及掌握方面。

第三,探索网络语言对泰国初级汉语学习者的语言认知方法,并展示教学设计。结合调查数据,分析归纳出网络语言在泰国初级汉语教学中的教学原则,在此对网络语言的教学方法进行阐述和设计,丰富初级汉语水平的网络语言。

(五) 研究的创新性

如今,网络在泰国教学过程中具有很大的重要性。网上社交网络现已大行其道,造成了新网络语言。我们不可避免地遇到网络语言,学习汉语的泰国人必须要了解与学习这种文化现象。世界已进入数字时代,在实践中很重要向泰国初级汉语学习者介绍网络语言,为泰国学习者提供正确地使用网络语言的途径,提高学习者的汉语交流能力,让语言学习更有趣。

一、网络语言的界定及类型

(一) 网络语言的界定

对于网络语言,《现代汉语词典》第七版(商务印书馆,2016)的解释为网民在网上聊天室和电子公告牌系统等里面习惯使用的特定词语和符号。Zappavigna, Michele(2012)认为网络语言是人们在网络上用来互相交流的一种非标准或非官方的语言。网络语言往往成为人们在网络上进行交流中频繁使用的流行用语。《牛津英语词典》第十版(2020版),流行语(写出相应的英文单词)指的是非常不正式的词和表达,在口语中更常见,尤其是由特定人群使用,例如儿童、罪犯、士兵等。《泰国皇家学术院泰语词典》第二版(2011版)也对流行语的含义进行了阐释,认为流行语不是一种公认的语言。

在泰国交际中,运用的变化术语、在拼写字母方面和泰语语言不符合,并且运用词典中没有的词语,这些新词语可说是悲惨语言(ภาษาวิบัติ)。วิบัติ(Wibati)这个词是从巴利语来的,意思是毁坏或损坏。Chatchai Noknee 在泰国健康促进基金会(Thai Health Promotion Foundation)指出,在泰国曾有人批评泰国儿童缺乏教育和语言问题,泰国儿童无法有效地使用泰语。同时,泰国悲惨语言这个词由语言出现的产生带有负面含义的,反应亚文化的语言使用,网络语言也是如此。

许多语言学家关注网络语言的现象,有许多方面。如 David Crystal(2001)英国语言学家通过《语言与网络》认为网络语言是有史以来最大的语言革命。在所有的网络交流环境中的、能体现了网络的独一无二面貌的媒介,网络语言呈现在聊天室、电子邮件、虚拟世界和互联网中,它具有电子性、交互性和全球性等等特征。Chambers,J.K. (2008)通过《社会语言学理论》指出网络语言的出现是语言变异的结果。语言变异是社会语言学的核心概念,这种语言差异可归因于语言差异,并且是社会中说说话者使用的语言,这意味着说同一件事的方式不止一种。说话者能够使用不同的发音(口音)、单词(词典)或词法和句法。还有 Kundi et al(2014)认为网络语言经常借用外来词、方言、数字元素、图标,经常通过改述、同音异义词、缩略图、重复和其他构词方法和句法进行集成使用。

对于汉语网络语言的界定,邱亮琦(2010)通过《汉英泰网络语言对比分析》认为网络语言是以计算机为媒介的语言现象。随着互联网在人们生活中的广泛使用,在线交流涉及社会、心理、语言、文化、技术等各个领域,已经成为人们接触的一种现象。陈敏哲和白解红(2012)认为网络语言大来源主要是由网民们发明的,他们随后被广泛使用,在网络上走红的。网络语言变成了人类在网络进行交际的一种独特语言表达方式。周建民(2015)认为网络语言是人们在特殊的社会中使用的方言,是一种网民们在网络交流过程中创造和利用的俗语、书里符号或特殊表达方式。汉语网络语言体现了我们社会的变体、可说是一种社会的方言。赵丹(2017)认为网络的含义一方面 是网络有关的专用术语或依据互联网而产生新事物,另一方面就是由网民们创造出的,流行于互联网的,人们在线上用来进行信息交流的一种语言。

网络语言主要是在网络交流过程中发展而产生的一种语言表达形式。互联网的发展与广泛应用提高数据输入及交流效率,使网络语言广泛地使用。网络语言是网友们在网络产生以及发展的新文化环境中的运用语言。这种语言的交际环境包括了电子邮箱、聊天室和 BBS 论坛等等。由于科技的发展,人们还通过社交媒体进行交流如微信、QQ 等等。网民们使用网络语言是为了在网络媒介中互相交流以及表达特殊的意义。除了标准汉语系统中的词语,比如:称呼语、陈述句等等,网络语言还能在网络社会中随意地运用,是网络交际的一种语言,包括中文字母、英文字母、数字、图片、标点、符号等等多种组合。网络语言有独特的语言符号系统,特别的交际功能,所以这种语言在一定程度上可以为人们的日常交流提供极大的便利,使人们在网络聊天过程中取得了良好的效果。虽然在网络交流时会出现拼写错误,甚至网络上的一些病句,但是这种语言也很受网民的欢迎。

(二) 2012-2020 年的十大网络用语的类型

年份	网络用语				
2012 年	中国好声音	元芳你怎么看	高富帅,白富美	你幸福吗	江南 Style
	躺着也中枪	吊丝,逆袭	舌尖上的中国	最炫民族风	给跪了
2013 年	中国大妈	高端大气上档次	爸爸去哪儿	小伙伴们都惊呆了	待我长发及腰
	喜大普奔	女汉子	土豪(金)	摊上大事了	涨姿势
2014 年	我也是醉了	有钱就是任性	蛮拼的	挖掘机技术哪家强	保证不打死你

年份	网络用语				
	萌萌哒	时间都去哪了	我读书少你别骗我	画面太美我不敢看	且行且珍惜
2015年	重要的事情说三遍	世界那么大，我想去看看	你们城里人真会玩	为国护盘	明明可以靠脸吃饭却偏偏靠才华
	我想静静	吓死宝宝了	内心几乎是崩溃的	我妈是我妈	主要看气质
2016年	洪荒之力	友谊的小船	定个小目标	吃瓜群众	葛优躺
	辣眼睛	全是套路	蓝瘦香菇	老司机带带我	厉害了我的哥
2017年	打 call	尬聊	你的良心不会痛吗？	惊不惊喜，意不意外	皮皮虾，我们走
	扎心了，老铁	还有这种操作？	怼	你有 freestyle 吗？	油腻
2018年	锦鲤	杠精	skr	佛系	确认过眼神
	官宣	c 位	土味情话	皮一下	燃烧我的卡路里
2019年	不忘初心	道路千万条，安全第一条	柠檬精	好嗨哟	是个狼人
	雨女无瓜	硬核	996	14 亿护旗手	断舍离
2020年	逆行者	秋天的第一杯奶茶	带货	云监工	光盘行动
	奥利给	好家伙	夺冠	不约而同	集美

网民们在网络上进行交际中自由地运用语言，产生了多种多样网络语言的类型。网络交际的语言是网民在聊天室、网络社交媒体、电子邮箱中经常运用的语言。从 2012-2020 年十大网络用语来看，笔者将汉语网络语言的类型分为如下：

1. 缩略类

缩略类是现代汉语中的一种特殊的语言现象。在网络聊天中，为了提高打字的速度和节省时间，网民们所以使用更简单的词语，出现了缩略语的形式。汉语的缩略类可以分为如下：

(1) 汉字缩略类

汉字缩略类这种类型在汉语中出现的很早。汉语缩略语的含义明确，使用相对规范。但是在网络交流中，对汉语网络语言中的某些词进行缩略经常使用并不符合现代汉语的规范，因为网络语言没有固定的语言规范，网民们随意的使用。

(2) 数字缩略类

数字缩略可以用来概括很严重的概念，如“996”是指工作时间从早上 9 点到晚上 9 点，一周工作 6 天，代表着中国互联网企业盛行的加班文化。但崇尚奋斗、崇尚劳动不等于强制加班。

(3) 汉语拼音缩略类

在汉语网络语言中，除了上述的缩略类，网民还使用汉语拼音音节的首字母来略写，比如：GG（哥哥 gege）、DD（弟弟 didi）、JJ（姐姐 jiejie）、MM（妹妹 meimei）等亲切的称谓。

2. 谐音类

谐音是指运用同音或近音的字来代替本字。在社交媒体的使用中，汉语谐音类的使用是非常普遍的。汉语网络谐音大概可以分别为以下几个类型：

（1）汉语谐音类

汉语谐音类是指使用语音同现代汉语相近的字、词来进行替换原有的词。网名们在网络聊天中为了形成一种诙谐的表达效果，很多谐音词属于错别字。

（2）方言谐音类

网络时代不断的发展，使用网络交流的人越来越多。网民不分年龄、民族，世界上不同地区的人都可以通过互联网进行互相交际。不同的地区有不同的语言特色，为了表达方言的语音，网民们使用方言谐音来造字、词。

（3）外来语谐音类

外来语谐音词是指根据外语语音进行谐音的词汇。将外语词用来代替汉语。网民在音译这些外来词时不会考虑汉语的实际意义，要想理解其意义，须从读音上去寻找。

（4）数字谐音类

数字谐音类是指使用阿拉伯数字的读音来代替与其读音相似或相近的词语。网民们能够依据阿拉伯数字的读音来表达汉语词汇单位的意义，只要单击键盘上的数字，比如“520”是我爱你的意思。网络语言的数字谐音类也可以用来打招呼与告别。

3. 词义变化类

随着世界、社会不断地发展，网络语言也是不停地运用，导致了网络新词语，也有的词语在网络交流中的使用，改变了原有的意义。这种网络语言类型是指汉语词汇的含义发生了转换，具有语义的特指性。由于网民的经常使用这种词语，这些词的语义广大，在特定的语境中网民能够理解的词语的意思，人们慢慢地接受些词类的新含义。

4. 混用类

近年来，英语词汇的迅速量扩大，尤其是在互联网运用过程中。网络语言的混用类主要是指汉语语音与组合起来表达应用的词语，在表示汉语的意思，同时加入英语词汇、短语或句子中的英语来代替汉语所需要表示的意思。

5. 口头禅（Catchphrase）

不少电影、电视剧或电视节目，演员或主人都会表达一些独特的说话语句，这算是口头禅。口头禅在这里是指一个人习惯在有意或无意时间常说的话语，是人们常使用的口语，可以是一种小定型的生词或短语，不见得要遵循标准汉语的原则，具有引申的意义，反映了人们的形象和认知。口头禅在社交媒体中非常受网民们的欢迎。

6. 专有名称

专有名称是由单词或短语表示的名词，用于命名特定的对象或现象。专有名称可以是人物的姓名、中间名字等等，也可以是事物比如书籍、电影、电视剧、电视节目、广告、歌曲或者地名等等名称。当网民们想谈论或批评电视节目、歌曲或其他娱乐节目时，他们喜欢在网络上，通过社交媒体进行讨论这些事情。

（三）网络语言的特点

网络语言的产生与发展有独特之处，可突破原有的语言结构方式，在网络交流中我们能够使用传统的语言、传统的语言结构来表达新含义，使用网络语言的简短词汇、句子的形式表达原有的复杂词、句子等。网络语言活跃的使用，传播范围广，触手可及，使网络语言很受欢迎，流行地使用。从2012-2020年的十大网络用语来看，笔者将汉语网络语言的特点分为创新性、简洁性、幽默诙谐、流行性、生动性和嘲讽性。

1. 创新性

随着全球高级信息技术的发展和网络社交媒体的广泛应有，网络进入到人们的日常生活。由于网络的出现，人类生活的每个方面都有很大的变化，人们透过社交软件来进行交际，造成了网络交际中的新语言。网络语言就是网络软件频繁使用下所产生的新事物。在社交媒体中，年轻网民使用键盘或屏幕键盘进行输入对话，语言的运用具有口语沟通的特征。开放的网络环境使新词汇迅速普及，几乎每一年都有很多网络语言的出现。语言输入是没有限制的，为了表达自己的情感和思想，年轻人喜欢创造新词语。

2. 简洁性

简洁性是指在交流沟通中，使用的语言要少、内容简练，语言简朴。适应互联网时代交互性，网络语言往往简洁精炼。网络交流不是面对面的交流，为了节省时间，网民们以浅显易懂的方式传达语义。人们使用缩略方式主要是便利使用，由较长的汉语词语缩短省略而成的汉语词语。简洁性能够提高网络交流的速度，也越来越受网民们的欢迎。

3. 幽默诙谐

现实生活中总有很多烦心的事，让人们无可奈何。生活在压力之下会给人们带来严重的情绪问题。为了避免生活的压力，就寻找轻松的道路。网络交流会缓解人们生活的压力。网络语言幽默诙谐，在社交媒体中，网民们通过网络语言营造出轻松的幽默的交流气氛，很快受人们喜爱或欢迎的语言。幽默诙谐作为一种常见的言语交际形式，是文化和语言的重要组成部分。在网络交际中，幽默性保证会话的顺利进行。

4. 流行性

网络是最时尚前沿的现象，语言是社会的映像，是一种文化的载体。网络和语言在使用过程中有不断的发展。网络上的新事物很多，流行性成为网络语言的典型特征之一。年轻网民在互联网上进行交流沟通时，不仅仅是网络语言的使用者，也是网络语言的传播者，还是网络语言的创造者，必须抓住并理解网络传播的新潮流，否则会难以顺利进行网络语言交流。网络语言往往和社会大事件有相关的。“中国好声音”是中国大陆的一个音乐类选秀电视节目。

5. 生动形象

在网络时代中，网络语言是网络时代的产品，对人们的语言表达方式有很大的影响。网络语言与传统语言不同，它没有传统语言有那么严谨的语法规则。虽然没有根据语言的规范，但是人们可以感受到网络语言带来的生动和趣味。在网络交流过程中，人们随意地使用网路语言进行交流，不根据语言的规范，适合现代人的生活节奏。比如人们「雨女无瓜」来替代「与你无关」。

6. 嘲讽性

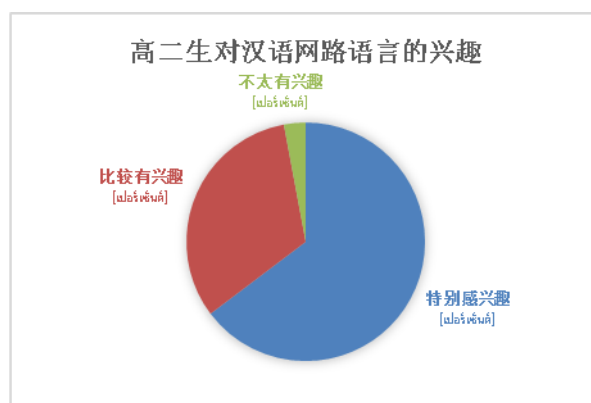
在网络的交流中，网民们除了运用幽默网络交流为顺畅有效，还运用嘲讽语言来增加语言的战斗力。嘲讽的原有意思是调侃和嘲笑讽刺，也有“故意挑衅别人，导致别人攻击自己”。嘲讽在网络游戏中很常见，导致了在网络交流的使用，比如：“**蛮拼的**”意思就是满努力的，但是虽然尽力了，并没有成功，有反讽刺的意思。“也是蛮拼的”被

广泛应用在各大媒体或者社交网络当中。 嘲讽性的特点甚至形成了专门的话术体系，改变着网络空间日常交流的风气。

二、汉语网络语言对泰国汉语学习者的认知影响

本次研究在汉语网路课堂教学中发放了 36 份电子问卷予泰国邦高皇家圣谕中学 (Ratwinit Bangkaeo School) 的高二学生，他们具有一定的汉语基础知识，能够听与阅读汉语拼音以及汉字。根据笔者的观察发现有效的问卷比例为 100%，随后笔者应用调查结果进行数据统计的分析。

1. 泰国初级汉语学习者对网络语言的兴趣的调查结果

高二汉语班学生中，对汉语网路语言特别感兴趣的学生占最大比率高达 65%，对汉语网路语言比较有兴趣占 32%，对汉语网路语言不太有兴趣的学生仅有 3%。从本次调查可见大部分的学生对汉语网路语言有兴趣，网路语言本身具有生动性、简洁性以及幽默性，深受学生的喜爱，笔者认为采用汉语网路语言协助教学能激发学生的学习动机，提高学习者学习效果。

汉语网络语言的重要性

由上表可以知道，大多数泰国初级汉语学习者认为汉语网络语言是重要的，作为汉语教学的一部分，汉语网络语言能够进入汉语教学课堂。

调查问卷设计了李克特量表 (Likert scale)，量表由一组陈述组成，每一陈述有非常同意 (5)、同意 (4)、无所谓 (3)、不同意 (2)、非常不同意 (1)，每个被调查者的态度总分是他们的汉语网络语言的认知影响所获得的分数。

2. 汉语网络语言对泰国初级汉语学习者的语言认知影响调查

	5	4	3	2	1	人数	平均数	百分比	标准差(S.D)	评估标准
将帮助您更好地理解汉语网络语言的使用	10	24	0	0	0	34	4.29	85.88	0.46	同意
将帮助您认知汉语单词的意思以及在网络上使用的语言	8	26	0	0	0	34	4.24	84.71	0.42	同意

将帮助您在不同的情况下利用适合的词汇或对话	4	21	9	0	0	34	3.85	77.06	0.60	同意
将帮助您在日常生活中应用汉语网络语言	8	22	4	0	0	34	4.12	82.35	0.58	同意
总数	30	93	13	0	0	136	4.13	82.50	0.52	同意

从上表可以看出，汉语网络语言将帮助学生更好地理解汉语网络语言的使用的平均数为 4.29，学生们能够认知单词的意思以及在网络上使用的语言的平均数为 4.24，他们在不同的情况下可以利用适合的汉语词汇或汉语对话的平均数为 3.85，他们也可以在日常生活中应用汉语网络语言的平均数为 4.12。每个题目的平均数是相当于相同的。大多数学生都认为网络语言影响他们的语言认知，汉语网络语言能够提高他们的语言认知。

三、汉语网络语言在泰国初级汉语教学中的对策

泰国汉语学习者对汉语网络语言的需求不亚于对传统现代汉语的需求。马思文（2019）认为在课堂上教授一些传统汉语是不够的，应更加重视汉语网络语言的教学，真正将其引入课堂，让汉语学生学得更生动，活波、与时俱进，更能体现真实中国社会形态的语言元素^[7]。

网络语言进入教材是不太可行的，但教师也可以结合教材的教学内容，选择一些跟教材中的语言知识点和文化知识点相关的网络语言来给学生介绍。

对初级汉语学习者而言，自学可能不是最有效的学习方法，以老师指导下于课堂学习仍然是他们学习汉语的主要途径。泰国汉语教学多半根据课本的内容进行，适当的搭配网络用语可以提高学习效果，灵活多样的教学方法有助于学生学习新的汉语词汇和用语。

在初级汉语课堂中，老师可以采用以下几个方式将网路语言融入于课程中；

(1) 教师可以从课本里的生词扩展，添加网络语言的知识，例如；倘若课本里出现「辣」一词，老师可以先讲解该词的词义、词类及用法，随后再将网路上的「辣眼睛」进行解释，让他们知道到在网络语言上「辣眼睛」的「辣」可以用来表达不同的意义，网路语言具有现代化的特性，这样的教学方法不仅能让他们很深刻地将「辣」的本意记住，还能让他们能够了解「辣」的隐身意义，增加他们在网路社会的交际能力，此外，网路语言还具有趣味性，了解词意的转变也能多多少少增加他们对汉语的学习兴趣。

(2) 老师可以透过交际性练习将新的生词和网络语言的用语一起使用，比如；学生掌握“辣”的词义和用法了之后，老师可以让学生用“辣”的本意和“辣眼睛”进行对话练习，这样不仅让学生能够辨别该词在不同语境的意义，还能让他们在老师的指导下应用该词进行交际的任务，加强学生的规范汉语和网络汉语的表达能力。

(3) 老师可以介绍一些与课本上生词相关网络语言词汇，例如；当学生学到“辣”的时候，老师同时也可以介绍“酸”、“甜”、“咸”等等有关味道的词汇，并讲解在网络语言上所隐身意义，如“酸”除了是一种味道，还有“悲伤”或“难过”的意思，在网络语言上还可以代表羡慕或充当动词表达嘲笑的意思。

结语

根据问卷调查，笔者发现网络语言的生动性、简洁性以及幽默性让它们容易获得学习者的接受，提高学生们的学习认知。当学生在线与同学的进行交流时，网络语言的使用率也有一定的程度。此外，泰国学汉语习者对汉语网络语言的学习需求量很大，掌握汉语网络语言有利于提升他们的学习能力，更加地了解中国的文化，迅速地进入到中国网络

^[7] 马思文《面向来华留学生的汉语网络流行语教学研究》[D]. 辽宁大学在, 2019.

社会里,同时,当他们在认知汉语网络语言时,还加强他们的汉语的表达能力。不过,在泰国的汉语课堂教学中并没有足够地重视汉语网络语言的重要性,因此,为了提高教学效果,在初级汉语课程中,教师必须要看中汉语网络语言并将汉语网络语言规范地使用,这样才能促进良好的语言认知以及加速泰国学生语言能力的发展。

泰国学习者对汉语网络语言有需求,这对他们学好汉语、熟练地使用汉语、融入中国现代社会具有重要作用。因此,以泰国初级汉语学生认知汉语网络语言的需求为前提,在汉语课堂教学中应该提供合适的网络语言教学作为供给,真正让泰国学生在了解中国社会生活方式的基础上,学好汉语,认知汉语网络语言的使用,培养他们的学习兴趣。

参考文献

- 陈柳倩《网络语言发展现状及其影响》——以2004年、2008年、2012年“十大网络流行语”为例[J].沧州师范学院学报,2013.29(4):49-51
- 陈敏哲,白解红《汉语网络语言研究的回顾、问题与展望》[J].湖南师范大学社会科学学报,2012.3(1):130-133
- 马思文《面向来华留学生的汉语网络流行语教学研究》[D].辽宁大学在,2019.29-32
- 《牛津英语词典》第十版,牛津大学出版社,2020
- 邱亮琦《汉英泰网络语言对比分析》[D].天津大学文法学院,2010.10-46
- 《泰国皇家学术院泰语词典》第二版,皇家学院版,2011
- 泰国健康促进基金会(สสส.)网站, <https://www.thaihealth.or.th/Content/25193>, 2021-09-05.
- 于根元《网络语言概说》[M].中国经济出版社,2001.2
- 张瑜、杨嘉悦、易湘斌、沈建成、史志成、杨赓《TRIZ创新方法融入应用型大学创新创业教育的研究与实践》[J].文化创新比较研究,2020.10(1):135-136
- 赵丹《对外汉语中的网络新词语教学》[D].青岛大学,2017.8-15
- 中华人民共和国教育部网站, <http://www.moe.gov.cn/>, 2021-09-21
- 中国社会科学院《现代汉语词典》第七版,商务印书馆,2016.
- 周建民《网络语言对语言系统的语言生活的影响——从社会方面的角度》[J].江汉学术,2015.34(3):123-128
- Chambers,J.K.《社会语言学理论》[M].牛津大学出版社,2008.6-12
- David Crystal《语言与网络》[M].剑桥大学出版社,2001.2-5
- ETDA(泰国数字经济和社会部)网站, <https://www.eta.or.th/th/newsevents/pr-news/ETDA-released-IUB-2020.aspx>, 2021-09-05.
- Kundi et al《Detection and scoring of internet slangs for sentiment analysis using sentiwordnet》.[J]2014,11(9):66-72
- Zappavigna, Michele《Discourse of Twitter and Social Media: How We Use Language to Create Affiliation on the Web》[M]2012,127

泰国初一汉语初学者口语表达偏误研究 ——以泰国曼谷帮高皇家圣谕中学为例

An Error analysis of Middle School in Thailand language learner's spoken Chinese: A case study at Ratwinit Bangkako School

YOU FANGYU^{1*}, LI CHAO²

¹College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

²Guangxi University, P.R.China

*Email: youfangyuy@gmail.com

摘要

通过研究近几年泰国初级学者学习汉语口语偏误的资料以及在泰国教学时的调查,可以较为全面的了解泰国初学者在学习汉语时在口语表达方面存在的偏误。本文以泰国曼谷邦高皇家圣谕中学(Ratwinit Bangkako School)为例,

主要利用比较法、实践测试法及观察研究法,研究泰国初一学生在汉语口语学习中的偏误。采用口语测试和非结构性访谈对该校部分初一学生进行调查,通过对调查结果的整理、归纳、总结发现泰国汉语初一学生汉语口语表达方面存在语音、词汇、语法、语用等方面的偏误类型。然后从母语迁移、教学策略和教材教材等方面对这些偏误进行原因分析。最后根据这些偏误产生的原因及调查的实际情况,提出教学策略、教材选用策略和学习策略三个方面的偏误对策。

关键词: 初级汉语口语; 偏误分析; 教学建议

一、研究背景及意义

随着中泰两国在经济、政治、文化、教育等领域的合作与交流日益密切与加深,“汉语热”已经在泰国持续了十多年之久,并且仍在不断升温中。泰国人在这种发展趋势下越来越多的用到汉语口语,这也就在很大程度上提高了泰国人对汉语的学习热情。在泰国本地学校从幼儿园、小学、中学、大学都有很多的学校开设了汉语课程,汉语课已经成为泰国学校课程的一项重要组成部分,大部分的泰国学生都在学习汉语,人数将近百万人。

本研究拟针对泰国没有汉语基础的初一学生的汉语口语表达偏误现状进行概述,并提出有针对性的教学对策。以汉语学习者为主体的口语偏误研究可以丰富汉语偏误教学的研究内容,有针对性地指导第二语言教学。现阶段,有关初级汉语水平的泰国学生在汉语口语交流中偏误的真实语料非常少,本文的研究可以合理地丰富口语教学经验。与此同时,本分析对泰国初一初级汉语学生口语表述中的偏误开展梳理、汇总、分析,对口语语料中的偏误开展归类,研究泰国学生口语偏误造成的缘由,并联系实际口语教学效果,有针对性地解决初级汉语水平泰国学生的发音不到位,用词不准确,句子结构颠倒等问题,提出相应的口语教学建议,展开纠正学生偏误的课堂活动,从而改善初级汉语水平泰国学生口语问题。

二、研究目的及方法

本文以泰国曼谷邦高皇家圣谕中学(Ratwinit Bangkako School)初一学生为研究对象,通过文献法、比较法、实践测试法及观察研究法,对以汉语作为第二外语的泰国初一学生在初级汉语口语习得中存在的表达偏误进行研究,并选择该校部分初一学生进行口语测试和非结构性访谈,以此资料作为预料来源,通过对调查结果的整理、归纳、总结指出泰国初一学生在初级汉语学习中对汉语口语的表达存在问题的具体表现,并找到问题存在的原因,再针对问题研究出能够有效减少问题发生的解决方案。让学生

们在与汉语为母语者沟通时减少误会的产生,帮助泰国生学习好汉语口语的表达,提升他们的交际能力,加强学生对汉语学习的激情,进而提出一些能解决泰国学生学习汉语口语时的教学策略。

三、存在的偏误类型

通过对 30 名初一学生进行的口语测试及非结构性访谈的调查结果进行整理归纳,发现泰国曼谷帮高皇家圣谕中学 (Ratwinit Bangkako School) 初一汉语初学者口语表达偏误主要存在于语音、词汇、语法、语用等方面。

(一) 语音方面的偏误

通过对 30 位初一学生的口语测试结果进行分析,发现很多学生在声母、韵母及声调上极易出错。例如:在口语测试中总是将“扫 sǎo”读成“shǎo”、“纸 zhǐ”读成“zǐ”、“绿 lǜ”读成“lù”等偏误的发生。同时在听要求回答问题时,很多学生在报菜名时爱说豆腐,豆腐的发音是“dòu fu”,这个“fu”是轻音,很多学生不理解为什么发轻音,都读成了“dòu fū”。也有很多学生受母语及文化影响导致阴平的发音偏低。

(二) 词汇方面的偏误

关于词汇方面,在非结构性访谈和口语测试中都有很多同学出现偏误。比如,在口语测试中介绍家庭成员时,学生们极易出现近义词误用、否定词误用、自造词等偏误。例如:学生们会说“她很帅”来表述“她很漂亮”的近义词混用偏误;用“我的汉语口语无好”来表述“我的汉语口语不好”的否定词偏误;用自己造的词汇“中男”来表述“中年男子”等等。

(三) 语法方面的偏误

语法偏误对于初级学者来说有一定的难度,所以在此次的调查中出现偏误的人数非常多,主要集中在量词偏误、状语和中心语颠倒及定于和中心语位置颠倒上。具体错误示例如下表。

表 1 词汇方面主要偏误内容

种类	内容
量词偏误	我来这两个年了(我来这两年了)。 我家有五人口(我家有五口人)。 我家有两车(我有两辆车)
状语和中心语颠倒问题	我吃过饭了刚才(我刚才吃过饭了)。 我们学习在教室(我们在教室学习)。 很想念我的朋友在国内(很想念我在国内的朋友)。 我是妈妈的好孩子永远(我永远是妈妈的好孩子)
定语与中心语的位置颠倒	我有妹妹一个(我有一个妹妹)。 老师我会说中文一点点(老师我会说一点点中文)。 爷爷说他看过书很多(爷爷说他看过很多书)。 爸爸给我讲历史的中国(爸爸给我讲中国的历史)

四、偏误原因的探究

（一）受泰语母语及其文化的影响

学生会不自觉地利用母语的规则来处理目标语言的信息，原是两种语言的规则有一些相似之处。例如，母语迁移对语音声母发音的影响，“z”、“c”、“s”和“zh”、“ch”、“sh”混用问题，由于在泰语中没有类似的音，泰国学生本身就比较难发出这两组音，对他们而言，听上去的差别也不是很大。

（二）教师教授汉语时教学不当

由于泰国曼谷邦高皇家圣谕中学（Ratwinit Bangkaeo School）中文办公室目前有10位汉语老师，其中5位泰籍汉语教师，5位志愿者教师，其中有3位泰籍老师是公务员，志愿者师资短缺、教师薪资菲薄、教师年龄老龄化、教师专业素质不高、教材不切实际的因素，很大程度影响泰国的汉语教学效果。所以学生每年都需要适应不同的老师，导致学生在汉语口语课上的进度出现反复，停滞不前。此外，教师仍然“重文轻语”，以学生笔试成绩为主，而口试成绩比重很小，几乎可以忽略。笔者了解到，学校“轻语”的主要原因是汉办志愿者教师由于语言不通，无法与学校和学生很好地沟通，在试卷制定和分数安排上很难协调，且每年的志愿者教师不同，上一任与下一任教师没有工作上的接洽，在口语测试上无法同步，学校便忽略了口语测试的环节。

（三）学生在学习汉语的学习策略不当

在学习汉语口语时，不同的个体采取不同的学习策略，有些学习策略能够帮助学习者更好地学习第二语言，而有些学习策略会阻碍学习者的进步，甚至在学习过程中导致学习者产生语言偏误。所以，汉语教师在教学中可适当引导学生采用正确的学习策略。同时，教师也可以引用学生感兴趣的方法如用一些中文歌曲、视频等来引导学生制订高效学习策略。

五、建议

（一）选择合适的汉语教学教材

由于泰国曼谷邦高皇家圣谕中学（Ratwinit Bangkaeo School）汉语班所用教材都是北京语言大学（以下简称“北语”）出版的一系列《汉语教程》，选修班初中主要用的教材是北语出版的《成功之路》系列教材，汉语班三个年级使用的教材都是《汉语教程》（对外汉语本科系列教材），但是《成功之路-入门篇》与《成功之路-起步篇》这书的特点是简单易懂、任务型操作多，从这一特点来看，比较适合初一学生，但是，这本教材的口语语言太过于简单、语句老旧且实用性、针对性不强，在学习阶段衔接方面也几乎体现不到。所以，建议学校可以选取合学生实际情况的教材，以教师教辅资料的形式购入，教师再参考这些教材内容进行教学。具体建议如下。

第一，使用有针对性的教材。教材首先要符合学习者的实际水平和实际情况，这里，学习者泰国初学汉语的初一学生，对此，汉语教材在内容编写上要符合他们的需求，包括年龄、身份、国籍、母语、文化背景、宗教背景、价值观念、学习环境、学习条件、学习时限等。教材要体现学科性质和课型特点，包括汉语课的教学目标、汉语语言规律、第二语言教学规律、教学重点与难点等。

第二，使用坚持汉泰对比的教材。第二语言学习者在学习目的语时，如果能够在所学教材中遇见自己熟悉的语言和文化，一般会产生亲切感和熟悉感，从而提高学习的兴趣。汉语教材应该坚持汉泰对比的原则，在词汇解释、语法释疑或文化介绍上适当使用泰语，将中泰语言进行对比，让学习者在对比中认识两种语言的异同，加深学习印象。

第三，使用实用性的教材。一套合适的教材应该能令学习者学以致用，而不是学而无用。例如，口语教材，如果学生在课堂上学的东西，在实际生活中却派不上用

场，或者说学到的汉语口语不是普通中国人平时说的话，那么该教材不具有学习的意义。正如美国的黎天睦所说，“世界上没有完美无缺的教材，也没有一无是处的教材”。一套成熟的教材需要教师在实际教学过程中不断打磨雕琢，才能呈现较为理想的状态。

(二) 教师改变原有的教学策略

就目前情况而言，泰国曼谷邦高皇家圣谕中学（Ratwinit Bangkaeo School）本土教师缺乏的是专业的汉语知识与课堂教学技巧，而志愿者教师缺乏丰富的教学经验，同时存在语言不通的障碍。汉语教师应该扬长避短，努力提高自身专业素养，因材施教，针对不同的教学情况，采取不同的教学策略。笔者从以下三点对教师教学提出建议。

1. 提升汉语教师的泰语水平

注重口语课堂的训练。例如，语音方面，泰国学生偏误集中在声母“z、c、s和zh、ch、sh”、“j、q、x”、“k和h”、韵母“卷舌音“er”以及声调问题。因此，在初级口语课堂上，教师应该特别关注学生的这几个语音点。初级汉语口语课堂，主要内容为记忆、模仿和运用。而这三项环节都需要充足的时间来练习。初一学生的汉语学习主要在课堂上，所以教师应充分把握好课堂各环节的时间分配，以“精讲多练”为主。此外，现代多媒体技术的运用也不容忽视。在口语课堂上，教师可以借助PPT、音频、视频等手段丰富课堂内容，开阔学生的认知视野，激发学生的学习兴趣。

教授学生适当的学习策略。大部分学生并不会分辨有效的学习策略和无益的学习策略。一种学习策略不一定适合所有的学生。这就就需要汉语教师在平时的教学工作中细心观察，正确引导。初一的学生学习汉语时，教师可以采用联想法记忆策略、彩色笔记的策略、合作学习策略，来提高学生的学习效率。

2. 进行对比教学

掌握好汉语的发音是泰国学生学好汉语的重要前提，也是熟练运用汉语的保障。对汉、泰两国语言的语音进行比较分析有助于汉语语音教学，而汉、泰语中相同点、相似点与不同点造成学生语音习得偏误，也是教师汉语语音教学的重难点。所以教师就要采用对比的教学方法。例如，泰语共有44个辅音字母，元音字母和符号32个。汉语有21个声母、39个韵母和4个声调，声调具有辨义的作用。汉语和泰语都是声调语言，泰语辅音分为中、高、低辅音，不同的辅音和元音拼读，再加上声调会出现不同的调值，拼读规则和汉语相异，汉语音节普通的拼读不存在调值的变化，由于这些差异使汉语学习者在掌握语音部分出现困难。所以，在教授汉语声调、辅音、韵母等方面的知识时，要进行汉语与泰语的对比，明确告知学生两者之间的相同点与不同点，并让学生自己进行总结以此来掌握相关的汉语知识。

3. 改变传统教学方法

为了提高学生学习汉语口语的学习效率，学校要做出改善，同时教师也要改变传统的、机械的教学方法，采用多形式的教学方法。如示范法、夸张法、图片法、手势法、音乐法等。

示范法和夸张法。泰国学生学学习汉语，在声调方面的主要问题是发音时调值不够、调域宽度达不到，所以，老师在教授时，务必示范标准、规范的声调发音，并适当的夸张些。为了防止学生的起调太低，老师可以在阴平发音的演示中应用夸张的高起调，增加发音时间，来帮助学生建立明显而完整的感官认识。在去声的演示中，老师应该高起调并迅速降调，短促呈现出四声从最高值降到最低值的特点。阳平演示一

开始可以夸张的从最低值 1 直接升到最高值 5。因为泰国学生的调域没那么宽，所以，这类夸张的声调示范，她们效仿后调值会减少许多，基本上等同于汉语阳平 [35]。假如按 [35] 起调开始教，学生读出来的调值很有可能偏低。在上声的演示中，可以先发去声降调，再发阳平升调，再把二者结合在一起演示一个夸张的上声的曲折调，在学生能效仿的时候，再用正常的 [214] 示范。

图片法和手势法。在教学中，学生可以在五度声调示意图得到鲜活的视觉冲击。演示时，可以一边发音，一边用手指指着发音的过程图，如指着 [55]，发出准确的高而平的第一声。这类方式最好是与手势法融合应用。发音时，使用手的姿势来表明音高变化，并提醒学生发出准确的声调。例如发阴平时，伸出手臂，五指并拢，平行移动手掌心，表示 55 调值；教第四声时，手掌心从第一声的臂高往下挥动，表示 51 调值。运用这些方式时，要需注意手臂置放高度的稳定，及其每一次示范时呈现不一样声调的相对性高度。

音乐法和四声唱练法。研究发现，学过声乐的同学在汉语声调学习中普遍表现不错，这是由于他们根据专业的发音练习和声带控制练习，对高低音的改变特别敏感。受此启发，教师在对外汉语声调教学可以把声调和音乐组合学习，而且汉语本来就有音乐性强的特点。因此教师在教学中可以人工的挑选一些代表性的或是给学生一些声乐发音练习，一些普通话绕口令还可以在课堂上开展。

训练四声唱练法时，最好是先练单元音和简易音节。练习令人满意后，可以用四声正序、四声逆序、开展训练。四声正序的词语，如：“鞍前马后”、“身强体壮”；四声反序词，如：“各显神通”、“信以为真”等。根据不断训练这类有周期性的四声排列与组合，可以合理塑造学生的四声语感。

4. 利用偏误音引向标准音

第一，通过设备进行录音，发现问题并及时改正。课堂上，老师的教授、指导是非常重要的。同时，在课下学生也可以自己学习，提高口语能力，比如通过录音机、音频设备对自己的发音进行录音，反复对比自己的发音和标准音，从中发现问题，并不断的改正。当然这个过程是很漫长的，但只要坚持不懈总会成功。

第二，握发音技巧，不断的进行训练。以下列举了在此次调查中最容易出错的发音的技巧。q: 发音动作和 j 基本相同，只是由窄缝挤出来的气流较强。x: 舌面向前、向上，接近硬腭前端，气流从舌面和硬腭间的窄缝中挤出来。zh: 翘起舌尖，抵住硬腭前部（上牙床后面的部位），然后稍微放松，让气流从窄缝中挤出来。ch: 发音和 zh 基本相同，只是挤出来的气流较强些。sh: 翘起舌尖，靠近硬腭前部，留一道窄缝，让气流从窄缝中挤出来。z: 舌尖向前平伸，顶住上门齿背，憋住气流，然后舌尖稍微放松，让气流从窄缝中挤出来。c: 发音部位和 z 基本相同，只是挤出来的气流较强些。s: 舌尖向前平伸，和上门齿背接近（不顶住），中间留一条窄缝，让气流从窄缝中挤出来。

通过持续的训练，掌握上边的发音方法，把舌头卷起来，让舌头触碰到上颚的中心一部分（这个地方觉得不到上牙根部，不必把舌头伸入喉咙里）。不必贴过多，会很费劲。摆放部位后，逐渐发音，放松就可以发好音。不必焦虑不安，记住舌头不用发太大的力。一开始也许很难，可是要记住卷舌的关键，是在合理的地区卷舌，放松发音，渐渐地习惯性。

（三）泰国学生要养成正确的学习方法

第一，巩固已有汉语的知识，适当的学习新的知识。巩固已有汉语知识，适当学习新知识学习不是一朝一夕的短期活动，而是一个循序渐进的长期过程。初一年的学生在之前的学习阶段，也具备了一定的知识系统，所以当应该巩固已有的基础。她们的

汉语词汇和语法都处于初级阶段，在口语表达中常常因为不熟悉词汇和语法而出现各种偏误情况，所以迫切需要进一步复习已学的汉语知识。关于复习，学生可采取多种方法：朗读法、书写法、合作法等。

第二，进行有效的汉语口语练习。学生的口语表达还具有分散性、随意性的特点，即不连贯，不成句。究其根源，在于学生有效的口语训练不够。由于汉语口语课堂是面向所有学生，很难对具体的某一位学生进行专门训练，这时候，学生的自主性应该得到发挥。教师是课堂的引导者，但学生是学习的主体，所以学生应积极参与到课堂的学中去。前面提到教师在口语课堂上应“精讲多练”，这里，学生更应抓住机会，利用课堂训练提升口语能力。口语测试也是检验学生口语是否进步的手段之一，所以学生也可以主动参与各类口语测试，在测试中发现问题，解决问题。另外，学生还可以利用课下学习机会，如：参加课后辅导班，班行一对一辅导，在汉语教师的专门指导下练习口语；借助多媒体网络自主学习茶互联网承载的信息十分丰富，包括图像、文字、声音等元素，来激发学习兴趣。

结论

根据在泰国曼谷邦高皇家圣谕中学(Ratwinit Bangkako School)实践基础，通过对收集的口语测试、非结构性访谈的资料进行整理分析，归纳出泰国初一学生在初学汉语的过程中口语表达的语法、语用、词汇、语音等偏误，来推及泰国学生汉语过程中较为常见的口语偏误类型，并结合教学实践以及汉、泰双语对比的原则对偏误原因产生进行具体分析，得出以下结论。

第一，学生在汉语口语的学习过程中存在的偏误。语音偏误主要集中在 k、h 混淆；j、q、x 混淆；z、c、s 和 zh、ch、sh 混淆；声调不准等；词汇偏误主要集中在近义词混用、否定词的偏误等；语法偏误方面主要是语序颠倒、误加现象明显，学生存在语言结构混乱的现象等等。

第二，产生偏误的原因分析。针对汉语口语学习中存在的偏误，分析出泰国学生初学汉语的这些偏误形成的原因是多方面的。其中包括：母语的迁移、教学策略、教材方面的原因。

第三，结合自身的汉语口语教学实践，提出了一些解决的方法和对策，通过汉泰教学对比的方法、教师创新教学的方法、学生制订合适的学习方法以及选用合适的教材方法来有效解决学生偏误问题。

参考文献

- 边晓苑. 泰国学生汉语状语的习得情况考察[D]. 河北师范大学硕士论文, 2021
- 陈艳艺. 泰国学生初学汉语口语偏误及教学对策[D]. 厦门大学硕士论文, 2007
- 邓亚玲. 泰国学习者汉语韵母习得偏误及教学对策探究[J]. 新教育时代电子杂志(教师版), 2019, (22): 119-55
- 杜鑫. 初级汉语口语教学中对学生偏误的纠错策略研究[D]. 内蒙古师范大学硕士论文, 2021
- 《近十年对外汉语语音研究及语音教学研究述评》. [M/OL]. 教育文化. <http://max.book118c>.
- 裴晓睿, 薄文泽. 泰语语法[M]. 北京: 北京大学出版社, 2017
- 张婷, 彭青. 汉语和泰语声调对比研究及对泰声调教学建议[J]. 兰州交通大学学报, 2021, 40(4): 164-172

泰国零基础学生汉语口语教学分析及教学设计研究 ——以《说话》教材为例

The research on the teaching analysis and design of Chinese oral course for Thai students who were zero bases of learning Chinese ----- Take the textbook "Speaking" as an example.

CUI YING^{1*}, LI CHAO²

¹College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

²Guangxi University, P.R.China

*Email : 1731918236@qq.com

摘要

本文以零基础新生汉语口语课的教学设计为线索，从现代汉语教学的发展形势入手，做汉语口语教学设计的相关理论研究情况的汇报，阐述了泰国零起点学生的汉语教学设计的研究现状。并对本文的研究目标，通过对课堂上的共性问题进行研究和分析，总结和归纳出适用于零基础学生的汉语口语教学设计策略。

通过教学实施和教学反馈发现。教学设计要充分考虑受教育者的年龄层次，从而在教学设计中掌握进度；要对教学对象的学习目的进行分析，从而在设计教学时对内容进行调整；要对在每节课的教学设计中充分考虑到受教育者一个学期或一个学习阶段的总体课时，以便统筹规划设计学习内容；对于不同年龄的教学对象，不同学习目的的学习者，要根据他的具体学习时长，选择不同的教学模式，应用到每一节课的教学设计中。

关键词：零基础；汉语口语；教学设计；教学研究；教学方法；教学模式

Abstract

This paper takes the teaching design of the oral Chinese course for freshmen with zero basic knowledge as a clue, starts with the development situation of modern Chinese teaching, and reports on the relevant theoretical research of oral Chinese teaching design, and expounds the research status of Chinese teaching design for zero-level students in Thailand. And for the research goal of this paper, through the research and analysis of the common problems in the classroom, it summarizes and summarizes the Chinese oral teaching design strategies suitable for zero-level students.

Discovery through instructional implementation and instructional feedback. The teaching design should fully consider the age level of the educated, so as to grasp the progress in the teaching design; the learning purpose of the teaching object should be analyzed, so as to adjust the content when designing the teaching; Fully consider the overall class hours of the educatee in a semester or a learning stage, so as to make overall planning and design of learning content; for learners of different ages, learners with different learning purposes, according to their specific learning time, choose different teaching modes , applied to the instructional design of each lesson.

KEYWORDS : zero foundation, oral Chinese, instructional design, instructional research, instructional method, instructional model

绪论

由于泰国的汉语教学在逐步推广，很多高中和职业学校、甚至大学都相继开通了汉语课程。在入学的学生中间不可避免的出现了水平参差不齐的现象，有的学生从小学习汉语，有的学生之前没有接受过汉语教育。因此基本上很多开设汉语的中学都设

有针对新生的零基础基础汉语学习班。而如何让没有基础的新生在尽可能短的时间内,通过专项的强化学习、补习从而能够跟上学校的教育计划就成了很多学校头疼的问题。尤其是零基础学生,由于教学时间有限,所以需要更多以口语教学为主。传统的按部就班的学习,不适合这些需要急行军的学生。所以研究如何在短时间内提升零基础学生的口语能力的教学方法就显得尤为重要。

笔者认为,在如何完善零基础学生的汉语的教学方法上,尤其是提高口语教学方法的效率上,更要投入更多资源,以便促进泰国汉语教学质量的不断提升,本文通过对教学对象的分析、教学目标的分析,教学设计的反思与反馈,找出一条更加符合泰国汉语教学实际的新路径,推动该国汉语教学事业发展走上新的阶段,也能够让越来越多的泰国人可以更好的学习汉语,这是我们所有从事该项事业的人的共同期望。

1、汉语口语教学的教材分析

一部优秀的教材,首先在用语上应以规范的现代汉语结合一定的语境反映社会生活的真实面貌;各课情节内容应具有吸引力,能激起学生学习的欲望;各课还应含有相应数量且有交际价值的语法结构,让学生学有所获。经过教学实践,我们认为对教材和课堂话题的选取,以下几点尤为重要:

(1) 与现实生活相结合,即是指教材和课堂话题与社会生活的联系是否紧密,是否反映的是社会生活的真实情况。

(2) 与文化背景相结合,在教学中可采用与学生本国文化对比的方法。当学生的词汇量和对语法知识的掌握到达一定程度后,教师应在讲解中注意将某些文化传统的来源告知学生,以扩大学生的文化知识面,并帮助他们加深对异国文化的理解。

(3) 与学生实际相结合 如果话题与学生的实际十分贴近,就能引起学生的共鸣,激发学生主动开口的欲望,从而推动教学的运行。

我国的对外汉语教学设计有关理论资料还不够多,教具代表性的著作主要有崔永华先生的《对外汉语教学设计导论》^[7],该本著作在我国的对外汉语教育领域具有重要意义,也是第一个在著作中归纳整理对外汉语教学的设计理论的。在《对外汉语教学设计导论》中,重点是针对对外汉语教学设计的框架加以介绍,阐述了教学设计的七项基本要素,指出现阶段对外汉语教学在设计方面存在的不足,并针对存在的问题,从理论与实践相结合的角度提出了具有针对性意义的解决措施。

本文讨论的教材为暨南大学出版社的《说话》教材,这套教材是中国国务院侨办免费提供给海外华文示范学校的教材。目前泰国 120 多家华校都在采用,因此对这套教材的口语课本进行教学设计分析,是十分有现实意义的。本文作为零基础口语学习教材,选择的教学设计教材为《说话》教材第一册。

《说话》课本主要用于训练学生的听、说能力和用汉语进行口头交际的能力。

《说话》课本的编写方法是:以功能项目为中心,并结合一定的情景组织对话材料。每课语音、词语、语法点的内容尽量配合主教材《汉语》平行课的内容,平均每平行课词语的重复率在 80%左右,以便于同步教学。《说话》课本按照主要训练学生说话能力的要求编排练习的形式和内容,还选编了相当数量适合儿童学习的儿歌、绕口令及古代诗歌。

第一册《说话》课本中的第一课到第十课,是配合汉语拼音教学阶段编写的。只要求学生掌握听、说技能,不要求认读汉字。11-25 课配合《汉语》第一册 1-15 课内容编写。以下各册均为每册 15 课,配合《汉语》课本相应各册编写。本文选取的示范课文为《汉语》第一册第四课、第六课、第七课、第八课。选取这四课的主要原因

[7] 崔永华. 对外汉语教学设计导论[M]. 北京: 北京语言大学出版社, 2008. (2).

是，这四课的内容比较适合利用体验教学法、任务教学法、情景教学法、交际教学这四种比较典型的教学法来作为教学设计的理论依据。

2、汉语口语教学对象分析

近年来，泰国掀起了一股汉语学习热潮，上至皇室成员，下至平民百姓都充满了学习汉语的热情。越来越多的学校竞相开设了汉语课程，民间也开办了许多汉语学习班、培训学校以满足日益增长的汉语学习需求。在这一过程中，出现了很多学校的汉语教学计划不同步的情况，一旦学生面临小升初或初升高的转换学校的时候，则面临着汉语学习是否能够接轨的问题。尤其是一些学生，在原来的学校没有学习过中文，那么在转学时就会面临难以跟得上老生的问题。因此很多学校设置了新生班。但是新生班的学时跟从小系统学习过中文的孩子相比会少很多，课进度会快很多。如果不设置初级班，新生很难跟得上老生。设置新生班又涉及到新生教学进度慢，很难取得好成绩的尴尬。所以很多学校对新生班的教学不太重视。这种问题越来越严峻。所以急需提升学校新生班的教学质量。而口语教学在新生班的汉语学习中又占有非常重要的位置。

很多转学的学生对于汉语学习还处于比较无知的情况。不了解汉语，对汉语学习有既期待，又忐忑的心理。谈到学习目的时，学生们又显得没有高度的共识。学生们对汉语是否难学，也没有认知。很多学生们在不了解汉语学习的前提下，对增加学习时间的兴趣也不大。学生由于还没有参加工作，没有其他的社会接触机会，所有也没有其他的汉语学习机会，接触和认识中国人的机会也较少。所以对汉语的陌生是现在学生的主要表现。学生对于未知的学习，也表现出不太积极的样子。对于课堂对话、课堂交流、课堂表演的热情也不是特别高。所以给我们的启发是，在面对零基础的学生时，一定要耐心的引导，不能操之过急。学生学习和接受新的语言学习，需要一个过渡期、适应期。我们在教学设计时，要循序渐进。

于文婷（2018）[8]认为现在的泰国汉语口语教学主要存在着四点不足，一是称职的汉语教师十分缺乏，很多外派的汉语教师没有经过专门的训练，教学能力参差不齐，教学水平也普遍不高。二是教学方法单一、落后，还是停留在传统的听说读写上。三是适合泰国本土教学特点的学生指导书籍和文章匮乏，教师们很难在教学方法和教学设计上得到借鉴。四是现有的教材缺乏针对性，可选的种类太少，适合泰国本土化口语教学的教材特别少。其他的一些教材普遍存在趣味性差，互动性小的缺点。

通过归纳、总结和综合分析教师访谈和课堂观测的结果，笔者认为泰国学校的零基础汉语口语施教中，存在以下特点和问题。

汉语口语零基础班的教学的目标不够明确，教学初期没有设定目标，也没有对教学目标进行很好的监测和检测。口语教学在不同课本中的不同教学阶段进行，没有统一协调，在语音、语调的教学上缺乏明确的教学目标。

课时设置不够。在很多学校，新生班是作为单独的班级，在单独的时间统一上课的，但是每周只有两节。学生在班级里还要在正常的汉语课堂里跟其他学生一起学习。使得大部分的汉语零基础学生没有得到充足的授课时间，没有对学生的汉语口头表达能力及交际能力进行针对性培养。

汉语口语教学的实施方式存在问题。经观察，在汉语课堂尤其是汉语口语课堂上，泰国本土教师的中文课堂通常纪律较为松散，教师有时甚至将部分课堂时间用在与汉语教学不相关的内容上。另外，本土教师过多地使用母语进行语言知识的讲解和发布课堂指令语，这间接弱化了学生在课内练习汉语口语的程度。

3、汉语口语教学的目标分析

[8] 于文婷. 泰国零基础中学生汉语口语课堂教学设计研究[D]. 辽宁师范大学 2018 年硕士论文

在汉语教学中，口语教学一直占据着非常重要的地位。零基础水平的汉语学习者刚刚接触汉语，还没有形成自己的学习策略，所以初级阶段的学习尤为重要。口语学习优先的策略可以让学习者在短时间内达到简单沟通的目的，更有利于零基础学习者尽快拿到学习成果，克服畏难心理的作用。

本阶段的学习者学习目标为：

1、通过学习增强学生的学习信心、克服畏难心理，敢开口、敢交流。

2、以培养学生的交际能力为最终目的，注重词汇句型的训练，注重语音、语调的正确性。以《说话》第一册句型为主要学习内容，以 HSK 考试等级大纲第一级词汇、句型作为补充练习内容。使学生能够完成《说话》第一册所包含基本句型的口语交流。

3、通过口语练习，带动拼音及生字认读教学。

4、泰国零基础学生汉语口语教学设计研究

近年来，学者们将不同的教学法与对外汉语教学设计相结合，进行了一系列研究和探索。汉语教学法是汉语教学设计的理论基础。目前比较流行的适用于汉语口语教学的教学法有体验式教学法、任务型教学法、情景式教学法、交际性教学法等。本文以暨南大学出版社出版的《说话》第一册教材为例做教学设计的研究探讨。

以体验式教学法作为口语教学设计依据时，教师应注重在合作学习的基础上调动学生的参与意识，将学生吸引到情境中来体验。在情境体验中通过小组活动尽可能多地让学生接触、使用新的知识，通过其亲身的交际体验，来进行交际训练，让学生在活动中学，在做中学，在合作中学，实现交际能力的提高。本文以《说话》课本第一册第四课《请坐》的课文为例做教学设计，通过前面几课的学习，零基础学生已经对汉语有了一个初步了解，本课的内容为汉语常用对话情景，内容是与客户打招呼，请客人进家门，请客人落座等，课程内容比较适合刚刚汉语入门的学生。通过练习和模拟对话，让学生可以在情景之中体会中国人的交往方式，提升口语学习效果。

采用任务式学法作为设计依据时，学习者在任务型教学法中完成的任务本身是现实生活中的实例，可以让学习者更好理解语言技能的运用，很大程度上提升了目的语言技能的内化速度。语言的作用是信息交流，完成“真实”任务给学习者创造了一种沉浸式的教学氛围。

《说话》课本第一册第七课，口语课第一个教学目标是扩充自我介绍的相关词语和使学生可以介绍自己。在第一部分的教学设计中，教师先提供相关语言素材，包括新的词语和课文。简要帮助学生熟悉语言知识后引导学生完成任务，完成后进行最终的任务汇报。任务后期进行语法点讲解。与传统语言教学方法不同的是，在任务型教学法中，课文的存在不再是语料输入的载体，而成了学生完成任务时可以参考的模板。学生在完成任务的同时，思考和记忆所学习的语言知识。《我是学生》口语课第一部分是两个任务组成，分别是词语扩充和意愿表达环节。

采用情景教学法作为设计依据。对外汉语本身就是一种认知活动，带有一定的体验性。口语交际中使用的句子，一定要符合中国人日常生活中的语言习惯。课堂活动中的体验性强会增加学生对于教学内容和教师的认可程度，在课堂教学中通过各种方式模拟真实的情景，可以让学习者轻松地习得知识。

《说话》课本第一册第八课的教学设计分为两个部分。第一部分主要处理生词和语言点，让学生掌握其用法，为讲解课文做准备；再通过不同方法让学生练习朗读课文，纠正学生的句调、重音等问题，为学生讲解课文中的知识点，根据课文设置个问题，让学生回答，检验学生是否理解课文大意；学生分组分角色独立朗读课文；布置作业让学生完成。

第二部分，带领学生复习上节课学习的知识，检查上节课布置的作业，看学生是否理解并能够比较自如地应用知识点，带领学生一起做练习，组织一个小组活动，考察学生对这节课的把握是什么样的情况。

采用交际型教学法作为设计依据。交际法特别强调要加强师生和生生之间的互动沟通。特别是在口语课堂教学中。教师的首要任务就是让学生进行语言的表达，因此就需要在口语课堂上组织各种带有交流和互动性质的教学活动。既要有学生与学生之间的互动，又要有老师与学生之间的互动，要让全体学生共同参与、共同完成。增强学生在口语课堂上的学习效果，最终达到共同进步的目的。

《说话》课本第一册第八课《我上一年级》的案例设计的突出特点是“创设仿真交际情景”。特别是在角色扮演和讲授新课，创设了仿真交际情景，极大地调动了学生学习热情。在对外汉语的课堂教学中，在生词讲解部分，不是单纯地解释生词的意思，而是借助多媒体 PPT 图片以及实物等来创造各种情景。讲授新课作为主要环节，在讲解之前，老师选取与学生的日常社交情景相符合的话题，与学生展开对话。然后借助多媒体设备来进行课文内容的讲解，给出一组情景图片，旨在模拟近乎真实的交际情景，引导学生之间进行完整的对话。

5、教学设计反思与反馈

我们根据教学设计所依据的教学法来进行一下总结。体验式教学法创建的是一种互动的交往形式，教学需要引入、创造或创设与教学内容相适应的具体场景或氛围，以引起学生的情感体验，帮助学生迅速而正确地理解教学内容。这与情景式教学法有相同之处。但是不同之处在于，体验式教学法的目的是强调通过情感交流来刺激输入。情景教学法的强调的是通过场景设置强化学生的反射体验。前者强调的是学习者在过程中的体验。后者强调的是在学习者在过程开始前通过环境产生的联想和思考。因此，体验式教学法更适合“做客”，“买东西”，“对话”这类主题的教学。所以我们选取了《说话 1》教材第四课《请坐》这个主题。而情景教学法更适合于在学习内容上比较有鲜明场景特色的课程。例如我们《说话》教材第一册第七课《这是教室》这个主题。课程内容涉及到地点介绍，里面学校、教室、医院等有鲜明场景特色的内容。可以在设计中充分体现情景教学法的优势。交际型教学法与情景教学法也有相通的地方，乍一看很多设计都有相似之处。但是交际型教学法更强调的是交际双方作为主体上的相互衬托。强调的是交际这个互动过程，是交际双方或多方的一个边思考边应答的过程。因而这种教学方式适合对话内容较多，对答需要思考和反应的课文。例如《说话》教材第一册第八课《我上一年级》这个主题。这课的课文内容是一段渐进式问答对话，比较适合采用交际教学法原理进行教学设计。任务教学法与体验教学法、情景教学法、交际教学法是一个融合的关系。以上三种教学有侧重，而任务型教学法强调的则是设计出具体的、可操作的任务，学生通过表达、沟通、交涉、解释、询问等各种语言活动形式来完成任务，以达到学习和掌握语言的目的。任务型教学法是吸收了以往多种教学法的优点而形成的，它和它的教学法并不排斥。《说话》教材第一册第六课《我是学生》这个主题。这个主题是对前五课的一个总结，既有情景，也有交际内容。可以在设计情景的情况下给学生安排交际任务。所以这样的课程内容适合采用任务型教学法。

参考文献

- 崔文婷. 对韩汉语初级口语课教学设计探析[J]. 新闻战线, 2017. 02.
- 崔希亮. 对外汉语综合课课堂教学研究[M]. 北京语言大学出版社, 2010.
- 崔永华. 对外汉语教学设计导论[M]. 北京语言大学出版社, 2008. (2).
- 崔永华. 杨寄洲. 对外汉语课堂教学技巧[M]. 北京语言文化大学出版社, 1997.
- 郝明明. 对外汉语初级阶段综合课课堂讲练考察[J]. 北京语言大学, 2008. 06.
- 胡明扬. 对外汉语教学中词汇教学的若干问题[J]. 语言文字应用, 1996. 03.
- 黄晓颖. 对外汉语课堂教学艺术[M]. 北京语言大学出版社, 2008.
- 蒋可心. 对外汉语教学法研究[M]. 黑龙江教育出版社, 2001.
- 李泉. 对外汉语教学语法探索[M]. 中国社会科学出版社, 2003.
- 李晓琪. 对外汉语综合课教学研究[M]. 商务印书馆, 2006.
- 龙黎. 翻转课堂教学模式与对外汉语口语教学[J]. 海外华文教育, 2015. 10.
- 徐剑. 对外汉语口语课教学设计研究[J]. 内蒙古师范大学学报教育科学版, 2008. 9.
- 姚融乐. 情景教学法在汉语口语教学中的设计应用[J]. 文学教育(下), 2021. 08.
- 于文婷. 泰国零基础中学生汉语口语课堂教学设计研究[D]. 辽宁师范大学 2018. 05.

泰国线上中文教学现状

The current situation of online Chinese teaching in Thailand

LI HUI^{1*}, HAN YINGQI²

¹College of Chinese Studies, Huachiew Chalemprakit University

²Guangxi University, P.R.China

*Email : 1292224397@qq.com

摘要

疫情肆虐，但“停课不停学”是全世界的共同选择，全世界都在探索疫情下的教学模式，探索过程中，互联网在其中发挥了巨大的作用，各国纷纷使用互联网开启了线上教学。中文教育也一样，开启了线上中文教学之路。泰国是开展中文教学最顺利的国家，疫情当下，中国语言合作交流中心也在不断探索适合泰国线上教学的新模式，泰国远程中文教学项目应运而生。

本文通过笔者亲身参与语言合作交流中心远程中文教学实践为基础撰文，以在泰国乌汶德梁中学的线上教学实践现状为点，以语言合作交流中心“远程中文教学”项目泰东北地区 22 所学校线上教学现状为面，对泰国线上汉语教学现状进行了描述：互动问题、课堂监管问题、网络技术及授课平台问题、教学评测问题、沟通渠道问题、网络资源利用率问题，以期为语言合作中心对此项目的推广和精进提供一些参考。同时，此研究可以让将要参与泰国远程中文教学项目的志愿者更加了解泰国远程中文教学现状，面对线上教学的考验更加从容，不断提高远程中文教学能力，最终达到推广中国汉语国际事业的根本目的。

关键词：线上中文；远程中文；泰国中文

Abstract

Although the epidemic is spreading, “Classes suspended but learning continues” is the common option over the world. Under the exploration of teaching pattern, the online teaching through internet has played a huge role. Also, Chinese teaching is conducted through the internet, Thailand is one of the countries which is successful in Chinese teaching.

Under the epidemic situation, Center for Language Education and Cooperation is exploring new models which suitable for online teaching in Thailand, and the distance Chinese teaching project has begun.

The thesis based on the current situation of online teaching practice in Triam Udom Suksa Pattanakarn Ubon Ratchathani School and the current situation of online teaching in 22 schools in northeast Thailand under the "Distance Chinese Teaching" project of the Center for Language Education and Cooperation, the author described the current situation of Online Chinese teaching in Thailand: Interaction problems, classroom supervision problems, network technology and teaching platform problems, teaching evaluation problems, communication channel problems, network resource utilization problems, which can provide some references for the Center for Language Education and Cooperation to promote and improve this project. At the same time, this study can help the volunteers who will participate in the Distance Chinese teaching project in Thailand to get better understand on the current situation of it, and be calmer in the face of challenge of online teaching, constantly improve the ability of Distance Chinese teaching, and finally achieve the fundamental purpose of promoting the international cause of Chinese in China.

KEYWORDS : Chinese online teaching, Distance Chinese Teaching, Chinese Teaching in Thailand

引言

疫情环境下，传统的线下教学模式受到了阻碍，顺应时代，迎接挑战是必经之路。线上教学是“停课不停学”的有效手段，中文同其他学科一样，也需要顺应时代，迎接挑战，但与其他学科相比，如英文，中文线上教学的起步时间较晚，时刻面临着考验，但研究并不足，此时，对线上汉语教学进行相关研究，可以丰富泰国线上中文教学研究，为线上中文教学提供理论支撑。

泰国教育部与中国语言合作交流中心的远程中文教学项目于2021年11月首次开展，笔者作为本次项目的参与者，通过对亲身经历的客观记录与调查，并通过问卷调查法、访谈法、课堂观察记录法等方法，多方面地对泰国线上中文教学现状进行分析，更清晰地展现泰国线上教学现状。

本文将从互动问题、课堂监管问题、网络技术及授课平台问题、教学评测问题、沟通渠道问题、网络资源利用率问题六个方面对泰国线上中文教学现状进行描述，为研究者们提供一份泰国线上中文教学现状的资料。

一、互动问题

互动问题是所有线下教学转线上教学都会遇到的问题，因为线上和线下的差异性，难以避免互动方面的问题。在笔者任教的范围内，线上教学常遇到的问题是互动问题。

课堂教学中的广义的师生互动是指在课堂教学中，教师与学生或者学生与学生间通过不同形式的交流、交换、对话甚至对抗发生的一切相互作用与影响，由此引发的双方在观念上的认同（或不认同），行为上相向与相对的变化。按互动的主体和对象进行划分，可以分为师生互动、生生互动两种。（吴忠亲，2018）

师生互动困难的原因有很多，例如：上课时学生没有打开摄像头和麦克风，导致教师难以开展互动；网络信号不好，这影响到教师与学生之间的互动，教师要暂时停课或花时间等学生才能继续进行教学；学生的数量太多，教师难以设置课堂上的活动。虽然教师可以用电脑上的一些功能如白板、ppt 游戏进行互动教学，但是由于学生的数量太多，导致这些功能常卡顿，并且不能继续进行教学活动。

生生互动困难的原因也很多。在线下教学的情况下，教师可以通过学生的表演、比赛或手工制作进行互动教学，但是在线上教学的情况下，教师只能采用简单的活动进行教学，并不能用手势帮助学生。之所以教师需要利用生生互动的方法来进行教学，但是网络的问题使得教学停止。

二、课堂监管问题

依据笔者在泰国的线下教学经验，泰国学生特别好动，但是责任感和时间遵守感比较低。在线下教学中，学生常常迟到，使得线上教学更难监管，可以说课堂监管是很大的问题，泰国学生特别好动，但是责任感和时间遵守感比较低。在线下教学中，学生常常迟到，使得线上教学更难监管，可以说课堂监管是很大的问题。

学生迟到、缺勤严重，老师能做的就是上课前去班级群提醒学生上课时间，但是效果并不显著，消息发出去已读的人寥寥无几。在多人访谈中，笔者发现，老师们都遇到了课堂监管的问题。令笔者惊讶的是，一位颇有经验的泰国本土教师也遇到了学生缺勤难以管控的问题，要知道，如果是在线下教学，一般没有学生敢缺勤该老师的课程。课堂监管，需要有一定的教师威严感，而线上教学削弱了老师的威严感。

笔者与泰方老师沟通了课堂监管难，学生出勤率低的问题，泰方老师表示自己的课堂也会有这样的问题，学生们有时也会因为需要参加活动而缺勤，虽然是线上教学，但是学校也会举办一些适当的活动。此外，学生们还会去打工，因为是线上教学，因此有的学生会选择白天出去打工，晚上补看回放和书写作业。学生利用宝贵的

学习时间去打工是笔者这个年龄段难以理解的，但笔者尝试站在学生的年龄段去共情学生，也能理解学生们的行为，学生们在青少年时期迫切需要金钱独立，学习的内部驱动力不足，就容易做出这样的选择，学生在这个阶段三观并不成熟，需要家庭、老师、学校的正向引导。

除了出勤率低，学生们不打开摄像头，老师也无法了解学生的实时动态，监管困难，线上教学不同于线下教学，老师可以很明确地就知道学生的动态，考勤也很清晰，线上受影响的因素很多，课堂监管结果容易模糊难以界定。关于是否可以强制学生打开摄像头，笔者询问过泰方老师，泰方老师的答复是学校并不能强制学生打开摄像头，学校需要尊重学生。

三、网络技术及授课平台问题

网络方面：基于互联网的线上教学无疑对网络的稳定性和稳定性要求很高，老师们都或多或少遇到过网络问题，并且线上中文教学不止需要老师的网络要稳定，学生的网络同样也需要稳定，以笔者任教的片区为例，95.45%的老师都遇到过网络问题，其中包括老师自身的网络遇到问题，也包括学生网络出现问题。泰国有些学校采取的远程中文教学方式是：学生们到学校的班级里，上课后，泰方老师用电脑和投影仪连接中文老师来进行授课，这样进行授课常常出现中文老师听不清学生的声音、或者网络卡顿导致课程不连贯，教学体验不佳。学生们自行在家上网课，也会受到多种因素导致网络不佳，如学生不在固定的上课地点上课，有时是在车上、有时是在餐厅等。

授课平台方面：本项目绝大部分的中文老师都选择使用腾讯会议平台进行授课，该平台的优点是较稳定，断线次数较少，可容纳人数较大，进入会议的方式多样。但是，腾讯会议这个平台定位本身是一款为客户提供覆盖全球云端会议解决方案的软件，用于线上教学并不是这款软件的主要作用，因此在软件功能上面关于教学的功能并不丰富。比如，笔者使用过的另一个软件叫：Classin,该平台的产品定位就是教师和学生随时随地，远程进入到任何一个教室进行授课和学习。通过 Classin 专业的音视频和黑板互动教学系统，营造身临其境的线上线下融合教学体验，因此教学功能十分丰富，课中有大量的互动功能以及教学功能，课下有教学日历、云盘、备课室、班级群聊、收发作业等辅助功能。因此，平台本身的功能就不完善，自然会限制老师们的发挥，从而影响到老师和学生的体验。

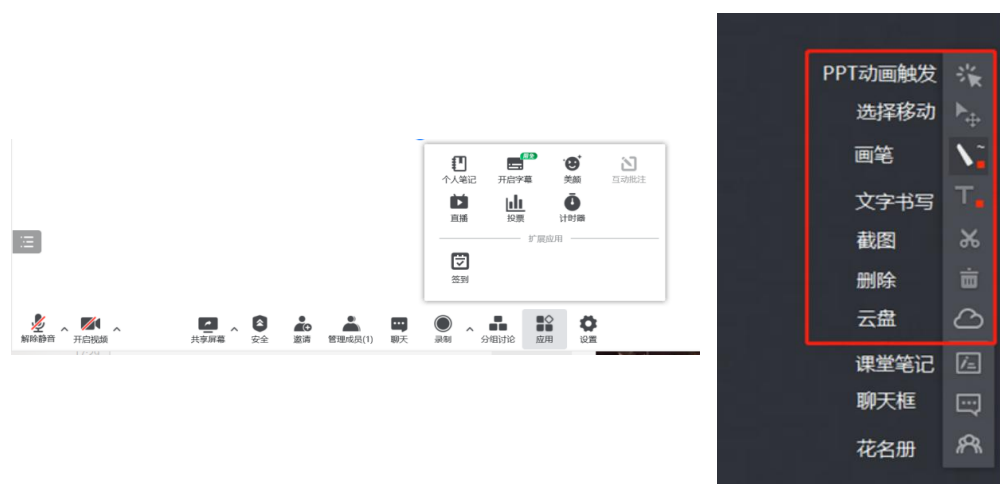

图 1 腾讯会议（左）与 Classin（右）功能

除了网络本身及授课平台的问题，还会出现教师本身网络技术素养不足的问题，有的老师不能及时地解决上课时突发的技术问题，从而导致上课中断或者上课延误。实际上，很多会议软件和教学软件都有基本的设备检测和网络检测，可以解决老师们上课出现的大多数问题，但是很多因为老师们网络技术素养不足而不能借助这些平台

本身的功能去解决网络问题。

图 2 Classin 设备检测功能

四、教学评测问题

传统线下教学转为线上教学，线下教学评测同样也需要转变为线上评测。但是不管是临时评测，还是阶段性评测，线上评测都面临着较大的困难。

中文要求学生们听说读写都需要进行全面的提升，测评自然也需要围绕听说读写四个方面。但是线上中文教师课时有限，并没有足够的时间对听说读写进行考核。因此，期末考核很多老师只选择了进行听力考核和书写考核。

学生们在家进行线上考试，老师共享屏幕，播放录音进行听力测试，播放完毕后学生继续做书写题。虽然期末考试都要求学生打开摄像头，但是学校并没有要求学生使用第二台设备在身后进行监督，学校也没有使用专门的考试软件来限制学生切换页面，学生有没有和同学互相交换答案、有没有切换页面，老师都不得而知。

为了提升学生们的书写能力，中国老师还会给学生听写，随堂的听写因为时间关系更不可能让学生使用专门的具有监督性的软件来进行，因此，学生听写结果的真实性并不能得到保证。在结果的真实性得不到保证的情况下，随堂听写也失去了意义。

笔者在与老师们的访谈中发现，绝大部分的学校中文考试没有自己的试题库，每次考试都需要教师自己出题，每位教师出题的偏向性不同，未经过教研组精心设计的考试题目科学性得不到有效保证，科学性得不到有效保证的试卷测试出来信度和效度也大大降低。

五、沟通渠道问题

首先是老师和学生的沟通渠道问题。线下教学时，泰国有很多的活动，因此，除了课堂教学时间，老师也有很多和学生产生联结和沟通的机会。此外，社交软件为老师和学老师创建了有效的沟通渠道，老师和学生可以充分利用社交软件进行沟通，师生关系紧密。远程中文教学的老师们都在中国，虽然打破了时空的限制，老师们得以和学生通过网络见面，但是，线上的教学减少了很多沟通渠道，少了课余活动的联结、少了社交软件的沟通渠道，老师和学生成了熟悉的陌生人。

其次是老师和学校的沟通渠道问题。在线下的志愿者中文教学中，志愿者完全融入学校，每天都生活在学校中，可以随时沟通教学上的问题，甚至可以每周进行集体备课。老师可以充分体会到自己是学校的一员。当线下中文教学转为线上教学，中文

老师与学校的沟通渠道只有泰方老师。这仅有的沟通渠道在实际的教学中仅仅被用来下发通知，例如泰方老师通知线上中文老师哪天放假，哪天学校有活动所以课程取消等。沟通渠道单一，并且这单一的沟通渠道还未被充分利用，让老师没有感觉到自己是学校的一员，而仅仅是一名远程中文老师。

再者是老师和家长的沟通渠道问题。在线下中文教学中，老师和家长的沟通渠道是学校，学校会举行各式的活动，邀请家长到学校参加活动，如开放日邀请家长到学校听课，家长们有机会走进中文老师们的课堂，与中文老师进行沟通交流。因为疫情转变为线上授课后，学校自己本身与家长沟通的渠道大大减少了，线上中文老师与家长的沟通渠道就基本断了。

六、网络资源利用率问题

互联网的优势是网络资源极大丰富，老师们可以充分使用网络资源来有效促进教学，理论上，这是毋庸置疑的共识，远程中文教师们也都知道这一点。但是在真正的实践中，网络资源利用率却存在很大的问题。笔者曾多次看到线上中文教师志愿者在志愿者沟通群内求助资源查找和资源共享。如求助元宵节讲解视频、求助某一语法点的使用正确性、求助文化课主题该如何选择等等。就以上的问题，网络资源上没有吗？答案是否定的，老师们找对方法去搜索和寻找自然能找到答案。因此，可以看出因为缺乏专业的教研团队，和专业的技术素养，教师们并不能从丰富的网络资源中快速筛选出自己想要的资源，导致教师们网络资源利用率并不高。

结语

本文通过笔者的亲身实践为基础撰文，以笔者在泰国乌汶德梁中学的线上教学实践现状为点，以语言合作交流中心“远程中文教学”项目泰东北地区 22 所学校线上教学现状为面，展现出泰国线上教学现状，对泰国线上教学的现状进行了描述：互动问题、课堂监管问题、网络技术及授课平台问题、教学评测问题、沟通渠道问题、网络资源利用率问题。

这些问题的解决需要各方一齐努力，如语言合作交流中心需要加强培训、打造共享资源库、统一授课软件、成立专业的教研组；线上中文教师需要提升网络技术素养、转变教学观念，优化教学模式；泰方学校需要加强管理力度、完善中文沟通渠道。

疫情对线上中文教学的发展起了一定的作用，线上教学将是未来的一个教学方法，我们不能逆流而上，而应该顺应潮流，一齐努力探索线上中文教学模式，共同努力发展汉语国际教育事业。在线国际汉语的发展还有很长的路要走，需要很多学者和老师们共同努力，创建完整的理论体系，让实践有理论可循。

参考文献

- 巴丹, 等.“汉语国际教育线上教学模式与方法”大家谈. [J]. 语言教学与研究, 2021 (2) .
- 崔希亮. 汉语国际教育“三教”问题的核心与基础 [J]. 世界汉语教学, 2010 (1) .
- 李宝贵, 庄瑶瑶. 后疫情时代国际中文教师信息素养提升路径探析 [J]. 语言教学与研究, 2021 (4) .
- 李宇明, 等.“新冠疫情下的汉语国际教育: 挑战与对策”大家谈. (上) [J]. 语言教学与研究, 2020 (4) .
- 林秀琴, 吴琳琳. 关于线上国际中文教学的调查与思考 [J]. 国际汉语教学研究, 2020 (4) .
- 陆俭明, 等.“新冠疫情下的汉语国际教育: 挑战与对策”大家谈. (下) [J]. 语言教学与研究, 2020 (5) .
- 王辉. 新冠疫情影响下的国际中文教育: 问题与对策 [J]. 语言教学与研究, 2021 (4) .
- 吴忠亲. 浅谈课堂教学中师生互动的有效性 [J]. 知识·力量, 2018 (9) .
- 赵杨. 汉语国际教育的“变”与“不变” [J]. 天津师范大学学报 (社会科学版), 2021 (1) .

面向来华留学生的汉语教材中的鲁迅作品选编研究

A study on the compilation of Lu Xun's works in Chinese textbooks for International students

MAO YU

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : 1124961911@qq.com

摘要

本研究以鲁迅作品的选文为基础, 对近五十年来来华留学生汉语教材中的鲁迅作品选文进行统计, 选取了两部汉语教材, 通过文献研究法、统计分析法等研究方法, 探讨了来华留学生汉语教材中的鲁迅作品选编现状, 以期教材编写、课堂教学、文化传播等方面提供有价值的建议。笔者在对面向来华留学生编写的汉语教材中的鲁迅作品进行统计分析时发现, 汉语教材中鲁迅作品的选编取得了不可忽视的成就, 但也存在着不足之处。因此, 笔者以汉语教材中的鲁迅作品选编为切入点, 在此基础上对来华留学生汉语教材中的鲁迅作品选编情况进行客观阐述, 以期能够点面结合, 以鲁迅作品的选篇情况为突破口, 为汉语教材中的名家名篇选编、课堂教学中文学作品的教学提供些许借鉴。

关键词: 来华留学生; 汉语教材; 鲁迅作品; 《现代汉语高级教程(修订本)》; 《成功之路成功篇》

Abstract

Based on the selected texts of Lu Xun's works, this study makes statistics on the selected texts of Lu Xun's works in the Chinese textbooks for foreign students in China in the past 50 years, selects two Chinese textbooks, and discusses the current situation of the selected texts of Lu Xun's works in the Chinese textbooks for foreign students in China through literature research, statistical analysis and other research methods, in order to provide valuable suggestions for the compilation of textbooks, classroom teaching and cultural communication. When the author makes a statistical analysis of Lu Xun's works in Chinese textbooks compiled by overseas Chinese students, it is found that the selection and compilation of Lu Xun's works in Chinese textbooks has made achievements that can not be ignored, but there are also shortcomings. Therefore, the author takes the selection and compilation of Lu Xun's works in Chinese textbooks as the starting point, and on this basis, objectively expounds the selection and compilation of Lu Xun's works in Chinese textbooks for foreign students in China, in order to provide some reference for the selection and compilation of famous works in Chinese Textbooks and the teaching of Chinese works in classroom teaching.

Keywords : International students in China, Chinese textbooks, Lu Xun's works, Advanced course of modern Chinese (Revised Edition) , Road to Success (Advanced)

前言

目前, 留学生主要使用中高级综合汉语教材和文学教材学习文学作品。文学教育是中国国际教育的重要组成部分。在长期的语文教育研究过程中, 以往的研究侧重于语文教育。语言教育在汉语作为第二语言教育的整个过程中起着基础性的作用, 语言学习的目的是交流, 但它就像没有文化交流的无源之水。因此, 在语文教育过程中, 文化支持是不可忽视的。作者将鲁迅与中国国际教育学科紧密联系在一起, 在鲁迅作

品中发挥着重要作用，并分析了国际汉语教育的深化、文化自信的建立、中国文化的崛起等问题。

通过全面的统计和分析，系统梳理了鲁迅作品选编情况的整体面貌和发展动态，为学界了解鲁迅作品选编情况，乃至我国现当代经典文学作品在来华留学生汉语教材中的选编情况提供一个较为系统全面的认识。

并且以《现代汉语高级教程（修订本）》和《成功之路·成功篇》两部汉语教材为案例，从文化和语言两个不同的角度，对鲁迅作品选文的编写情况进行了深入的对比分析，总结和归纳出了鲁迅作品教材编写情况的特点和不足。为今后的教材改编和选编提供理论上的指导和实践上的参考。

最后从鲁迅文学作品的价值以及文学作品在文化传播的作用来谈对中华文化“走出去”的重要意义。从跨文化的角度拓宽了中国经典文学作品的研究视野，更新了中国经典文学作品的研究角度，深化了学界对中国经典文学作品的文化思想和时代价值的认识，全面论述了中国经典文学作品在汉语国际教育和中国文化传播中的重要地位和作用，在理论和实践上均有较高的学术价值。

1. 汉语教材中的鲁迅作品选文分析

1.1 体裁及适用对象研究

1.1.1 体裁研究

面向来华留学生汉语教材中的鲁迅作品选文具有明显的倾向性，从体裁的角度来看，选取最多的是小说。鲁迅一生笔耕不辍，创作了大量的散文、杂文、小说、诗剧以及学术著作。据不完全统计，面向来华留学生汉语教材中共选入鲁迅作品 111 篇次，其中，鲁迅小说 71 篇次，占比 63.96%；散文 27 篇次，占比 24.32%；杂文 10 篇次，占比 9.01%；诗剧 3 篇次，占比 2.70%。由此可见，汉语教材中收录的鲁迅作品小说篇目较为集中。在选取的 71 篇小说中，《孔乙己》入选次数最多，为 18 次，占比 25.35%；《祝福》入选 12 篇次，占比 16.90%；《阿 Q 正传》入选 9 篇次，占比 12.68%；《故乡》入选 8 篇次，占比 11.27%。此外，《一件小事》、《药》、《伤逝》、《社戏》等小说也入选了。

1.1.2 适用对象研究

从学段的角度标注适用对象的情况并不乐观，在已选入汉语教材的 111 篇鲁迅作品中，标注适用学段的共 81 篇，占比 72.97%。其中主要包含大学教育（含有预科教育）和跨类两种情况，标注为大学教育的 39 篇，占比 48.15%，标注跨类的 42 篇，占比 51.85%，中小学学段占比为零。值得注意的是，适用学段为跨类的大都是依据汉语水平进行界定。举例来说，朱子仪编写的《捷径 中级速成汉语课本》中对使用对象的界定是，“教学对象的起点为已达到汉语水平等级标准二级或已通过 HSK 汉语水平考试（初、中等）5~6 级（初等 A 级~中等 C 级）的短期留学生。”⁹

值得关注的是还有 30 篇选文未标注适用学段，如邱军编写的《成功之路·成功篇》中对教材使用对象的说明是，“母语非汉语的学习者”¹⁰。由此可见，以往编写的包含鲁迅作品的汉语教材大都适合于本科阶段的学习，尚未发现选入鲁迅作品并适用于中小学学段的来华留学生汉语教材，这主要是从学生学习水平、学习需求、学习可接受度以及鲁迅作品的理解难度等角度来综合考虑的。但相当比例的汉语教材未从学段的角度对适用对象进行划分，这使得教材的使用范围得以扩大，但是也带来一些弊端，如导致教材编写的针对性不强、加大课堂教学的难度等。

⁹ 朱子仪. 捷径 中级速成汉语课本[M]. 北京:北京大学出版社, 2009:1

¹⁰ 邱军. 成功之路·成功篇 1[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2008:1

1.2 资源类型及教材媒介语考察

1.2.1 资源类型考察

根据作者之前的调查和统计,中国教科书中鲁迅作品的选择主要呈现在纸质教科书中。在11部鲁迅选集中,91部以纸质教科书形式出版,20篇以多媒体纸质教科书形式出版。目前还没有发现鲁迅的作品被编入了多媒体中文教科书。现在,随着网络语文教育的发展,可以充分利用视觉资源,提高课堂互动效果,使学生同情和理解中国的社会文化现象。然而,一般来说,中国教科书中鲁迅作品的选编都是以纸质形式呈现的,连接多媒体的方法相对较少。从新世纪开始,图像和音频的附加方式逐渐增多,但可视化的效果仍然有限。目前,网络教育是中国教育的主要阵地,中国网络教育与线下教育的融合是中国国际教育发展的趋势。在这个过程中,语文教材的编写是以鲁迅的思想文化遗产和时代为基础的,需要在综合媒体的背景下充分利用各种多媒体资源。

1.2.2 教材媒介语考察

根据前期收集的汉语教材,收集的鲁迅111本,占汉语教材的53.15%,为中级语言;以中英双语为媒介的教材有40种,以汉语、日语和韩语为媒介的教材,每种教材占汉语和俄语教材的1.80%,是汉语和俄语教材的中间语言之一,使用一种汉语、英语和法语为媒介的教材,占比6.31%。111篇作品作为媒介语言材料收集,全部使用中文。另一方面,通过将汉语作为媒介语言来加深对中国学习者的理解是可能的。例如,鲁迅的小说《祝福》是由《发展汉语·高级汉语》编辑岑玉珍所选。教科书中的语言是中文,并附有包括“小叔叔”和“表弟”在内的新词注释。教科书中的小舅舅被解释为“丈夫的兄弟”,“表弟”是“父亲的表弟”。在中国使用直译有助于外国学生理解中国关系¹¹。在中国传统思想中,实现了“中国人的成长”、“内外差异”、“内外差异”,实现了中西差异,树立了跨文化交际意识。

2. 《现代汉语高级教程(修订本)》和《成功之路成功篇》中鲁迅作品选编的对比

2.1 教材中鲁迅作品选文的对比

2.1.1 选篇的对比

《现代汉语高级教程(修订本)》和《成功之路·成功篇》中都选取了鲁迅的小说,二者在选篇时都侧重于选取当代的文学作品。故而,二者在选文上具有一定的相似性。但把鲁迅选文置于整部汉语教材的选文中来看,二者存在着显著不同。《现代汉语高级教程(修订本)》多选用文学经典作为语料,如汪曾祺的《胡同文化》、季羡林的《清塘荷韵》、老舍的《茶馆》等。三册教材中共有30篇课文,其中以经典文学作品作为课文的共20篇,占比约66.67%;三册共选取2篇鲁迅作品《药》和《阿Q正传》作为语言材料,占比6.67%。

《成功之路·成功篇》共有12篇课文,其中以文学作品作为语言材料的共5篇,占比约为41.67%。选入的5篇文学作品中,现代的文学作品仅有鲁迅的《故乡》,占比20%。这符合教材的编写说明,“全套教材自始至终贯穿一条‘文化现象→文化内涵→文化理解’的完整‘文化链’。”¹²二者的区别主要是由不同的教材编写目标所决定的,《现代汉语高级教程(修订本)》中选入鲁迅作品,侧重于让学生了解中国人的生活、心态的变化,而《成功之路·成功篇》则强调让学生能够实现“文化理解”,“构建一个探究中国文化深层内涵的平台”¹³。

2.1.2 作品定位的对比

¹¹ 岑玉珍. 发展汉语·高级汉语[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2005:205

¹² 李小丽. 成功之路·成功篇 1[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2008:4

¹³ 李小丽. 成功之路·成功篇 1[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2008:5

《现代汉语高级教程（修订版）》中鲁迅作品的创作背景、主题思想，主要是在“作者简介”一栏里有所体现。其中，关于《药》的定位，有以下论述，“作品是以清末绍兴女革命家秋瑾遭清政府杀害的事件为基本素材创作而成，反映了革命者的进步思想与革命行为无法得到民众理解的悲剧。”¹⁴鲁迅作品的解读是多维立体的，仅以革命思想、行为得不到民众的理解来概括《药》的主旨过于片面，《药》中主题解读除了启蒙困境，还有批判国民性，部分学者也从母爱、希望等角度来解读作品。多元的主题阐释便于学习者从更加广阔的视角解读鲁迅，更易实现跨文化视角下的鲁迅作品传播。

《成功之路·成功篇》中的“背景链接”部分围绕鲁迅、时代背景和写作背景三个关键词进行简介。“课文导读”部分则围绕《故乡》主题思想展开叙述，“刻画了一个受尽旧社会摧残的劳苦农民闰土的形象”、“反映了辛亥革命前后旧中国农村日益破败的面貌”、“揭露了封建社会对农民从肉体到精神的严重残害”，进而“表达了作者改造旧社会，创造新生活的强烈愿望和坚定信念。”¹⁵《成功之路·成功篇》中对《故乡》主旨的解读与国内中学教材中的解读相一致。

2.2 教材中鲁迅作品编写的对比

2.2.1 语言点的对比

从汉语教材编写的角度来看，《现代汉语高级教程（修订本）》上册中的《药》包含“语法提示”部分，主要对语法点连贯复句和象声词的使用进行阐释和举例说明。而下册的《阿Q正传》则删除词语例释和语法提示部分，替换为篇章结构法释要和语用知识简析。上册和下册在编排体例上有明显的区分，主要是由学习者学习水平和教材编写目标决定的。上、中、下三册作为一个整体，学习目标注重循序渐进。上册的语言知识讲解部分由词语例释、同义词辨析、语法说明和语法讲解四个部分组成；中册的语言知识讲解与上册基本相同，仅将语法讲解替换为修辞释要；下册则强调在知识积累的基础上，灵活地运用所学知识。

《成功之路·成功篇》中的作品编写侧重于为学习者提供一个理解中国文化深层内涵的平台。在教材编写中逐步加重文化因素的比例，但是课文中词语讲解与搭配都涉及部分语法点，该教材仍是以语言学习为中心，强调不能忽视文化学习，这是由该教材注重精彩地进行语言教学的教材编写的目标决定的。

从教材编排体例的角度来看，《现代汉语高级教程（修订本）》下册中的《阿Q正传》对修辞手法进行解说时，主要从要点解说和例子阐释两个方面展开讨论。《成功之路·成功篇》中的《故乡》主要的是从要点解说、例子阐释和配套练习三个部分来编写。从这一层面来看，二者都注重在语言知识讲解的基础上，结合小说中的语句进行深入、细致的阐述，有助于学生在深入了解语言知识的同时，细致地解读鲁迅作品。但二者又所有区分，《故乡》中的修辞手法解说结合了大量的练习，在理论知识讲解和用所学知识去解构小说的基础上，用大量的练习巩固夯实语言点。

2.2.2 文化点的对比

《现代汉语高级教程（修订本）》中《药》中的文化点主要以直述式的呈现方式和词汇的呈现位置为主。统计结果显示，《药》中共有文化点27个，其中，共有26个文化点以直述式的形式出现，占比96.30%，如“清明：二十四节气之一，在四月四日、五日或六日。”¹⁶还有一个文化点是以蕴含式的方式呈现的，出现在“作者简介”

¹⁴ 马树德. 现代汉语高级教程(修订本)上[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2013:237

¹⁵ 邱军. 成功之路·成功篇 2[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2008:241

¹⁶ 马树德. 现代汉语高级教程(修订本)上[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2013:235

模块,“反应了革命者的进步思想与革命行为无法得到民众理解的社会悲剧。”¹⁷据此,反映了社会转型时期的愚昧的国民心态。此外,27个文化点,出现在词语解析位置上的共有18个,占比约为66.67%,如“洋钱”、“大白圆圈”。以词汇形式出现的文化点多是以说明、阐述的方式进行解说,故而《药》中文化点的呈现方式多是直述式呈现。语法阐释部分涉及的例句中也包含两个文化点,分别是“黄河”和“相声”。

《成功之路·成功篇》中《故乡》中的文化点是以直述式的呈现方式为主,文化点主要出现在词语解析的位置,课后练习题中的文化点也占据了相当比例。统计结果显示,《故乡》中共有文化点28个,在呈现方式上,以直述式的方式呈现的文化点共19个,约占比67.86%,如“本家”、“老爷”等;附带式的呈现方式次之,共有文化点8个,约占比28.57%,如“西施”、“值年”等;蕴含式的文化点仅1个,约占比3.57%,出现在背景简介部分,“揭露了封建社会对农民从肉体到精神的严重残害”¹⁸从呈现位置上来看,主要在词语解析的位置出现,课后练习中出现的文化点也占据了相当比例。在词语解析的位置上出现的共14个,占比50%。

3. 鲁迅作品选编对汉语国际教育的启示

3.1 注重经典性与时代性的结合

传统与当下这组词语始终贯穿于汉语作为第二语言教学领域,融入到教材编写、课堂教学和文化传播等诸多方面。本文主要围绕汉语教材选编中经典性和时代性的问题来阐释教材中的“传统与当下”。经典性强调的是那些经过时间的洗礼,逐步沉淀下来的对人的发展与社会的进步有着积极作用的存在,教材中的经典性指的是教材编写中具有恒久价值的元素,如人类共同的价值观念和思想追求等。时代性在汉语教材中的地位毋庸置疑,在教材编写的过程中选取与当今社会密切联系的话题有助于学生将语言学习与实际生活相衔接,提高语言学习的交际度,使其更具实用价值。本文所探究的《现代汉语高级教程(修订本)》和《成功之路·成功篇》中鲁迅作品的选编给学界教材编写的重要启发表现在,时代性与经典性的结合,主要体现在教材选编和教材资源的呈现方式上。

3.2 深入挖掘鲁迅作品中的语言点

从教材中词汇编写的角度来看,两部教材充分挖掘了作品中符合现代汉语语法规范的、在当下仍具有较高使用频率的词语,对词语进行了分类解析。两部教材中,对当下使用频率较低的古文词和历史词,多采取页下注的解析位置,大都仅采取释义的方式,这类词语在学生的学习生活中,使用率较低,但在学生理解文意的过程中起着重要的作用,采取简洁的页下注形式进行释义,有助于学生快速掌握词义,从而理解文意,进而提升阅读速度。这也是教材编写充分结合鲁迅作品特色体现,鲁迅作品中蕴含了大量的古文词与历史词,这部分词语在现代汉语里使用频率很低,但广泛的存在于作品中,对学生的阅读有着极大的影响。对这部分词语,以页下注的形式释义,有助于学生快速掌握词汇的含义,以《现代汉语高级教程(修订本)》为例,《药》中共有15个词语采取页下注的形式释义,如“洋钱”、“大白圆圈”、“大清”等。此外,教材编写对使用频率较高的词语,进行了较为详细的解析,以《成功之路·成功篇》对《故乡》中词语的解析来看,这部分词语解析主要从读音、词性和语义三个角度展开,如“严寒”、“苍黄”、“期限”、“凶猛”、“伶俐”等,从语体的角度来看,这部分词语更偏重于书面语。

¹⁷ 马树德. 现代汉语高级教程(修订本)上[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2013:237

¹⁸ 李小丽. 成功之路·成功篇 2[M]. 北京:北京语言大学出版社, 2008:241

3.3 注重文化传播与文化交流的结合

鲁迅语文教材的启示在于探索鲁迅作品在课堂教学中的普遍价值，架起中国文化与跨文化交际的桥梁。过去，在中国课堂上对鲁迅作品的讨论主要是从传统的角度进行解释，不涉及外国学生的视野。通过课堂学习，中国学习者可以大致了解鲁迅创作的时代、背景和人物形象。通过对鲁迅的学习，学生无法获得认知和情感上的共鸣，鲁迅作品中的语言理解困难加深了学生对学习鲁迅作品困难的恐惧。为了打破这一困境，我们从课堂教育的角度出发，调动学生参与课堂的积极性，致力于课堂讨论，并探讨了普遍性在鲁迅作品中的价值和重要性。鲁迅对于中国文化走向世界非常重要。中国文化要走向国门，充分发挥自己的影响力和魅力，就必须从中国文化的现状和国家的信心出发，回顾传统。重新解读鲁迅作品中的中国国际教育，有助于拓展鲁迅作品研究的活力，也有助于增强学习者语言的认同感，向世界推广中国文化。鲁迅的作品基于文化背景与中国国际教育背景的比较视野，具有全球视野。因此，在对外汉语教学过程中，鲁迅及其作品应充分体现当代价值观和全球视野。

4. 研究结论

鲁迅是我国现代文学的奠基人，他以其敏锐的视角审视转型时期的社会现象，以其先进的思想批判与讽刺人们的愚昧行为，对国家民族命运有着自己的深刻思考。鲁迅虽已故去，但却从未远离，他的文学作品始终对社会发展起着导向作用，其批判性的思维方式对个人的发展有着促进作用。鲁迅及其作品的传承与传播价值不言而喻，但是在当下，在汉语作为第二语言教学领域，质疑鲁迅作品进入汉语教材与课堂的声音不断。鲁迅作品入选汉语教材对汉语国际教育学科有何重要价值，来华留学生汉语教材中的鲁迅作品选篇及编排现状如何，留学生对鲁迅作品选编的认知情况如何，选编现状对汉语国际教育学科有何启示，这些都是笔者探讨的问题。

本文将汉语国际教育学科与鲁迅研究紧密结合起来，选取的角度新；以来华留学生汉语教材中的鲁迅作品作为研究的支撑材料之一，研究的内容新；从教材选文、编写和留学生认知的角度出发，分析汉语教材中的鲁迅作品选编现状，最后落实到对汉语国际教育学科的启示，研究结果具有针对性。然而，汉语教材中的鲁迅作品数量繁多，选入鲁迅作品的汉语教材远不止这两部，由于疫情期间线上教学等诸多现实因素加大了笔者搜集资料、发放问卷、进行访谈的难度，再加上论文篇幅和笔者自身能力的限制，难以全面地概括出汉语作品中的鲁迅作品选编现状，论述也存在诸多不足之处，还有待在今后的调查研究中逐步补充和完善。

参考文献

- 岑玉珍. 发展汉语高级汉语[M]. 北京: 北京语言大学出版社, 2005.
- 程裕祯. 新中国对外汉语教学发展史[M]. 北京: 北京大学出版社, 2005.
- 程裕祯. 中国文化要略[M]. 北京: 外语教学与研究出版社, 2017.
- 方香玉. 论梁启超与鲁迅对韩国文学的影响[J]. 学术交流, 2016(08).
- 方英. 中国图书如何抓住海外读者的心[J]. 人民论坛, 2019(27).
- 郜元宝. 鲁迅为何没多写小说[J]. 中国现代文学研究丛刊, 2019(06).
- 高增霞. 高级汉语教材编写中的选文问题[J]. 南阳师范学院学报(社会科学版), 2010(08).
- 葛锴桢. 汉语文化词与文化点在中级教材、教学中的考察[J]. 海外华文教育, 2016(06).
- 古大勇. “东南亚鲁迅”: 一个新概念提出的可能性[J]. 中国现代文学研究论丛, 2018(09).
- 郭文斗. 论鲁迅小说在越南的翻译——以《彷徨》、《呐喊》为例[J]. 吉首大学学报(社会科学版), 2016(12).
- 韩江华. 鲁迅作品在泰国: 传播与影响[J]. 鲁迅研究月刊, 2020(07).
- 韩玲, 张琛. 对外汉语教材立体化建设和出版研究[J]. 中国出版, 2020(21).
- 黑宇宇. 中国文学“走出去”的新机遇与路径[J]. 人民论坛, 2019(11).
- 胡滢心. 初中语文外国文学作品阅读教学探究——以部编版为例[J]. 科教文汇, 2019(09).
- 黄芳. 20世纪上半叶国内外英文报刊中的鲁迅传播[J]. 南通大学学报(社会科学版), 2017(05).
- 姜丽萍. 汉语教材编写的继承、发展与创新[J]. 华文教学与研究, 2018(04).
- 蒋永国. 百年日本鲁迅研究的时空重构[J]. 中国文化研究, 2020(03).
- 濂边启子. 日本中学国语课本里的《故乡》[J]. 鲁迅研究月刊, 2015(11).
- 李斌辉. 《故乡》成日本“定番教材”原因探析[J]. 语文建设, 2018(05).
- 李春雨. 文学教材编写与汉语国际教育[J]. 海南师范大学学报(社会科学版), 2013(07).
- 李春雨. 中国当代文化传播与汉语国际教育[M]. 北京: 文化艺术出版社, 2020.
- 李春雨, 陶梦真. 汉语国际教育视野下的鲁迅研究[J]. 鲁迅研究月刊, 2019(01).
- 李鸿亮, 杨晓玉. 试论对外汉语教材对中华文化的呈现方式[J]. 长春工业大学学报(高教研究版), 2011(02).
- 李泉. 对外汉语教材研究[M]. 北京: 商务印书馆, 2006.

国际文凭小学课程模式对泰汉语教学的应用研究

RESEARCH OF TEACHING CHINESE UNDER IB-PYP INTERNATIONAL SCHOOL IN THAILAND

YIN YI

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : yinxi2015@gmail.com

摘要

IB 课程是目前国际化课程的前沿代表, PYP 课程是 IB 课程的小学课程模式。泰国曼谷 Wells 国际学校的汉语教学模式为: 使用超主题探究教学、独立汉语单元教学、因材施教教学, 教学过程使用构建情景法、探究法和概念驱动法, 并注重在教学过程中培养学生能力和品质。本论文总结了 PYP 模式下汉语教学存在的挑战并提出对应的解决建议: 教学资源有限, 国际文凭组织应提供更多的资源和支持; 忽视汉语学科知识学习, 应加强语言本体知识学习; 教师专业能力不足, 应健全教师培训机制。希望能对汉语国际教学的有效实施和海外推广提供有益的借鉴。

关键词: 对外汉语教学; 国际文凭小学模式 PYP; 超学科主题单元; 应用研究

绪论

国际文凭组织 (International Baccalaureate Organization) 1968 年成立于瑞士日内瓦, 是当今国际上公认的最具有代表性的国际性教育机构。国际文凭组织 IBO 目前面向全世界 3-19 岁青少年及儿童开设了四个国际文凭项目 (简称 IB), 分别为: 国际文凭小学项目 (Primary Years Programme, 简称 PYP)、国际文凭中学项目 (Middle Years Programme, 简称 MYP)、国际文凭大学预科项目 (Diploma Programme, 简称 DP)、国际文凭职业项目 (Career-related Programme, 简称 CP)。根据 IBO 官网的数据显示, 截止 2022 年 2 月, 国际文凭组织已经向全世界 159 个国家或者地区 5518 所学校的 195 万学生提供 IB 文凭教育。泰国有 32 所国际学校开设了国际文凭课程, 16 所学校是小学项目 (PYP), 9 所学校实施中学项目 (MYP), 24 所学校是大学预科项目 (DP), 2 所学校实施职业发展项目 (CP)。其中 16 所 PYP 学校中有 4 所学校开设了汉语作为附加语言课程。(IB 官网, <https://www.ibo.org/>, 2022)

PYP 课程是 IB 课程的小学课程模式, 由书面课程、教学课程和评估课程三部分内容构成。书面课程确定了课程主要框架, 包含学习者要学习的五个要素: 知识、概念、技能、态度和行动; 教学课程侧重于如何运用教学原理、教学方法以及如何引导学生去学会知识; 评估课程侧重为了学习者进一步学习而去评估。PYP 课程以概念驱动为导向, 提出了八个维度的重大概念: 形式、功能、原因、变化、连系、观点、责任和反思。这八个重大“概念”涵盖了事物发展的一系列过程, 组成了一个完整框架模型。PYP 课程是一个跨学科探究课程, 所有探究围绕着六个对全人类和世界具有普遍共性意义的跨学科主题展开。这篇文章所做的分析研究就是围绕国际文凭小学项目 (IB-PYP) 中汉语作为附加语言的教学实践而展开的。

通过检索中国知网和万方数据库等权威网站, 查阅国内外权威期刊, 比如《世界汉语教学》、《外国中小学教育》, 我们发现国内学者对国际文凭 IB 的研究正在逐渐增多。国内对 IB 的研究总体可以分为以下几个阶段。第一个阶段是引入“国际文凭”这个概念并整体介绍国际文凭组织的课程、目标和评估模式, 这一时期的研究主要分为概括性介绍和介绍 IB 国际文凭最早开设的 DP 课程。1994 年洪光磊在《外国教育资料》发表的《国际中学文凭课程》一文中, 介绍了 IB 大学预科项目六组课程内容所包

含的具体学科领域以及对应的教学目标。李继星和姚黎明在1998年《外国中小学教育》这本杂志发表的《国际文凭组织和国际文凭概述》这篇文章中介绍了IB课程中大学预科项目的课程分类情况、各国大学对其认可的情况以及在全世界的发展情况。第二个阶段主要是选取国际文凭三个课程模式其中一个模式进行具体整体性的分析研究。顾彬彬2006年在其硕士论文《国际文凭项目研究》一文中介绍了国际文凭大学预科项目(DP)理念、特征以及评价原则,并通过对比指出了对教师培训可借鉴之处。张广财2009年在其硕士论文《国际文凭组织(IBO)中学项目的课程及其特征分析》中,通过类比国内中学课程,总结了国际文凭中学项目MYP在课程结构方面优点。第三个阶段是关于国际文凭本土化实施应用研究。这部分文献主要分成两部分,一部分是国际文凭本土化过程中制度文化、教学理念、教育教学方等方面的特点。比如,熊倩怡在其2012年硕士论文《上海市小学课程与PYP课程实施的比较研究——以探究性课程与PYP质疑项目为例》一文中,将上海市探究课程与PYP课程质疑项目进行对比分析,并阐述了两项实施过程中的困境和建议。张催叶在2013年硕士论文《国际文凭小学(IB-PYP)在上海的学校制度文化特征》里,介绍了国际文凭学校XH的制度文化,对比分析了我国中小学校和XH学校在制度文化之间的差异,提出了一些可供我国学校借鉴的意见。第二部分是国际文凭与具体学科本土化相整合过程中产生的碰撞以及一些探索思考,其中PYP模式下的海外汉语教学有以下几篇。丁琳钰2013年在其硕士论文《西班牙国际学校PYP的教育理念与汉语教学》中阐述了使用探究法和超学科主题单元两种方法开展汉语教学。孟丹在2014年其硕士论文《浅探美国波特兰国际学校IB课程PYP项目与中文教学》里整体论述了该校开展汉语教学的六个跨学科单元主题。何璇在2015年《教育探索》发表的《国际文凭小学项目(PYP)特征与启示》选取美国过帐橡木学校作为案例,介绍了该校在开展汉语教学应用实践情况,包括采用探究法教学,沉浸式教学和家长参与的方式等。金艳在2016年硕士论文《国际文凭小学项目(PYP)在国际学校的中文课程教学研究》中,论述了小学项目PYP在四所国际学校汉语教学的应用情况,并对汉语作为附加语言IB模式教学提供了教学建议。颜莞滢在2016年硕士论文《IB教育体系下的PYP汉语教学——以汉诺威国际学校为例》介绍了汉诺威国际学校汉语教学情况以及一些反思。白若然在2017年硕士论文《浅谈IB学校PYP中文教学》中介绍了西安汉诺威国际学校的汉语教学以及一些反思。

截至目前为止,关于在泰国的IB汉语教学能够查到三篇文献。周媛2012年发表在《现代语文》的《泰国国际文凭学校学生汉语学习与情绪弹性关系研究》一文中指出针对于国际文凭学校学生在学习汉语时候不同的情绪弹性特点可以对应的采用不同的教学策略。杜鹃2014年发表在《教育教学论坛》的《IB小学课程模式在对泰汉语教学中的应用》论述了泰国国际学校CIS在实践IB课程中,采用主题单元为主的汉语教学和探究式教学为主,并注重评价多样化。杨蕊在2014年的硕士论文《IB初中课程模式在对泰汉语教学中的应用研究》中对比了传统汉语课程与MYP模式,论述了该校在MYP开展汉语教学的个案应用,并提出了对泰MYP课程实践中存在的问题与思考。笔者同时查阅近年国际文凭研究文献,发现国外对小学项目的研究多局限于小学课程设置研究,而对附加语言的研究寥寥无几。2013年Heijden对亚太地区四所汉语作为附加语言的国际文凭小学项目学校进行采访,探访汉语老师是不是能够理解探究法开展汉语教学以及如何IB体系下进行汉语教学。2012年Thomson通过对10所学校进行听课访谈,介绍了IB模式下学习其他非母语的语言政策实施情况。2014年Lebreton通过法国两所国际文凭小学开设的两门附加语言课(法语课和汉语课)进行对比,得出附加语言的学习有助于语言和文化目标的实现的结论。

总之，通过对文献资料的整理归纳总结，笔者发现，目前对国际文凭小学项目中汉语教学应用研究非常少，近年来虽有的文章介绍 IB-PYP 模式下的汉语课程本土化情况，但大多数还停留在对 PYP 整体性叙述介绍、介绍案例学校如何开展汉语教学或者通过一个主题活动体现 PYP 特点，往往并没有按照 PYP 要求将整个汉语学科教学融入到全校 PYP 项目中。基于此，本研究选取获得 PYP 资质认可的泰国国际学校 Wells 为案例，介绍该校在 PYP 模式下如何开展汉语教学实践，以期为一线 PYP 汉语教师提供可参考意见。

一、IB-PYP 在泰国国际学校汉语教学应用

汉语课程在国际小学课程框架中属于语言这一学科领域，基于小学项目语言指导性文件《语言学习范围与顺序》总体要求以及汉语学习特点，泰国 Wells 国际学校确立了以北京语言大学出版社编订的《轻松学中文》为框架，以学校超学科小组制定主题单元计划表为依据的汉语教学模式。

（一）超学科主题探究教学

PYP 教学的一大特点是超学科主题教学。所谓超学科，就是指在学校的每一个社区内，实施项目的方法应该是整体的，而不是各学科的教学各行其是。PYP 课程认为孤立的学科内部学习是必需的，却是远远不够的，学生需要在具体情境中掌握技能，建立学科间的联系，做到学以致用。超学科课程需要各学科领域尽量融合在超学科领域探究中，为超学科领域探究提供知识、技能、概念等方面的知识。

1. 协同备课

PYP 项目在每个超学科单元教学前都会集合所有学科教师，开展教师集体协作备课会议，学科老师各抒己见，开展学科和超学科之间的协作活动，其目标是超越学科定位，突破学科之间界限，聚焦主题目标、彰显学科魅力，贡献整合智慧，使分散于各门学科中的同一或相似的教学内容有机的纳入超学科单元主题，以便学生形成对事物的完整认知和思维系统，为帮助学生发展核心素养而奠定基础。在协作备课中，全体教师要共同讨论，互相协作，一起完成 PYP 所提供的参考文件—小学项目单元教案计划表。

2. 择“适”而选 小学项目要求所有老师都要将自己视为小学项目 PYP 中的老师，都要身体力行实践小学项目的教学理念和实践方法，汉语科目作为附加语言，也应该积极参与其中。超学科单元的教学是一个整体，而不是各个学科独立开展学科内教学，汉语老师也应该去理解超学科单元主题相关概念，从汉语教学角度出发，围绕探究计划设置出适合于汉语教学的教学计划，融入到超学科教学单元中。比如下图 1 这一份超

学科单元教案计划表。

Planning the inquiry

<p>1. 我们的目的是什么? What is our purpose?</p> <p>就以下方面展开探究 To inquire into the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 超学科主题 transdisciplinary theme <p>世界如何运作 How the World Works: An inquiry into the natural world and its laws; the interaction between the natural world (physical and biological) and human societies; how humans use their understanding of scientific principles; the impact of scientific and technological advances on society and on the environment.</p> <p>世界如何运作: 对自然界及其规律的探究; 自然界(物理和生物)与人类社会之间的相互作用; 人类如何运用他们对科学原理的理解; 科学技术进步对社会和环境的影响。</p> <ul style="list-style-type: none"> • 中心思想 central idea <p>Climate affects our lives.</p> <p>气候影响我们的生活</p> <p>总结性评估作业 Summative assessment task(s):</p> <p>有哪些方法可以用来评估学生对中心思想的理解? 我们将考察哪些学习的证据, 包括有哪些学生自发的行动? What are the possible ways of assessing students' understanding of the central idea? What evidence, including student-initiated actions, will we look for?</p> <p>Students will compare one season of choice with the season of winter. On a piece of paper divided into two, they will illustrate and write about what they see/feel/wear/experience during those two seasons (winter and their chosen season).</p> <p>学生将选择一个季节与冬季进行比较。在一张分成两部分的纸上, 他们将说明并写下他们在这两个季节(冬季和他们选择的季节)中看到/感觉到/穿着/体验的东西。</p>	<p>Class/grade: Age group: 5-6</p> <p>School: School code:</p> <p>Title: Seasons in the sun</p> <p>Teacher(s): Kindergarten</p> <p>Date: 5-15-2017 revised</p> <p>Proposed duration: 10 hours per week over 4 weeks</p>	
<p>2. 我们教学内容是什么? What do we want to learn?</p> <p>本单元要强调的重要概念是什么? 形式、功能、原因、变化、联系、观点、责任、反思。What are the key concepts (form, function, causation, change, connection, perspective, responsibility, reflection) to be emphasized within this inquiry?</p> <p>from (形式)、function (功能)、change (改变)</p> <p>哪些线索将界定对中心思想进行探究的范围? What lines of inquiry will define the scope of the inquiry into the central idea?</p> <ul style="list-style-type: none"> • relationship between climate and weather 气候和天气之间的关系 • how the weather impacts our lives 天气如何影响我们的生活 • different kinds of weather 不同类型的天气 <p>老师将以哪些问题来启发学生进行上述探究活动? What teacher questions/provocations will drive these inquiries?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What is weather? What is climate? 2. How are our lives affected by weather? 3. What do seasons look like? 4. Why does weather change? 5. How is weather different in different parts of the world? <ol style="list-style-type: none"> 1. 什么是天气? 什么是气候? 2. 天气如何影响我们的生活? 3. 季节是什么样子的? 4. 天气为什么会变化? 5. 世界不同地区的天气有何不同? 	© International Baccalaureate Organization 2007	

图 1 “气候影响我们生活”探究单元计划表

主题是“世界如何运作”，中心思想是气候影响我们的生活。本单元需要让学生理解的重要概念有形式、功能和改变。三个重要概念对应的三条探究线索。教学对象是 5-6 岁 K3 年级的学生。对于这个年龄段的学生，汉语水平程度还是初级水平，词汇量掌握太少，汉语老师很难从“功能”这个概念的角度来融合，只能从形式和改变这两个概念出发，选取其中两条探究线索，介绍不同的天气类型以及天气对我们的影响来融合主题。从形式的概念出发，选取教学词汇可以有：春夏秋冬四个季节，刮风、晴天、下雨、下雪、多云五种常见的天气类型，暖和、热、凉爽、冷四种描述天气的词汇。从改变这个概念出发，可以结合图片、绘本或者多媒体的方式设置以下问题引导学生思考：春天是怎么样的？夏天的天气是怎么样的？你喜欢下雨吗？下雪的时候我们可以去做什么？教师还可以采取给图片涂色的方式，让幼儿感受随着春夏秋冬季节的不同，大自然和人类生活会发生哪些改变。

在大多数的海外国际学校里，学校的教学语言都不是汉语，汉语学习是作为附加语言学习出现的，在其他学科，任课教师可以带领学生使用英文围绕单元中心思想进行学习，而受制于学生的汉语水平，使用汉语让学生去理解这些概念是很困难的。比如图 2 这一份超学科主题单元教案计划表。

Planning the inquiry	
<p>1. 我们的目的是什么 What is our purpose?</p> <p>就以下方面进行探究 To inquire into the following:</p> <p>Sharing the planet: An inquiry into rights and responsibilities in the struggle to share finite resources with other people and with other living things; communities and the relationships within and between them; access to equal opportunities; peace and conflict resolution.</p> <p>共享地球：人和人、人和生物之间因共享有限资源而产生纷争，对在纷争中各自的权利和责任进行调查；社区及其内部成员之间的关系；获得平等的机会；和平解决冲突。</p> <p>中心思想 Central Idea</p> <p>Living things impact and are dependent upon their ecosystem.</p> <p>生物影响并依赖于他们的生态系统</p> <p>总结性评估 Summative assessment task(s):</p> <p>有哪些方法可以用来评估学生对中心思想的理解？我们将考虑哪些学习证据，包括学生自发的行动。</p> <p>What are the possible ways of assessing students' understanding of the central idea? What evidence, including student-initiated actions, will we look for?</p> <p>Students will choose a picture of one animal. Describe the physical components of the habitat in which that animal lives. Tell where the animal gets their food, water, shelter, and space within the ecosystem. Describe what changes have living things made to this animal's ecosystem that affect it. Students will list actions that humans can take to help conserve the ecosystem.</p> <p>A teacher-made rubric will be used to assess students' understanding of an animal's food, water, shelter, space, changes, and responsibilities on a scale of 1 to 4. 学生将选择一种动物的图片。描述该动物居住的栖息地的物理组成部分。告诉动物在生态系统中从哪里获得食物、水、住所和空间。描述生物对这种动物的生态系统产生了哪些影响它的变化。学生将列出人类可以采取的帮助保护生态系统的行动。</p> <p>教师制作的评估细则将用于评估学生对动物的食物、水、住所、空间、变化和责任的程度，从 1 到 4 分。</p>	<p>Class/grade: 2nd grade Age group: 7-8</p> <p>School: Roberts Elementary School code: Q2254</p> <p>Title: Sharing the Planet</p> <p>Teacher(s): 2nd grade teachers</p> <p>Date: 10-8-2013 revised</p> <p>Proposed duration: 2 hours a day over 6 weeks</p>
	<p>2. 我们教学内容是什么 What do we want to learn?</p> <p>本探究单元要强调的概念是什么？（形式、功能、原因、变化、连系、观点、责任、反思）What are the key concepts (form, function, causation, change, connection, perspective, responsibility, reflection) to be emphasized within this inquiry?</p> <p>Change, causation, responsibility</p> <p>变化、原因、责任</p> <p>哪些探究线索将界定对中心思想进行探究范围？What lines of inquiry will define the scope of the inquiry into the central idea?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 生态系统组成部分 Components of ecosystems ● 生态系统如何变化 How ecosystem are changing ● 我们保护生态系统的责任 Our responsibility to conserve ecosystem <p>教师将以哪类问题或启发学生驱动上述探究活动 What teacher questions/provocations will drive these inquiries?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 动物如何适应环境的变 How do animals adapt to changes in their environment? 2. 如果食物链某一部分缺失会发生什么情况 What would happen if one part of the food chain is missing? 3. 人类如何帮助保护生态系统 How can humans help conserve ecosystem? 4. 我们在日常生活中可以做什么来提供保护 What things can we do in our daily lives to help with conservation? 5. 我们为什么要关注生态系统 Why should we care?

© International Baccalaureate Organization 2007

图 2 “生物影响依赖于他们的生态系统”探究单元计划表

主题是共享地球，中心思想是生物影响并依赖于他们的生态系统，学生需要理解的概念有原因、变化和责任。本单元的两条探究线索分别为生态系统组成部分、生态系统如何变化和我们保护生态系统的责任。学习对象是小学二年级的学生，他们对汉语的掌握程度属于初级水平，掌握的词汇量很少。对于只学过 120 个课时汉语课的二年级学生，无论结合探究单元三条线索中的哪一条线索来探讨生物对自然环境产生的影响都显得不切实际。可能我们会想到生态系组成部分这一条线索里面是可以教授一小部分大自然词汇的，比如山、水、木等等，但是生态系统包括的内容是远远不止这几个词汇的，而这条探究线索对应的概念是原因，少量的词汇教学是不能让学生理解为什么生态系统组成部分含有这些元素，所以单纯的词汇教学并没有从概念层面上和本单元的中心思想发生衔接。在埃里克森博士《Transitioning to Concept-Based Curriculum and Instruction》一书中写道“when a unit does not have a conceptual level of worked involved we would consider it multi-disciplinary rather than interdisciplinary”，即当一个单元各学科没有从概念层面发生衔接，我们认为它只是多学科教学，而不是超学科教学。如果我们只是单纯去展开词汇教学，并不算是超学科单元教学。PYP 核心文件要求，所有 IB 学校的学科老师都需要设计教授由概念驱动的课程，而不是一个仅仅教授词汇的单元。汉语老师在融合汉语学科做超学科单元课程设计时，应该择“适”而选，选择能和汉语课程相衔接的中心思想、探究线索和核心概念进行整合，而不能和汉语课程相衔接的中心思

想、探究线索和核心概念，则不用牵强的融入到超学科主题单元中。(埃里克森, Transitioning to Concept-Based Curriculum and Instruction, 2014:119)

3. 融合汉语内容探究式教学

选择好了能和汉语课相衔接的超学科主题，确定好了重要概念和相应的探究线索以后，下一步就是将汉语教学整合到超学科主题框架中，我们以下图 3 的超学科主题

Planning the inquiry	
<p>1. 我们的目的是什么 What is our purpose?</p> <p>就以下方面进行探究 To inquire into the following:</p> <p>How we organize ourselves: An inquiry into the interconnectedness of human-made systems and communities; the structure and function of organizations; societal decision-making; economic activities and their impact on humankind and the environment.</p> <p>我们如何组织自己：对人造系统和社区的相互联系的调查；组织的结构和功能；社会决策；经济活动及其对人类和环境的影响。</p> <p>中心思想 Central Idea</p> <p>School is an orderly community.</p> <p>学校是一个有秩序的社区</p> <p>总结性评估 Summative assessment task(s):</p> <p>有哪些方法可以用来评估学生对中心思想的理解？我们将考虑哪些学习证据，包括学生自发的行动。</p> <p>What are the possible ways of assessing students' understanding of the central idea? What evidence, including student-initiated actions, will we look for?</p> <p>Students express their responsibilities in maintaining order in the school community in different ways. 学生通过不同方式来表达他们在维护学校社区秩序上所要担负的责任。</p> <p>Role-playing, oral presentations, making slogans 角色扮演、口头汇报、制作标语</p>	<p>Class/grade: 3rd grade Age group: 8-9</p> <p>School: Elementary School code: 02254</p> <p>Title: My School</p> <p>Teacher(s): 3rd grade teachers</p> <p>Date: 10-8-2017 revised</p> <p>Proposed duration: 10 hours a day over 6 weeks</p>
<p>2. 我们教学内容包括什么 What do we want to learn?</p> <p>本探究单元要强调的概念是什么？（形式、功能、原因、变化、连系、观点、责任、反思）What are the key concepts (form, function, causation, change, connection, perspective, responsibility, reflection) to be emphasized within this inquiry?</p> <p>from (形式), connection (连系), responsibility (责任)</p> <p>哪些探究线索将界定对中心思想进行探究范围？What lines of inquiry will define the scope of the inquiry into the central idea?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 学校社区的组成结构□ The composition of the school community ● 我们在学校社区中行为对他人的影响□ The impact of our actions on others in the school community ● 我们在维护学校秩序时要担负的责任□ Our responsibilities in maintaining school order <p>教师将以哪类问题或启发学生驱动上述探究活动 What teacher questions/provocations will drive these inquiries?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 学校有哪些地方和设施？这些地方是做什么的？ What places and facilities does the school have? What are these places for? 2. 学校有哪些人员？每个人在学校中发挥什么样的作用？ Who are the staff in the school? What is the role of each person in the school? 3. 如果缺少一部分人，学校会变得怎么样？ What would the school be like without some people? 4. 你在学校中可以做一些什么事情来让学校更加美好？ What can you do at school to make it a better school? 	

© International Baccalaureate Organization 2007

单元为例。

图 3 “学校是一个有秩序的社区”探究单元计划表

这个单元的跨学科主题是“我们如何组织自己”，中心思想是学校是一个有秩序的社区，重要的概念是形式、联系和责任，三个重要概念分别对应的三条探索线索分别是学校社区的组成机构，我们在学校社区中的行为对他人产生什么影响，我们在维护学校秩序时候要担负的责任。我们通过设置四个问题对应三条线索诠释三个重要概念，以此引发学生思考。学校都有哪些地方和设施？这些地方是用来做什么的？学校有哪些人？这几个问题是为了帮助学生理解学校的组成机构。学校中每个人在学校中发挥什么样的作用？如果缺少一部分人，学校会变得怎么样？这两个问题是是为了帮助学生理解学校中每个人各司其职，每个人的行为都会对社区产生影响。你在学校中可以做一些什么事情来让学校变得更加美好？是为了帮助学生理解责任这一概念，从而在维护学校秩序中承担相应的责任。

汉语老师在对超学科单元中心思想、概念、探究线索充分理解的基础上，结合三年级学生所用的校本教材，寻找是不是有能够融合的单元主题。Wells 学校采用的教材《轻松学中文》第三册第八课内容的主题正好是“学校设施”，和这个主题有一些联系，于是以本课的内容为基础点，对本课内容进行适当的补充编辑：从语言本体角度补充学生组成机构相关的生词、问处所相关的句型、每个处所涉及的职能简单描

述；从 PYP 教学目标层面运用角色扮演、口头汇报、情景表演、制作校园各设施文明标语的形式来发展学生的相关技能。根据小学项目语言学习三大方面：口头语言（听与说）、视觉语言（视看与演示）、书面语言（阅读和协作），确定本单元汉语学习的学习目标。

基于本单元的学习目标，我们采用探究法六个步骤对这一探究单元展开一系列的教学活动。一、导入（Tuning In）：第一个概念是“形式”，对应的第一条线索是学校社区的组成机构，从设置好的两个问题（学校组成结构和学校组成人员）出发，在导入阶段，教师可以带领学生进行一场“校园之旅”，参观的地方包括有学校教室、校务室、图书馆、医务室、操场、游泳池、食堂等，在每个地方启发学生这个地方有哪些教职人员，比如校长、教务主任、办公室人员、老师、图书馆老师、校工、保安等等，并在每个地方初步教授学生用汉语如何去表达这些词汇。提醒学生注意观察思考每个设施的作用，学校教职人员工作内容是什么，他们是如何在各自的岗位上履行职责来确保学校工作顺利进行的，以此为下一个阶段做准备。回到课堂，结合语言教学目标，在老师的指导下，学生们开展听、说、读、写、视听和演说方面的技能学习。二、发现搜集信息（Finding Out）：探究第二个概念是“连系”，对应的第二条线索是“我们在社区中的行为对他人产生的影响”。在这个阶段，重点引导学生理解学校每一位成员的行为如何影响他人，包括学校每个组织成员在岗位如何发挥作用，学生之间的行为对他人的影响。我们采用角色扮演的方式去了解教职工们如何发挥作用，每个学生扮演学校中一名成员，通过课下采访学校对应教职工人员的方式去深入了解他是如何发挥影响的，在回到课堂上，和同学们分享。我们以情景表演的方式带领学生去了解学生行为对他人的影响。比如，两名学生为了操场的篮球产生矛盾而争吵，老师可以激发学生开展批判性思考，并反省自己的不良行为是如何影响到别人的。在角色扮演环节，学生要求制作好写有汉语职位的牌子并带在身上来进行汇报，并尽可能用汉语来进行表达；在情景表演环节，学生也要突出在已学的有关学校的具体场景背景下，使用已学的汉语来进行表演。三、整理（Sorting Out）：在整理阶段，同学们分组合作，将学校所有设施和人员全绘制在一张图纸上，并且注明这个地方涉及的主要教职人员以及教职人员的工作对他人产生了什么样的影响。在这个环节，老师要求图片上学校设施和人员要标注成汉语，对他人的影响尽可能用已学的汉语来表达。比如图书馆-图书馆管理员-学习知识；食堂-厨师-提供食物；操场-体育老师-身体健康。四、进一步深入探究（Going Further）：在进一步阶段，汉语老师、班主任老师、美术老师一起协助，带领学生们为学校不同设施设置中英文标牌，并写好相应的中英文标语。比如图书馆-请保持安静、食堂-请不要浪费粮食、游泳池-请注意安全等等。五、得出结论（Making Conclusion）：根据一些列的探究活动，不仅让学生学习到汉语语言基础知识，还让学生理解到学校组成机构，认识到学校中每个人的付出都是为了学校正常运行，并教会学生们在校园里和他人的相处要团结友爱、互相帮助。六、采取行动（Take Action）：通过六周的学习，学生们能充分认识到个人的行为会对学校这个大社区产生不同的影响，在学校里看到各个场所自己设置的标语会更加切身体会到要注意自己的言行举止，从而更友善的和同学相处，更好的遵守学校的规章制度。

（二）独立汉语单元教学

Wells 学校汉语课程模式第二条线是独立的汉语单元教学，是指没有和 PYP 超学科主题单元融合的教学内容，是独立开展汉语知识教学的学科单元教学。

1. 外部因素

学生的汉语水平程度、超学科主题难易程度以及与中文的契合度决定了汉语课不能全部开展超学科主题教学。除此以外，汉语课时也是一大制约因素。小学课程要求每一年级在每一学年要完成六个超学科单元学习，而3-5岁的幼儿除外，只需要完成4个超学科主题单元学习。小学一到六年级学生一学期需要完成3个超学科探究单元，每个超学科主题单元一周一般10个课时，往往需要花4-6周时间来完成一个超学科单元，而汉语课时一周才3个课时，如果按照英文授课的探究进度，上完一个超学科单元就要用掉接近一个学期的汉语课时。所以，汉语任课老师并不能像英文探究课一样所有单元都做超学科主题教学，只能选择部分单元或者概念。

2. 内部因素

汉语学习作为语言学习，同样应该遵守语言学习的一般规律。汉语作为学生的附加语言学习，根据克拉申第二语言习得理论，“语言学习”的过程，是通过教师讲解语言现象和语法规则，并辅之以有意识的练习、记忆等活动，来达到对所学语言的了解和对其语法概念的“掌握”。语言的学习是有意识的学习语言知识，需要三个先决条件：一、要有足够充裕的时间去选择和使用语法规则；二、要注意语言的使用过程中形态是否正确；三、要掌握目标语的语法。这就要求我们在教学过程中有足够量的汉语输入量。学生要习得新的语言结构，单单是靠几个生词、几个句子、几道练习题、几篇文章是不能达到期望的学习效果的，还需要学习者进行大量的阅读和练习，并做到持之以恒。PYP汉语课老师不仅仅是超学科单元老师，更是语言课老师，任课老师同样和传统汉语授课老师一样需要在语言层面设计大量模仿重复的教学活动、同样需要讲解语法语言规则知识来提高学生在听说读写、视听演说等方面的技能，学生只有持续不断的获得大量的汉语语言输入，掌握了汉语的相关知识才有可能学会汉语这门语言。所以，学好汉语基础知识显得尤为重要。对于学习超学科单元和独立汉语单元的时间冲突，Wells国际学校的经验是：根据每个年级探究单元的内容，开展的时段，配合自身汉语课程全年的教学安排，从每个年级选择一个探究单元为主，当做整体整合的超学科单元学习，其他超学科单元探究线索、中心思想、概念和本年度汉语课有关联的，则把超学科单元内容部分整合到汉语课中，剩下汉语课时则作为独立的汉语知识探究单元来学习。（刘珣，对外教育学引论，2000:153-155）

（三）因材施教教学

国际学校人员流动性和多元文化背景决定了要用因材施教的教学方法开展汉语教学。因材施教要求教师基于不同学生的认知能力、学习经验和个人特质，采取针对性的教学方式方法，找出学生的短板不足，查漏补缺，帮助学生弥补不足。Wells国际学校的学生往往来自于不同的国家和地区，学生因家长工作原因发生调动而转入转出也是很常见的情况，而他们的年级是根据年纪和英文程度水平来划分的，这就造成了同一个年级中有汉语背景的学生汉语水平比同班同学高出很多的现象。一般来说，我们会根据学生语言背景和能力，将同一个班级的学生分为母语组、近母语组、非母语高级组、非母语中级组和非母语初级组。根据克拉申输入假设理论，只有当习得者接触到“可理解的语言输入”，即略高于他现有语言技能水平的第二语言输入，而他又能把注意力集中于对意义或者对信息的理解而不是对形式的理解时，才能产生习得。”汉语教师在给学生准备学习内容的时候，应该基于学生目前现有的汉语水平，提供略高于学生现有汉语水平的语言材料。比如，对于来自中国大陆、中国台湾的学生，他们属于母语组学生，《轻松学中文》这本教材对于他们来说，其难度是低于学生目前已有的汉语水平的，所以Wells国际学校使用的是目前国内人教版《语文》系列。而对于非母语组水平低于当前班级汉语水平的新转入学生，则在课堂内主要学习比同班水平略低的教材为主，课后补充学习为辅，努力拉近学生汉语程度。差异化的

汉语教学符合小学项目对于语言教学开放性和包容性的原则，同时还能充分利用学生不同的语言背景，激活学生的学习自主性，在超学科单元主题学习、分组活动和课外兴趣班等活动过程中，教师还可以充分利用汉语程度好的学生带动汉语程度较差的学生，并把难度较大的问题分配给汉语程度较好的学生等这些方式来实现互帮互助、拔高补低，让每一位学生都能在汉语课堂上获得进步。（刘珣，对外汉语教育学引论，2000:174）

（四）教学过程 PYP 元素的体现

国际文凭小学项目强调所有老师都要自视为 PYP 课程的老师，而不是单纯的学科老师，在超学科单元教学、独立汉语单元教学和差异化教学三条主线中，Wells 国际学校在汉语教学中主要从以下两个方面来体现 PYP 元素。

1. 从教学策略方面

（1）**探究法：**IB 课程倡导课程的实施应该以提出、分析、解决问题为主线，使用探究法来引导学生对所学内容进行探究。汉语教学过程中的三条主线都注重探究式学习。在汉语课堂里，教师先通过诗歌、音乐、电影片段、实地考察、情景表演、图片等多种方式导入话题，以问题为导向，引导学生开展自主思考、开动脑筋、展开联想，发现话题之间的联系，找到问题答案，继而对问题进行梳理，整理相关材料，得出结论，最后再做进一步的反思，采取力所能及的行动。探究法充分调动了学生学习主观能动性，学生往往更能积极响应、踊跃参与，在发现问题、解决问题、整理问题、汇报结果、采取行动这一系列的过程中，逐步培养了学生整理处理信息的能力，分析和解决问题的能力、合作沟通交流的能力以及获取新知识的能力。

（2）**构建情景法：**国际文凭小学项目认为，孩子最开始的学习来自于家庭环境获取的经验，随着孩子的成长，新的环境转变为学校环境、社区环境、国家环境、世界环境等，所有的学习环境应该是真实存在、真实发生的。因此小学项目关注真实学习环境的构建，希望学生在学习中能將家庭、学校、社区、国家、世界紧密联系起来，所以教师设计的教学要在真实的场景中进行，要与现实世界息息相关。在课堂内，教师将每个主题单元设置成身临其境的场景中，比如参观旅游、情景表演、角色扮演、课内游戏、运动体操等，使学生能够有机会在具体的情景中得以操练运用汉语。在课堂外，还可以给学生营造一个大的汉语社区学习场景，让学生产生一种汉语世界的感觉，可以布置汉语教室、装扮学校大社区环境、举办形式多样的汉语比赛、开展春节国际日等文化活动、打太极拳、练广播体操、播放汉语歌曲等方式来实现，让学生在安全又有归属感的汉语学习社区中进行汉语言学习。

（3）**概念驱动法：**PYP 八大概念具有持久价值、迁移价值和普适价值，凌驾于单独学科的概念之上。在学年之初，没有针对具体年级设置固定研究的概念，而是在各个超学科单元和各个学科的探究中不断重复这八个概念的学习，以此来帮助学习者强化对八个概念的理解，认清事物的普遍联系，从而掌握规律，应用到解决其他问题场景中。汉语课的学习同样是以八大概念为驱动的，当我们在学习一个单元的时候，同样从最本质的八大概念出发，通过八大概念设置相关的线索问题，在整个学习过程中，紧紧围绕“是什么”、“怎么样”“为什么”等来引导学生展开汉语学习。

2. 从学生能力和品质方面

PYP 的中心目标是培养学习者具备“十大培养目标”品质，倡导在教学过程中发展学生十二种积极的态度和养成五种技能，这就要求所有 PYP 小学项目中的老师在课堂内外都要将培养学生的综合能力和品质设为立足点。汉语教学不仅仅是语言学科教学，更是“人”的培养，汉语教师也不单单是学科老师，同样是课程老师。汉语课同样需要采用多种多样的活动或手段为发展学生品质和技能提供机会。可以通过汉语学

习小组、社区采访调查来提高学生的沟通技能和社交技能；可以通过汉语板报比赛、书法设计比赛来提高学生的思考技能和研究技能；可以通过学生汉语演讲、口头陈诉来提高学生自我管理技能；可以开展中国文化欣赏、互相评估、情景表演等培养学生合作、尊重、宽容的态度等等。教师要从学生日常学习生活中提供机会让学生能够展现这些态度和技能，并积极引导学生发展这些品质，一旦学生在作业中或者日常行动中展示了这些品质，老师都要给予认可，这些能力和品质方面的培养不是课程的隐形部分，而是体现在课堂里每时每刻，作为显性课堂展开讨论，正向支持和引导学生去反思自己，鼓励学生形成一套自己的价值观体系。

二、PYP 模式下汉语教学面临的挑战及建议

（一）汉语教学资源有限，国际文凭组织 IBO 应该提供更多的资源和支持

PYP 小学项目和传统的教学不同，它没有考纲或者固定的教材，所有的教学内容都是结合本校本学年老师们协同备课制定的超学科主题单元而自行设计的。以泰国 Wells 学校为例，很多时候本学年老师们共同设计的六个超学科主题要不难度程度太高、主题内容太过于深奥很难融合汉语内容进行教学，要不就是六个主题没有一个能和本学年该年级使用的汉语教材内容相接近的，这就需要汉语老师根据教学经验、对学生水平的了解、PYP 教学要求和本校汉语课程大纲自行去设计编辑教学内容。同时，无论是超学科主题单元教学还是独立汉语单元教学，任课教师都需要结合 PYP 元素开展教学，而 PYP 探究式情景教学要求教师设计丰富多彩的活动来给学生创造身临其境的机会，所以老师课前需要花大量的时间去寻找教学资源，搜集教学案例，设计教学步骤。而目前市面上关于 IB-PYP 模式下汉语作为附加语言的整套配套教材基本没有，也没有相关的教学优秀示范课可以参考，一线汉语老师们作为 PYP 课程的实施者和推进者，只能在摸索中教学。

针对汉语教学大纲，虽然 PYP 课程给出了语言学科的学习范围与顺序，但并不适用于汉语作为第二语言学习的教学实践。PYP 课程应该细化学科标准，制定不同学科的标准范例，确立好汉语作为附加语言学习的语言范围和顺序。IBO 国际文凭组织还可以积极和学校或者 PYP 从业多年的一线老师一起合作，共同编写一些 PYP 模式下开展汉语教学的教材用书或者相关资料。国际文凭组织还可以在官网增设汉语课程资料库，组织并鼓励不同地区的 PYP 一线汉语教师分享本校编写的汉语学习范围和顺序、单元整合优秀教学案例、教学资源、教学心得等等，互助合作的方式能够帮助一线汉语教师节约大量搜集、筛选、整理资料的时间，并且还能启发、补充、促进汉语教师开展教学、对提升汉语教学的整体质量以及落实 PYP 汉语教学都具有重大意义。

（二）忽视汉语学科知识学习，应加强语言本体知识学习

汉语作为附加语言的学习是语言学习的范畴，不同于其他领域通过语言去学习知识和技能，附加语言的学习本质是学习语言的本身，也就是说其他学科领域已经可以通过语言进行探索了，而附加语言的学习尚处在教师用附加语言和学生建立联系去探索语言本身的阶段。学校实施 PYP 课程的同时意味着原本汉语语言知识学习的时间被压缩，在实际的教学过程中，汉语任课老师不仅是学科老师，也是 PYP 老师，汉语老师即要完成汉语语言学科目标，也需要在日常课堂中结合 PYP 元素来展开教学，而有限的课时限制了学生学习汉语的时间。对于没有汉语背景的学生，附加语言的学习时间往往只有短短的课堂上课时间。回归到语言本体这个角度，学生需要掌握语音、词汇、语法这些基本的要素和知识点，才能熟练的学会汉语，而学生在有限的的时间里没有获得足够多的语言输入，很难取得进步。此外，PYP 不注重向学生系统的传授这些知识，鼓励探究式教学为主，虽然开放式教学方法能让学生听说表达技能有所提高，但是对于汉字书写、语法演练需要大量模仿重复、机械性的操练运用，才能掌握语言

本体，蜻蜓点水似的语言学习很容易学完就忘，从长远学习汉语的角度来说，对汉语基础知识的不重视不利于学生听说读写各方面的均衡发展。

要想学好汉语这门语言，掌握好汉语语音、语法、词汇、汉字书写是必不可少的。语音是语言学习三要素之一，学好语音关系着学生是否能开展有效的交流；语法是教学重点和难点，刘珣在《对外汉语教育学引论》中提到语法教学是对外汉语教学的核心。学好语法关系着掌握一张套的认知系统，对于非母语的学习者来说，是重新建立一种“语言自我”；词汇作为建构语言的必要成分，它在语言习得的过程中起着重要的作用，对于第二语言习得者来说，词汇知识是决定了学习成功与否的关键因素之一；汉字作为汉语表达的书写体系，是阅读和书写汉语的必要工具，是掌握汉语的入门技能。PYP 学校在开设汉语作为附加语言学习课程时，应该充分认识到语言学习的特殊性，尊重语言学习的一般规律，重视语言学科的本体学习，在政策上给予汉语学习课堂更多的灵活性和便利性，在教学时间上给予汉语课堂充分的时间保障

（三）教师专业能力面临挑战，健全培训机制

在传统语言教学中，教师具备了教学认知能力、教学操控能力、教学监控能力和教学探究能力就能成功的开展教学工作。但 PYP 探究式教学对教师的协作性教学的能力、跨文化交际能力、探究问题设计的能力、教材编辑设计能力，课堂上探究实践把握能力、探究教学组织能力、促进学生学习能力、灵活应变的能力以及课后信息材料整理能力、材料汇报总结能力等提出了更高的要求。在 PYP 汉语教学实践中，汉语教师要不断思考：怎么样把汉语教学内容整合到超学科主题中，即要和超学科主题的中心思想、探究线索、核心概念相衔接，又要兼顾汉语学科教学目标；既要确保学生对概念层面上“知识”的理解，又要考虑到学生当前汉语水平；即要在课堂上体现 PYP 元素，又要遵循汉语语言学习的一般规律。

针对这个问题，学校应该建立健全教师职业发展规划，完善教师职业培训机制，积极组织并鼓励教师参加行业课程培训，为教师的专业化成长提供更多的机会。每年国际文凭组织都会针对各个年级不同学科开设不同级别不同主题的短期培训会议，学校可以安排汉语老师参加不同主题的相关培训；也可以邀请国际文凭组织协调员到学校指导老师如何在课堂开展 PYP 教学；学校还可以和其他国际学校合作，互相参观学习，借鉴同类院校在开展汉语教学方面的优点。同时，教师可以通过各种学习机会提升专业技能，比如参加从业多年经验丰富的 PYP 汉语老师主持的 PYP 汉语教学讲座；加入相关的 IB 论坛、微信群组；关注有关国际文凭 IB 课程方面的公众号；研读 PYP 汉语老师发表的教学心得或者期刊论文；搜集 PYP 教学资源以供教学使用等等。

结语

笔者的这篇论文先根据 Wells 国际学校的具体情况，总结本校的 PYP 汉语课教学模式：每个年级从六个超学科主题中选择一个主题和学校的校本教材相结合，开展为期 6 周共计 18 个课时的超学科单元探究课程，其他超学科单元只做部分线索或者部分概念融合，并融入到独立汉语单元教学中；独立汉语单元教学是教学主体部分，遵循学习语言的一般习得规律开展教学；针对课堂上不同汉语水平程度的学生使用因材施教教学法；在整个教学过程中注重融入 PYP 元素开展教学，即教学方法上使用构建情景法、探究法和概念驱动法，并同时兼顾学生能力和技能培养，将其作为显性课堂的一部分，鼓励学生成为有责任感的全球公民。笔者希望通过自身的教学实践总结，能够为海外汉语教学提供一些参考和借鉴，从而推动汉语国际教育事业的发展。当然，由于笔者自身的局限性，对 IB 课程的解读依然是浅显的，研究内容不够深入、详细和全面，笔者今后也会在这些方面做出更多的努力。

参考文献

- 白若然. 浅谈 IB 学校 PYP 中文教学[D]. 陕西师范大学硕士论文, 2017.
- 丁琳钰. 西班牙国际学校 PYP 的教育理念与汉语教学[D]. 上海外国语大学硕士论文, 2013.
- 顾彬彬. 国际文凭项目研究[D]. 华东师范大学硕士论文, 2006.
- 国际文凭组织. 小学项目的实施: 国际初等教育课程框架[M]. 卡尔蒂夫: 国际文凭组织, 2009.
- 国际文凭组织. 语言学习范围与顺序[M]. 卡尔蒂夫: 国际文凭组织, 2009.
- 国际文凭组织. 国际文凭项目中的语言和学习[M]. 卡尔蒂夫: 国际文凭组织, 2009.
- 国际文凭组织. 项目的标准与实施[M]. 卡尔蒂夫: 国际文凭组织, 2014.
- 何璇, 胡妍, 周兴平. 国际文凭小学项目(PYP)的特征与启示——以美国过帐橡木(Post Oak)学校为例 [J]. 教育探索, 2015(03):151-154.
- 洪光磊. 国际中学文凭课程[J]. 外国教育资料, 1994(05):1-6.
- 金艳. 国际文凭小学项目(PYP)在国际学校的中文课程教学研究[D]. 南京大学硕士论文, 2016.
- 李继星, 姚黎明. 国际文凭组织和国际文凭概述[J]. 外国中小学教育, 1998(06):37-38. [4]杜娟. IB 小学课程模式在对泰汉语教学中的应用——以泰国 CIS 学校为例[J]. 教育教坛, 2013(35):89-90.
- 刘珣. 对外汉语教育学引论[M]. 北京: 北京语言大学出版社, 2000.
- 孟丹. 浅探美国波特兰国际学校 IB 课程 PYP 项目与中文教学[D]. 苏州大学硕士论文, 2014.
- 熊倩怡. 上海市小学课程与 PYP 课程实施的比较研究[D]. 上海师范大学硕士论文, 2012.
- 颜莞滢. IB 教育体系下的 PYP 汉语教学[D]. 陕西师范大学硕士论文, 2016.
- 杨蕊. IB 初中课程模式在对泰汉语教学中的应用研究[D]. 广西大学硕士论文, 2014.
- 张催叶. 国际文凭小学 (IB PYP 在上海) 的学校制度文化特征[D]. 华东师范大学硕士论文, 2014.
- 张广财. 国际文凭组织 (IBO) 中学项目的课程及其特征分析[D]. 西北师范大学硕士论文, 2009.
- 周媛. 泰国国际文凭学校学生汉语学习与情绪弹性关系研究[J]. 现代语文(语言研究语言研究版), 2012(12):109-111.
- Learning in a Language other than Their Mother Tongue[R]. IB Rerearch.2012
- Marlene Lebreton. Additional Language within the International Baccalaureate Primary Program: A comparative study[J]. Journal of Research in International Education (JRIE).Vol.13(1):3-18,2014
- Mary van der Heijden. The Perceptions of the inquiry-based methods in the Chinese language classroom in IBO Primary Years Programme schools in the Asia Pacific Region[R].IB Research.2013 Natascha Thomson. Language Teaching Strategies and Techniques Used to Support Students

**国际文凭项目 IBDP 汉语初级语言课程
阅读理解部分分析及其教学策略研究**
**The Study on Reading Comprehension Part and It's Teaching
Strategies of IBDP Mandarin Ab Initio Examination in the International
Baccalaureate Diploma Programme**

WEI LANQIAN

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : weilanqian4523@gmail.com

摘要

众所周知，IB 国际文凭课程作为全球认可的高质量课程项目被众多国际学校所采用。随着中国综合影响力的扩大，世界各地也兴起了汉语学习热潮。IBDP 汉语初级语言课程作为国际文凭项目里的外语学习科目之一，被全球越来越多的学生所选择。其成绩不仅是衡量学生汉语语言能力的重要标准，也是通往名牌大学的重要敲门砖。

然而到目前为止，学术界对 IBDP 汉语初级语言课程的研究还处在起步阶段，特别是对其特定考试内容的研究更是寥寥无几，这让一线汉语教师以及学生在教学和备考时感到十分迷茫。因此本次研究针对该课程 2010 年至 2019 年共 10 年考试真题的阅读理解部分进行了深入探索。采用文献法、内容分析法以及定量统计法来对阅读部分的常考话题、文章来源、文本材料类型、文本难度、词汇难度、常见考点、学生答题情况等进行了内容分析和数据统计，并从研究结果中找到了阅读部分的一些出题规律和重难点，并以此作为参考，对该课程的整体教学原则和阅读部分的教学策略以及做题技巧等提出了一些建议，以帮助一线汉语教师和学生更好地实现该课程的学习目标。

关键词：IBDP 汉语初级语言课程；阅读理解；考试规律；教学策略

Abstract

As we all know, the IB International Baccalaureate Program is adopted by many international schools as a globally recognized high-quality program. With the expansion of China's comprehensive influence, there is a boom in Chinese language learning around the world. As one of the foreign language learning subjects in the International Baccalaureate Program, IBDP Mandarin Ab Initio course is selected by more and more students all over the world. The grades are not only an important standard to measure students' Chinese language ability, but also an important stepping-stone to prestigious universities.

However, so far, academic research on the IBDP Mandarin Ab Initio course is still in its infancy. Especially, the research on its specific exam content is very few, which makes front-line Chinese teachers and students confused when teaching and preparing for the exam. In order to fill this gap, this paper explores in depth the reading comprehension of the 10-year real exam past papers of the course from 2010 to 2019. It uses content analysis and quantitative statistics methods to analyze the frequently tested topics, text sources, text types, text difficulty, vocabulary, and error-prone points of the reading section. It finds out some rules, key and difficult points for the questions in the reading section from the research results. Based on this, the paper proposes some suggestions on the overall teaching principles for the course and the teaching strategies and question-solving skills for the reading part. Its aim is to help front-line Chinese teachers and students better achieve the learning goals of the course.

Keywords : IBDP Mandarin Ab Initio, Reading Comprehension, Exam Rules, Teaching Strategies

绪论

随着经济全球化的发展，教育也随之加快了全球化的进程，IB 国际文凭教育课程以其独特的优越性和极高的国际认可度被越来越多的学校引进和实施。IB 官方网站数据显示，^[1]目前中国大陆地区已有 249 所学校开设了 IB 课程，泰国也有 32 所学校设立了 IB 国际文凭课程。而 IB 大学预科项目 IBDP 汉语初级语言课程则作为外语学科组中的一个重要课程选项被众多的非汉语母语学习者所选择。

IBDP 汉语初级语言课程有官方指定的考试大纲，大纲规定了学习的主题、话题、文本材料形式、词汇、语法、考试和评估方式等。但 IB 官方课程大纲中并未统一学习教材^[2]，市面上针对该课程设计的教材也十分稀少，在相关主流对外汉语教材出版社如北京语言大学出版社^[3]、华语教学出版社^[4]、北京大学出版社^[5]、香港三联书店出版社^[6]等官方网站搜索到的针对 IBDP 汉语初级语言课程而编辑出版专业教材真的屈指可数，所以大部分情况下需要教师自行根据指定话题寻找相应的教学材料。

一、文献综述

目前所看到的相关 IB 国际教育研究文献中，主要是关于 IB 课程本身的课程理念和课程设计特点的宏观研究，这样的文章占了三分之一。如：徐鹏（2015）《IB 国际课程研究》^[7]主要对 IB 国际课程本体性特征及本土化实践进行了研究，并对 IB 国际课程的应然状态和本土化实践的实然状态进行比较归因和凝结启示。

在统计的文献资料里，有一部分文章是关于具体 IB 学科的研究，这部分占了 1/3，主要涉及 IB 数学、化学、英语、中文及音乐等科目。而关于 IB 中文教学的学位论文和期刊文章等仅有 28 篇左右。大部分研究还是关于中文课程项目的宏观课程设置特征、课程理念和实施情况的研究，如：杨蕊（2014）《IB 初中课程模式在对泰汉语教学中的应用研究》^[8]以 IB 学校个案研究方式阐述了 IB MYP 课程在泰国本土化汉语教学中的应用模式。

具体到 IBDP 大学预科项目课程中不同等级的汉语课程研究文献目前仅有不到十篇。如：

张红霞（2019）《IB 中文语言 A 文学课程评估述评》^[9]主要评析了 IB 中文语言 A 文学课程校内评估及校外评估的优缺点。并从校外评估真题入手，分析了评估方案和评估标准与考生最终评估结果之间的差距，并对比我国高考评估模式，找出借鉴方式和角度。

[1] <https://www.ibo.org/>

[2] IBO. DP Language Ab Initio Guide in Chinese [M]. Geneva, Switzerland, 2018

[3] <http://www.blcup.com/>

[4] <http://www.sinolingua.com.cn/>

[5] <https://www.pup.cn/>

[6] <https://jointpublishing.com/>

[7] 徐鹏. IB 国际课程研究[D]. 上海师范大学博士论文, 2015.

[8] 杨蕊. IB 初中课程模式在对泰汉语教学中的应用研究[D]. 广西大学硕士论文, 2014.

[9] 张红霞. IB 中文语言 A 文学课程评估述评[D]. 上海师范大学硕士论文, 2019.

刘弘,金明珠(2018)《IBDP中文B考试阅读文本的多角度考察》^[10]以内容分析法和定量统计法,对2006-2015年来IB中文B考试真题的阅读文本进行了分析。从文本难度、主题、体裁及来源等角度进行了系统的考察,为IB中文B学习者的应考以及教师的应试指导等提供了帮助。

如前面所看到的对IBDP中文学科研究文献的统计结果,到目前为止,针对IBDP汉语初级语言课程的专业研究还处在初步探索阶段,目前找到一篇与之相关的研究文章,即林昊,李惠文(2017)《国际文凭项目中文学科考试:特点与难点》^[11]一文对IBDP汉语初级语言课程的评估模式做了介绍,总结了该课程考试的实用性、全面性、平衡性等特点,并采用访谈法和作业分析法对考试中的听、说、读、写四种类型的考试难度做了调查和研究,得出了表达技能难于接受技能,书面表达难于口语表达等研究结果。最后根据这些研究结果提出了一些针对性的教学建议,比如重视词汇的积累、加强写作训练等。针对该课程的学术研究还处在初级阶段这个现实情况,本次研究以IBDP汉语初级语言课程作为研究课题,试图探索这个领域的具体阅读考试的内容及规律,让一线汉语教师在进行日常教学和考试辅导时有规律可循,有策略可用。

二、研究内容和方法

鉴于IBDP汉语初级语言课程考试分为听说读写四大方面来考察,2020年之前的旧大纲无听力考试,2020年之后实行新大纲增加了听力,新大纲阅读考试文章从旧大纲的4篇文章减少到3篇,写作从原来的书面作业即小论文+2篇应用文写作变为只有2篇应用文。因疫情影响,2020年起全球范围的IB考试被中断或者取消部分考试,如听力考试到2022年才开始施行。因此本次研究选择了新旧大纲中考试形式较为稳定的阅读理解为研究对象,选择疫情爆发前的2010-2019年的阅读真题材料作为数据分析样本,以期能够找出阅读部分的一些出题规律。本次研究首先通过文献法对相关IBDP汉语初级语言课程的文献资料进行梳理和总结,概括出该课程的课程大纲和考试内容。其次会以内容分析法和定量统计法来对2010年至2019年共10年的IB初级语言中文阅读卷进行系统分析,以找出其常考话题内容、文本来源、文本材料类型、文本难度、词汇难度、常见考点、考试易错点等方面的数据和规律。最后会结合文献资料及该课程的相关教学经验进行相应教学策略的研究。其中在阅读材料定量内容分析部分,本次研究使用“汉语阅读分级指南针”这个工具对阅读文本材料的整体难度进行评估和对词汇难度进行测算。

“汉语阅读分级指南针”这个工具是由周小兵教授担任学术顾问,由金檀、陆小飞、林筠、李百川等专业人士共同主持研发,旨在为国际汉语教师提供阅读文本的难度定级与智能改编,共包含“文本定级”“词语标注”和“字词档案”三个核心模块。关于词语分析部分的“字词档案”分析工具是根据中国国家对外汉语教学领导小组办公室颁布的《汉语国际教育用音节汉字词汇等级划分》作为标准,分别对汉字/词语的频率、等级与比例进行统计的,具有较强的科学性和可信度。目前关于汉语初级语言课程的研究性论文或者期刊文章屈指可数,是IB汉语研究中急需探索的领域。本次课题选择这个研究方向,也算是在这个课程研究领域作了新的挑战。本次研究拟使用的研究工

^[10] 刘弘,金明珠. IBDP中文B考试阅读文本的多角度考察[J]. 云南师范大学学报(对外汉语教学与研究版), 2018, 16(02):82-92.

^[11] 林昊,林惠文. 国际文凭项目二语中文学科考试:特点与难点[J]. 中文教学研究, 2017, 1(1):1-9.

具之一“汉语阅读分级指难针”也是一种新的尝试，运用新技术手段更快更准确地达到研究的目的，这就是现代科技给学术研究带来的便捷。

三、研究数据分析

接下来是本次研究具体数据分析结果，涵盖了阅读卷中的常考主题、话题、文本来源、文本材料类型、文本难度、词汇难度、常见考点、学生答题情况等方面。其中研究项目中的主题、话题、文本材料类型等是依据 IBDP 汉语初级语言课程官方课程大纲的指定分类标准而进行讨论的。

（一） 主题、话题

通过对这 10 年的 20 套卷子共 80 篇文章的分析，发现如下规律：

1. 85%的文章是单一主题，而 15%的文章含有多重主题。
2. 按旧大纲的主题划分，三大主题在这 80 篇文章中的出现频次由高到低依次为：休闲与工作、个人与社会、城市环境与乡村环境。各大主题下的子话题的出现频次高低如图：其中教育、假期、环境方面的顾虑这三个话题考察频次较高，位列前三，邻里、天气、自然地理则不常考。
3. 按新大纲里的主题划分，五大主题在这 80 篇文章中的出现频次由高到低依次为：体验、社会组织、身份认同、共享地球和人类发明创造。各大主题下的子话题的考察频次如图，常考话题主要有：教育、假期、环境、身体健康、休闲、职场等。不常考话题有人际关系、气候、社会问题、自然地理等。
4. 各大话题下常考的详细内容主要有：旅游宣传、指南、出行方式等、夏令营等文化活动的报名和信息等、身心健康、学校课业和课外活动、保护环境的方法和措施、兼职、招聘、职业信息等、暑期计划和活动、名人访谈等

（二） 文本来源

通过对 80 篇阅读材料做的详细分析，发现 2010 年的真题卷还未明确标示文章来源，而从 2011 年起所有的阅读文章均开始标明了出处。这 10 年里的阅读材料来源大致可以分为以下几大类：

1. 改编自网页（40%）。它们主要是：知识类网页百度（包括百度知道、百度百科、百度经验、百度文库等），新闻资讯类网站如新华网、联合早报网、新浪网和搜狐网等，生活信息类网站如赶集网、旅游类网站如孤独星球等。这些网站主要是以中国大陆的网站居多，约占三分之二，另外三分之一是中国香港、中国台湾以及新加坡的网站。
2. 直接摘自网页原文（30%）。它们主要是出自中国大陆的主流媒体诸如百度、携程网、新浪网、雅虎、马蜂窝旅行网等，约占此类网络原文阅读材料总数的一半之多。另一半阅读文章则来自中国香港、中国台湾以及新加坡的教育类、生活类以及旅游类等网站。
3. 来自考试原文（11.25%）。这些“原文”大部分是集中在 2012 年至 2016 年的考试真题中，2017 年以后基本以选自网络上的文章为主。另外关于这些“原文”的内容，研究发

现大部分内容都是与学生的学校生活有关，包括学校的学习科目，课外活动、学校的考试、暑期的活动、暑期兼职、学生网上交友等内容。

4. 未标明文章来源（10%）。
5. 改编自报刊杂志及其他文宣材料等（7.5%）
6. 摘自天气预报短信（仅1篇）

（三）文本材料类型

1. 按旧大纲文本材料类型分类（共38种）来看，历年真题中出现频次较多的材料类型为：访谈（13次）、互联网站（9次），期刊杂志中的文章（8次）、广告（7次）、正式或非正式信函（6次）、旅行指南（6次）、社交网站（6次）、社交网站（5次）等。

2. 按照新大纲文本材料类型分类（共55种）来看，常考文本类型有：专业访谈、广告、文章（报纸、杂志）以及互联网页，它们的出现频次各为8次。个人信件和旅行指南，分别出现了6次，大众访谈（5次）。

（四）文本难度

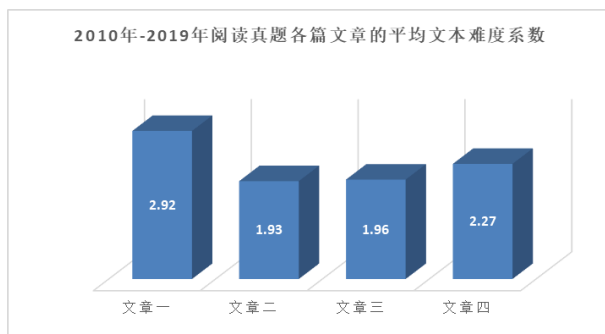
1. 这部分的研究运用的是汉语阅读分级指南针语言分析软件进行文本数据的抓取和详细解析，根据该软件系统分析出的阅读文本难度数据统计结果得知，2010年至2019年这10年间共80篇文章的文本难度系数范围在1.31-3.96之间，难度跨度为初等一级到高等六级。在这80篇文章中，中等难度的文本材料占了41.25%，初等难度的文本占了37.5%，与中等难度的文本一起构成了阅读材料的主力，共占总文章数的78.75%。剩下的高等难度文章仅占21.25%。而80篇文章的平均文本难度大概为2.27，属于中等三级的难度，符合汉语初级语言课程学生的水平。

2. 阅读卷文本难度的影响因素

在利用汉语阅读分级指南针做文本难度数据研究时，该系统主要分析了以下一些参数，通过后台大数据的分析而得出了其难度等级，它们主要有：词汇难度、平均句长、最长句长、文本长度、文本难度等。通过研究所有20套真题的具体数据发现：文本的字数长短并不影响其整体难度，平均句长、最长句长这两项参数也对文本难度影响不大，所以可推断最能影响文本难度系数的因素是词汇难度。当词汇难度系数高时，其相对应的文本难度系数也高，反之，词汇难度越低，文本难度也越低。

3. 阅读卷各篇文章的难度排名情况

据统计数据显示，2010年至2019年历年真题中各篇文章的平均文本难度排名是文章一位居难度榜榜首，其平均难度高达2.92，即中等四级的难度系数。排名第二的是文章四，难度系数为2.27，相当于中等三级的水平。而出乎意料的是，在实际考试真题的研究中发现，第三篇文章的平均难度竟然排在了第三位，难度系数只有1.96，相当于初等二级的难度水平，这与1B大纲里提到的“倒数第2篇材料（材料c）难度最高”的情况并不相符，因此在参考大纲进行备考时，要灵活应对。最后，平均难度最低的文章是文章二，平均文本难度系数仅为1.93，跟文章三的难度相差不多，也是初等二级的水平。

（五）词汇研究

1. 2010-2019年真题阅读卷中各级难度词汇的平均占比情况如下：属于初等难度水平的 HSK 一级二级词汇总占比约为 42%，属于中等难度水平的 HSK 三四级词汇总占比约为 16%，所以初级词汇和中级词汇总共占据了 58% 的比重，奠定了文本材料的难度基数。属于高级难度水平的 HSK 五六级词汇总比例值仅为 5% 左右。而超纲词比例则达到了 36.7% 左右，而且 IB 大纲明确指出“在阅读卷的各篇材料中将会包含一些并未出现在具体语种教学大纲中的词汇。将不针对这些词语进行测验，除非能够通过上下文理解它们的意思。”，所以考生在备考时，对于超纲词部分不必太过于恐慌。综合以上各类难度词汇的占比情况，我们可以看出在真题中出现的词汇一半以上均为初级和中级词汇，这在一定程度上保证了学生在阅读文本材料时能够理解大致的内容。

2. IB 旧大纲参考词汇难度分析

因此本次研究利用汉语阅读分级指南针软件对 IB 旧大纲参考词汇列表里的各个话题下的词汇做了详细的词汇难度分析，并得出了如下结论：第三大主题的平均词汇难度相较于其他两大主题来说确实比较高，平均难度达到 0.47，而第一大主题和第二大主题的平均词汇难度则十分接近，平均难度系数均在 0.38 左右。这个跟 IB 课程内容分布的循序渐进原则吻合，前两大主题是夯实基础的阶段，因此难度适中，而最后第三大主题是作为世界公民的升华内容，所探讨的话题深度不言而喻，因此其难度上去也是必然的。

（六）常见考点

在对 2010-2019 年的历年真题阅读卷进行了分析后发现，阅读卷主要考察以下几个方面的内容：

1. 对文章主旨大意的理解。如单选题“这篇日记主要的大意是……”
2. 对文本材料类型的掌握。如单选题“这是……（ ）：A 一篇文章、B 一个广告、C 一篇日记、D 一封信”。
3. 对写作者的身份判断。如单选题：“这些建议是谁写的？（ ）：A 学校的学生、B 学校的校长、C 商店、D 巴士公司”。
4. 对文段内容的理解。这一类型的考点出现的题型丰富多样，有的是简答题，有的是选择题，还有的是判断题。不管为何种形式题型，主要还是考察学生是否能够正确

理解文章的各个片段的详细内容。如多选题“根据文章内容，选出几个正确的叙述项。”；再如简答题，询问某事发生的时间、地点、原因等。

5.对特定信息的检索能力。这类考点主要以表格填写的形式出现，根据题目的要求在原文找出特定的信息填入表格中，常见的需要检索的信息有人物、事项、时间、地点等

6.对词汇的理解。对词汇的考察其实贯穿整个文章和所有题目以及其选项，词汇量掌握的多少直接影响着学生阅读理解的整体效果。常考察学生对汉语中某些词汇的同义词、近义词、反义词的掌握情况，如判断对错并给出理由题型里，题目句子是“在旅馆里，上网不用花钱”，而材料原文的表述是“可以免费上网”，故而应判为正确。还有的题目是以名词解释的形式出现，比如解释“坏了”这个词，选项中的“不能用了”就是最佳答案。还有的词汇考察是以选词填空的形式出现，考察学生对具体词的含义的理解以及放在原文空缺部分是否能使句子意思完整且符合上下文文意。比如原文句子“因为酒店的服务人员都很[ ]，而且房间也很干净，住得很[ ]”，学生只有理解了选项“友好、紧张、伤心、舒服、热……”中的各个词汇的意思后，才可以选出“友好”和“舒服”这两个正确答案。

7.对语法的掌握。常考的语法点主要有表示因果、条件、假设、转折、选择、并列等连词的用法；表示范围、估计、程度、疑问、否定、时间、重复等副词的意义和用法。此外还会考察一些常用复句，比如并列复句关联词“一边……一边……”、“不是……就是……”等，还有偏正复句关联词“虽然……但是……”、“因为……所以……”、“只有……才……”、“如果……就……”等。考察形式主要有选词填空，简答题、判断对错并给出理由等题型，除了有的选词填空是比较直接的考察语法结构外，其他的题型中语法点只是作为题目句子的一个组成部分，不过有时该语法点也会对句子意思起到举足轻重的决定作用，特别是一些含有绝对含义的词汇，常常会影响整个句子的意思。最后是简答题中常见的疑问代词的考察，比如“哪儿、谁、什么时候、为什么、目的是、有什么好处”等特定疑问句式，学生在备考阶段要熟悉各种常见疑问词的含义及其回答方式。

（七）学生答题情况

本次研究还以曾任教的某泰国国际学校 2019 届 IB 汉语初级语言课程班的全体 9 名学生为研究对象，以其两套阅读真题（2013 年 5 月卷和 2016 年 5 月卷）共 8 篇阅读材料的模拟测试结果作为数据参照，来分析本校学生在做阅读卷时一般会遇到哪些问题以及造成这些答题错误的原因。

1. 首先从不同题型的答题情况来看，因每份真题中题型多样，所以为方便统计，本次样本研究把所有题型分为两大类，一类是选择题，另一类是文字题，即学生自行组织文字进行答题。通过样本数据统计发现，全部学生在选择题部分的整体错误率约为 28%，而文字题错误率则在 23% 左右，选择题的易错程度比文字题高，这点是出乎意料的。具体到选择题两大类题型单项选择题和多项选择题，整体上来说，单选题的错误率约为 7%，而多选题则比其难度加大了很多，错误率高达 39% 左右。再看文字题的答题情况，判断对错并给出理由这一类问题是文字类题型里学生最容易出现错误的题型，错误率高达 35% 左右，文字题里的其他类题型的错误率则要低很多，约为 16%。这种题型涵盖了表格填写、回答问题等很多种形式，不过由于所需填写的内容通常为简单的词语或者短句等，因而相对来说难度不是很大。

2. 从考点方面来看,在本次研究样本中,学生们在做文章的主旨大意和文本材料类型这两种考点题型时整体表现优秀,很少有错误的情况;表格填写型的信息检索类考点,根据某观点陈述性句子找出其对应人物名称,这部分题目学生能较好的找到答案,而另一类题目是根据上下文句子意思,找出句子中的某个人称代词所指代的人物名称,这考察了学生对整个文段意义的理解以及上下文之间的联系等,难度比较大,所以有三分之一的学生在这部分答题上失分;对文段内容的理解这类考点中,多选题中有选择叙述正确的几个句子,还有选择适合前面关键词的搭配句子等等。总体上来说多选题因考察的范围更宽,需要学生对整体文段内容有全局的把握能力,所以这部分答题情况并不是很理想,是整个卷面上失分最严重的部分。对词汇和语法的考察方面,学生在名词解释类的近义词考察方面失分率较高,选词填空类题型也因词汇含义掌握不够以及关联词等语法结构不够熟悉,导致失分较为严重。

3. 从学生国别类型方面看,本校日本学生在阅读卷的作答方面比其他欧美地区的学生要理想一些,其中一个重要原因是日本学生汉字阅读能力比其他学生强,因为汉字从古代时已流传到日本,至今依然仍被使用,很多日本学生看到汉字时虽然不一定能读出它的正确发音,但是他们能大概猜出其含义,所以这对汉语阅读帮助极大。而欧美地区并没有汉字的使用历史,所以汉字之于他们是完全陌生的文字,学习和阅读难度自然比较大。在作答时,日本学生的阅读速度普遍较快,而且汉字书写也比较流畅,答题效率很高。从男生女生的卷面书写情况来看,女生的书写普遍比男生工整,卷面整洁,字迹工整漂亮,没有太多的涂涂改改,而男生则较为粗心大意,会出现缺笔少划,漏写字词等情况。

四、IBDP 汉语初级语言课程整体教学策略

(一) 教学原则

1.多样性原则。教师应该确保学生在课程的学习中,通过完成一系列个人作业和小组作业以发展汉语语言技能,平时的习作应不局限于个人独自完成这种单一形式,应该补充以小组合作共同完成某一个大项目这样的作业形式,并尽可能地让学生接触到本课程所有的话题内容以及不同形式的文本材料,实现该课程既定的学习目标。

2.整体性原则。在教学过程中,教师应该对课程所有相关的方面加以整合并鼓励学生自主探索学习,使学生能够在熟悉或者不熟悉的情况和语言环境下能够应对自如。应鼓励学生积极参与口头互动、聆听、书面阅读和写作等多种形式的活动,来锻炼学生的接受技能、互动交流技能和表达技能等,促进听、说、读、写各项水平全面提升。

3.透明性原则。在课程之初,教师必须明确清楚地向学生传达本课程的宗旨和目标、课程的教学大纲和评估标准等信息,使学生清晰地认识到对他们的要求是什么。学生通过权衡自己的实际情况,来选择是否参加该汉语初级语言课程的学习。同时教师在学生选课之初,应该做好学生语言能力的评估和判断,因为该课程是专门为那些从未接触过或者以前稍有接触过汉语的学生而设定的,学生是否适合学习该课程需要由学校的IB项目协调员和汉语教师联合做出决定,这就需要过程的公开透明和专业的判断力,才能实现公平与公正。

(二) 课程整体教学方法

1.基于探究(Inquiry-based)的教学法。IB课程是注重培养学生发现问题、解决问题能力的课程，所以在教学过程中，要多给学生自主探索知识的机会，应该鼓励学生主动去发现这门语言的知识 and 魅力，在探索的过程中找到汉语语言本身及其传达出的文化内涵和深远的意义。

探索式学习法的主要形式之一是沉浸式体验学习，即让学生在放置在特定营造的汉语语言环境中，通过一系列广泛的语言材料、文化产物以及课内课外的各种实际参观、实践等多种形式的体验，来真实地感受该语言的运用技巧和场景语境等。除此之外，探索式学习的常见形式还有基于问题的教学模式。即在学习某一课题时，教师可以把全班学生分为若干学习小组，并抛出一个特定的尚未得到解决的问题，设定一定的背景和情境，让各小组自主讨论、探索、最终解决该问题。

2.基于学生(learner-based)的教学法。在IB课程中，学生个人能力的发展是教学的最终目标，因此在教学中要以学生为中心，考虑到学生的实际情况以及个人学习目标，制定相对应的教学策略。在基于学生的教学法中，其中之一是协作式学习法，即通过合作的方式完成特定学习任务，这里的合作不仅可以是学生与学生之间的合作，也可以是学生与教师之间的合作。协作式学习活动主要有小组课题、小组辩论、角色扮演和其他有共享目标的活动。基于学生的教学法中还有一个非常重要的方式就是差异化教学法，即针对不同学生的能力水平来制定不同的教学策略，因材施教。

3.基于评估(Assessment-based)的教学法。为期两年的汉语初级语言课程，在支持学习和测评学习方面，评估发挥着十分显著的作用。所以在本课程的教学中，基于评估的教学方式，贯穿于教学的始终。评估是对阶段性学习成果的反馈，它不仅包括教师对学生的反馈，也包括学生对教师的反馈。在教学中，在进行由教师主导的形成性评估和总结性评估的同时，也应展开更多形式的评估。可以是同学之间的互评、学生对教师教学的评价。从时效性上看，可以是当堂评估、阶段性评估、学期评估等，从评估内容上看，可以是对作业情况的评估、对学习态度的评估、进步情况的评估、教学方式的评估、心理层面的评估等。通过各种评估方式得到更多的意见反馈，从而让学生反思自己的学习和找出改进的方法，也让教师对教学进行及时的调整，更好地指导学生下一步的学习。比如教师在完成某一话题内容的教学后，将这一部分内容设置成在线调查问卷，收集学生对该话题的词汇、语法等的掌握情况，教师和学生可根据调查结果对教与学进行双向反思、查缺补漏。

五、阅读理解部分的教学策略和答题技巧

(一) 阅读理解部分的教学策略

1.阅读文本材料的选择策略。根据阅读部分的研究数据结果显示，考试阅读文本的主要来源是互联网，直接改编自网页或者摘自网页原文的超过大半比例。且主要来自于中国大陆、中国香港、中国台湾、新加坡等华语使用国家和地区的主流媒体，比如百度、新浪、携程网、58同城等网站，因此在平时阅读训练时，教师可以从网上找到与该课程各大主题相关且符合学生水平的文章进行改编或者直接使用，作为学生的阅读训练材料。此外，利用历年考试真题作为平时阅读部分的学习和训练素材，也是一种非常直接有效的方式。真题卷的文本材料比教师自行网上改编的文本更符合考试的标准，且完整的配套答题卷，学生可以直接用历年真题来作为模拟考试，以测试出自己目前的汉语阅读水平。除了网页文章和历年真题外，我们还可以从报刊杂志、教科

书以及其他渠道获得阅读文本，只要其内容和难度适合本课程，就可以拿来作为阅读训练的素材。

在文本材料的选择时，教师应该给学生提供接触课程大纲全部 20 个话题相关文章的阅读机会和经验，并结合这些话题考察的频率，来合理安排每个话题的教学时间和学生的阅读量。另外，在选择文本材料素材时，应涵盖课程大纲里提到的所有文本材料类型，对历年真题中常出现的材料类型要格外重视，在平时的训练中要重复多次练习。在选择文本材料时，应尽量选择初等和中等难度水平的文章。因为在 2010-2019 年的历年真题研究里，初等和中等难度的文章占据了总文章数的七八成，因此应大量地练习这类难度的文章。

2. 词汇及语法方面的教学策略。在按主题进行教学时，应该提供足够丰富的文本词汇（教材或者真题阅读题的文本材料中的词汇）以及自学词汇（与该教学主题相关的补充性自学词汇）来供学生学习，可参考 IB 课程大纲所列出的参考词汇以及新汉语水平考试 HSK1-4 级的词汇。并且应该根据学生的实际汉语水平制定不同的学习要求和标准。比如对于语言和能力水平较高的学生，则要求掌握的词汇量可以比其他学生要多。在词汇积累过程中，建议不要让学生去学习没有语境的生词表，应该让其从大量的阅读文本中，自然而然地习得词汇含义、扩大其词汇量。

在语法教学方面，需要教师在备课阶段明确每一课需要教授的语法点，根据现阶段学生的汉语水平并结合 IB 大纲所列举的语法点和真题考试中常考的语法点进行综合教学，把语法教学融入到日常教学的每一个环节中。在不脱离文本材料的前提下，采用精讲、略讲等不同方式进行有效的语法教学。教学中应以文本材料为参照，对特定语法点进行操练，通过模仿、操练、巩固、扩展等方式使学生自然习得该语法结构和用法。对于一些易错的语法结构难点，教师应该在讲解的同时补充更多相应的例句加强学生的理解，同时要及时总结当日学习语言点并要求学生完成相对应的语法综合练习作业，以促使学生增强对该语法结构的记忆。

（二）阅读理解部分的答题技巧

1. 由易到难。根据前面历年真题文本难度研究数据分析结果可知，在普遍情况下，四篇阅读材料的平均难度由高到低依次为文章一、文章四、文章三和文章二。因此在做阅读题时，学生可以按照由易到难的顺序进行答题。当然每年的考试阅读材料的真实难度并不一定全部符合这个规律，需要学生在拿到考卷后，快速扫描四篇文章的大概内容，从而判断其大致难度。

2. 熟练使用略读、泛读、精读的阅读技巧。在进行阅读答题时，先读问题，再读材料，带着问题去阅读，对不太相关的内容进行略读，快速扫描文本材料。不要逐字逐句地读，会影响阅读效率，应抓关键词，抓重点，在泛读中了解文段的大概含义，再对可能存在答案的段落和重点句子进行精读，反复推敲并研读上下句，直到能够明确找到所需的正确答案为止。

3. 把主旨问题留在最后解答。如果学生无法从标题或者首段首句中快速找到关键词，那么建议在完成其他问题后再回过头来重新思考这个问题，因为这个时候学生已经完成了通篇阅读，更容易找到文章的主旨大意，回答这个问题就轻松很多了。

4. 抓细节、找出特殊字词。如在做判断并给出理由这类题型时，学生要注意题目所给的句子的每一个细节，比如带有绝对色彩的“全部”“都”“不”“没有”等字词，表示时

间、地点、数量、原因等特定信息的词汇，还有一些同义词、近义词、反义词等，最后是一些固定搭配的关联词等，这些细节通常情况下都是解题的关键。

结语

本次针对 2010-2019 年的 IB 汉语初级语言课程考试阅读理解真题卷的研究结果表明：在这 10 年的真题中，阅读卷文本材料的平均难度普遍为初等到中等的难度水平，近年来越来越多的 IB 阅读卷的文本材料是来自于网络。在文本难度和词汇研究中发现，影响文本材料的难度的关键是材料中的词汇难度结构，整体的词汇难度越高，那么文本难度也会越高，因此拥有足够丰富的词汇量，才能在阅读中游刃有余。不过在词汇量有限的情况下，学生也可以通过一些阅读技巧来提高自己的阅读效率和得分率，通过速读、泛读、细读等方式，带着问题去阅读，通过扫描关键词来快速形成对文段的概念性理解。在平时的训练中，教师可以根据不同教学内容采用诸如基于探究式的教学法、基于学生的教学法、基于评估反馈的教学法等多种方式，并充分提供不同文本形式、覆盖 IB 大纲所有话题内容的文本材料来给学生做阅读训练，丰富他们的做题经验，熟悉每一种不同类型的题型和解题方法，在有限的时间内充分发挥其汉语阅读能力，实现高效高分的考试目标，并最终得到优异的 IB 国际文凭成绩，考取理想中的国际化名牌大学。

参考文献

- 北京大学出版社, [online], 2022. <https://www.pup.cn/>
- 北京语言大学出版社, [online], 2022. <http://www.blcup.com/>
- 华语教学出版社, [online], 2022. <http://www.sinolingua.com.cn/>
- 刘弘,金明珠.IBDP 中文 B 考试阅读文本的多角度考察. [J]. 云南师范大学学报(对外汉语教学与研究版), 2018,16(02):82-92.
- 林昊,林惠文.国际文凭项目二语中文学科考试:特点与难点. [J]. 中文教学研究,2017,1(1):1-9.
- 香港三联出版社, [online], 2022. <https://jointpublishing.com/>
- 徐鹏. IB 国际课程研究. [D]. 上海师范大学博士论文, 2015.
- 杨蕊. IB 初中课程模式在对泰汉语教学中的应用研究. [D]. 广西大学硕士论文,2014.
- 张红霞. IB 中文语言 A 文学课程评估述评. [D]. 上海师范大学硕士论文,2019.
- IB 国际文凭组织, [online], 2022. <https://www.ibo.org/>
- IBO. DP Language Ab Initio Guide in Chinese. [M]. Geneva, Switzerland, 2018.

多媒体在国际汉语口语教学中的应用研究——以贵阳市幼儿师范高等专科学校中老合作办学项目为例

RESEARCH ON THE APPLICATION OF MULTIMEDIA IN THE TEACHING OF INTERNATIONAL SPOKEN CHINESE——TAKING THE SINO-LAOS COOPERATIVE EDUCATION PROJECT OF GUIYANG KINDERGARTEN TEACHERS COLLEGE AS AN EXAMPLE

ZHAO QI

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : 476092670@qq.com

摘要

随着科技和时代的进步，当下多媒体媒介在国际汉语口语教学中得以广泛使用。多媒体的使用丰富了口语教学的内容和教学形式，弥补了传统教学模式的单一和枯燥，同时多媒体的使用使得优质的教学资源和成果得以广泛而直观地传播开来，对于国际汉语口语教学的教学效果和影响有着巨大的影响。但与此同时，多媒体媒介的选择、使用及开发等都存在很大进步空间。本文旨在关注教师优化对于多媒体的理解和选择使用，以达到科学、系统地使用多媒体。

关键词：多媒体；国际汉语；国际汉语口语教学

Abstract

With the progress of science and technology and The Times, multimedia media is widely used in international oral Chinese teaching. The use of multimedia enriches the content and teaching form of oral Chinese teaching, and makes up for the single and boring traditional teaching mode. At the same time, the use of multimedia makes the high-quality teaching resources and results widely and intuitively spread, which has a great impact on the teaching effect and influence of international oral Chinese teaching. But at the same time, there is great room for progress in the selection, use and development of multimedia media. This paper aims to focus on the optimal understanding and selective use of multimedia to achieve the scientific and systematic use of multimedia.

Keywords : Multi-media, International Chinese, Spoken Chinese teaching

绪论

一、研究目的和意义

随着中国国际地位的提升，汉语的推广和传播越发频繁，全球各地的“汉语热”现象持续升温，学习汉语的世界人民越来越多，同时也举行了不少正式的汉语比赛，比如中国中央举办的“汉语桥”大赛，每年就吸引了无数来自五湖四海世界人民积极参加。“汉语热”茁壮成长随之而来的是国际汉语的教学也在各国迅速发展开来。除“孔子学院”外，也有越来越多的公办和非公办机构正在进行国际汉语的教学和研究。不少国家的大学里也开设了汉语学习专业，这不仅需要更多数量的国际汉语教师，也对国际汉语教师的教学技术和能力有了更高的要求。

同时，科学技术的不断进步和发展使当今的教学方式多样化，多媒体技术在教学中的运用和应用也越来越广泛。国际汉语教学目的的特殊性决定了它与现代多媒体技

术相结合的便利性和必要性。而在国际汉语教学中,多媒体辅助教学也开始变得越来越受到关注。教师们逐渐由传统的纸本教学过渡到传统与多媒体相结合的教学模式中。国际汉语教学中的多语种应用涉及教师多媒体知识储备、学生学习心理和背景的差异、教学内容和方法的性质等诸多因素。国际汉语教师在实际课堂教学中对于多媒体的内容及形式想选用、使用程度的把握以及课件的制作等诸多方面仍存在问题。传统教学模式对于国际学生而言,不仅学习难度较大,形式也较为单一,使得国际学生在学习过程中会出现疲乏、无趣等现象从而失去对中文的学习热情。而多媒体的辅助,正成为了解决这些问题强有力的手段和方法。教学的内容和方法都需要尊重学生的心理和生理特征,而国际汉语的学生来自世界各地,他们的中文基础各不相同,多媒体媒介的使用能够为学生提供简洁明了的学习内容,直观的体现方式能很好地再现情境,激发学生的好奇心,同时还能有效地促进学生的无意注意和有意注意相结合,从而能更好地达到教学的目标。(刘珣,1997:109-132)

多媒体课件的广泛使用现如今已被越来越多的教师所采用,在实践中很多学者承认了多媒体技术在教学应用中起到的积极作用,同时也发现了当中存在的一些误区和疑惑。例如多媒体使用过程中,信息量过大,如果只是照搬书本的内容,学生不仅没有新的内容和趣味性的提升,还会引发视觉疲劳的问题;而多媒体的使用过程中,如果教师缺少对多媒体的创新使用,而只是一味地点击播放,就成了播放员,缺乏与学生的互动和情感交流;同时,在不少教师体验到了多媒体课件的便利性之后,就会出现过度依赖多媒体媒介的现象,没有板书内容,导致学生跟不上进度,教学效果下降等。新技术、新手段的使用必定会出现两个效果——有利有弊,但在出现以上种种问题后,作为国际汉语教师,我们应该去探索背后的原因,并找到症结,对症下药来解决目前的困惑。作者通过对贵阳幼儿师范高等专科学校老挝留学生为期一年的观察跟踪、访谈记录以及通过查阅相关的文献资料,找到目前多媒体辅助国际汉语口语教学中出现的问题背后的原因除教师对多媒体媒介的掌握经验不充足之外,部分教师还忽略了在由传统教学模式转换至多媒体教学模式的过程中,不同的学生有更高或更低的认知能力。除了对多媒体的把握不准和学生接受能力的参差不齐之外,部分国际汉语教师对于多媒体与课堂教学结合的理念理解上存在一定的偏差,认为多媒体教学就是一味播放课件,殊不知课件只是辅助教师们去感染学生,吸引学生的手段,使得本应该为教学活动添光加彩的多媒体技术成为了制约教学效果的“凶手”。但在面临种种困难的情况下,我们依然需要借助科技和网络的技术来进行国际汉语的教学工作,这就导致多媒体语言教学成为了国际汉语教学中很重要的一种模式,这为本课题的研究提供了丰富的时间依据。

二、国际汉语口语教学中多媒体媒介的开发设计 and 应用研究

王晋龙在《多媒体教材设计及其在对外汉语教学中的应用》(2002)中创建了多媒体入门课程的步骤和经验,如基础模板设计、卡通的添加、超级链接的添加等等。与此同时,他还提出在使用多媒体媒介之前应当再次检测其规范性和准确性。(王晋龙,2002:30)

彭珠在《对外汉语教学多媒体教学软件的设计与开发》(2002)一文中,深入探讨了如何提高国际汉语教学的质量和有效性以及其核心能力。并在此文中探索研究了多媒体媒介在国际汉语教学中的主要功能和实现其功能的方法。

潘玮珺在《互联网环境下的对外汉语电视教学节目》(2015)中,主要是以问卷法和调查法进行评估,结合一些国内的对外汉语电视教学节目,调查汉语学习者的学习情况得出结论。对外汉语电视教学节目是利用电视的影像呈现汉语教学内容、以电视

媒体为主要汉语教学信息载体的远程教育节目。它以具象化的视听形象是抽象的书本知识生动化刺激并提高了学生的学习兴趣。(潘玮珏, 2015:153)

对于不同种类的多媒体工具——如最基础的 PPT、软件、电视节目和使用的教材等, 分别有不同学者对其进行了专门的研究探索。但针对本次论文的学习对象——年龄较大的汉语零基础学生而言, 究竟哪一种方式、或者哪几种方式通过怎样的搭配组合来进行辅助学习才是最有效的呢? 这是作者想通过对学者们研究的学习和分析, 来找出更适合本文研究对象的多媒体学习模式。

三、老挝学生国际汉语口语研究现状

老挝语和汉语分别属于汉藏语系当中的两个语族。老挝语属于汉藏语系壮侗语族中的壮傣语支, 而汉语则属于汉藏语系汉语族, 两者之间的音系格局存在一定的差异。生成音系学认为, 每种语言的音系都是一个特殊的系统, 其语音单位总是在一定的语音格局(sound pattern)中活动。音系格局包括一套音位的基本单位以及单位的活动模式[1]。从共时的角度来看, 汉语和老挝语的音节结构均可以分为音质音位, 即声母和韵母以及非音质音位, 即声调几个部分。本文以贵阳幼儿师范高等专科学校大一老挝学生为例, 从最基础的汉语语音出发, 研究老挝学生学习国际汉语口语的由易到难, 由简到复中存在的困难和问题。

单韵鸣在《老挝学生语音偏误分析与泰国学生的比较》(2006)一文中开展了关于老挝学生的语音偏误分析, 其研究内容主要是老挝学生的语音偏误, 并将其偏误与泰国学生的语音偏误进行对比分析, 通过录音手记资料后并进行访谈, 单韵鸣认为老挝学生的语音偏误主要来源于母语的负迁移。(单韵鸣, 2006:89)

宋少楠在《老挝学生在老挝学习汉语的难点与对策研究》(2016)中, 通过介绍老挝学生在本国学习汉语的现状, 比较了老挝语和汉语在声母、语法以及汉字等各方面的异同, 由此对老挝学生学习声母[1]、语法的难点进行了分析。(宋少楠, 2016:127)

冯佳, 王仲黎在《零起点老挝留学生汉语韵母习得难点研究》(2016)中, 通过介绍汉语和老挝语两者的韵母系统, 对它们进行了比较和整理, 在分析零基础老挝学生学习汉语韵母的难点时, 结合老挝语的韵母系统与汉语韵母系统之间的异同, 分为汉语有而老挝语没有; 汉语和老挝语发音近似以及习得过程中易混淆的韵母, 针对性地提出了学习对策。(冯佳、王仲黎, 2016)

综合学者们对于老挝学生习得国际汉语口语的各类研究, 大部分都基于基础语音单位——即声母、韵母、音调以及发音部位等方面的偏误进行了分析和研究, 而对于更深层次的语句甚至于表达交流的学习现状及存在的困难则关注较少, 本文旨在从零基础老挝学生学习国际汉语口语表达起, 教师借助多媒体媒介辅助教学, 在此过程中各阶段如何针对学习内容及难度匹配直观、高效的多媒体媒介, 使得师生间教学默契增加而达到提升教学效果的目的。

二、多媒体在国际汉语口语课堂教学中应用的教学优势及问题分析

本文的研究对象为贵阳幼儿师范高等专科学校在读大一老挝国际学生, 共 46 人, 其中男生 20 人(占比 44%), 女生 26 人(占比 56%), 男女比例相对均衡。在校的零基础老挝国际生年龄层次差异不大, 在本次调差的 46 人当中, 最小的学生为 18 岁, 最大的学生 24 岁, 其中 19—22 岁此阶段的学生人数最多, 共 32 人(占比 70%)。在到贵阳幼儿师范高等专科学校进行国际汉语学习之前, 老挝国际学生均没有任何汉语基础, 一切都将从此出发。学校为老挝国际学生开设了丰富的课程: 除本文观察研究的“汉语

口语”外，还开设了“汉字识写”“汉语听力”“中国书法”“雅思英语”以及“HSK 辅导”等各项帮助老挝国际学生全方面学习了解汉语和中国文化的课程。

科技的不断进步和发展让现今的教学方法变得越发丰富多样，多媒体技术的使用和运用逐渐在教学过程中普及开来。教师们逐渐由传统的纸本教学过渡到传统与多媒体相结合的教学模式中。

（一）多媒体技术在国际汉语口语课堂教学中的优势

1. 教学效果中的优势

多媒体课件具有控制性、交互性、实时性、集成性等特点，运用在国际汉语口语课堂之中有利于激发学生的学习兴趣，提高课堂效率。形象直观，多元化的信息整合能激发学生的学习热情。（李珠、姜丽萍，2007）如老师在讲解具体的名词如白色、蜡烛、盘子等或者是讲解不同心情时的同一语句“我不要”、“我没事”等，都能够通过图片、视频、音频等形象直观地向学生所表达出。

2. 教学内容中的优势

多媒体辅助口语课程突破了传统的国际汉语教学的局限性。（车正兰，2006）多媒体课件图文并茂，加上实时的音频辅佐，增强了教学中的视听效果，有利于学生全面地理解所学的知识。多媒体的使用不仅减少了老师板书的时间，增加学生练习的时间，还可以避免由于教师自身书写的不规范，导致学生接受有偏差的信息。

3. 影响力的优势

多媒体的使用是扩展课堂，增加教学内容的好方法。超文本性是多媒体的特征之一，它是一种可以将文字、图片、声音和视频连接在一起的媒介。多媒体的使用将以上的内容可以整合在一个小小的U盘中，老师不必为了教学带尺子、图片卡、收音机等，能减轻很多负担。而多媒体的课件使用，也是作为扩展学习内容的一把好手。传统的教学模式中，只能通过试卷等纸本或者老师的口头描述进行内容的拓展，对于学生而言，这些只是陌生又抽象，而通过多媒体则能更好地体味其中滋味。而丰富多样的形式不仅仅是学习汲取知识的来源，更是教师们将教学资源进行分享和传播的有效途径。正式因为有了多媒体的辅助，才使得学生们可以不受地域和时间的限制，能随时随地借助多媒体进行学习。

（二）多媒体技术在国际汉语口语课堂教学中产生问题的原因分析

现阶段而言，贵阳幼儿师范高等专科学校国际汉语口语课程的使用得最频繁的多媒体媒介就是课件，其次是视频以及app小程序等。不可否认，多媒体的参与着实给教师和学生都带来了很大的便利。但如果使用不当，也会带来一些弊端。以下是本校在目前使用多媒体进行国际汉语口语课程辅助教学过程中发现的一些问题：

1. 教师没有做到因材施教

以学生为本和以学生为中心是当今语言教学的立足点。（何高大，2004：24）它告诫我们，应重视学生主体的需要和利益，并为之提供相应的服务。然而，学生的特征千差万别。多媒体技术的应用应该考虑到这些因素，特别是他们的学习风格、汉语水平，以及文化背景。教师应避免信手拈来一样模板的内容或者和教材配套的光盘，教师们并没有根据教学的具体内容和具体对象有的放矢的制作课件。在口语课程中，对于不同的教学内容和环节教师都应选择不同的多媒体技术。例如在学习语音、字词、课文等内容时，教师可以利用多媒体的不同的信息表达元素来开展教学的环节：声母、韵母、声调教学时可以借用数字化视频进行展示，而汉字教学时可以借用图片+视频的形式进行笔划的顺序展示等；在新课的教学环节中，将本堂课的字词、课文、语

法、练习等都可以展示在 PPT 上，而在总结时教师使用课件进行重点罗列则比口头表述和板书更直观。

2. 教师对于多媒体和传统媒体结合的理念及程度误解

有时部分教师对于多媒体技术在口语课堂中的应用会产生一定的理解偏误，认为应用多媒体媒介就是机械地点击鼠标，播放课件或者音频视频。这样的理解和运用都只停留在表面，这并不能充分地发挥出多媒体的优势和特性。（李向农、张晓苏，2012）冷冰冰的课件并不能调动起学生学习的热情，只有老师倾注自己的个人魅力和教学热情，学生感知到了才能积极学习、积极思考，反之，多媒体的使用就从本该为教学环节添光加彩的技术和手段变成了制约教学效果的罪魁祸首。

3. 教师对多媒体技术的掌握不足

在应用多媒体辅助国际汉语口语课程的教学过程中，教师制作课件成了难题。以贵阳幼儿师范高等专科学校为例，因为教学对象是老挝国际生的特殊性，要求在国际汉语口语课程的教学过程中的“针对性”需要重点突出。在最初接触国际汉语的学习时，教师可以采用多传统教学方式以便能取得良好的教学效果例如老师言传身教，以夸张的口型和标准的发音教授基本的语音和声调等。但随着学生学习的深入和难度的提升，多媒体辅助教学则能更易取得良好的教学效果，且多媒体的使用能拓宽知识面进行补充。

但在课件的制作和选择上，就需要教师严格把握“针对性”这一要求进行筛选和制作。在制作过程中，如何把握“N+1”的理念（程爱民，1996：83）如何丰富课件的内容和形式，使得学生不觉得枯燥乏味；如何进行排版设计使得课件的观赏性提高，重点突出明了；如何选择不同的展现方法，通过视频、音频、图片和文字的相互结合使学生获得一场视听盛宴而非喧宾夺主，让学生的注意力都放在的课件本身上，而忽略了教学的内容。这些，都是教师们在制作课件时应该思考并不断学习进步的。

4. 师生的懒惰性

前文所提到的不足或多或少都由于客观和不可抗力的因素造成，但影响最大且最难改变的就是师生之间的懒惰性。从学生角度而言，信息时代的一切来得如此迅速且数量庞大。在科技改变生活的现在，也改变了学生的记录方式。从传统的纸笔变成课件、图片。缺失了手动记录的过程就缺失了记忆点。

而对于教师而言，多媒体课件具有可复制性和便携性。课件本身是为了在课堂上节约繁琐的板书时间，希望把有限的时间利用在师生互动和更有意义的教学环节中，但如果由于教师缺乏责任感，只是一味地播放课件，完成课件那教学效果也必定将大打折扣。

三、多媒体技术在国际汉语口语课堂教学中应用的建议

国际汉语口语课程是一门旨在培养学生口头表达专项技能的课程，这门课程的终极目标是提高国际学生的口语能力，使得国际学生们能再日常生活中运用汉语进行表达和交流。而对于本文的研究对象来说，初级的国际汉语口语课程重点是培养国际学生的语言表达能力和交际能力，教学重点是语言要素的知识和语言技能的训练。与此同时，多媒体作为一种新型的教学手段在整个国际汉语口语课程的教学过程中起着重要的作用。例如信息的直观传递、多种形式的内容展现使得教学效果大大提升、同时也将优质的课堂能通过此种形式传播到偏远山区或教育资源缺乏的地区。多媒体辅助国际汉语初级口语课程的教学时，要遵守相关的原则。即科学性原则、系统性原则、有效性原则以及针对性原则。多媒体的选择和使用必须是符合科学性原则的，同时在

整个教育教学的过程中应当按照大纲系统地开展教学过程以保证针对不同的教育对象进行有效的提升学习效果的教学活动。同时，针对前文提到的目前多媒体在国际口语课程的教学使用中出现的困难和问题，可借鉴其他区域或高校的优秀经验，进行改进。

（一）国际汉语口语课程多媒体课件的设计理念

国际汉语的口语教学的主要目的是培养学生的口头交际能力，制作和使用多媒体课件能够为学生设置和模拟出真实的交际场景，能够很大程度地调动学生积极性，使学生能够在真实的场景中练习和使用所学的知识。多媒体是一种辅助教学的工具，它并不能代替教师在课堂教学活动中的地位。所以，在制作多媒体课件时应该注意简明、扼要，突出教学重点，信息量大小适度等不能够将课本上的内容原封不动地复制、粘贴在课件上。

由于国际汉语口语教学的重要性，教师们绞尽脑汁设计出了多种教学方法和手段，创造丰富多样的模拟场景希望以此启发学生，有效地对课堂进行组织和设计。多媒体是多层次、全方位、丰富地输入性教学资源，它能充斥在学生的头脑中，使知识在学生的头脑中内化，搭建起知识的框架，从而为之后顺利、熟练地输出交际性的语言做铺垫，让学生能做到类似于母语反应的下意识脱口而出。（刘欣，2007）

在语音练习阶段，教师可以运用多媒体演示功能来辅助展示发音演示图，让学生明白发音的部位和方法（如图一），把抽象的知识具象化，再利用多媒体的视听功能，反复循环语

图 1：发音器官图（百度，[online]，1996）

音的播放、示范、跟读、模仿进行机械的重复训练，其次在进行词汇输出练习的时候，教师可以运用多媒体图片代替教师繁冗地描述、局限的实物展示和刻板的环境模拟。（赵鑫，2011）例如在学习颜色、食物、等词性词语的时候；新旧、快慢、冷热等形容词性词语，趋向动词上、下、进、出等动词时，教师可以在教学过程中充分发挥多媒体媒介的优势，进行演示和对比等，这样直观简洁。（如图二）

图 2: 抽象和懒惰的形象展示图 (百度, [online], 2001)

第三, 在帮助学生训练语句的输出时, 要利用多媒体课件简易操作、可以反复使用并大量呈现内容等特点, 以最明显、夸张的方式展示所学语句的成分之间的顺序, 以及肯定、否定、疑问、回答、选择等相关句式之间的联系和区别以及演变的过程。

图 3: 肯定句、否定句及疑问句重点突出图

我们明天去郊游。
我们明天去郊游吗？
我们明天不去郊游。

最后在口语技能性训练时教师应该根据各班学生的能力的不同, 因材施教, 在班级内再根据个人的性格、生活和学习的背景、语言掌握程度等发挥学生的主体性功能和特点, 多采用学生熟悉的事情和场景作为教学组织的材料。自驱力和好奇心是主动学习的两大动力。与此同时还要对学生设置有一定程度拔高训练, 有目的、有计划并且有指导性的帮助学生能快速地提高语言技能, 发挥潜能, 建立信心, 激发他们深入学习汉语了解中国文化的欲望。

(二) 多媒体技术在国际汉语口语课堂教学中的应用建议

由于多媒体技术的不断更新迭代, 教师们在运用多媒体辅助国际汉语口语教学时也需要不断学习和汲取新的经验和知识。根据目前的多媒体辅助教学经验来看, 通过对比单一的传统教学模式及多媒体和传统相结合的教学模式效果, 笔者提出以下建议参考。

1. 正确处理多媒体媒介与传统教学模式的关系

虽然多媒体媒介在国际汉语初级口语教学中发挥的作用是传统的教学方式和手段无法比拟的, (宗胜男, 2010) 但传统的教学模式如板书、实物展示、教师的动作表演等在教学中所具备的教学效果也是多媒体教学媒介无法达到的。运用多媒体课件进行辅助口语教学时, 一定不能忽视传统的教学方法和教学手段, 要尽可能地避免多媒体辅助教学产生的副作用, 充分发挥其教学优势, 更好地服务于国际汉语初级口语的教学。国际汉语初级口语教学是需要多媒体媒介与传统的教学手段相结合的, 它们两者

之间发挥互补优势,从而提高课堂的教学效率。多媒体课件是教师提前准备好的,课堂上更改就比较麻烦,相反板书则更具有灵活性,因此教师在使用多媒体教学时需要添加的内容就可以在黑板上及时的板书补充。国际汉语初级口语教学中我们通常需要设置一些贴近日常生活、生动形象的教学情景,为学生们的语言学习和操练提供良好的交际环境,激发他们的学习兴趣和开口表达的欲望。因此,在情景设计时,我们不仅需要多媒体媒介的辅助,还需要传统教学手段的配合,这样设计出的交际情景才能更形象直观,贴近生活,易于被学生接受。

例如,在讲授餐厅点餐的相关内容时,我们可以通过多媒体播放人们在餐厅就餐的视频短片,让学生们对此话题有大致了解。学生能够了解和掌握部分与点餐有关的基本词汇和句子,例如“餐厅”、“服务员”“菜单”、“蔬菜”、“您好,我想点……?”等等;教师在教授“下单”、“结账”等动作的时候,可以通过实景表演来解释它们的含义,生动形象,学生容易记住;学生对点餐的相关内容已基本掌握之后,教师可以让他们模拟在餐厅就餐的情景来编一段情景对话,上台表演,锻炼学生的表达能力和交际能力。在多级汉语初级口语教学过程中,只要我们根据教学内容的需求来选择恰当的教学手段,注意多媒体媒介与传统教学手段的配合,充分发挥两者的优势,就一定能够扬长避短,取得最佳的教学效果。

2.正确处理多媒体媒介与教师之间的关系

多媒体媒介作为国际汉语初级口语教学的一种教学工具和方法,在教学中起到辅助的作用,但它并不能代替教师在教学中起到的引导和纠正的作用。任何一门学科的教学都离不开教师和学生之间的相互配合和交流,国际汉语初级口语教学也不例外。国际汉语初级口语教学有其特殊性,一方面这一阶段的学生汉语水平有限,需要教师的具体指导和纠正,另一方面口语教学要遵循交际性原则,这也需要课堂上教师与学生的交流、学生和学生之间的交流。

在国际汉语初级口语教学过程中,教师应充分发挥引导作用,利用多媒体展示与教学内容相关的生动形象的知识,启发学生主动积极地思考,培养学生学习汉语口语并乐于表达的兴趣。例如初级阶段的学生普遍感到发音困难,有些学生发不好 zhi、chi、shi、ri,有些学生把前鼻音与后鼻音混淆等。教师就可以利用动态的舌位发音图或者是发音视频来展示发音的过程,一目了然让学生知道应该如何发音。学生通过这样的模式进行学习不仅能获得深刻的感性知识,还会感到新鲜有趣,把刻板印象中的难题解决掉,在课堂上敢于积极主动地发言。在这一教学过程中多媒体媒介则起到了重要作用,但同时教师的指导也是不可或缺。教师利用多媒体辅助口语的教学过程,同时也积极观察每个学生的发音状况,并适当给予纠正,这是多媒体所不具备的功能。

因此国际汉语初级口语课堂教学中要明确教师的主导地位,多媒体是辅助教学工具这一原则。多媒体的选择和运用要以教学内容为依据,与学生的认知水平相匹配。在教学过程中教师要根据学生学习反馈把握好教学内容和难度,调整教学进度,注重师生间的交流,并充分发挥多媒体教学的优势,以提高课堂教学的效率。

3.正确处理多媒体媒介与学生实践的关系

多媒体可以通过图片、音频、视频等手段为口语课堂教学营造形象的语言交际环境,解决传统教学模式中交际情景缺乏的问题。但实际的教学过程中,教师所选的音频或视频存在语速或语音等方面的问题,学生可能听不懂,这样的多媒体资料就会给教学带来负面影响,让学生产生畏难情绪。因此多媒体材料的选择要充分考虑学生的可接受水平,若条件允许的情况下可以根据学生的接受能力对所选择的素材加工处理。将语速放慢或者夸张化。

多媒体媒介的一个最大特点就是虚拟性，多媒体所营造的交际情景并不能代替真实的言语交际环境。（郑艳群，2005：67）有时会出现学生在课堂上能够与他人进行交流，而在日常生活中听不懂别人的对话，也无法用语言表达自己的意思的情况，导致交际活动无法顺利进行。还有一些情况就是在课堂上老师能听懂学生的表达和意思，而实际生活中其他的人则无法理解。出现这样情况的原因是在课堂教学中的场景是一种虚拟的，相对固定，但在现实生活中的沟通和交际却是多种多样的，教师更最大程度去猜测和理解学生的表达，但日常生活中遇到的路人则不会，学生没能适应现实中多变的交际环境。从某种角度来说，教师应充分利用各种情景和资源，在课堂上为学生营造较为真实的交际情景。例如在设置去商场买衣服这一交际场景时，为了使所选择的多媒体素材更贴近真实的场景，教师可以事先录制一段去买衣服的全过程的视频短片，涉及从选择衣服的样式、尺码、颜色到付款等情节。这样贴近学生日常生活情景的案例，有利于引起学生的共鸣。此外从心理学的角度来说，学生长时间关注于屏幕中的画面，头脑的活动会放慢，思维活动会受到影响；在教学过程中过多地使用多媒体媒介会降低学生的积极主动性，减弱他们的抽象思维能力和想象力，并有可能使得学生对多媒体有依赖心理，不利于他们主观能动性的发挥。因此多媒体应用于国际汉语初级口语课堂教学中要根据教学的具体情况，正确地处理多媒体与学生之间的关系，优化口语教学的效果。

结语

随着“汉语热”的升温以及科技的发展，国际汉语的受益者越来越多，国际汉语的口语教学方法也逐渐多样化。对于国际汉语教学界而言，如何提高国际汉语的教学质量是众多教师及学者心系的话题。而计算机的广泛应用，使得多媒体媒介结合传统教学模式已经成为大多数教师选择的教学方法，这也大大地提高了教学质量。关于这一课题的研究在中国目前还处于起步阶段，课题相对新颖、科技和教育手段正处于高速发展的阶段，同时针对这一课题的研究角度也较丰富。

鉴于此，本文试图在参考学习国外相关研究成果的基础之上，以贵阳幼儿师范高等专科学校中老合作办学项目为例深入探讨研究国际汉语口语教学中多媒体媒介的应用，在结合老挝国际学生的学习习惯、学习特点以及对国际汉语口语教学的教学现状，从而对多媒体在国际汉语口语教学中的应用研究提出一些思考和建议。

对于教师而言，教好国际汉语口语课程是一项长期艰巨的任务。不仅仅要考虑学生如何在口语表达上尽量多而准确地运用和练习，还要考虑到学生的实际生活环境和汉语思维的能力，为了让学生能够更好地练习和运用国际汉语口语表达，教师可以将多媒体媒介应用于国际汉语口语教学中，不仅仅可以为学生提供良好的学习环境，激发学生的学习兴趣，还能丰富教师教学的内容，提高课堂教学效率，最终帮助学生达到提升口语水平的学习目的。

本文首先针对研究对象——老挝国际学生的母语及汉语的异同作了研究和探讨，尤其针对部分负迁移的内容进行总结分析，并尝试用多媒体以及传统教学相结合的模式将负迁移最小化。其次针对目前老挝国际学生口语课程学习的情况进行分析和总结，将此过程中学生们遇到的困难和问题整理后以便更好思考如何提升教学效果。

在理论方面，本文梳理各学者的研究成果并结合实际观察情况对多媒体辅助国际汉语口语教学的优势及产生的问题进行总结分析，并讨论问题背后的原因。最后，就多媒体媒介的设计、使用原则等结合实际情况提出了改进构想。

出于主观和客观的原因，本文的研究还有很多不足之处。只是贵阳幼儿师范高等专科学校中老合作办学项目作为研究对象，而对于其他学校、其他项目仍存在一定的

个性化差异,这可能导致论文提出的一些建议和思考不尽全面,这也是笔者之后继续研究和探索的方向!

参考文献

- 单韵鸣.老挝学生语音偏误分析及与泰国学生的比较[J].云南师范大学学报,2006,(3):8-14
- 车正兰.浅谈在对外汉语口语课中如何培养学生的语言交际能[J].辽宁教育学院学报,2006,(5):13-15
- 程爱民.学习和运用第二语言的策略[M].北京:外语教学与研究出版社,1996,(4):83-89.
- 冯佳、王仲黎.零起点老挝留学生汉语韵母习得难点研究[J],昆明学院学报,2016,(4):22-26
- 何高大.现代语言学与多媒体辅助外语教学[M].北京:外语教学与研究出版社,2004,(8):24-31.
- 李珠、姜丽萍.怎样教外国人汉语[M].北京:商务印书馆,2007,(3):55-59
- 李向农、张晓苏.留学生“汉语口语”多媒体辅助教学效果分析[J].云南师范大学学报(对外汉语教学与研究版),2012,(9):2-5
- 刘珣.对外汉语教学概论[M].北京:北京语言文化大学出版社,1997,(6):109-132.
- 刘欣.多媒体在对外汉语语法教学中的应用初探[J].云南科技管理,2007,(7):88-94
- 潘伟珏.互联网环境下的对外汉语电视教学节目应用[J],南京大学,2015,(5):33-39
- 彭珠.多媒体对外汉语教学软件的设计与开发[J].徐州师范大学学报,2002,(12):10-17
- 宋少楠.老挝学生在老挝学习汉语的难点与对策研究[J],亚太教育,2016,(2):102-112
- 王晋龙.多媒体课件的设计及其在对外汉语教学中的应用[J].太原大学学报,2002,(3):12-17
- 赵鑫.对外汉语课堂教学的多媒体课件设计与应用研究[D].陕西师范大学,2011,(5):33-38
- 郑艳群.汉语口语多媒体教学的体验和思考[J].汉语学习,2005,(2):67-81
- 宗胜男.多媒体在对外汉语口语教学中的应用[D].东北师范大学,2010,(10):23-31

双师协助式汉语教学探索——以泰国北榄易三仓学校为例

THE ANALYSIS OF THAI AND CHINESE TEACHERS TEACHING MODEL: THE CASE STUDY OF ASSUMPTION COLLEGE SAMUTPRAKAN

LI JIAYING

College Of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : lijiaoying1983@gmail.com

摘要

随汉语影响力的增大,在泰国不少学校都开设了汉语课,泰国北榄易三仓学校开设汉语课至今已十八余年,期间从2004年至今一直采用双师协助教学模式进行汉语教学,笔者从该校的实际情况出发,全面了解汉语教学现状,通过访谈、观察、问卷调查、案例分析、数据分析等研究方法对汉语课双师协助教学展开了调查与分析,对实施流程进行梳理,归纳了该模式的特点,总结了汉语课双师协助教学的优缺点并提出策略。

目的:一、通过调查研究分析,发现此方式的优势与所存在的问题,对于协助式教学有一定借鉴意义。二、以提高北榄易三仓学校双师配合式教学的水平。三、对汉语协助教学应有的模式、出现的问题及解决对策进行广泛深入思考的研究,以期待对该校的协助教学事业有所裨益。研究结果:通过调查发现协助式教学中不同模式的优点和不足,对不足之处提出了策略。希望能提高双师协助教学的有效性。为想采取该模式教学的学校提供些参考,也为日后对该校的教师培训工作起到积极的启发作用。

关键词:双师协助教学;汉语教学;泰国北榄易三仓学校

Abstract

As the influence of Chinese language is continually increasing, many schools in Thailand have provided Chinese classes. Assumption College Samutprakan has been providing Chinese classes to the students for 18 years. The dual-teacher assisted teaching method has been adopted since 2004. In this research the author begins with comprehensively analyzing the actual class situation. This research carries out through interviews, observations, questionnaires, case analysis, data analysis and other research methods. Then analyze the double-teacher assisted teaching method in the actual Chinese classes as well as the online classes during the epidemic. After that the author has summarized the characteristic, advantages and disadvantages of the method. Objectives: 1. Through investigation, research and analysis, it is found that the advantages and existing problems of this method have certain reference significance for assisted teaching. 2. In order to improve the level of double-teacher cooperative teaching in Assumption college Samutprakan. 3. Conduct extensive and in-depth research on the mode of Chinese assisted teaching, the

problems that arise and the countermeasures, hoping to benefit the school's assisted teaching career. Research results: Through the investigation, we found the advantages and disadvantages of different modes of assisted teaching, and put forward strategies for the shortcomings. Hoping that the research can uplift the teaching quality and provide references for the school that adopted this dual-teacher assisted model of teaching.

Keywords : Dual-teacher, Assisted teaching, Chinese teaching, Assumption college Samutprakan

双师协助式汉语教学探索——以泰国北榄易三仓学校为例

众所周知中华文明已五千年,汉语流传亦流传数千年。现今随着我国综合国力越来越强,在国外学汉语的人也与日俱增,泰国也不例外,“汉语热”越来越热。

许多学校都开设了汉语课程。其中,Assumption(中文译名:易三仓,是Brothers of St.Gabriel天主教会成立的教育机构。)就开设有汉语课。Assumption在泰是比较有名的私立学校之一,属于它一个教育集团的学校除了有大学外还有中小学。本人选取该集团中的Assumption college Samutprakarn(北榄易三仓学校)作为研究对象。这是由于2005年至今(除2015年外)本人一直就职于该学校。其中笔者从该校的教学模式展开调查。了解到泰国学校汉语教学模式主要有本土泰语教师教授汉语、中国籍汉语教师教授汉语,还有泰国本土教师和中国籍汉语教师共同搭配协助教授汉语。由于笔者执教于泰国北榄易三仓学校,该校采取的模式为一位泰国本土教师和一位中国籍教师共同协助式教学模式,笔者就该模式进行调查分析,讲述该模式优劣势、学生学习情况等,以及调查了在疫情期间,上网课,中泰汉语教师各自在家教学,是如何在网上进行协助式教学的,出现了什么问题,进行了分析,并给出了相应的策略。

本文的意义:关于泰国汉语教学的文章不少,但提到双师汉语教学的少之又少,双师汉语教学在易三仓已经有十八年历史,本文拟从该校汉语的教学现状、协作教学模式、采取典型性案例分析及解决策略探讨等角度出发,就该校汉语协作教学模式概念、原则、方法、特点、存在的问题进行深入综合的分析,笔者以北榄易三仓的双师协助式教学为研究方向,为想采取该模式教学的学校提供些参考,并为即将步入该模式的新任泰国本土教师和中国籍教师提供些经验,以便能更好地配合。另外,因特殊情况影响,得上网课时,采取该模式如何运行,能更好地激发学生学习的积极性提供了些借鉴,以及日后对该校的教师培训工作起到积极的启发作用。

一、研究的对象和方法

a.问卷调查法:采用所在学校实地调查的方法,结合自身教学经验了解该校双师教学。以及采用问卷调查获取资料。语料收集主要来自以下几个方面:学生对汉语学习兴趣、对双师教学的满意度等调查。调查对象是泰国北榄易三仓学校中文系学生,发放问卷300份,收到问卷264份。此外,笔者对该校汉语教师,中国籍教师10人,泰国籍9人,共19名教师,发放了调查问卷(其中包括自己),以调查和搭档之间在配合时最常采取的模式,发放19份收回19份(可见图2)。

b.案例法:在该校双师协调式教学中出现的问题作为例子分析所存在的问题,并结合案例给出一定的策略。分析与综合相结合,通找到该校协作教学存在问题的解决策略,最终概括该汉语教学的可用模式

c.访谈法：对在校职教的中泰汉语教师进行访问。搜集意见和建议。对泰国籍现任职教师九人及中国籍教师九人进行访谈。访谈内容包括课前采用何种备课模式、课中双师采用何种教学模式、以及课后双师如何批改作业。

d.实地观察法：本文基于泰国北榄易三仓学校高一学生公开课的观摩，对参加课程的泰国本土教师和中国籍教师进行访谈，从课程上进行分析。为本文的理论进行案例佐证。

二、双师协助教学流程、模式调查

汉语双师协助教学不仅仅是在教学课堂中，它配合的过程可以分为每学期开学前的制定学习计划、安排进度，选取教材或双师协助编写教材，课前的准备工作，课堂教学过程中的管理讲解配合情况以及课后的作业批改处理学生的反馈，考试试卷的批改总结写评语等环节。以下主要从课前、课中方面开展。

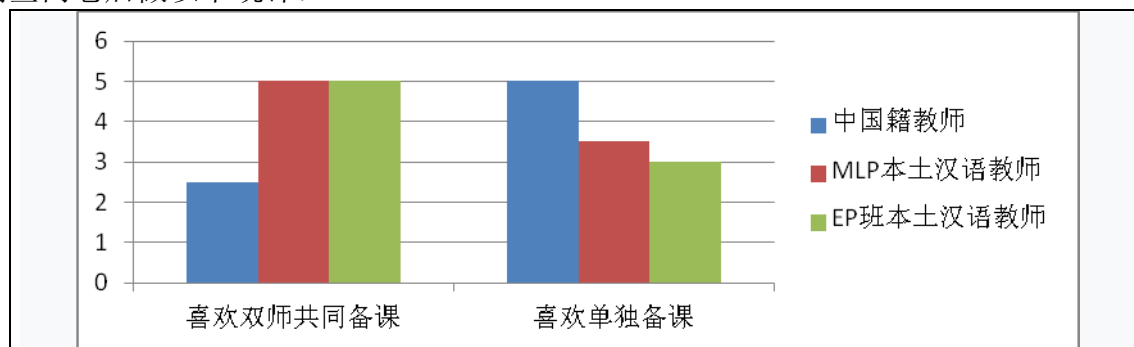
(一)课前的双师协助

双师协助教学从课前的准备工作开始，笔者运用访谈法，询问该校 19 汉语教师关于课前准备例如：制定汉语课教学计划、双师如何备课、准备教学道具、选择教材、课前如何协商等问题进行访问。

关于制定教学计划：询问了十九名汉语教师，十九名教师均表示制定教学计划是由泰国本土教师独立完成后给中国籍老师看。即制定教学由泰国本土教师完成 100%。

备课环节：最重要的环节就是备课。这一环节不管是中国籍教师或者泰国本土教师都要做准备。根据访谈得知：每个学期开学前双师就是开始选取教材或者相互协助编写教材。课前的备课工作，按照教学计划，主要由中国籍教师先把备课的内容准备好，例如写教案给配搭的本土老师过目，进而把想怎么组织教学思路理清叙述给本土教师，两人协商可行性，本土教师再加入自己思路对中国籍教师教案进行调整修改或遵循中国籍教师思路。

由于高一不同种类班级搭配的搭档不同，所以习惯不同，就目前搭配的情况发放调查问卷后做以下统计：

补充:MLP(The modern language program); EP(English program)

图 1 喜欢的备课方式统计

根据调查可以看出，中国籍教师倾向于自己先备课，泰国籍本土教师倾向于双师共同备课。

访谈得知最常用的方式是中国籍教师单独备课进而由泰国籍教师翻译并完善做加工工作。中国籍教师准备“教什么”，怎么教，课堂活动的设计，泰国籍本土教师以此为基础做好翻译工作，进而加入自己想补充的部分。

除了做好备课,明确教学目标,课前的双师沟通交流是必不可少的,也是关键步骤,这有助于课堂上配合的默契,而不是自己讲自己的,也能让各自发挥出长处有利于学生听课。

关于课前所需的准备:教具在教学中有利于学生的探索、记忆促进学生主动学习,备教具有助于实现教学目标,是实现教学目标的手段和措施。借助教具往往更形象、直观也能活跃课堂气氛,提高学生学习兴趣。由于汉语课堂教具的缺乏,往往教师得自己做。这里包括:制作ppt、制作生词卡、道具。通过与19位汉语教师的访谈得到结论如下:ppt的制作,由于中国籍汉语教师完成,占100%;生词卡的制作,由中国籍汉语教师完成,占100%;小道具的制作共同协作完成,中国籍汉语教师占50%,泰国本土汉语教师50%。

(二)课中双师协助模式

关于课堂中的双师协助式教学模式,参阅邢丹平的《系统教学实施模式的构建和应用研究》¹⁹介绍了六种模式及黄琳的《韩国小学汉语协作教学现状考察与研究》²⁰对这六种模式做的介绍,结合该校课堂,都有实施过,以下先对六种模式做个介绍:

课中双师协助模式²¹

1.轮流主导模式(常用于经典模式)

单师教学时,常常由教师做主导,当一个课堂出现两位都是有经验的教师时先由一位教师主导教学,另一位则先充当助教或协助者、由主导教师教授,协助各自的教学时间,考验双师之间的默契度。共同设计教学活动、确认教学目标内容。两位教师各有主导的部分,轮流主导,创造个充满活力的教学场景。

2.主从模式(一主一副模式)

这种模式是一人主导另外一人辅助的模式,分工比较明确。

3.分组模式(平行教学模式)

分组指的是给学生分组,这种模式是教师根据学生实际情况将学生分组,例如按照学生的学习兴趣或者学生的优势,在分配时候学生人数会尽量分配平均。

一组由泰国本土汉语老师负责,一组由就中国籍老师负责。

4.互补模式

该模式与一主一副模式接近。但互补模式更强调于由双师中的一位教师主导教学,另一位不参与只扮演观察者角色。这位教师重点是放在观察、记录学生上。课后再与主导老师讨论学生情况。

5.补救模式(强弱模式)

这种模式名称“强弱”不是针对双师的一个老师强一个老师弱,而是说一个班里面总有学得特别快的学生,也存在学得特别吃力的学生,在一位老师进行教学时,当另一位老师发现某位同学效率特别低,没有听懂时,可在课堂上,不影响其他同学的情况下,小声给该同学进行私人辅导。

6.轮流式——行进模式

这样的模式意为,让教师在指定位置,以轮流方式指导学生。例如:把课程的内容分为前后两个部分。一位教师负责上前面部分内容,另一位教师负责后面部分内

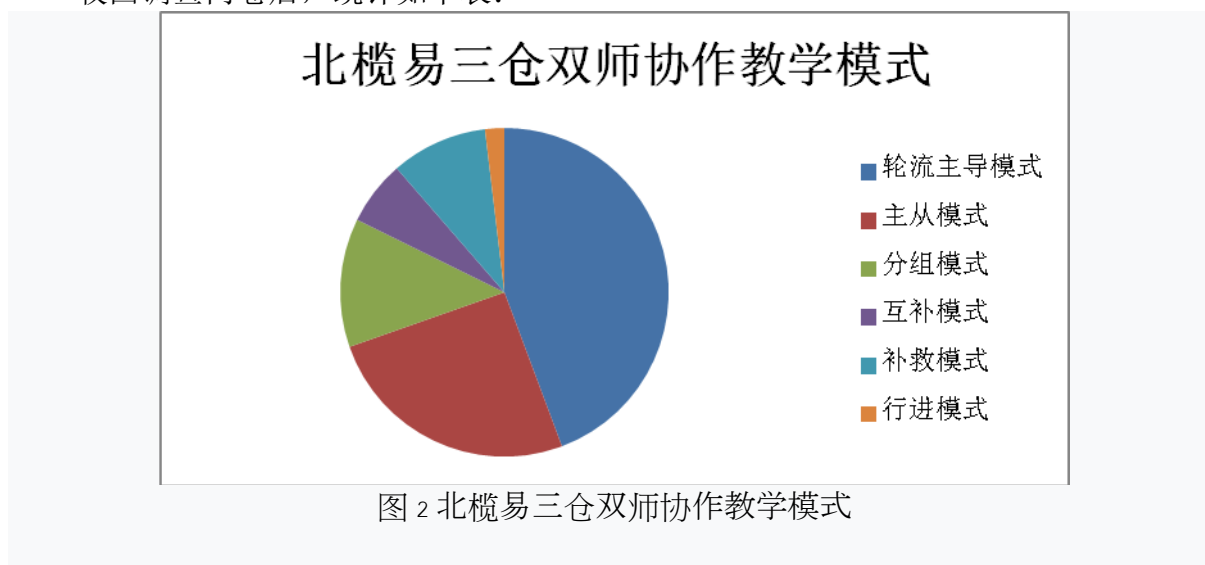
¹⁹ 参阅邢丹平:《协同教学实施模式的构建和应用研究》,上海师范大学学报,2008年。

²⁰ 黄琳;韩国小学汉语协作教学现状考察与研究[D];吉林大学;2013年:P6-10

²¹ 杜静,王晓芳.论基于社会互动理论的教师合作[J].教育研究,2016,37(11):P113-118

容。学生们先在一位教师所在位置学习前部分内容后移动到另一位教师位置学习后部分内容。每位教师都能指导到每个学生，内容为双师协商上自己所需要教授的那部分内容。

收回调查问卷后，统计如下表：

泰国北榄易三仓双师协作教学模式（从采用最多到最少）依次为：轮流主导模式、主从模式、分组模式、补救模式、互补模式、行进模式。

三、各模式的运用

(一) 轮流主导模式在泰国北榄易三仓学校的运用

在泰国北榄易三仓学校里运用最多，特别小学部常常运用该模式，中国籍教师和泰国本土教师各司其职，在课堂中分工明确，先由中国籍教师在语音上做主导做示范，在文化上做讲解，当涉及到学生不能听懂的练习及语法部分时，泰国本土教师就转为主导老师。

该模式在对高一学生进行授课时，也同样适用，在做新课文的带读讲解时由中国籍老师负责，当设计到复杂语法问题时由泰国籍老师来讲解。这种模式考察着双师间的默契度，但对学生语感的提高和语法的掌握又比较好的。

(二) 主从模式(一主一从模式)在泰国北榄易三仓学校的运用

这种模式在泰国北榄易三仓学校也较为常见，特别是一位有经验的中国籍教师和一位经验较少的泰国本土教师间或是一位有经验的泰国本土教师和一位经验较少的中国籍教师间搭配时，常常会用到此模式。

这种模式较易实施，在该校课堂上常见为，一位老师上课，另一位老师负责管理课堂纪律，这特别是对学校有新的中国籍教师来时，锻炼新教师授课能力，而泰国籍有经验教师则能维持好课堂纪律，观察学生对中国籍教师授课的接受程度后来提醒中国籍教师做出相应调整。

高一的课堂上，运用该模式时，常常是课文内容对学生不太难，可由中国籍教师独立完成教学，泰国本土教师做管理工作，必要时辅助翻译。

此模式优点：课堂纪律比较好，主导老师一个主讲思路不会被打乱。步骤有条不紊。

(三) 分组模式在泰国北榄易三仓学校的运用

在泰国北榄易三仓学校，分组模式的运用，在汉语活动课上会才用该方式，

汉语活动课是一门课外学生自愿选择的课程，学生年级存在跨度，小学一年级到三年级选了汉语课外活动的学生在一个班，小学四年级到六年级的一个班。

由于年级存在跨度，学生进度、接受度差异比较明显，低年级的课堂注意力、理解力要低于高年级同学，在汉语课外活动课上导致有的同学学得很快，完成得很快，有得比较慢。为避免这样的状况，给学生进行了分组，双师进行分组教学。

针对高一的课外活动课及中途有插班生转入的情况时，往往也会采取分组模式。两位教师在同一课堂内负责自己分到的组。

分组教学优势：分组后学生人数少，老师方便有针对性的进行教学。

(四) 补救模式(强弱模式)在泰国北榄易三仓学校的运用

该模式在泰国北榄易三仓学校偶尔根据课堂情况也用到，就是在一位老师上课时，某位同学不知所云被协助教师发现时，会小声询问该生情况。

优点：补救工作有助于班级均衡发展。但缺点也很明显，可能会打扰到主讲老师教学的进行，也会影响到周围同学的听课。所以在该校较少使用。

(五) 互补模式在泰国北榄易三仓学校的运用

在泰国北榄易三仓学校双师配合中，运用该模式较少，是在初期时，中国籍教师在教学中不太有经验，另外，由于不会泰语无法和学生比较好的沟通也不能管理好课堂纪律而学校派出一名泰国籍非汉语科目教师协助教学时，会运用到该模式。高一也是在有新的无经验教师插入搭配时才运用到该模式。

优点：有助于保持好的课堂秩序，提高教学效率。

(六) 行进模式在泰国北榄易三仓学校的运用

该模式在泰国北榄易三仓的高一教学中运用的较少。主要用于汉语课课外活动中，例如老师准备的中国文化知识、中国小故事或者一些手工制作时，会采用该模式。一位老师负责前半部分，另一位老师负责后半部分。先组织学生到第一位老师位置完成一半，又组织学生到第二位老师位置完成剩下部分。

该模式优点：让学生参与到课堂中来，调动学生积极性，有参与感，同学之间在课上也有互相切磋的机会。

四、泰国北榄易三仓学校双师协助教学中出现的问题

(一) 双师之间的问题

1. 双师自由选择搭档、双师意愿的局限性

双师协助式教学是在教学模式上的革新，泰国北榄易三仓学校，分配教师是按照学校年级的需要，当哪个年级缺乏汉语教师时，聘请新的汉语教师在那个年级，搭配原则常常是按照有工作经验的本土教师或中国籍教师搭配一位工作经验不足的教师，在搭配初期，由于对彼此的性格习惯不了解，两人间不熟悉，在讨论问题时可能存在不自在现象，需要双方一定时间的磨合和汉语组的教师熟悉后，想跟谁搭档是不能自由选择的。

2. 两位老师也有自己的教学风格、教学方式、惯用的思维模式，也需要磨合

在泰国北榄易三仓，访谈收集的案例：A老师为中国籍汉语教师，B老师为泰国本土汉语教师，A老师带领学生读拼音，声母、韵母，想让学生模仿跟读，并记忆下来，B老师为了便于学生记忆，就想要学生在听到老师读音后，用泰语字母的音标注下来，背的时候就背泰语的音。A老师就非常不满意B老师的做法，认为这不利于学生模仿正确的读音，会造成语音偏误。同样都是想为学生好，但教学方法不同期间也会造成双师之间的隔阂。

想使配合达到默契或是理想状况，是个有难度和复杂的问题，这需要有效地沟通，彼此地适应。调整自身、互相磨合。

3. 个别双师间复杂地分工与沟通少的问题

工作分工也对双师间有影响，分工均也会造成双师之间矛盾，泰国北榄三仓学校是由搭档间自己分工。如何协作也是教师之间自己决定，就访谈后记录目前该校泰国本土教师和中国籍老师的分工比较能否达成一致的方面有，中国籍老师组织教学，本土教师管理纪律。根据问卷调查和访谈泰国北榄易三仓汉语教师间，难免也有互相间缺乏沟通的教师。

(二) 学生方面问题

1. 学生过度依赖泰国本土教师翻译

笔者经过调查问卷，询问在中国籍老师课中的翻译，需要泰国本土全程翻译、部分翻译还是可以不需要翻译。调查如下：

笔者发出问卷 170 份，收回 145 份，其中说需要本土教师全部翻译的人数为 95 人，只需要部分翻译的为 49 人，不需要本土教师翻译 1 人。可见，课堂上中国籍教师全用汉语讲课无翻译的话，学生会有一定压力，该调查显示需要本土教师全程翻译的人占比比较大，在课堂的观察中，也看到泰国学生在课中比较依赖本土教师翻译，随时间推移，有的学生在听中国籍老师讲授时就不主动思考，等待着听本土教师用母语告诉他们，过于依赖翻译，长期会影响学生听、说能力。如果每句都需要翻译的话，在课中毕竟时间有限，这就缩短与学生互动的的时间，也缩短了学生的互动时间。

2. 学生互动情况不理想

课堂上的互动常包括师生间的互动、生生互动、学生与学习内容互动。不管是哪种互动方式，目的都是要学生掌握学习内容，加深老师和学生们的感情，丰富课堂趣味。让学习者不是感受自身孤立存在，也让老师更加了解学生情况。一堂高质量的互动，需要老师的安排外也需要学生能积极参与到其中，有些学生没有课堂参与感。在与该校每位汉语教师交流后，每个班都有这样的案例。选取部分常见案例：在课堂上，中国老师提问，泰国老师翻译后，请同学回答，全班鸦雀无声不愿意回答老师所提问题，叫全班跟老师读时，懒洋洋、无精打采；老师设置了课堂小游戏，邀请同学参加，部分同学不情愿。让学生两两练习汉语对话时，两人用泰语聊天不用汉语对话。

3. 各学段所呈现的问题不同

对于低年龄段学生（小学阶段），在课堂中呈现出的主要问题是注意力不集中、好动、书写上错误较多不整齐字不好看等问题，这意味着双师对他们的学习习惯上要有更多的关注和指导，另外，低年龄段常常以模仿老师为主，双师要起到榜样作用，做好自身。中年龄段（特指初中阶段），这个年龄阶段的孩子注意力会相对专注些，但自我意识增强，对老师也会有所拣选，喜欢不喜欢也会呈现比较明显，双师在课堂中要尊重学生心理，允许不同的想法存在。对于高年龄段的学生，在该校也存在升学压力，对于以后有意向上大学继续学汉语的学生，他们会把精力放在汉语学习上，对于未来没有规划汉语的学生或兴趣不浓的学生，部分学生觉得汉语是多余的或者是负担，在汉语课堂上呈现出做其它科目作业，看其它科目书籍之类的现象，要求双师因材施教。

五、汉语课双师协助式教学策略

汉语课双师协助有其优越性，但也有问题出现，面对各种问题，需要双师间不逃避，协作克服困难，提高教学技能，积极沟通。笔者也提出一些策略已供参考：

(一) 双师安排好时间，做好课前的准备

提前做好准备，双师间在课堂中才能“临危不乱”，这包括熟悉教材、清晰的教学目标，制定教学方法，准备好所需教具。不管是以怎么样的双师模式教学，这些都必

不可少，双师提前做好沟通，理清思路，对学生有所了解，避免在汉语输出时难过过大，过多超过学习者水平或太过容易，泰国本土汉语教师也要掌握好哪些是需要翻译的，哪些是让学生自己听后理解的。所选内容循序渐进，符合学生当下水平，注意教材的适用性，可根据自己学生情况进行内容的补充或删减。中国籍教师在上课前要考虑自己的用词的准确避免错误输出。

在课前准备好教具和课件。多媒体是该校每间教室都具备的设备，如果汉语教师能制作好课件利用好多媒体也能方便学生的学习。这是一个重要的辅助手段，在汉字笔顺的展示、中国文化视频的展示上都可以运用。准备好教具和所需多媒体道具。

(二)在汉语课堂中利用双师优势

在汉语课堂中双师间做好分配工作，在教学工程中克服自身不足，展示优势，让课堂成为有效课堂，在第一章中国教师的所学专业收集中，发现中国籍教师不少也是非专业，有学泰语的、金融的、美术的...不管学习何种专业成为汉语教师后都要提升自己汉语专业水平，能组织好教学、用准确地汉语教授学生，泰国籍本土教师在、翻译过程中也要注意翻译的准确性，哪些句子一定要翻译，哪些句子可让学生自己听汉语理解，做到心中有数，在课堂中管理好学生，也以饱满的热情投入到教学中。

双师间在课中共同参与，相互学习，积累经验，不懂得地方或有争议的地方相互沟通。对对方不满意的地方，合理协商，多些耐心、理解，经验丰富的教师给搭档分享一些经验。

双师做好互动，双师和学生间也要做好互动。双师设计符合汉语学习的交际活动，让学生参与其中，给学生提供一些练习的机会，双师也要给学生做好引导工作，促进学习者学习。在课中双师间也互相监督。老师要把活动规则给学生讲清楚，保证让学生明白老师活动的意图，也让活动能顺利展开。

(三)在课后双师做好收集学生反馈、反思教学工作及建立双师互评机制

课后针对学生的反馈或者问题，双师也要积极配合，共同协商解决学生疑惑，及时给与学生回馈，创造好的学习风气，结合实际情况，建立一定奖励机制，给与学生鼓励。

结语

双师协助式汉语课教学模式，经过泰国北榄易三仓学校十多年的采用，在调查分析中看到它取得的良好教学效果，得到校方、学生、家长、老师的认可。另一方面，对双师间也充满挑战，也存在一些不足，如何因地制宜地充分发挥双师在教学中的积极作用，更好地提高教学质量除了笔者提出的策略外还有待进一步研究探索。由于北榄易三仓双师协助模式的产生与发展、运用有其特殊背景，所以本文主要以北榄易三仓学校为例分析了该模式运用的现状，目的不在于推广该模式，仅为想采取该模式教学的学校提供些参考，也为即将步入该模式的新任泰国本土教师和中国籍教师提供些经验。也希望通过本研究对汉语教学有所启发和思考。

补充说明：本文取自华侨崇圣大学硕士学位论文《双师协助式汉语教学探索——以泰国北榄易三仓学校为例》

参考文献

- 参阅邢丹平：《协同教学实施模式的构建和应用研究》，上海师范大学学报，2008
- 杜静,王晓芳.论基于社会互动理论的教师合作[J].教育研究,2016,37(11):P113-118
- 冯娟.中韩汉语教师协同教学的问题与对策扣. 陕西青年职业学院学撤 2011（2）： P31
- 黄琳.韩国小学汉语协作教学现状考察与研究[D];吉林大学;2013年:P6-10
- 刘博智.探秘人大附中“双师教学”[N].中国教育报，2014-07-12（001）
- 王少非.协同教学：模式与策略 [J] 外国中小学教育，2005（03）； 32.
- 吴育锋.试论协同理论在教学中的运用[J].中国成人教育，2005（5）： P75-76
- 杨凤金.协同教学在美国融合教育中应用的研究[D].华东师范大学，2013.
- 郑博真.协同教学：基本概念、实物和研究[M].高雄：高雄复文图书出版社，2002

泰国艺术大学汉语教育专业 4+1 模式与 2+2+1 模式对比研究

A comparative study on the 4+1 program and 2+2+1 program of Teaching Chinese as a Foreign Language major in Silpakorn University of Thailand

LI ZIBING^{1*}, TIAN CHUNLAI²

¹College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

²Guangxi University, P.R.China

*Email : lizibinglzb@gmail.com

摘要

随着汉语在泰国的推广，泰国的汉语师资紧缺。泰国高校陆续开设了“汉语教育专业”，致力于培养泰国本土的汉语师资。目前泰国高校中汉语教育专业的培养模式主要是两种。一种是泰国纯本土培养模式（4+1）；另一种则是中泰合作培养模式（2+2、3+1 或 2+2+1 等中泰合办项目）。两种模式的教学理论、课程体系、培养目标和教学策略等方面都有显著差异。本文通过对泰国艺术大学汉语教育专业两种（4+1 和 2+2+1）模式进行调查分析，总结两种培养模式的异同。

本文介绍了研究背景，即泰国艺术大学的学校概况以及泰国艺术大学汉语教育专业的专业概况。对两种模式“4+1”模式和“2+2+1”模式在培养目标、教学体系及教学策略、就业情况四个方面进行对比。培养目标方面，在培养目标方面“4+1”更加偏向于教师培养，“2+2+1”更加偏向于汉语专业知识的提高。汉语教学方法方面，“4+1”模式偏向于语法翻译法，“2+2+1”模式多使用情景教学法。在课程体系方面，“4+1”模式教育专业课较多，“2+2+1”模式汉语专业课较多。在评分模式方面，“4+1”模式偏向于平时成绩、期中考试以及期末考试综合评定等级，而“2+2+1”模式在中国的两个学年偏重于以期末考试为主，其他成绩为辅进行等级评价。师生对两个模式满意度的调查，本文使用调查问卷及访谈的方法对艺术大学的学生及教师进行调查。学生对两种模式的看法基本处于满意状态。学生对班级人数、评分模式等几个方面有所意见，特别是班级人数中，大部分学生认为班级人数应该在 15-20 人，但是目前班级人数明显大于 20 人。通过前面的分析对两种模式提出相应的意见和建议。“4+1”模式在教学方法，课程体系以及教师素质提出了相应的意见，“2+1”模式在评分模式、课程体系及教师素质方面提出了相应的意见。

创新之处在于对泰国艺术大学汉语教育专业的两种培养模式进行细致的了解和分析，从两种模式的培养目标、课程设置、教学策略、就业情况等几个方面的不同，去探讨不同培养模式的培养质量，针对所存在的问题提出合理建议。这是高校中外合作项目的研究中首次针对特定专业的特定模式进行细致分析，具有首创性和新颖性。

关键词：艺术大学；“4+1”模式；“2+2+1”模式

Abstract

This article is after the author has experienced two "4 + 1" and "2 + 2 + 1" program of Thai Chinese teaching in Thailand, and then investigates and writes the two modes in the author's alma mater, Thai Art University.

One is Thailand's pure native training program (4 + 1); the other is China Thailand cooperative training program (2 + 2, 3 + 1 or 2 + 2 + 1 and other Sino Thailand joint projects). There are significant differences in teaching theory, curriculum system, training objectives and teaching strategies between the two models. Through the investigation and analysis of the two program of Teaching Chinese as a Foreign Language major in Silpakorn University of Thailand, this paper summarizes the similarities and differences between the two programs.

This paper compares the two programs of "4 + 1" and "2 + 2 + 1" in four aspects of teaching theory, training objectives, teaching system and teaching strategies, and introduces the similarities and differences between the two programs in detail. In terms of teaching objectives, "4 + 1" is more inclined to teacher training, "2 + 2 + 1" is more inclined to the improvement of Chinese professional knowledge. In terms of teaching methods, "4 + 1" mode tends to grammar translation method, "2 + 2 + 1" program mostly uses situational teaching method. In terms of curriculum system, there are more "4 + 1" education courses and more "2 + 2 + 1" Chinese courses. The survey of teachers and students' satisfaction with the two models. This paper uses the methods of questionnaire and interview to investigate the students and teachers of Silpakorn University. The students of the two programs are basically satisfied with the program. If they have the chance to choose again, they will not change their choice. Puts forward the corresponding opinions and suggestions for the two models through the previous analysis. "4 + 1" program puts forward corresponding opinions on teaching methods, curriculum system and teachers' quality, "2 + 1" program puts forward corresponding opinions on scoring program, curriculum system and teachers' quality.

The innovation lies in the detailed understanding and analysis of the two training modes of the Chinese language education major of the Thai Silpakorn university, and discusses the differences in the training objectives, curriculum settings, teaching strategies, and employment situation of the two programs. The training quality of different training modes and put forward reasonable suggestions for existing problems. This is the first time in the study of Sino-foreign cooperation projects in universities to conduct a detailed analysis of specific models of specific majors, which is innovative and novel.

Keywords : Silpakorn university, "4 + 1" program, "2 + 2 + 1" programs

引论 背景

随着汉语在泰国的发展及普及,泰国对汉语师资的需求也越来越大。自2004年起,泰国高校也开始开设汉语教育专业以培养本土的汉语师资。目前泰国高校中汉语教育专业的培养模式主要是两种。一种是泰国本土培养;另一种则是中泰合作培养的2+2、3+1或2+2+1等项目。(2+2模式即为学生2年在泰国学习,2年到中国学习;3+1模式即为学生3年在泰国学习,1年到中国学习;2+2+1模式即为2年在泰国学习,2年到中国学习,1年在泰国实习)这两种模式最主要的区别在于是否去中国学习。学生对两种模式褒贬不一,教师对两种模式下培养学生的水平和能力也有着不同的评价。

从目前中国国内及泰国国内对汉语教育专业进行的研究可以看出,对高校汉语教育专业的培养模式进行的研究的还不多。为弥补现有研究的不足,本论文拟以泰国较早实行两种培养模式的高校——泰国艺术大学汉语教育专业为研究对象,对其两种培养模式进行调查研究,对两种模式的利弊进行客观的分析。

研究目的及意义

本文拟以泰国艺术大学汉语教育专业为个案,对泰国高校汉语教育专业的两种培养模式进行研究。其意义在于:

第一、通过分析两种培养模式的优缺点,并提出有针对性的建议,在一定程度上对提高泰国高校汉语国际教育专业的建设和发展有一定的参考;

第二、对培养泰国本土汉语师资有一定的推动作用;

第三、能够对中外合作办学的汉语国际教育专业提供很有价值的经验。

研究综述

中国高校汉语教育专业研究上个世纪 50 年代初中国汉语国际教育事业萌芽而生。逐年随着其发展趋势影响扩大,目前中国高校汉语国际教育专业设置已经形成了本科、硕士、博士的多层次培养模式。至 2018 年,中国已有 366 所高校开设了汉语国际教育本科专业。

新世纪的到来,中国学者对汉语国际教育专业的研究主要集中在中国高校的硕士汉语国际教育专业,也有一些研究是对本科汉语国际教育专业的课程设置、培养模式等进行研究。如:

温可佳(2016)《汉语国际教育专业本科培养方案调查研究——以河北省四所高校为例》

ⁱ²²对河北省内四所高校的培养方案进行静态的文本分析,使用调查问卷的形式对河北省内高校三四年级的学生进行调查分析,指出其模式存在的问题,并针对问题提出相应的建议。

郑婷(2016)《汉语教育专业中外合作办学模式探析——以温州大学中泰“3+1”项目为例》ⁱⁱ分析了温州大学“3+1”模式中的一些问题如课堂理论课所占比例过大,实践实习课程偏少;缺乏多学科、商科类背景的专业教师,师资较为单一等。并针对问题提出了相应的意见。

蒋樟健(2018)《地方应用型高校汉语国际教育本科专业人才培养模式初探——以梧州学院为例》ⁱⁱⁱ以梧州学院汉语国际教育的培养模式为调查对象,并以“外语(英、泰)+汉语国际教育专业方向化+国际化”为培养目标,实施相应的课程改革,并以校外的实践基地为依托,培养多位一体的国际汉语教育人才。

潘劲草(2018)《汉语国际教育本科毕业生就业问题调查——以郑州大学为例》^{iv}以郑州大学汉语国际教育本科生为调查对象,在校学业情况及就业状况等方面进行了调查研究与对比分析,针对郑州大学汉语国际教育毕业生就业状况进行调查分析,针对郑州大学汉语国际教育专业学生就业存在的问题进行分析,并根据汉语国际教育本科生就业存在的问题给予相关建议和意见。

范晓玲(2013)在《新疆高校汉语国际教育专业发展调查与探讨》^v中对新疆三所高校的汉语国际教育专业在课程设置、教材运用、教学策略等方面进行了详细的分析,并指出汉语国际教育专业的问题所在,根据问题提出相应的意见和建议。

综上所述,有关中国高校汉语教育专业的研究主要集中在针对某一地区的某一所或多所学校(主要集中在沿海省份及北方省份)的汉语国际教育专业的培养模式进行探讨,总结出地方高校汉语国际教育本科专业在课程设置中所存在的问题,并针对这些问题提出一些具有针对性的意见。

泰国高校汉语专业研究

¹ 温可佳. 汉语国际教育专业本科培养方案调查研究[D]. 河北大学, 2016.

² 郑婷. 汉语教育专业中外合作办学模式探析——以温州大学中泰“3+1”项目为例[J]. 现代职业教育, 2016(30):28-29.

³ 蒋樟健. 地方应用型高校汉语国际教育本科专业人才培养模式初探——以梧州学院为例[J]. 广西广播电视大学学报, 2018, 29(02):57-60.

⁴ 潘劲草. 汉语国际教育本科毕业生就业问题调查[D]. 郑州大学, 2018.

⁵ 范晓玲. 新疆高校汉语国际教育专业发展现状调查与对策探讨[J]. 新疆师范大学学报(哲学社会科学版). 2013(6)

目前泰国高校开设的中文专业主要有两种,一种是将汉语作为第二语言来学习的普通中文专业;一种是以培养汉语师资为目的的汉语教育专业。

泰国高校普通中文专业研究

何文恩(2012)《泰国北部高校中文专业写作课程设置研究》^{vi23}通过调查分析发现。前泰国写作课确实使学生的写作能力有所提高,得到了学生的认同,但在课程设置、教材使用、教学内容等方面仍存在着一些问题。

黄明媚(2013)《泰国东北部高校汉语专业调查报告》^{vii}对泰国东北的九所有汉语教育专业的学校进行了调查,发现泰国东北部高校汉语专业在教师资源、课程开设以及教材使用等三方面存在的问题,并分析了这九所高校存在的问题,为促进泰国高校汉语教学进一步发展提供参考。

黄汉坤和许武林(2014)在《泰国高校汉语言专业研究生教育现状》^{viii}对泰国开设了汉语专业硕士的高校进行了分析,并阐述了泰国硕士的申请条件,最后提出了关于泰国境内汉语言专业硕士的若干问题。

王柯然(2018)《泰国西北大学“1+2+1”汉语言本科专业中方课程设置调查研究》^{ix}中论述了泰国西北大学汉语言本科专业发展情况。主要包括对泰国西北大学概况调查、泰国西北大学汉语言本科专业调查以及中方课程设置概况、与《高等学校外国留学生汉语言业教学大纲》的对比研究。

黄汉坤(2009)在《浅谈泰国高校汉语言专业的课程设置及未来趋势》^x中介绍了开设汉语专业的泰国高校及各个高校所授予的汉语言专业文凭名称,并对高校的课程设置问题进行了分析,提出意见。同时,还介绍泰国孔子学院建设的现状。

李昊(2010)在其论文《中泰合作背景下泰国高校汉语教学的发展及问题》^{xi24}中对泰国汉语专业发展历史进行了总结,并从中泰合作角度谈论了泰国汉语专业存在的问题,针对存在的问题提出了的意见和建议。

以上研究表明,无论是学生的学习、教师的教学,还是使用教材的编写、中方课程安排等,都要围绕着课程设置开展和实施。但是目前来说仍然存在一些问题,比如在课程设置上存在了逻辑性、长远性的不足,在评分标准上存在了全面性、统一性的不足,在教学质量上存在了科学性、实用性的不足等。

泰国高校汉语教育专业研究

丁丽虹(2014)《中泰合作高校对外汉语专业教学管理问题研究》^{xii}以泰国孔敬大学为例,对包括中泰合作高校对外汉语专业教学过程遇到的具体问题和难点进行了调查研究。发现存在以下一些问题:对教师的授课计划及执行情况监督力度不够;学校不能及时解决学生的生活学习中所遇到的问题;教师数量不足而且经验欠缺的问题;对学生汉语学习质量的核问题,考试时间跨度大而且形式单一。

⁶ 何文恩. 泰国北部高校中文专业写作课程设置研究[D]. 中央民族大学, 2012.

⁷ 黄明媚. 泰国东北部高校汉语专业调查报告[J]. 汉语国际传播研究, 2012(01):169-177.

⁸ 黄汉坤, 徐武林. 泰国高校汉语言专业研究生教育现状[J]. 云南师范大学学报(对外汉语教学与研究版), 2014, 12(03):21-31.

⁹ 王柯然. 泰国西北大学“1+2+1”汉语言本科专业中方课程设置调查研究[D]. 上海师范大学, 2018.

¹⁰ 黄汉坤. 浅谈泰国高校汉语言专业的课程设置及未来趋向[J]. 海外华文教育, 2009(02):64-69.

¹¹ 李昊. 中泰合作背景下泰国高校汉语教学的发展及问题[J]. 华文教学与研究, 2010(01):3-9.

¹² 丁丽虹. 中泰合作高校对外汉语专业教学管理问题研究[D]. 西南大学, 2014.

¹³ 赖玲珑. 泰国中文教育本科专业考察[J]. 汉语国际传播研究, 2015(01):98-108

赖玲珑(2015)《泰国中文教育本科专业考察》^{xiii}中对泰国各高校中的中文专业进行了研究,她以开设了中文专业的9所大学作为调查研究对象,通过对比分析几所大学中文教育专业的培养方案。9所大学中文教育本科专业的培养内容较为相似,并且与中国的对汉语国际教育本科专业相似,都是从知识、技能、教师道德三个方面培养汉语教师。总体来说,这些学校的中文专业设置存在以下一些问题:一是培养内容不够明确,二是入学条件不够严格,三是课程设置有待优化。

综上所述,有关泰国高校汉语专业研究方面,普通中文专业和汉语教育专业均有涉及,但相对来说围绕教学进行的研究更多更全面。同时研究的切入点也比较多样化,研究视角也不仅仅局限于教育学本身。尽管相关的研究有一定的成果,也为泰国高校汉语教育专业培养模式研究提供了很好的政策建议,但是仍然有一些不足之处需要我们去补充和完善。对泰国高校汉语教育专业培养模式研究主要集中在质量问题、管理问题等一般常见性问题上;针对泰国高校汉语教育专业培养模式大多数是观点的总结,缺乏正式的调查研究没有数据支撑;这类型的研究都是从整体上去做分析,并没有针对某一个特定的项目进行细致的调查了解。

研究方法

文献法

本文将对泰国艺术大学汉语教育专业两种培养模式的相关文献理论进行搜集、整理,进行相应的研究综述,了解两种培养模式的现状、构成、质量、评价体系、发展路径等。

对比分析法

在选定了对比的几组因素之后,将两种培养模式培养目标、课程设置、教学策略、就业情况的相关数据整理分析,进行对比研究。

调查法

本文将分别对两种培养模式下的老师和同学进行访谈和问卷调查,询问关于两种培养模式的培养目标、课程设置、教学策略、就业情况等。

研究创新点

首先对泰国艺术大学汉语教育专业两种培养模式进行细致的了解和分析;其次从两种模式的培养目标、课程设置、教学策略、就业情况等方面分析出相同的地方和不同的地方;然后探讨不同培养模式的下学生汉语的学习情况,针对所存在的问题提出合理建议;最后这是高校中外合作项目的研究中首次针对特定专业的特定模式进行细致分析,具有首创性和新颖性。

1. 泰国艺术大学汉语教育专业概况

1.1 泰国汉语专业简介

1909年泰国开设第一所华语学校,标志着华语在泰国生根发芽。一路探索,一路发展,至1933年逐步发展壮大,从创办萌芽逐渐发展壮大。随后从1933年至1946年,因泰国政府限制致使关闭各地的华语学校。1946年至1947年,二战后,华语教育在泰国呈现复苏迹象,但是1948年泰国政府再次出台政策打压汉语教育。1972年朱拉隆功大学政治学专业开设了汉语选修课。

1975年中泰正式建交。1977年,宋卡王子大学(北大年校区)首先在文学院开设了汉语专业。之后,泰国其他高校也陆续在一些专业中开设了汉语选修课或设置了汉语专业。至1992年,包括私立大学在内,共有10所大学开设了汉语专业。1992年,泰国政府确定将汉语作为第二语言,各个阶段教育都可以进行汉语学习,泰国的汉语教学蓬勃发展。到了2010年已有58所大学开设了汉语专业。到目前为止,泰国已有100所大学在文学院、教育学院、贸易学院或管理学院开设了汉语专业。

随着汉语在泰国中小学的推广，泰国的汉语师资紧缺问题逐渐凸显。为了解决汉语志愿者只能短期教授的问题，泰国教育部着手培养长期的汉语教师，泰国政府制定一系列的培养长期汉语教师的政策。而高教委最重要的任务之一就是，根据国家需求来培养本土汉语教师。2002年泰国高等教育委员会开始设立汉语教育本科专业，致力于培养泰国本土的高质量的汉语师资。到2004年有三所高校设立了此专业，它们是东方大学、清迈皇家大学和蓝康恒大学。致力于培养本土汉语师资的汉语教育专业与高校中的普通汉语专业有很大的区别。

1.2 泰国艺术大学汉语教育专业

艺术大学英文名称为 silpakorn university，最初是1933年在泰国美术系下设立的美术学院。后意大利雕刻家 silpa 教授在拉玛六世时期逐步建立了艺术大学的前身。1943年10月12日泰国艺术大学正式成立，为绘画和雕塑的专职学院，1955年建筑学院正式成立，后又成立了其他两个院系。目前泰国艺术大学有四个校区，分布在曼谷、佛统、那空巴吞和碧武里。佛统校区成立于1968年。

1970年6月18日教育学院成立，是艺术大学排名第六的学院，并且是佛统校区排名第二的专业。教育学院的主要目标是培养中小学教师。开设的本科专业有：泰语专业、英语专业、社会学专业、科技教育专业、终生教育专业、幼儿教育专业、小学教育专业以及中文教学专业。1997年，艺术大学文学院新开设了中文专业，是佛统府唯一开设汉语课程的大学。泰国艺术大学汉语教育本科专业是开设于2009年，学制是五年制。自2011年起至今，该专业开始与中国的高校合作。专业培养实行“4+1”的本土培养和“2+2+1”中泰联合两种培养模式。“4+1”模式是在泰国艺术大学完成4年本科阶段的课程学习，并在泰国国内中小学进行1年的教学实习，毕业后获得泰国艺术大学的毕业证书；“2+2+1”则是中泰合作培养模式，即分别在泰国完成2年的课程学习后，再到中国学习2年，然后回泰国进行1年的教学实习。2+2+1项目的学生毕业后可以获得中泰两所高校的毕业证书。

2011年至今，泰国艺术大学教育学院汉语教育专业两种培养模式已有6届300名左右的学生毕业并获得学位。

2. 泰国艺术大学两种培养模式培养方案对比

本章从学校背景、培养目标、课程设置和教学策略四个方面对“2+2+1”模式和“4+1”模式的培养方案进行对比，然后对两种模式的培养方案的不同进行总结，最后加以分析。“4+1”模式中，4代表在泰国学习四年，1代表在泰国实习一年。

“2+2+1”模式中2代表在泰国学习两年，第二个2代表在中国学习两年，1代表在泰国实习一年。

2.1 培养目标

泰国艺术大学教育学院汉语教育专业将培养合格的泰国本土汉语师资作为自己的目标，无论采用哪种培养模式，都是为此目标服务的。但是由于培养模式的不同，在具体的培养过程中，对学生能力的培养也有差异。

培养目标	
4+1 模式	2+2+1 模式
培养一名合格的汉语教师。 专业课程除了汉语课，还有教育心理学等相关课程。 学生学习五年后，可以直接拿到教师资格证。	提高学生汉语听说读写四项技能，偏重于汉语言文学基础知识的学习和研究。

可见，除了对学生语言能力的培养，4+1 模式更强调学生成为合格的汉语教师所应具备的知识储备和教学技能。而 2+2+1 模式则更强调学生能够具备从事多领域汉语相关工作的基础知识和基本语言文化素养。

2.2 课程设置

泰国艺术大学汉语教育专业两种培养模式均按照泰国汉语教育专业标准进行课程教学安排。

2.2.1 两种模式相同课程

两个模式都是四年大学课程学习，一年实习。不管是 4+1 模式还是 2+2+1 模式，前两个学年(四个学期)的学习都在泰国艺术大学学习。前两个学年两种培养模式基本的课程设置完全相同。

两个模式的第一和第二学年课程大体一致，课程较为基础，总体安排较为合理。

学年	课程名	4+1 模式	2+2+1 模式
第一年	泰语交际	√	√
	英语日常用语	√	√
	交际研究	√	√
	信息通信技术与教育创新	√	√
	基础汉语 1	√	√
	汉语语音	√	√
	选修	√	√
	英语技能发展	√	√
	基础汉语 2	√	√
	汉语听力	√	√
	汉语口语	√	√
	选修	√	√
	自由选修	√	√
	教育心理学	√	√
	语言原则	√	√
	教师专业发展	√	√
	汉语听力 2	√	√
汉语口语 2	√	√	

	汉语阅读 1	√	√
	中级汉语 1	√	√
	选修课	√	√

学年	课程名	4+1 模式	2+2+1 模式
第二年	教育心理学	√	√
	语言原则	√	√
	教师专业发展	√	√
	汉语听力 2	√	√
	汉语口语 2	√	√
	汉语阅读 1	√	√
	中级汉语 1	√	√
	选修课	√	√
	中级汉语 2		√
	汉语基础翻译		√
	专业选修		√
	教师选修		√
	学习管理和课堂管理	√	√
	基本指导	√	√
	哲学与教育理论	√	√
	教育研究的统计数据	√	√
	英语通过寓教于乐	√	√
	道德伦理与教师规范	√	√
	中级汉语 2	√	√
	汉语阅读 2	√	√
泰语与教师文化		√	
高级汉语		√	

2.2.2 两种模式不同课程

从第三学年开始，两个模式的课程有了较大的区别：

“4+1”模式大三第一学期 8 门课程 3 门汉语专业课，大三第二学期 9 门课程 5 门汉语专业课。大四第一学期 6 门课程 5 门汉语专业课，大四第二学期 3 门课程，1 门汉语专业课。

学年	课程	4+1	2+2+1
第三年	高级汉语 1	√	
	汉语基础翻译	√	
	汉语结构	√	
	职业英语	√	
	教师专业课	√	
	高级汉语 2	√	
	中国概况	√	
	汉语写作	√	
	文化概况	√	
	文学概况	√	
	教师专业课	√	
	专业选修	√	
	教育质量保证		√
	教师经验		√
	课堂开发		√
	教学实践		√
	教育测量与测评		√
	学习发展研究		√
	职业英语		√
	汉语语法教学		√
	专业选修		√
	中级汉语综合 1		√
	中级汉语视听说 1		√
	现代汉语语音学		√
	汉字概论		√
	中级 HSK 培训		√
	当代中国概论		√
	中国书法		√
	中国的风俗习惯		√
	中国音乐		√
	中级汉语综合 2		√
	中级汉语视听说 2		√
	现代汉语词汇		√
中国当代文学		√	

学年	课程	4+1	2+2+1
	中国历史		√
	中级写作		√
	高级汉语水平考试		√
	中国文化		√
	中国饮食文化		√

学年	课程	4+1	2+2+1
第四年	汉语写作 2	√	
	对外汉语教学法	√	
	语法教学	√	
	汉字教学	√	
	教师选修课	√	
	专业选修课	√	
	专业选修课	√	
	教师选修课	√	
	自由选修课	√	
	高级汉语		√
	高级汉语听说		√
	汉语语法		√
	中国古代文学		√
	对外汉语教学		√
	古代汉语		√
	高级写作		√
	中国传统艺术		√
	实践培训		√
论文		√	
第五年	实习	√	√

2.3 课程对比

课程对比	4+1	2+2+1
相同	两种模式均根据泰国教育部大纲及教学总目标，分阶段设置课程。两种模式在第一学年和第二学年的汉语专业课程均为基础课程如基础汉语，汉语听说以及汉语阅读。	
不同	<p>1. 在第三第四学年，4+1模式开始开设直接开设高级汉语（综合）和汉语写作课，除写作外，未设单独的听说课程，毕业时对学生的HSK等级也不作要求。</p> <p>2. “4+1”模式的教育课程高于“2+2+1”。</p>	<p>1. 2+2+1模式则在第三学年两个学期开设中级汉语综合、中级汉语听说、中级汉语写作，第四学年开设高级汉语综合、高级汉语听说、高级汉语写作。</p> <p>2. “2+2+1”模式汉语专业课程远远高于“4+1”模式。</p>

2.4 教学策略

2.4.1 教学方法

教学方法	4+1	2+2+1
相同	程序教学法：教学内容由易至难，教材也是简单到困难。这样可以平衡学生汉语能力差异，也可以强化学生对已学知识的记忆。既突出了学生在学习中的主要地位，又不忽略教师在教学中的地位。可以做到信息的及时反馈，加强学生和教师间的交流。	
不同	语法翻译法：泰国学习汉语，泰国本土教师较多，上课多使用泰语进行教学。对语言点的讲解也是使用翻译为泰语的方法帮助学生理解。语法翻译法不需要什么条件，只需要教师就可以实现，学生也好理解汉语含义。	沉浸式教学、情景法教学；学生到中国学习，使学生能够在完全的目的语环境中继续学习，弱化母语影响，全面提高学生的汉语能力。情景法教学最主要的是全目的语授课，这样可以挺高学生的听说水平。
小结	语法翻译法在教学过程中重视读写的培养但忽视了听说，语言的学习脱离了生活，学习者过分依赖母语，过分注重语法知识的教学。	由于全汉语的授课方式，学生学习负担也较重，特别是现代汉语和古代汉语这种高难度课程，纯汉语授课下，学生经常不理解教师所教授的内容。

2.4.2 教材

两种模式前两个学年所用课本基本相同，从第三个学年开始，“2+2+1”模式学生前往中国学习，课程开始产生差异，教材随之产生不同。由于两校对于教材的使用会提前进行沟通，所以一些基础课程的课本是相同的，其他课本均有任课教师进行选择决定。经笔者搜集，将教材分为基础相同教材，和教师自选或者自编教材。

第一、第二学年使用的教材

	科目	教材
基础汉语	初级汉语 1	《博雅汉语初级起步篇 1》
	初级汉语 2	《博雅汉语初级起步篇 1》
	中级汉语 1	《博雅汉语初级起步篇 2》
	中级汉语 2	《博雅汉语初级起步篇 2》
	高级汉语 1	《博雅汉语准中级加速篇 1》
	高级汉语 2	《博雅汉语准中级加速篇 1》
汉语听力	听力 1	《发展汉语》
	听力 2	《发展汉语》
汉语口语	口语 1	《汉语口语交际》
	口语 2	《汉语口语交际》
汉语阅读	汉语阅读 1	《汉语阅读教程》
	汉语阅读 2	《汉语阅读教程》
汉语语音	汉语语音	《博雅汉语初级起步篇 1》
汉语语法	汉语结构	《外国人实用汉语语法》
	汉语语法	《外国人实用汉语语法》

后两个学年使用的教材

	科目（教师惯用书用括号标出）	
	4+1 模式	2+2+1 模式（中国）
第三 学年 第一 学期	汉语基础翻译	中级汉语综合 1（《博雅汉语中级篇》） 中级汉语听说 1（《发展汉语》） 现代汉语语音学（自编讲义） 汉字概论（自编讲义） 中级 HSK 培训（自编讲义） 当代中国概论（自编讲义） 中国书法（自编讲义） 中国风俗（自编讲义） 中国音乐（自编讲义）

科目（教师惯用书用括号标出）		
	4+1 模式	2+2+1 模式（中国）
第三 学 年 第 二 学 期	中国概况 汉语写作（《留学生 实用汉语写作教 程》） 文化概况 文学概况	中级汉语综合 2（《博雅汉语 中级篇》） 中级汉语听说 2《发展汉语》 现代汉语词汇（自编讲义） 中国当代文学（自编讲义） 中国历史（自编讲义） 中级写作（自编讲义） 高级汉语水平考试（自编讲义） 中国文化（自编讲义） 中国饮食文化（自编讲义）
第四 学 年 第 一 学 期	汉语写作 2（《留学 生实用汉语写作教 程》） 对外汉语教学法 语法教学 汉字教学	高级汉语（《博雅汉语 中级篇》） 高级汉语听说（《发展汉语》） 汉语语法（自编讲义） 中国古代文学（自编讲义） 对外汉语教学（自编讲义） 古代汉语（自编讲义） 高级写作（自编讲义） 中国传统艺术（自编讲义）

从上述两个表中，我们可以看出，教材大多为教师自编或者教师自定教材，而固定相同教材只有基础汉语、汉语听力和汉语口语等。这些课程在基本均在第一学年第二学年在泰国的课程。从第三学年开始，“2+2+1”项目的学生前往中国后，教材开始完全不同，大部分是教师自定教材或者教师自编教材。从教材的使用可以看出两个问题：

（一）由于教材为教师自编教材，所以缺乏连贯性。无论是“2+2+1”模式还是“4+1”模式，假如科目的教师不同，那教材就会不一样。如汉语写作分为汉语写作 1 和汉语写作 2，有时候两个科目的教师不同，教授内容便没有连贯性，经常会出现教授重复内容。

（二）“4+1”模式的综合汉语只教授到《博雅汉语 准中级》而“2+2+1”模式教授到《博雅汉语 中级篇》。就本专业而言，应该教授到《博雅汉语中级篇》甚至《博雅汉语高级篇》，这样学生才能达到 HSK5 级毕业的水平。但是“4+1”模式仅仅教授到《博雅汉语 准中级篇》，这就导致学生水平会落后于“2+2+1”模式的学生。出现这种情况，是因为“4+1”模式完全按照泰国教育部课程安排，压缩专业课的课时，导致大四没有综合汉语这一课程。

2.5 评分方法

评分方法	4+1	2+2+1
相同	笔试+平时成绩 最终成绩分为 A、B+、B、C+、C、D、F	
不同	得 F 的学生需要重修本门课程。	得 F 的学生需不要重修本门课程，但是需要补考合格。
注意	评分方法重心应该放在学生成绩是否能真实反映学生的汉语水平。	

3. “4+1”模式和“2+2+1”模式总结及建议

本章对“4+1”模式和“2+2+1”模式进行总结，分析两种模式的优势及缺点，并针对缺点对两种模式给与相应的意见和建议。

3.1 “4+1”模式及“2+2+1”模式总结

本部分对“4+1”模式和“2+2+1”模式进行总结，根据调查问卷和访谈对两种模式的优势和缺点进行分析。

“4+1”模式及“2+2+1”模式的优势及劣势

模式	4+1	2+2+1
优势	1. “4+1”模式的课程体系较为流畅，四年学习均在艺术大学，没有衔接方面的问题。 2. 学生的课程中有大量的教育相关课程，为今后取得教师资格证，从事教育行业有极大帮助。 3. 教师更加了解学生，能够更好地和学生进行交流，了解学生的需求，及时调整教学内容和教学方法，使汉语教学更加贴合泰国学生。	1. 在目的语环境的学习和生活，学习汉语的最终目的是为了使用汉语，提高汉语技能，在中国学习汉语可以学以致用。 2. 汉语专业课程较为全面丰富，并且授课教师均为中国教师。 3. 汉语专业课程达到了 60%左右，在第三第四学年的全部课程均为汉语专业课，课程涵盖了语音、词汇、语法及艺术文化。 4. 可以取得云南大学，泰国艺术大学两所大学的毕业证书，并且也可以获得泰国教师资格证书。
劣势	1. 汉语专业课较少，在课程中缺少现代汉语等基础课程，专业课只有 45%左右，并且只有相对简单的汉语课程。 2. 课程设置缺乏全面性，完整性；课程设置只能满足学生的基本需求，像 HSK 考试方面在课程中并没有体现。 3. 教学方法大多数为语法翻译法，学生的听说技能得不到提高。	1. 教育专业课相对较少不能满足学生日后从事教育工作的需求。 2. 缺乏连贯性，中国学校和泰国学校并没有做好衔接工作。中国教师不清楚学生在泰国已经学习过的内容，缺乏对学生汉语水平的整体认知。导致教师对模式缺乏全面的了解，出现课程及教学内容的重复。

3.2 对“4+1”模式及“2+2+1”模式的建议

本部分是根据前一节针对“4+1”模式和“2+2+1”模式缺点的分析，从课程体系、教师素质、教学方法以及评分方法四个部分对两种模式提出相应的意见和建议。

建议	4+1	2+2+1
课程体系	<ol style="list-style-type: none"> 1. 压缩班级人数。无论是教师访谈中还是学生的调查问卷还是教师访谈中，都提到对班级人数的要求。 2. 适当增加汉语专业课，且缺少古代汉语和现代汉语这种汉语本体研究的课程。 3. 在汉语知识教学课程中，不仅要有语法教学和汉字教学，还要增添词汇教学和语言教学。 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 增加关于教育专业课程。因为本专业为教育专业，最终的就业方向多为汉语教师。 2. 课程衔接方面需要注意，两校的教师应该做好交接工作，避免课程的重复，最好让四年的课程流畅完整。
教师素质	<ol style="list-style-type: none"> 1. 教师应该友善开朗。泰国学生比较注重教师的性格。教师除了提高自身的汉语专业素养外，还应该完善自己的性格。 2. 泰国本土教师应该提高自身的汉语水平。 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 教师应具备多项才艺。需要教师会书法，还需要教师可以教授唱歌舞蹈剪纸等中华才艺。 2. 教师应该多与学生沟通，实时改善教学方法。 3. 要全面了解模式并注重课程的衔接。
教学方法	应该多使用情景法等教学法提高学生口语听力。教师应该少使用语法翻译法，多使用情景法、交际法，提高学生的口语和听力。	维持现有教学方法。
教材方面	教材缺乏系统性，要做到教材的一致性和连贯性。不能因为教师的改变，同一门科目教材而发生改变，教材应该从一而终。另外，教师自编教材中，也应注意教材内容的系统性，合理安排词汇语法练习部分的比重，自编教材除了有针对性外也要注意系统性。	
评分标准	评分应该更加多元化，学生的成绩更能反映学生的真实水平，避免期末考试“一刀切”造成的成绩偏误。评分应由平时成绩加作业加考试组成，这样可以更好的考量学生的综合水平。	

4. 研究总结

本文是通过对艺术大学两种模式的培养方案进行模式对比，对两种模式的学生及教师进行调查访谈，并对其进行分析，最后总结两种模式的优缺点，针对优缺点对两种模式在教学方法、教师、课程等方面给与意见与建议。学界对泰国汉语教学的模式研究较少，特别是针对“2+2+1”这种中泰合作的模式，研究更是少之又少。针对两种模式进行对比研究，不仅可以丰富学界研究成果，也可以对两种模式进行反思提出较为实用的意见。特别说明的是，由于现阶段，无论泰国高校还是中国高校，均没有对这样的合作办学模式进行量化或标准化的考察评价，本文的问卷和访谈也均是对项目参与者主观看法的调查，不涉及对两种培养模式质量优劣的客观评价。

本文的不足之处在于调查学校较少，研究的成果有针对性却没有普遍性，如果可以调查两三所学校进行分析，那调查结果可以更加具有代表性。二是本文对调查材料的分析尚有欠缺，没有通过调查材料得到更加确切且完整的结论。

通过本文的调查编写，可以看出，泰国大学汉语教育专业的培养模式虽然已经在不断完善，两种模式各有优点，但同时，两种模式也都存在一些不足。4+1 模式的优势是年均在同一学校，相同的老师进行授课，课程衔接也较为流畅。不足之处是缺少汉语环境，没有办法做到学以致用。中泰合作的“2+2+1”模式，优势也非常明显，可以让学生在目的语环境中学习，汉语水平有着极大的进步，但是劣势也比较明显，如课程衔接不流畅，教育类课程的缺少。总之，泰国高校汉语教育专业的两种培养模式都还有着非常大的改进空间，需要不断的完善进步。

参考文献

中泰出版社《旅遊漢語》教材對比研究——以中國上海大學出版社《旅遊漢語》與泰國素可泰大學出版社《旅遊漢語》為例
A comparative analysis of Chinese Tourism textbooks: Comparing two “Tourism Chinese” textbooks published by Shanghai University and Sukothai Thammathirat University

VIRATUTCH SRISOMBAT

College of Chinese studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : srisombatpi@gmail.com

摘要

綜觀全世界, 中國人扮演著舉足輕重的角色, 中文的重要性更是不言而喻。泰國旅遊業為泰國經濟增長主要的支柱, 中國遊客在泰國的觀光旅遊佔了百分之三十以上, 而且有逐年增加的趨勢, 中國遊客是泰國旅遊從業的大市場, 但會講中文的泰國相關旅遊業的人員卻不夠。有鑑於此, 為了提高泰國的旅遊服務及旅遊漢語教學水平, 同時為了提供針對泰國旅遊漢語教材編寫者參考, 筆者將兩套《旅遊漢語》分別為中國上海大學出版社《旅遊漢語》和泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社《旅遊漢語》進行對比分析, 找出兩者的優缺點, 從而為旅遊漢語教材提供一些建議。

本文的第一部分主要介紹介紹了本次研究的選題背景和研究意義, 介紹了相關文獻和國內外的相關研究狀況, 最後介紹了本文使用的理論和研究方法。

第二部分介紹泰國旅遊漢語教學情況分析。

第三部分對兩套教材的編寫體例、課文、詞彙、語法、練習進行對比分析, 並提出今後對泰國大學旅遊系初級漢語學習者編寫旅遊漢語教材之建議。

最後一個部分對本次研究進行了總結。

關鍵詞: 旅遊漢語教材; 旅遊漢語教學; 對比研究

Abstract

Looking at today's world, the Chinese indescribably play a very significant role. Thus, it goes without saying the Chinese language has become an essential skill in certain industries. Tourism is the main industry to drive Thailand's economy. Recently, the Chinese tourist population accounts for more than 30% of the total tourist figure in Thailand and is still growing steadily. However, Thai people are not sufficiently fluent in Chinese language. Thus, in order to upgrade service quality and improve "Tourism Chinese" education in Thailand, this research will do a comparative analysis on the two "Tourism Chinese" textbooks, which are published at Shanghai University, China and at Sukhothai Thammathirat University, Thailand. A further goal is to look for the strengths and weaknesses of the two and provide some suggestions regarding writing a tourism Chinese textbook.

The first part of this article introduces the research background, some relevant literature and research in Thailand and overseas, the theory and methods that were used in this research.

The second part is the characteristics of Tourism Chinese teaching in Thailand.

The third part is the comparative analyses of the two textbooks considering five aspects, which are the writing style, the text, the vocabulary, the grammar and the exercises. Moreover at the end of each aspect the author has provided some suggestions regarding writing a tourism Chinese textbook.

The last part of the article is the summary of this research.

Keywords : Tourism Chinese textbook, Tourism Chinese teaching , Comparative analysis

一、研究背景

筆者目前在一所大學從事旅遊漢語教學任務，該大學提供了旅遊管理專業學生五門漢語課，一年級學生的漢語程度多數為零起點，雖然筆者負責任教旅遊漢語的最後一門課，但在教學過程中筆者發現已學過四門漢語課的學生，漢語水平並沒有很大提高，因此筆者認為採用的教材必須適應接近零起點的學生，同時也要符合大學要求的學習目標，並含有特別針對旅遊行業的漢語知識。筆者選擇教材時發現市場裡的旅遊漢語課本有的內容過深、有的採用複雜的句型、有的語法點解釋得不夠仔細，完全不適合筆者學生的特點。

因此，筆者將以專門用途漢語教材編寫原則為基礎，以漢語水平考試（HSK）為標準對兩套具有代表性的旅遊漢語課本：《旅遊漢語》中國上海大學出版社和《旅遊漢語》素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社從編寫體例、課文、詞彙、語法、練習等進行對比，力求分析出兩本教材的優點和不足，並對旅遊漢語教材的選擇及編寫策略提供有價值的建議。

二、研究目的

1. 針對泰國市場裡的旅遊漢語教材編寫方面提供規模和體系的研究。
2. 為了提高泰國市場裡的旅遊漢語教材的質量。
3. 為筆者的學生編寫一本具有針對性的旅遊漢語教材。

三、研究方法

本文採用的研究方法如下幾種：

1. 文獻綜述法

在研究過程中，筆者將查閱在國內外的相關的文獻、論文和書籍，並整合與教材對比研究、旅遊漢語、教材編寫的相關的研究文獻，再歸納總結，藉此進一步加深對旅遊漢語教材對比方面對理論認知，作為本文的理論基礎。

2. 對比分析法

本文主要從教材編寫理念、教材結構、教材的內容等方面進行對比研究，以漢語水平考試為標準，找出對象之間的異同以及編寫過程之問題並提出建議。

3. 數據統計法

通過數據直觀地呈現出兩者對象中需要對比的方面的分佈情況，從而得出較為科學準確的結論。

4. 歸納總結法

本文將泰國旅遊漢語教學現狀，加上漢語水平考試標準，還有兩者教材編寫理念、教材結構、教材的內容等方面進行歸納總結。

四、文獻綜述

旅遊漢語教學作為一門專門用途的漢語教學，發展歷史僅有近二十年的時間，關於旅遊漢語各方面的研究也都有很大的空間，旅遊漢語教材編寫方面的研究對於促進旅遊漢語的發展起到了非常重要的作用。

（一）國外旅遊漢語的相關研究

劉靜萱(2011)以專門用途英語理論為基礎，分析了當時市場上的旅遊漢語教材存在之問題，並針對編寫中的問題，提出了一些建議，劉靜萱認為能適應旅遊漢語

學習者的學習需求和目標之教材必須針對以學生為中心的教學方法，重視多媒體技術的應用，注重培養學生在真實環境中應用的交際技能，創設真實的旅遊情境，並結合旅遊專業和文化知識。

沈蕊（2005）提出“旅遊漢語還應該包括在非目的語國家中涉及旅遊時所使用的漢語，是以學習漢語的外國人為教學物件，以中國或本國的旅遊文化為背景內容的教學活動，它是透過漢語教學的方式，結合旅遊中的語言實踐等方面來進行的”

李知蓮（2013）將兩本中韓初級旅遊漢語教材；《觀光漢語》與《觀光中國語》的詞彙、語法、文化、練習等等方面進行對比，透過仔細和具體的比較，提出了詞彙編寫以漢字、拼音、詞性、詞義、語法點的解釋、編練習題等建議。

張晟瑜（2015）以專門用途英語理論的基礎下，從分析了兩本《旅遊漢語》和《埃及之旅》中級旅遊漢語教材的編寫目標、詞彙和語法、課文內容等幾個方面，總結了兩本教材的優缺點，提出了對旅遊漢語教材的編寫的一些建議。

張甜穎（2015）將旅遊漢語教學與普通國際漢語教學進行對比，發現了旅遊漢語教學具有口語化強的特點，透過分析旅遊漢語教學中，發現教師、教材、課堂現狀等方面的問題，敘述了任務型教學法的實施在旅遊漢語中的可行性，並在旅遊漢語教學中採用了任務型教學法，對教材編寫、教師質素提出了可行性的建議。

段依依（2015）將《漢語口語速成》和《美味漢語》兩本中韓短期口語國別化教材進行對比分析。以國際漢語教材編寫原則為依據，分別從兩本教材的結構、板式設計、生詞、語法、文化等等方面進行仔細對比，總結了兩本教材的優缺點，隨後針對兩本教材的缺點，提出建議。

劉強（2016）透過對旅遊漢語教材《實用綜合旅遊漢語》的編寫理念、課文、詞彙、課堂插圖、文化等幾個方面分析，提出了建議。並研究了教材的課堂使用。該文對《實用綜合旅遊漢語》教材進行了較深入的分析及研究，為今後旅遊漢語教材的研究提供了一些參考。

覃婷婷（2017）認為從旅遊漢語教材的現有對比研究結果看，有以下幾個特點：1 數量少，中國現有的針對旅遊漢語教材的對比研究主要體現在文化、出國旅遊者、教材編寫設計及旅遊漢語語體這幾個方面，而針對從事旅遊行業的旅遊漢語教材的研究目前為止仍為空白；2 研究對象上主要關注於中國的旅遊漢語教材，研究還存在著一些不足。

（二）國內旅遊漢語的相關研究

綜合泰國旅遊漢語的相關研究資料，筆者發現主要的研究方向有跨文化交際和旅遊漢語交際能力兩個方面。

翁若琳（2012）認為，文化是旅遊資源的魅力所在，旅遊就是一種跨文化活動，在旅遊活動中應該注意的是文化的差異，旅遊活動包括：食、住、行、游、購、玩六個方面。

侯春曉（2012）認為，語言是人類進行交流最主要的工具，在旅遊漢語課程中，應該培養學習者用漢語進行旅遊漢語交際活動的能力，尤其是聽說兩個能力。

施欣潔（2016）將旅遊活動與言語活動結合進行研究，以旅遊漢語教學為研究物件，以職業學校為實踐地點，以提高學習者口語能力為目標，本土化改編傳統旅遊漢語教材，透過旅遊漢語教學理論分析和教學實踐的研究，分析旅遊漢語在泰國職業院校的教學情況和教學成果，探討泰國職業學校如何更有效地發展旅遊漢語的教學。

蔡貴蓉（2017）認為泰國對旅遊漢語的學習有很大的需求，而在針對泰國旅遊業的旅遊漢語教材有限，且那些教材在編寫過程還出現許多問題，如：主觀性過

大、種類不夠多、不分漢語水平等級、所涉及的情景內容不全面、沒有對漢語語言知識進行深入的講解等等。

綜上所述，旅遊漢語教材應該考慮學習者的學習特點和學習目標，注重培養學生在真實環境中應用的交際技能，創設真實的旅遊情境，除了語言知識之外，旅遊漢語教學要提供學習者旅遊相關以及中華文化背景的知識。旅遊漢語教學具有口語化強的特點，任務型教學法不僅能提高學生口語能力，增加學生的學習興趣，還可以創造挑戰的範圍，讓學生體驗學習較多語言的機會，在任務練習，教材會介紹主題和說明任務內容，學生隨後執行任務，讓學生在實際環境中，使用目標語言來解決問題，對旅遊漢語教學而言，這樣提供貼近實際工作情境的教學法，不僅能增加他們的語言交際能力，還能夠提高旅遊專業知識的能力。不過，相較於其他領域的專門用途漢語，旅遊漢語教學方面的研究雖然比較多，但研究對象上主要關注於中國市場的旅遊漢語教材。國內的旅遊漢語教學相關研究，大部分的的研究方向以跨文化交際和旅遊漢語交際能力兩個方面為主，目前針對泰文版的旅遊漢語教材研究還是缺乏。

五、文章創新點

旅遊漢語教學方面的研究雖然相對其他方面來說較多，但針對泰文版的旅遊漢語教材的研究還是很少，本文除了參考在中國對旅遊漢語教材的研究情況，還觀察了對泰國的旅遊漢語教學和教材的相關研究。目前針對泰國和中國出版社的旅遊漢語教材的對比研究更是缺乏，因此，中泰出版社旅遊漢語教材的對比分析研究具有很大的研究價值，對於促進泰國旅遊漢語教學的發展有設分重要的意義。此外，本次研究特別針對筆者學習對象和教學目的進行本次對比分析，找出兩者優缺點，提供今後針對泰國旅遊系學生旅遊漢語教材編寫的參考。

六、ESP 理論對專門用途漢語教材的理論指導

所謂的“專門用途英語”或“特殊用途英語”(English for specific Purpose or ESP)，就是旅遊英語，航空英語、商務英語，法律英語、等專門領域的英語。ESP 屬於一種教學的方法，它具有明確的目標、有較強的針對性和價值高的實用性等等特點。其中，有兩個最明顯的特點：一是教學對象大部分是成年人，如科學家，醫生這樣專業的專門人才，也可以是某個行業的工作人員或者是正在接受培訓即將進入正式工作的人群，例如航空、旅遊、醫療等等行業的人群，或是類似筆者教學對象，在校學習某個專業領域的大學生。其餘是 ESP 學習者有很明確的學習目標，他們把英語作為一種手段或是工具，他們必須要擁有英文能力，才能進行自己專業的學習或者是才能完成任何專業的工作任務。ESP 的本質在於能分析和滿足不同學習者的學習需求，並以此來加強教學的效果。此外，教材還是課堂設計、教學大綱和教學內容的導向，因此 ESP 的教材編寫原則為以下六項：

第一，實用性的原則，由於 ESP 的教學目的是為學習者具備針對某種領域的英語能力，因此 ESP 教材的內容也必須提供學習者貼近真實情景，培養學生能在特殊領域的各個場合使用英語進行交際。

第二，針對性原則，教材的設計應該符合學習者的水平與學習者的特點，從上所述大部分的 ESP 學習者是成年人，教材編寫過程也必須考慮成人興趣，有一定的深度，能啟迪思維。除了學習者的年齡之外，學習者語言水平也應該納入考量，有些教材選材不符合學生語言水平，因而難以激發學習者的積極性，導致不良的學習效果。

第三，系統性的原則，教材必須便於教學，有系統性，從易到難，由淺入深。整本教材可採用章節形式或單元形式，由於這樣的形式不僅可以方便教師安排課堂教學活動，這樣的內容設計方式還可以讓學生更清楚的發現在學習過程中有逐漸地進步，對學習目的語言有所成就，加強他們的學習動機

第四，科學性的原則，教材要能展現語言、語言教學和語言學習的規律，由於 ESP 是一種語言教學，因此 ESP 教材一定要根據語言、語言教學和語言學習的規律，同時結合專業知識這樣來編寫的，ESP 教材中也必有大量的練習，讓他們握到聽、說、讀、寫四個方面的語言技能。

第五，先進性的原則，教材裡的內容要現代化，選擇的內容要新穎，跟生時代的步伐，要吸收語言、科技、心理、教育等學科領域的最新研究成果。先進的教材不僅能讓學生跟上不斷發展的世界，同時，還能讓教師使用先進的教學方法來傳授知識，提升教師的教學水準，讓學生也了解到先進的學習方法，提升學習效果。

第六，趣味性原則，教材的趣味性不僅能激發和強化學習者的學習興趣和動機，還是讓學習者達到成就的快速通道。教材內容可以反映學習者關注的現實，包含大量的文化知識，選擇學習者可以用幽默和風趣表達的問題。有趣味性的教材，才能讓學習者感到有意思，充滿吸引力，學了之後感到愉快。

七、泰國旅遊漢語教學情況分析

目前，筆者在泰國幾所大學從事旅遊漢語的教學任務。根據筆者親身經歷，筆者發現系統上存在許多問題，其一，學生漢語基礎不均。學生來自不同高級中學學院，部分學生從未學過漢語，有的學過一點點，具有非常紮實的漢語基礎。由於漢語教學在泰國而言，沒有一個統一的標準，許多開設旅遊漢語課程的大學沒有要求學生具有漢語基礎，班中學生的漢語程度有所不同。其次，學生平日身處的環境中缺乏使用漢語，每周僅有一堂漢語課，加上學生從未有預習和複習的學習習慣，因此，在培養學生漢語能力上巨大困難。不過，筆者在私立大學從事教學任務，筆者認為此現象可能並不存在於一些競爭激烈的國立大學。此外，大學缺乏具體的漢語教學系統，或為老師提供教學導向的教材，導致每一門課之間的進度失去了連貫性以及一致性。

根據筆者在幾所大學的旅遊漢語的教學經驗，大學的旅遊管理系主要有五門旅遊漢語必修課程，前四門課主要培養學生漢語基礎能力，筆者總結了各高校要求的第五門《旅遊漢語》課程目標，具體如下：培養學生於旅遊行業、酒店管理領域中具備漢語聽力、口語、閱讀和寫作的技能，讓學生能用漢語在旅遊、航空、酒店餐廳和其他相關服務業領域從事工作任務；例如以漢語介紹當地美食、紀念品、住宿、旅遊活動、安全須知、節日以及娛樂節目等等，透過學習這門課後學生能應用漢語給予協助、回答問題，以及了解中華文化。

八、兩套教材對比分析

（一）教材編寫體例

中國上海大學出版社的《旅遊漢語》（初級篇）是單課制教材。劉珣（2000）認為單課制的編排方式是一課只有一個單元，幾課以後再有一個綜合的複習。該教材一共有二十個單元，每個單元只有一課，前兩個單元只包括了漢語拼音以及漢字的內容，後面有語音和漢字的練習，第一單元的編排內容是：漢語拼音的組成—聲母和韻母的拼讀—聲母、韻母和聲調的拼讀—練習題。第二單元的編排內容是：漢字的五種基本筆劃—漢字筆順基本規則—常用偏旁名稱表—練習題。第三單元到第二十單元，編排的內容是，情景會話—生詞—語法點—練習—漢字練習。前兩個單元的內容編排比

較特殊，不能看作一課一個單元的編排方式。但總體來說，該教材還是以單課制為編排體例。單課制編排體例的優點在於能讓學習者接觸各種各樣話題以及與話題相關的詞語，也在很短的時間掌握了基本的語法結構，每單元的後面也為學習者設置了語法和漢字練習，讓學習者對漢語語法與漢字印象更深刻。

泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》是單元制的旅遊漢語教材，劉珣（2000）認為單元制的教材是以幾課內容組合成一個單元，該教材一共有十五個單元，每個單元的內容牽涉到旅遊相關場合，例如交通、住宿、旅遊活動、節日、購物、探親、飲食、求助等等。每個單元前後都備有旅遊及漢語知識的測試和練習，還包括了每單元的學習目的、教學活動、課後評估等說明，讓教師有一致的教學導向。每一課的編排內容為課前測驗—教學手段、教學目的、評估方式—詞彙—對話—註釋—課後練習或測驗，每單元涉及了不同的話題，一個單元有三課，每單元的最後面有一個練習，讓學生回顧和複習之前學習的內容。該教材比較注重培養聽、說、讀、譯四個技能，忽略寫漢字的練習，以前者不同。本教材還隨附光碟音檔，供學習者練習發音和聽力。

表一：兩套旅遊漢語教材編寫體例結構

	習目標 學方式	前 驗	詞	釋	法 識	話	字練 習	法詞 彙練 習	估方 式	文 化知識及 其他補充 材料
海										-
可泰										+

表格說明：+表示有此現象；-表示無此現象

旅遊漢語是一門專門用途漢語的科學，為了讓學生能應用漢語進行相關旅遊服務業的活動，除了語言知識以外，教材還必須要提供給學習者一些實用的知識，例如中華文化習俗，泰國地理、景點、貨幣、飲食、旅遊項目等等材料，這樣才能讓學生在學習的過程中體驗貼近真實的工作環境。

上海大學出版社的《旅遊漢語》（初級篇）的編寫體例與多數的現行漢語教材相似，生詞、課文、註釋是這種教材編寫的核心，本教材每單元有一個主題的情境對話，隨後附上生詞表及泰語的翻譯，接著是課文裡出現的重要語法及泰語註釋，最後是語法點的練習和漢字的練習。本教材的特點在於前兩個單元，課本為初學習者提供了一些漢語拼音的講解，以及漢字筆畫、書寫規則、漢字邊旁的知識，讓學習者在接觸旅遊漢語知識前掌握了一些漢語基礎，以便學習者掌握課文的整體脈絡以及讀音。第三單元“在入境處”中，編者附上了泰國出入境表，並標上了漢語解釋，這樣的真實材料能讓學生了解出入境時需要給予客人協助的工作。本教材秉持著“情境—功能—結構”的思路去編寫教材，同時也看重教材編寫的系統性，從易到難，由淺入深，劉珣（1989）認為透過這樣的圓周式的編寫方式能使句子結構的難度逐漸加大，這樣就能讓學生的能力隨著提高。從第三單元可見本教材的第一個語法點是「是」的肯定及否定形式，隨後在第四單元教材採用接機的情境為主題，讓學習者先用第三單元已學過的「是」向客人自我介紹，接著再用第四單元提到的「嗎」來與確認客人是否他要接待的人。不過，該教材比較注重結構而忽略了交際，以課本使用說明上的“側重於提高口語能力”適得其反。

泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》編排內容為課前測驗—教學手段、教學目的、評估方式—詞彙—對話—註釋—課後練習或測驗，本教材的特點在於備有教學手段、教學目的、評估方式，教學手段及教學目不僅能讓教師有一致的導向，還能讓學生明確自己的學習目標，這樣學生就能將注意力集中在關鍵的內容上，提高學生學習的效果。第二個特點在於每小單元都有非常豐富的旅遊相關補充材料，例如；在第一單元“出發前的預備”，教材提供了往中國旅遊前的一些須知；如中泰兩國的時差、怎麼申請中國簽證、中國天氣網站等材料，這些真實的材料可以讓學習者能掌握出國往中國旅遊前所要準備的工作。除了豐富的補充資料以外，相較於前者，該教材提供了學習者更多的語法知識，且備有仔細的解釋及許多例句。其三，該教材在每個大單元之後都會設計一個鞏固單元的測驗，這不僅能讓學生複習和鞏固每小單元的內容，同時還可以幫助老師考察學生的學習情況。不過，由於本教材由十一名教授合作編寫，各負責編寫各個單元，由於每位教授有不同的編寫風格，使本教材在每個大單元之間缺乏了一致性、連貫性和系統性，本教材第一單元有語法的註釋，而另外編者的第二單元沒有附上語法的註釋。

從編寫體例方面來看，兩者的相同點在於兩者皆為一學年的課本，但上海大學出版社的《旅遊漢語》是單課制教材，而素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》是單元制的教材，此外，兩套教材體例都包括生詞、註釋、語法知識、練習的部分，後者有多提供學習目標、課前測驗、教師評估方式和其他補充素材，前者多提供漢字練習。

透過以上兩者教材體例的對比，筆者認為今後的旅遊漢語教材編寫體例結構的建議如下：

第一，在每個單元前設置一個學習目標和學習重點，有了目標之後學生就會有一個明確的方向，這樣才能提高學生學習的動機，同時，教師有能夠有教學的導向，便於教師設計教學活動與掌握學生的學習進度

第二，旅遊漢語教材必須提供豐富的貼近真實情景和補充資料，讓學生能在學習過程中，不僅能提高語言能力，還可以讓他們體驗到貼近真實環境，增加了他們的專業技能。

第三，教材比具有系統性和連貫性，內容的難度又隨著單元而增加，這樣的編寫結構才能讓學生的能力隨著提高。

第四，在每個或幾個單元後設置鞏固前面內容的練習或測驗，這不僅能讓學生對已學過的內容更加深刻的印象，還可幫助教師了解學生的學習狀況。

(二) 課文

一般的第二語言教材的課文形式可分為兩種類型，一種是對話，一種是短文。對話主要培養學習者的交際能力，而短文主要是培養學生的閱讀和表達能力，專門用途語言教材不但要做到培養學生的語言能力，還有提供其他專業知識，讓學習者具有某個領域的技能，因此，筆者將對比這兩套教材的課文形式，找出兩者在課文方面的優缺點。

表二：兩套教材課文形式統計表

教材	總計	短句對話		長篇說明對話		短文		文化、地理、歷史素材	
		數量	%	數量	%	數量	%	數量	%
上海	26	26	100%	0	0	0	0	0	0
素可泰	62	22	35.5%	14	22.6%	9	14.5%	17	27.4%

從上表中可看出，對話在上海大學出版社的《旅遊漢語》中的比例最高，達到了100%，證明本教材的課文形式都是以對話形式呈現的，除了對話形式之外，都沒有其他形式了。由於在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》裡長篇說明對話都是以許多句子組成且都是介紹或解釋事務狀態、性質、構造、功能或製作法，再者，這些長篇說明對話也同短文主要是培養學生的閱讀和表達能力，因此，筆者將所有的長篇說明對話與短文歸入同類，據上表可見對話、說明短文和其他素材所佔的比例相約。

上海大學出版社的《旅遊漢語》的課文全部以對話形式進行編寫，根據旅遊行為的前後順序話題進行編排，讓學習者體驗貼近真實工作程式。編寫過程具有系統性，從易到難，由淺入深，課文都是以簡單的短對話為主，讓學生練習課文裡的語言知識，這樣的教材就能讓學生逐漸地提高他們的交際能力。不過，本教材課文僅有一種形式，雖然課文話題都與旅遊業有關，但因旅遊專業相關知識有限，達不到專門用途語言教學目標。

泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》都涉及了對話、說明短文和其他旅遊素材相約的比例，短文類型的課文形式具有培養學習者交際能力，閱讀能力，表達能力等等功能，同時也提供更多的旅遊相關資訊，中華文化、地理、歷史素材還能增加學習者的學習興趣。不過，短文對筆者學生的漢語水平而言，是個過難的課文形式，初級語言學者還是較適合短句的對話，此外，根據大學教學目的的設計，本科目較注重培養學生的口語表達能力，因此，筆者認為短句對話還是比較適合筆者學習對象。

分析旅遊漢語教材就必須與旅遊學科聯合共同研究。洪帥（2010）認為旅遊是以“遊”為主，集合食、住、行、遊、購、娛樂活動的一個綜合社會活動。因此，旅遊活動的要素包括飲食、住宿、旅行、遊覽、購物、娛樂等六個方面。上述的六個方面是將來旅遊漢語學習者從事工作要接觸到的內容，因此筆者認為一個完整的旅遊漢語教材必須要包括上述的旅遊活動六個要素。

在本文中，筆者將根據旅遊的六個要素對兩套教材的課文進行分類，對比兩套教材的內容主題，統計得出的研究結果如下表：

表三：兩套旅遊漢語主題統計表

教材	食	住	行	遊	購	娛	總計
上海	1	2	6	11	4	2	26
	3.85%	7.69%	23.08%	42.31%	15.38%	7.69%	100%
素可泰	9	6	19	20	6	2	62
	14.5%	9.7%	30.6%	32.3%	9.7%	3.2%	100%

從上表可見，上海大學出版社的《旅遊漢語》佔比例最高的主題是遊覽 42.3%，接著是旅行 23.08%，然後購物 15.38%，娛樂及住宿話題佔同樣高比例 7.69%，而話題比例最低的是飲食 3.85%，在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》佔比例最高的也是遊覽 32.3%，接著也是旅行 30.06%，然後飲食佔 14.5%比前者高，住宿話題則跟上述的相約，佔 9.7%，也等同購物的話題，最低的就是娛樂話題 3.2%。

根據以上兩本教材的話題比例，可見兩套教材的課文內容都是根據六個旅遊要素來編寫的，其中佔比例最高的是“遊覽”的話題，在上海大學出版社的《旅遊漢語》裡高達 42.31%，比飲食話題高十幾倍，在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的

《旅遊漢語》也出現同樣的現象，遊覽話題的比例高達 32.3%，比最低的娛樂話題高十倍。作為專門用途漢語教材，不僅要能提高學習者的語言技能，還要能培養他們專業知識的能力，因此在話題選擇上，要平衡涉及到每個旅遊要素的情景，讓他們大致了解整個行業的狀態。

此外，在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》上有提供大量的中華文化、中國地理、歷史、以及其他跟中國旅遊相關的資訊，對筆者的學生而言，大量的中華文化資訊對他們在泰國從事旅遊工作有很大利益，了解中華文化能讓他們更進一步了解中國遊客的需求，減少文化差異的衝突，提供更親切的服務。但中國地理及歷史知識對在泰國從事旅遊服務業務相對重要性不大，因此，他們也可以擴展其他層面語言交際或其他專業技能。

從課文形式來看，兩者的課文都以對話為主，但上海大學出版社的《旅遊漢語》全都是以短句對話，而素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》提供長篇說明的對話以及短文供學生練習閱讀能力，此外，後者還提供大量的其他旅遊素材，共學習者更多了解中華文化、中國地理、歷史等等方面。

從課文主題來看，兩者佔比率最高的是「行」和「遊」的主題。但前者佔比率最低的是「食」而後者佔比率最低的是「娛」的主題，不過，筆者且認為編寫教材時，涉及主題方面因該做到均衡的比率，因為每個主題對旅遊業而言都很重要。

透過以上兩者教材課文的對比，筆者認為今後的旅遊漢語教材課文編寫的建議如下：

第一，課文形式上，如果是初期階段，課文要以短句對話形式來進行編寫，這樣才能培養他們的口語能力，但如果是中級或高級階段，應用短文的課文形式也能加強學習者的閱讀能力和表達能力。

第二，在主題方面，課文必須提供真實教材以及其他專業技能的材料，同時也要涉及到每種話題，讓他們透過學習之後，能了解真實的工作環境，由於在真實工作環境中，不同旅遊社都會提供不同的旅遊項目，因此課文不能側重點在任何一個主題上。

第三，課文的內容必須具有趣味性及現代性，適合成年人的口味，充滿傳統中華文化內涵也同時貼近現代的社會狀況。

（三）詞彙

生詞的分配是否做到均衡能作為一個分析教材品質的標準，在編寫過程中，對教材的控制是非常重要的，生詞量少會使學生在一個有限的學習時間難以達到理想的學習目標，同時，過多的生詞量也會造成學生很大的學習壓力，降低學生的學習動機，同樣不能達到理想的學習效果。下圖為兩套教材生詞分配的對比。

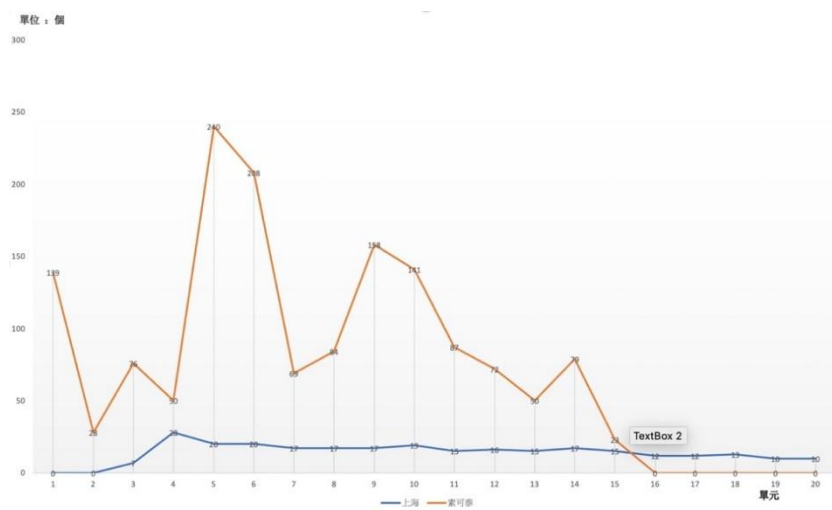

圖-1 每單元生詞的分配

以上圖表示，在上海大學出版社的《旅遊漢語》，一個單元生詞最少的僅有 7 個，最多的達到 28 個，是最少的 4 倍，生詞量跨頁的幅度過大。在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》上的生詞量分配也發現同樣的現象，且狀況更加嚴重，生詞幅度在 50 以下~250 個間，生詞最少的單元僅有 23 個，而生詞最高的單元高達 240，近最低的 10 倍。

從生詞的編寫順序，兩套教材都是根據呈現在課文的先後順序來進行編寫的，這種編排模式便於學習者在學習課文時能隨著課文的先後順序進行搜索。上海大學出版社的《旅遊漢語》沒有在教材的最後附上綜合整個教材的生詞表，而泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》在課本的最後，有按照音序的排序提供了綜合 15 個單元的生詞表，並標出該詞彙呈現的單元，這種編排方式便於學生長期的學習，對於學生長期學習有很大幫助，學生可以按照音序在生詞表尋找詞彙，隨後根據標出的單元複習已學過的詞彙，增加學生對詞彙整體性和系統性的掌握程度。

目前泰國市場上的旅遊漢語教材的詞彙註釋，大部分都以中泰對照直譯方式加上讀音，上海大學出版社的《旅遊漢語》的詞彙解釋方式是基於「生詞—詞性—拼音—泰語翻譯」的形式，而在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》缺少詞性的介紹。筆者在研究過程中，發現兩套教材在詞彙翻譯上容易讓學習者產生混淆，例如上海大學出版社的《旅遊漢語》的第五和十二單元的「可能」，編者把它翻成「บางที」/ba:ŋt̪. t̪hi:t̪/

，而「บางที」/ba:ŋt̪. t̪hi:t̪/在泰語裡也有「有時候」的意思，第十五單元的「就」，編者把它翻成「ก็」/kɔ:ŋ/，而「ก็」/kɔ:ŋ/在泰語裡也有「也」的意思。同樣在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》在第一單元出現的「戴」編者把它翻成「สวม」/sua_m]̄]/，而「สวม」/sua_m]̄]/在泰語裡也有「穿」的意思。筆者認為僅有拼音與中泰對照直譯的詞彙編排法，在沒有教師的指導下，不便於學生對詞彙的掌握，因此，為了避免造成學生對詞義的混淆，在詞彙註釋的部分，應該提供學生每個意義的翻譯，並造句舉例說明。這樣才能夠增加學生對詞彙理解的能力及掌握度。

從詞量方面來看，兩者沒有做到均衡的分配，在上海大學出版社的《旅遊漢語》，一個單元生詞最多是最少的 4 倍，素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》上的生詞量分配也發現同樣的現象，且狀況更加嚴重，生詞最少的單元僅有 23 個，而生詞最高的單元高達 240，近最低的 10 倍。除了詞量分配不均衡之問題兩者還出現重複性。

從詞彙註釋方面來看，素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》有舉例說明，讓學習者更直觀地了解該詞，在上海大學出版社的《旅遊漢語》的詞彙解釋方式是基於 生詞—詞性—拼音—泰語翻譯的形式，沒用舉例說明。

透過以上兩者教材詞彙的對比，筆者認為今後的旅遊漢語教材詞彙編寫的建議如下：

第一，在詞量方面上，編排生詞時應該在每個單元做到詞量的均衡，同時也要考慮到學習對象的水平來確定詞彙的數量，生詞量少會使學生難以達到理想的學習目標，同時，過多的生詞量也會引起學生的學習壓力，影響學生的學習動機，同樣不能達到理想的學習效果。

第二，在詞彙難易度方面，針對筆者學習對象的漢語水平而言，教材應該要儘量包含 HSK 三級或三級以下程度詞彙，同時也要依照在泰國從事旅遊服務工作的對象，其頻繁需要使用的 HSK 三級以上程度詞彙納入教材，如上所述的幾個例子。

第三，在詞彙翻譯的方面，教材必須標注詞類、漢語拼音、中泰對照直譯以及造句舉例說明，讓學生比較直觀地理解該詞意義，同時也能正確地在日常生活應用該詞進行交際任務。

（四）語法

透過兩套教材語法點對比分析，筆者發現在上海大學出版社的《旅遊漢語》，除了第一、二和十一單元之外，其他單元都有涉及了語法知識的部分，根據 HSK 語法等級大綱，本教材的語法點大部分屬於初級語法等級，分佈為第三、四、五、六及七單元的語法點為 HSK 一等級，第八、十、十三、十四、十五、十八、十九及二十單元的語法點為 HSK 二等級，只有第九單元的兩個語法點出現在 HSK 三等級。HSK 三級以上的語法有第十三單元的「最好……」，本教材一單元大部分提供一項語法點，語法講解方式是為漢語解釋—泰語對照翻譯—例句的形式。

在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》的語法知識沒被列為一個板塊進行編寫，而本教材的語法知識呈現在“（課文主題）的相關註釋”的部分，在該課本裡的“（課文主題）的相關註釋”除了語法知識還存在詞彙的註釋以及旅遊相關素材，筆者無能判決變責是否有存在講解語法點的目的，在某個單元可以明顯的判決是語法知識，但在某個單元的詞彙註釋看似可以作為語法點，但沒有說明句子成分和列出句型，難以筆者判決是否要歸入語法點考量，此外，根據詞彙的難度，筆者認為使用該教材的對象大部分為中級或中級以上能掌握一定語法知識的漢語學習者，因此，本教材的語法點不在本次討論範圍。

從語法方面來看，兩者都有提供語法知識，在上海大學出版社的《旅遊漢語》，語法知識呈現在單獨講解語法知識的部分，而在素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》的語法知識沒被列為一個板塊進行編寫，呈現在“（課文主題）的相關註釋”的部分，該部分除了語法知識還存在詞彙的註釋以及旅遊相關素材，筆者無能判決變責是否有存在講解語法點的目的，因此，本教材的語法點不在本次討論範圍。

透過以上兩者教材語法點分析，筆者認為今後的旅遊漢語教材語法點編寫的建議如下：

第一，雖然旅遊漢語教學注重培養學生口語的技能，但也不能忽略語法的重要性，語法在口語教學上也有一定的作用，語法是組合詞彙成為一個完整且有意義句子的規則，因此，旅遊漢語教材必須提供學生語法知識。在編寫課文時可以插入某個語法的例句，隨後把該語法知識列為一個板塊進行編寫，再額外舉例說明，並附上漢語拼音和泰語的翻譯。

第二，編選語法知識時，儘量避免選用語法大綱四級以上的語法點，因為它們在日常生活上使用頻率比較低，可考慮使用本文第三章 HSK 三級的語法，語法難度要隨著單元而增加，每單元可挑一兩個可以一起學習的，如“比較句：A 跟 B 一樣（形容詞）”和“比較句：A 比 B + 形容詞 + 一點兒/一些/得多/多了”。

（五）練習

筆者以每一整題的要求種類作為計算練習題量的標準（而非小分題），若是同一個要求，筆者算為一題，筆者將練習題的標題為標準來統計數量。上海大學出版社的《旅遊漢語》的第一單元漢語拼音及第二單元漢字練習都納入考量範圍。

表四：兩套教材題量統計表

	題量	課數	平均
上海	44	20	2.2
素可泰	157	15	10.47

兩套教材都為一學年的旅遊漢語教材，上海大學出版社的《旅遊漢語》的練習 90%以上是以每單元的詞彙填充題、語法點填充題和寫漢字三種練習題呈現，而泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》上的練習題分別為考察詞彙掌握度的選擇題、旅遊素材相關的問答題、中泰翻譯練習題、口語替換練習、考察詞彙掌握度和旅遊線管資訊的連線題、選詞填充題、判斷句型對錯題等等練習類型。

從表上可見上海大學出版社的《旅遊漢語》的總題量為 44 題，泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》有高達 157 題，平均是上海大學出版社的 4.5 倍。從每課時的平均量來說，泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的題量也遠遠超逾上海大學出版社的題量。

本文根據呂必松（1995）的觀點，在語言交際中，語言技能和語言要素是密不可分的，語言要素就存在於語言技能之中。因此，筆者根據語言要素和語言技能將練習題分別為練習的內容分為語音練習、詞彙練習、語法練習、聽力練習、口語練習、閱讀練習、寫作練習。

表五：兩套教材練習內容題量統計表

		語音	詞彙	語法	聽力	口語	閱讀	寫作	其他	總計
上海	次數	5	6	16	0	0	0	0	23	50
	%	10%	12%	32%	0%	0%	0%	0%	46%	100%
素可泰	次數	0	120	63	0	0	37	38	0	258
	%	0%	47%	24%	0%	0%	14%	15%	0%	100%

兩套教材的內容題量差異明顯，在上海大學出版社的《旅遊漢語》漢字練習佔比例最高，由於該教材比較適合初級學習者，因此，會出現語音的內容。從“其他”練習來看，本教材把重點放在漢字的書寫及認讀，漢字書寫的比例在本教材佔了 46%，為教材正本練習的一半。漢字也是語言要素之一，在旅遊行業上也是有一定的重要性的。上海大學出版社的《旅遊漢語》提供了學習者漢字的練習，讓他們能夠多記多練，今後面對中國遊客時，也有可能要處理一些中文文件或單據的。語法練習在本教材佔了 32%，僅次於漢字練習，編者把它安排在語法講解部分後，讓學生可以根據前面的講解進行練習。不過，練習大部分是以造句、填空、合併句子的模式，練習類型

比較單一，如果編者能做到把語法、詞彙和對話結合設計題目，會更提高學習者的學習效果。

在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》佔比例最高的是詞彙練習，幾乎每個練習都有考察學生對詞彙的掌握度，而學習一門外語就是要累積大量的詞彙庫，對專門用途漢語而言，累積專業詞彙更是重要的。詞彙練習不僅能讓學生增加他們對新詞的印象，還能夠幫助他們複習已學過的詞彙。泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》的詞彙練習題不僅佔最大的比例，它呈現的類型且是多種多樣，學生不僅能夠在不同的類型的練習擴大他們詞彙庫，還能重複地使用詞彙，加深他們對詞彙的印象。本教材還涉及了 24%的語法練習，掌握大量的詞彙及語法知識能對學生表達能力也是多多有利的。培養閱讀和寫作的技能在本教材佔了約 15%的比例，編者借用問答題來考察學生對能容的掌握度，透過閱讀學生同時也能夠吸收課文提供的旅遊相關資料，這種練習類型不僅能讓學生掌握語言相關和旅遊相關的知識，還加強了學生分析思維的能力。

從語言要素方面來看，素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》比較注重詞彙的掌握，而忽略了語音的練習，由於該教材的詞彙難度比較高，筆者認為使用該教材的對象必須要掌握一定的語音知識，因此，對高級漢語學習者而言，語音練習也沒有很大的作用。上海大學出版社的《旅遊漢語》都包括了漢語的語音、詞彙、語法、漢字的四個語言要素練習，但只特別注重在語法和漢字的練習，語音的練習只涉及在第一單元，對初級漢語學習者來說還是具有很大的重要性。

從語言技能方面來看，兩套教材都忽略了聽力和口語的練習，素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》提供了各 15%培養讀和寫練習，上海大學出版社的《旅遊漢語》在語言技能方面除了寫漢字，就不存在其他的語言技能訓練。旅遊漢語的教學目的是為了要培養學生有漢語交際能力，讓他們能夠用漢語在實際工作環境用漢語進行旅遊服務的任務，這些任務大多數都是以聽說能力來進行，而兩套教材都忽略了培養最重要的技能。

呂必松（1992）認為要習得某種語言要經過感知、理解、模仿、記憶、鞏固和應用這樣過程，因此語言教材的練習要包括理解性的練習、模仿性的練習、記憶性的練習、鞏固性的練習以及交際性的練習。

表六：兩套教材類型題量統計表

	上海		素可泰	
	次數	比例	次數	比例
理解型	14	37.21%	142	90%
機械型	27	62.79%	15	10%
交際型	0	0	0	0%
任務型	0	0	0	0%
總計	43	100%	157	100%

從上表可見兩套教材同樣僅有理解性練習和機械練習，但兩種佔的比例竟然相反，在上海大學出版社的《旅遊漢語》機械練習佔比例最高，高達 62.79% 大部分為練習寫漢字，但本教材僅有 37.21%的詞彙和語法的理解型練習。在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》佔比例最高的是理解性練習，高達 90%的選詞填空、詞語和句子翻譯、畫線組句、改錯句、問答題、組句的理解型練習。

從練習題量來看，兩者練習題量差很遠，素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》的練習題量平均是上海大學出版社的《旅遊漢語》的 4.5 倍。

從練習內容來看，兩者都忽略了旅遊漢語最重要的「聽」和「說」的技能，上海大學出版社的《旅遊漢語》比較重視寫漢字和語法練習，而素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》比較看重詞彙的練習。

從練習題類型來看，兩者都沒有提供交際型練習和任務型練習，上海大學出版社的《旅遊漢語》的練習 90%以上是以每單元的詞彙填空題、語法點填空題和寫漢字三種練習題呈現，而泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》上的練習題分別為考察詞彙掌握度的選擇題、旅遊素材相關的問答題、中泰翻譯練習題、口語替換練習、考察詞彙掌握度和旅遊線管資訊的連線題、選詞填空題、判斷句型對錯題等等練習類型。

透過以上兩者教材練習題分析，筆者認為今後的旅遊漢語教材練習題編寫的建議如下：

第一，從練習題量方面，筆者認為教材必須提供一定的練習數量，讓學習者能夠重複地使用已學過的能容，加深學習者對該內容的印象，提高他們的旅遊專業和語言技能。

第二，練習類型必須有多種多樣，每單元都要涉及到每個語言要素和語言技能的練習，培養他們聽、說、讀、寫各個技能，因為旅遊服務是以人合作的業務，在實際工作上都會有輸入和輸出，教材可以包括一些加強讀寫技能的練習。不過，旅遊漢語最主要是為了培養交際能力，因此，重點還是要放在培養漢語聽說技能上。

第三，教材的練習題必須包括交際型練習和任務型練習，提供學生貼近今後的工作情境，讓他們用語言技能進行揮灑，例如扮演在餐廳提供服務，在商店討價還價、設計任何主題，讓學生訪問中國遊客等等練習。

十、結語

從編寫體例的方面來看，兩者都為一學年使用的教材，上海大學出版社《旅遊漢語》的編寫體例為 課文—生詞—註釋—練習，而在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》有提供了教學目的、教學手段、課前測試、評估方式，給教師提供了一致的教學導向，這些訊息不僅便於教師進行課堂教學，還有利於學生更明確地了解各個單元必須掌握的知識，提高他們的學習效果。此外，素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社的《旅遊漢語》還提供了大量的中國歷史、地理、文化等旅遊相關素材，對學生今後在旅遊行業從事工作有很大的幫助。

從課文的編排上來看，兩者課文形式大部分都以對話為主，而不同之處在於有些在泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社《旅遊漢語》的課文的對話比較像是長篇說明的對話，這種對話可以提高學生的閱讀能力。兩者的課文主題都包含食、住、行、遊、購、娛等旅遊活動，根據主題統計表發現兩者都比較注重“行”和“遊”這兩個主題，筆者認為如果兩者能夠把每個話題涉及得更均衡，內容增加一點趣味性，提供足夠在泰國從事旅遊服務業務的相關知識，就會讓兩者的課文編排更加完善。

從詞彙的編排來看，兩者的優點在於它們都是根據呈現在課文先後順序來進行編排，便於學習者在學習過程中進行搜索。但在生詞分佈的方面筆者認為如果詞彙分配能做到均衡，生詞量適當，就會讓詞彙編排變得更完善，此外，根據筆者的學習對象，筆者認為適合他們的詞彙因該儘量挑選在 HSK 三級的範圍內，但對於部分 HSK 三級以上的詞彙，如 HSK 四級的「果汁」「蔬菜」、HSK 五級的「沙灘」、「豬肉」、「海鮮」、「市場」、「人民幣」等，在泰國從事旅遊服務工作的對象頻繁需要使用

以上詞彙，因此筆者建議因應工作的需求，在旅遊漢語教材中可以稍微加入這些相關的 HSK 三級以上程度詞彙，以加強學生在實際工作環境上的漢語交際能力。在詞彙翻譯方面，筆者認為為了讓學習者比較直觀地掌握詞義，教材可以標注詞類和舉出例句。

從語法點的方面來看，泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社《旅遊漢語》的語法知識呈現在詞語註釋的部分，難以判斷是否可以歸入語法點的講解，因此本教材的語法點不在本次討論範圍內。上海大學出版社的《旅遊漢語》幾乎在每個單元都有提供語法知識，不過，筆者認為難度較低，數量也較少，雖然旅遊漢語注重培養口語的交際能力，但語法也是語言的其中一個要素，在口語上也有一定的重要性，他是語言的法則，筆者認為如果本教材能夠把所有 HSK 三級語法表上的語法知識涉及在各個單元上，會讓本教材的語言知識編排更加完善。

從練習的方面來看，上海大學出版社《旅遊漢語》的練習題量需要增加，同時也要幫助學生訓練課文的對話和語法點的知識，兩者必須提供能夠培養每個語言要素，和語言技能的練習，泰國素可泰探馬提叻遠端教育大學出版社《旅遊漢語》題量雖然足夠，但若能夠增加一些培養語言交際技能的練習，一定會將教材質素更加提高。在練習類型方面，兩者僅提供了理解型和機械性的練習，而沒有讓學生將認知、記憶、鞏固的知識進行訓練，筆者認為如果兩者能夠加上交際型練習和任務型練習，兩套教材一定會對今後要在泰國旅遊行業工作的學生有很大的幫助。任務型練習不僅讓學生有機會在貼近實際工作環境的情境下，應用語言知識進行交際，達成任務的心情也會提高他們的學習興趣，獲得學習上的成就感，鼓勵他們有團隊合作互相學習的精神。

筆者認為這兩套教材各有各的優點和缺點，針對的對象也有所不同，因此筆者認為本次研究結果能供在泰國從事旅遊漢語教學並有相似學習對象的教師參考，希望能提高泰國的旅遊漢語教學，同時也能為泰國提高旅遊漢語服務水平。

參考文獻

- จรี สุขนวนิช, ธนัษพร นามวัฒน์, นุวิทย์ วิวัฒนวัฒนา, ปทิตตา วงศ์คงเดิม, มนต์ชัย แซ่เตีย, ลักษณ์นารา โสตริรัตน์ วิโรจน์, หวงเหวินฮุย, อภิวัฒน์ คุ้มภัย.(2015).ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว.(พิมพ์ครั้งที่1).นนทบุรี:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Hutchinson, T. & A. Waters. (1987) **English for Specific Purposes**. Cambridge : Cambridge university Press.
- Hutchinson, T. & A. Waters. (2002). “English for Specific Purposes” Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press. page 9-15.
- 王秋夢. 旅遊漢語教材〈遊學中國〉和〈祝你成功〉對比分析: [碩士學位論文]. [D]. 新疆: 伊犁師範大學, 2017.
- 石慧敏. “旅遊漢語”教學——對外漢語教學的一個重要課題[J]. 暨南大學華文學院學報, 2001, 04: 19-25.
- 呂必松. 對外漢語教學概論(講義)(續一)[J]. 世界漢語教學, 1992, 3: 211-216
- 呂必松. 對外漢語教學概論(講義)(續十三)[J]. 世界漢語教學, 1995, 3: 57-62
- 呂必松. 對外漢語教學概論[M]. 北京: 北京語言學院出版社, 1993
- 李泉. 論專門用途漢語教學[J]. 語言文學應用, 2011, 3:110-117
- 張黎. 專門用途漢語教學[M]. 北京: 北京語言大學出版社, 2016
- 覃婷婷. 旅遊漢語教材與旅遊英語教材對比研究——以〈旅遊漢語〉和〈朗文旅遊英語初級〉為例:[碩士學位論文]. [D]. 廣西: 廣西大學, 2017.
- 趙金銘. 論對外漢語教材評估[J]. 語言教學與研究, 1998, 9:16
- 劉兆熙. 旅遊漢語[M]. 上海: 上海大學出版社, 2010.
- 劉珣. 對外漢語教育學引論 [M]. 北京: 北京語言大學出版社, 2000.

泰国初级汉语学习者汉语拼音学习问题与解决方案研究 ——以泰国北榄府萨拉萨维特学校为例

Research Study on Problems of Learning Chinese Pinyin and its Solutions for Thai Learners of Elementary Chinese: A Case Study of Sarasas Witaed Samutprakan School, Thailand

SUTHIDA LEENA^{1*}, LI CHAO²

¹College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

²Guangxi University, P.R.China

*Email : mesuthida888@gmail.com

摘要

近些年来, 随着中国的经济、科技的迅速发展。和中泰之间的友好往来于贸易合作交流日益增加。在泰国的“汉语热”越来越流行。学习汉语的基础是汉语拼音, 无论是在阅读、写作、听力拼音都起着相当重要的地位。在第二语言的学习中, 语音系统显得很重要。如果学生在习得第二语言初期出现问题和偏误, 就影响到今后的语言应用和表达。笔者作为泰国 SARASAS WITAED SAMUTPRAKAN SCHOOL (泰国北榄府萨拉萨维特学校) 的中文教师, 有幸近距离接触和了解当地小学生学习拼音时遇到的问题。并对问题进行分析和总结, 最后设计出适合泰国小学生的学习方法。

本文以汉语零基础的泰国小学生作为研究对象, 收集了本校小学生在学习拼音时遇到的问题和偏误。对在泰国学生学习拼音问卷调查结果统计中, 通过问卷调查分别统计了三年级小学生在学习汉语拼音声母、韵母、声调、变音和轻声等方面时出现的偏误并具体分析了偏误原因。在这些偏误中声母和韵母的偏误率最高。同时提出了教学建议, 针对这些普遍出现的偏误问题, 提出了教学建议和教学方向。对于学习汉语拼音出现的问题中, 笔者对学生自身、教师师资力量、学校及学习环境及母语的负迁移四个方面进行了分析。从而针对问题进行纠正并设计出适合泰国小学生学习汉语拼音的方法。为了全面了解泰国小学生学习汉语拼音的情况, 提供教学效率同时对中文教师也进行了调查和访谈。主要内容包括教师背景及教学现状和问题。并希望对中文教师进行统一课前培训, 提高教学质量。

关键词: 汉语拼音教学; 初级阶段; 小学生; 语音偏误; 教学方法

Abstract

In recent years, with the rapid development of China's economy and technology. The friendship and trade cooperation exchanges between China and Thailand are increasing day by day. The "Chinese language craze" in Thailand is becoming more and more popular. The foundation of learning Chinese is Hanyu Pinyin, which plays a very important role in reading, writing and listening. In the learning of a second language, the phonetic system is very important. If students have problems and mistakes in the early stage of acquiring a second language, it will affect their future language application and expression. As a Chinese teacher at SARASAS WITAED SAMUTPRAKAN SCHOOL in Thailand, I am fortunate to have a chance get close contact with the students, and understand the problems encountered by local primary school students when they learn Pinyin. I would analyzes and summarizes the problems, and designs a learning method that suitable for Thai primary school students.

This thesis takes Thai primary school students who have zero basic knowledge of Chinese as the research object, and collects the problems and errors encountered by primary school students in learning Pinyin. Mainly in the form of questionnaires, it analyzes the

problems encountered in the learning process, focusing on the differences between Chinese and Thai pronunciation and the problem of negative transfer of mother tongue. In order to correct the problem and design a method suitable for Thai primary school students to learn Chinese Pinyin. In order to fully understand the situation of Thai primary school students learning Chinese Pinyin, and to improve teaching efficiency, Chinese teachers were also investigated and interviewed. The main content includes the background of teachers and the current situation and problems of teaching. I also hope to carry out unified pre-class training for Chinese teachers to improve the quality of teaching.

Keywords : Chinese pinyin teaching, primary stage, primary school students, phonetic errors, teaching method

一、研究背景和意义

当前,汉语已成为泰国最为重要的外语学科之一,在许多大学和中小学当中,都开设有汉语这门课程。在中泰友好的大环境和全球“汉语热”的大背景下,泰国的汉语教育发展得越来越快,汉语学习人数逐年上升。到了2017年年底,泰国一有三千多所中小学开设了汉语课程,学习汉语的学生总数已超过一百万。在2014年,泰国教育部再次启动“中国教育改革政策”,开启了新一轮的中国汉语学习热潮。泰国的大多数公立和私立大学都相继开设了汉语选修课,最为著名的就是朱拉隆功大学。由此我们可以看出泰国政府对让泰国人学习汉语的所下的决心,泰国人学好汉语对泰国的发展有着重要的推动作用。

在泰国虽然学习汉语的机会很多,但是众所周知汉语学起来并不容易。因为文化上的差异和语言上的不同使学生在学拼音时就会遇到很多问题。因为汉语拼音是学习汉语的基础知识,同时也是非常重要的辅助工具,通过对汉语拼音的学习,可以帮助学习汉语者正确地读出汉语的汉字。但是在泰国,大多数的学生都会依赖用泰文来标记汉语读音,这就会造成发音错误或是发音偏误。

因此笔者想对学生在学习拼音是遇到的问题加以研究,以解决泰国小学生在汉语拼音学习过程中所遇到的困难。这一研究对于泰国的汉语教学十分重要,有助于帮助泰国小学生或汉语初学者了解汉语拼音学习方法及技巧,才能帮助他们正确地发音。同时需要提高汉语教师教学水平和学声的学习效率。只有基础打好了,才能更好地学习汉语。

二、研究主要内容和理论、方法和创新性

(一) 研究的主要内容和理论

主要研究拼音学习中出现的偏误,并对其进行分析,把中文和泰文作对比,总结发音特点,找出适合泰国小学生学习拼音的方法。

1. 本文的研究包括以下内容:

1) 通过对比分析中文和泰文的发音,总结中文拼音发音的特点,找出中泰发音的相同和不同之处。对中泰的声母和韵母、声调进行对比分析。2) 总结泰国学生发音错误的情况:泰语注音问题,发音偏误问题和母语的负迁移问题。3) 找出和设计适合泰国学生学习拼音的方法。4) 分析被访谈老师的教学方法和师资能力。

2. 研究的理论

1) 对比分析理论:所谓对比分析理论,最早是由学者拉多提出来的,他认为第二语言和第一语言的相似成分易于学习,而不同的语言成分则难以学习。(刘珣,2000,185)。笔者的论文中会对中文和泰文的发音进行具体分析,找出相同和不同点,从而找出学生学习拼音时偏误的原因,并对其分析做出比较。

2) 偏误分析理论: 偏误分析, 是系统地分析学习者在第二语言习得过程中产生的错误, 研究其来源, 解释学习者的中介语系统, 从而了解学习者二语习得的过程和规律。(刘珣, 2000, 191)。论文中笔者对拼音偏误进行了系统分析, 找出了母语正迁移对学习拼音时的帮助和母语负迁移对学习拼音造成的影响, 通过这些问题能显示出偏误的大体方向, 避免这些问题就能对以后的教学起到推进作用。

(二) 研究方法

1. 问卷调查法: 以本校小学生为本文的调查对象, 以找出致使学生发音不正确的因素, 了解拼音学习中遇到的问题, 了解学生的喜好, 以帮助解决问题。
2. 对比分析法: 通过对泰语和汉语的声母、韵母和声调的对比分析, 我们可以了解两种语言的差异, 发现发音的重点和难点, 总结泰国中学生的发音错误情况。
3. 收集资料法: 通过分析本学校的拼音教材和课件。跟小学中文老师沟通了解教学问题, 和参考相关文献, 分析学生所面临的问题, 以及所造成之后学习过程所遭受的挫折。
4. 访谈法: 对部分中文教师进行一对一的访谈, 主要内容包括汉语拼音教学方法, 教学难点, 课时安排以及错误发音纠正等。请本学校的中文教师进行拼音发音, 通过录音请中国拼音教师进行协助, 分析泰国中文教师的发音问题。

(三) 创新性

笔者对学生在学习拼音时遇到的问题进行了具体的分析, 特别是在拼音的声母、韵母、声调方面都做出了具体的偏误分析。通过这些分析能让教师了解学生在学习拼音时遇到的瓶颈。并对中文和泰文发音的声、韵、调做出了对比, 提出了母语负迁移对学习拼音造成的影响。同时对学校的师资能力进行了具体分析, 希望学校提升招聘要求。建议对拼音教学教师进行课前的统一培训。通过以上分析, 做出总结并设计出适合泰国当地小学生的学习方案。

三、与本论文有关的国内外研究综述

笔者将国内外的诸多研究按照对泰拼音教学现状、拼音习得偏误两个方面进行了分类:

(一) 对泰拼音教学研究现状

张婷和彭青在《汉语和泰语声调对比研究及对泰声调教学建议》(2021)中重点分析了汉、泰语声调的标记规则有很大的不同。汉语声调通常标记在元音的上面, 而泰语的声调通常都是标记在辅音上。了解了泰语变调的规则, 我们在对外汉语教学中, 可以运用对比的方法, 告诉泰国小学生, 汉语变调规则非常简单, 只需要按照字词的发音进行拼写, 不需要像泰文一样做声调转换, 这样一来就减少了学习者的畏惧心理。郑莹的《泰国汉语初学者使用泰语拼音的研究——以 Hat Yai Bozhong Tongqiao School 为例》(2016)一文, 针对汉语语音教学现象, 发现了以下问题: 1. 由于汉语教师数量有限, 汉语课大部分由泰国当地教师负责。由于当地教师发音不标准, 学生的口语发音会受到影响。2. 汉语拼音基本功不扎实。大多数学生不能自己在课本上拼写汉语拼音。许多拼音不能正确阅读, 他们不能独立预习新课程。3. 在课堂上, 老师的教学方法比较枯燥。主要的学习方法是由老师大声朗读生词, 学生用泰语写下每个生词的发音。当学生复习时, 他们不会通过阅读汉语拼音来阅读生词, 而是通过阅读他们写下的泰国发音来复习词汇, 这会导致发音错误, 这种现象应该引起教师的足够重视。

这些研究大部分都是针对于学习者的, 很少文献是针对教师的, 其实如果在教学方开始就出现错误引导的话, 就会造成整个教学系统出现问题。在泰国, 泰国本土学校对中文教师的资格要求并不高, 而且大部分学校也没有一个统一的标准, 很多教师都是

泰国当地人。一般只有国际学校的教师才是中国人。如果在教学之前能够先培训中文老师，让他们了解拼音的重要性和泰国学生普遍会遇到的瓶颈和难点分析，对中文老师是很好的帮助。

（二）泰国学生汉语拼音习得偏误研究现状

李红印在其文章《泰国学生汉语学习中的语音错误》（1995）中指出，无论是语音系统方面，还是在词汇、语法系统方面，汉语和泰语都是两种语言，都有许多相同和不同点，相似的地方往往对学生的学学习造成母语负迁移的影响，干扰学生的学学习。研究具有针对性，但是并没有提出具体的解决这些问题的方法。

欧阳越峰，在其论文《泰国学生汉语舌尖前音——舌尖后音以及舌面音声母发音偏误的分析》（2017）中，从以下四个方面分析形成泰国学生学学习这些语音声母的偏误具体原因：1. 从母语的干扰、2. 汉语知识掌握不够全面、3. 用泰语注音标注汉语发音、4. 汉语教师。

通过上述的研究成果可以发现不少学者认为，泰国学生学学习汉语拼音时受到泰语语音负迁移的影响比较多。但是真正做出具体分析和比较的文献很少。但在实际教学中，有些问题不仅仅只是因为母语负迁移问题。即使汉泰发音完全相同的音，学生也很有可能跟其他发音混淆。缺少对每个阶段知识点的分析，详细分析中文和泰文两种语言的差异，对教学是有很大的帮助的。能够帮助教师理解造成学学习拼音问题和发音偏误的根本原因。

四、研究结果

（一）泰国北榄府萨拉萨维特学校情况及教学现状

1. 学校情况

萨拉萨斯威塔德北榄府学校，英文为 SARASAS WITAED SAMUTPRAKAN SCHOOL。坐落于泰国北榄府，于 2016 年 4 月 28 日成立，开设双语系教学，从幼儿园到初中。2019 学年各级各类学生 3002 人。95% 是当地的泰国学生，还有少数是华人儿童。从笔者的教学经验中，本人发现泰国的小学生更活泼，课堂上更活跃，爱说话，注意力不太集中。小学生的总体自学能力不强。但学生们有很好的动手能力和个人表达的欲望。泰国的大多数学生都很有天赋，喜欢表演。他们喜欢充满肢体语言的课堂气氛，喜欢通过玩游戏来学学习，不喜欢过于死板的学学习方式。泰国的学生们不太存在升学压力，所以泰国学生在学学习时不是那么努力上进，学学习后不会主动去复习。

2. 学校教师调查情况分析

笔者了解到，我们学校有四名汉语教师，他们都是泰国人，而且教师的级别不同。为了更好地了解小学生学学习汉语拼音的情况，作者对汉语教师进行了相关调查和访谈。问卷分为两部分：第一部分是针对教师教育背景方面的调查，第二部分针对的是教师教学情况方面的调查。第一部分主要是了解汉语教师的个人基本情况，包括年龄、教龄、学位、国籍和 HSK 汉语水平。第二部分侧重于教学方法和个人见解，主要是关于教师个人教学理念和教学技巧，这些问题能反映出教师在教学中存在的问题。

教师背景调查表

编号	年龄	教龄	学位	国籍	HSK 水平
1	27	3 年	本科	泰国	没有考过
2	26	2 年	本科	泰国	4 级 180 分
3	28	5 年	本科	泰国	没有考过
4	25	2 年	本科	泰国	没有考过

通过访谈得出的结果是，大部分教师没有从小受到中文习得环境，而日常交流也是用泰文，这使教师缺乏大量的口语训练。大部分教师参加过教师培训项目。但教师反馈这些培训并没有针对本土教学，只是综合了汉语教学知识和中国文化的传授。

3. 教学现状及问题

3.1 使用教材

本校使用的是泰国 TES 出版的《梅花》课本和配套练习册。教师普遍认为目前所使用的教材并没有对拼音进行深入细致的讲解，而是一带而过。此教材偏向于认读和日常交流，即使按照课本上的教学顺序学习完拼音，学生也不能独立完成拼读，对生词也不能拼出正确地发音。这对后面的学习都会有很大的影响。

3.2. 课程设置和课时安排

中文课为每周一到两次，每堂课 40 分钟，每周大概两三个小时，我们可以看出本校的课时安排极其少，而且还间断、不连续。这样的课程安排没有给学生的汉语学习提到帮助。课程间隔时间太长，会使学生容易忘记前面所学习的内容。尤其是小学一年级的学生，由于他们的年龄太小，课堂上不能集中精力进行学习，对于学习拼音是很不利的。

3.3. 教学中的问题

通过调查教师反映最多的是学生无法理解什么是拼音及拼音教学枯燥无趣。下面笔者对两个问题分别进行分析：1) 无法理解什么是拼音。2) 拼音教学枯燥无趣。

除上述两个问题以外，笔者认为授课时间少也会对教学产生问题。由于本校的中文课时比较少，一学期只有 32 个小时左右的中文课，但是汉语拼音推荐授课时间是 42 小时，从此可以看出，在规定的时间内并不能完整地进行拼音教学。

(二) 泰国学生学习汉语拼音情况调查

1. 问卷调查的设计与实施

由于本校一年级小学生开始学习拼音，所以此次的调查问卷的对象是针对拼音知识已学习完的三年级小学生进行的，调查内容包括拼音掌握情况和发音的调查。分为书面问题和发音录音两个方面。

问卷调查一共由五部分组成：第一部分为学生背景调查，第二部分为拼音认知知识调查，第三部分为拼音学习问题调查，第四部分为泰语注音问题调查，第五部分为发音偏误测试，这个部分通过录音对调查者进行发音测试，其中包括：声母、韵母、声调、变调、轻声和儿化音这些方面的词语拼读。

本次问卷调查，共发放问卷五十份，回收问卷五十份。

2. 泰国学生学习拼音问卷调查结果统计

1) 关于学生背景调查

1. 你是否是华裔?

是	不是
2%	98%

2) 、拼音认知知识调查

2. 你认为在你最初的汉语学习过程中，遇到的最难学的声母是？（多选）

m	f	l	h	j	q	x	zh
12%	9%	5%	37%	47%	52%	51%	59%

ch	sh	r	z	c	s	y	w
62%	60%	51%	64%	65%	54%	34%	28%

学生认为以上这些声母难度比较大。

3. 你认为在你最初的汉语学习过程中, 遇到的最难学的韵母是? (多选)

ü	ei	ou	ia	ie	iao	iou/iu	uei/ui	üe	en
25%	23%	28%	22%	23%	28%	21%	75%	34%	22%

ang	eng	ian	iang	uen	uang	ueng	iong	ün	er
26%	31%	37%	32%	65%	69%	54%	38%	55%	61%

学生认为这些韵母发音比较难。

4. 你认为在你最初的汉语学习过程中, 遇到的最难学的声调是? (多选)

阴平 (ˉ)	阳平 (ˊ)	上声 (ˇ)	去声 (ˋ)
22%	37%	46%	43%

在声调调查中, 学生普遍认为上声 (三声) 最难, 其次是去声 (四声)。

5. 你知道哪些是整体认读音节?

知道	不知道
6%	94%

学生对整体认读音节知识没有概念。

6. 你在学习汉语拼音时, 能分清平舌音 (z、c、s) 和翘舌音 (zh、ch、sh、r) 吗?

能	不能
32%	68%

对于平舌音和翘舌音, 学生分不太清。

7. 你觉得平舌音和翘舌音难吗?

很难	不太难	不难	很简单
54%	32%	12%	2%

对于平舌音和翘舌音, 学生普遍认为很难。

8. 请你写出 j、q、x 和 ü 拼写后的拼音。

题目	j+ü+三声	q+ü+一声	x+ü+二声
错误率	68%	62%	56%

学生并不能正确拼写出 j、q、x 与 ü 拼写后需要去掉 ü 的两点, 此题错误率很高。

9. 你能读准音节中出现的轻声吗?

能	不能
87%	13%

学生自认为可以准确读出拼音中的轻声。

10. 请选择正确的变音拼音, 在正确的拼音上画“√”

	题目	错误率
1	妈妈 mā ma māmā	13%
2	你好 nǐhǎo nǐhao	34%
3	一条河 yìtiáohé yītiáohé	70%
4	葡萄 pútáo pútao	66%
5	我的 wǒde wǒdē	10%
6	一个 yígè yīgè	63%
7	一千 yìqiān yīqiān	71%
8	哥哥 gēge gēgē	8%
9	桌子 zhuōzi zhuōzī	39%

可以看出学生对拼音变音方面还是存在着很大的问题的。

3)、关于拼音学习问题

11. 你喜欢学习拼音吗?

喜欢	不喜欢
21%	79%

学生大部分都不喜欢学习拼音。

12. 你对学过的拼音教材感觉如何?

非常好	还可以	不好	无所谓
2%	38%	36%	22%

学生对教材最多的感受是还可以，其次是不好，也有部分感觉无所谓。

13. 你目前能熟练读拼音吗?

能	不能
65%	35%

大部分学生表示目前不能熟读拼音。

14. 你在课堂外，每天复习汉语的时间?

1 小时一下	1-2 小时	2-3 小时	不学习
13%	0%	0%	87%

有很多学生选择除了在课堂是以外，每天不复习汉语。

15. 你是否关心汉语考试成绩?

非常关心	不关心	一般
78%	6%	16%

大部分的学生表示非常关心汉语考试成绩。

16. 你上学期汉语考试成绩?

A+/A/A-	B+/B/B-	C+/C/C-	D/不及格
12%	51%	28%	6%

可以看出学生们的成绩处于中等水平。

17. 你的老师如何教发音的?

老师先读，随后学生跟读	58%
老师让学生跟着光盘读	1%
指导学生读，然后老师纠正	41%

对于教师教授发音大部分都是老师先读，然后学生跟读，或者教师指导学生读，然后进行纠正。

18. 遇到一些发音困难的问题，老师通常会怎么教?

让学生们一次又一次的练习	47%
教师教一些发音的方法	33%
跳过，然后正确	20%

对于发音比较困难的拼音，大部分的时候教师让学生们反复练习，但是也有少部分学生选择教师跳过，不多做解释。

19. 当你的发音出现错误，老师想要为你纠正时，你的心里想的是什么?

高兴，可以提高语音水平	76%
没有想法，只是按照老师说的改正	2%
觉得焦虑、以后羞于开口	0%
没有必要，又不会影响正常交流	22%

对于教师纠正学生的错误发音，学生大多数还是觉得很高兴的，从而能提高汉语水平。

20. 当教授拼音时，你的老师讲解和练习方面，哪一项花费的时间较多？

练习多	讲解多	不固定
21%	65%	14%

超过一半的学生认为教师在教授拼音时讲解多，而练习比较少。

21. 你对教学中的哪些内容感兴趣？

汉语拼音	汉语词汇	汉字	日常用语
2%	34%	21%	43%

学生们普遍对日常用语比较感兴趣。

4)、泰语注音问题

22. 你会用泰语注释拼音发音吗？

会	很少	不会
87%	10%	3%

会用泰语注释拼音发音的学生占了大多数。

23. 在课堂上老师会用泰语注音教拼音吗？

都是泰语注音	一些是泰语注音	不用泰语注音
0%	9%	91%

教师在课堂上几乎不会用泰语注音教授拼音。

24. 语音教材中有出现泰语注音吗？

有	没有
0%	100%

本套《梅花》教材中没有出现任何泰语注释。

25. 你一般在什么情况下使用泰语注音？（可多选）

学习新内容时	遇到不会读或者读不准的时候	从不使用
70%	30%	0%

学生在学习新内容时，通常更习惯于用泰语来注释汉语语音的发音。

26. 你认为用泰语注音的方法是否能帮助你学习拼音？

能	不能
81%	19%

大部分学生都认为泰语注音能帮助自己的学习。

27. 用泰语注音的方法能带来哪些好处？

学得快	记得住	没有好处	其他
35%	38%	0%	27%

学生认为用泰语注释的方法可以让中文觉得快，而且方便记忆。

5) 声母测试调查分析:

	题目	错误率	发音问题分析
1	切开 qiēkāi	49%	q 发音时舌面前部顶住硬腭, 气流冲破舌根的阻碍, 摩擦成音, 由于发音部位和 j 一样, 学生发音时 q 和 j 有混淆。k 发音部位和 g 一样, 有些学生会把 k 读成 g, 学生会错读成 jiēgāi。
2	揭开 jiēkāi	30%	同上。j 的发音部位和 q 一样, 学生发音时有偏误 j、q 不分。k 和 g 的发音部位一样, 学生会错读成 qiēgāi。
3	方法 fāngfǎ	46%	f 发音时上齿需要接触下唇, 气流从中间摩擦而出, 声音清快。有的学生发音时咬下唇比较重, 而且结使时有喉音, 同时会拉长声音。
4	横幅 héngfú	42%	h 的发音时声带不震动, 舌根接近软腭, 而学生会读成偏向于母语的 h , 喉音很重, 舌根会更退后接近喉咙。
5	看到 kàndào	3%	由于 k 和 g 的发音部位一样, 学生发音会有偏误。d 的发音不送气, 但是有些学生发音时送气会读成 t, 最后读成 gàntào。
6	责任 zérèn	54%	z 的发音时舌尖是平的, 有些学生将舌头稍微卷起发音会变成 zh。r 发音时, 舌尖上翘, 舌头靠近硬腭前部, 声带震动, 摩擦成音, 而学生发音时会将舌尖触到上颚, 声带没有震动, 导致发音错误, 偏向于泰语发声系统中的颤音字母 “ r ”。
7	祝愿 zhùyuàn	67%	zh 的发音会和 z 相混淆, 学生分不知道什么时候舌尖应该翘起, 分不清舌尖后音和舌尖前音, 学生会错读成 zùyuan。
8	孜孜 zīzī	49%	同上。学生们大部分对 zh、z 不分, 发音很模糊, 学生会错读成 zhīzhī。
9	城池 chéngchí	71%	学生读 ch 的时候舌尖不会上翘, 发音偏向 c 舌尖会伸平。学生对要卷舌的音比较陌生, 所以发音困难, 学生会错读成 céngcí。
10	层次 céngcì	63%	同上。ch 和 c 混淆, 会错读成 chéngchì。
11	识字 shízi	41%	sh 的发音舌尖需要上翘, 接近软腭, 气流从舌尖与软腭间摩擦而出, 但是有些学生不会将舌尖上翘会把 sh 读成 s, z 的问题同上, 学生会错读成 sízhì。
12	感到 gǎndào	21%	同 5, g 与 k, d 与 t 的读音有混淆, 学生会错读成 kǎntào。
13	春意 chūnyì	16%	学生读 ch 的时候舌尖不会上翘, 发音偏向 c 舌尖会伸平。学生对要卷舌的音比较陌生, 所以发音困难, 学生会把 y 的读音拉长, 学

			生会错读成 cūnyì。
14	存疑 cúnyí	35%	c 的发音问题同上，学生会错读成 chúnyí。
15	午饭 wǔfàn	25%	f 是唇齿音，上齿接触下唇，气流从中间摩擦而出，声带不振动，学生发音错误时会把声音拉长。
16	补票 bǔpiào	24%	b 的发音不送气，可是学生读错时会送气发成 p，而读成 pǔpiào。
17	习字 xízi	53%	x 是舌面前音，s 是舌尖前音，两个音的发音部位不同，但发音方法相同。泰语中没有舌面前音，所以汉语中的 x 对学生来说难度很大，学生会错读成 sízi。
18	入口 rùkǒu	51%	r 发音时，舌尖上翘，舌头靠近硬腭前部，声带震动，摩擦成音，而学生发音时会将舌尖触到上颚，声带没有震动，导致发音错误，偏向于泰语发声系统中的颤音字母“ɣ”。
19	路口 lùkǒu	28%	k 发音时需要送气，g 发音时不送气，学生发音时会有混淆，会错读成 lùgǒu。
20	呼唤 hūhuàn	43%	h 是舌根音和泰语的喉音 ɰ 都是清擦音，两者的发音方式是一样的，但是发音部位是不同的，学生发 h 时也会习惯性地将其鼻音化。
21	示弱 shìruò	21%	sh 是卷舌音，在泰语里很陌生，学生会用 s 来代替泰语没有的卷舌音，r 的发音问题同 18，会错误读成 sīluò。
22	漂亮 piàoliang	50%	p 发音时的如果送气不够，发音会变成不送气的 b，会错读成 biàoliang。
23	停下 tíngxià	38%	t 的读音要送气，有些学生不送气会读成 d，x 是舌面前音，s 是舌尖前音，两个音的发音部位不同，但发音方法相同。泰语中没有舌面前音，所以汉语中的 x 对学生来说难度很大，学生会错读成 s。
24	冬天 dōngtiān	5%	d 和 t 的发音部位一样，学生容易记混淆，错读成 dōngdiān。
25	松石 sōngshí	45%	sh 是卷舌音，在泰语里很陌生，学生会用 s 来代替泰语没有的卷舌音，学生会错读成 sōngsí。
26	门面 ménmian	2%	m 是鼻音，不送气，学生发音错误很少。
27	奶牛 nǎiniú	5%	n 与泰语的发音部位、发音方法都相同，所以读音错误很少。
28	乌龟 wūguī	10%	g 的发音不送气，k 的发音送气，学生会有混淆，会错读成 wūkuī。

下面笔者对学生发音的错误情况进行总结:

声母 d/p、d/t、g/k 的偏误分析

通过调查可以发现汉语中的 b、p、d、t、g、k 与泰语的 $\text{ɔ}[p]$ 、 $\text{w}[p^h]$ 、 $\text{ɔ}[t]$ 、 $\text{n}[t]$ 、 $\text{n}[k]$ 、 $\text{ɔ}[k^h]$ 发音部位、发音方法都是同一个因素。但由于这三组音素存在送气和不送气的区别, 学生在学习时会有混淆。送气和不送气、清音还是浊音会对学生学习时有一定的困扰。

声母 m、f、n、l、s 的偏误分析

汉语的 m、f、n、l、s 与泰语的 $\text{u}[m]$ 、 $\text{w}[f]$ 、 $\text{ɔ}[n]$ 、 $\text{n}[l]$ 、 $\text{ɔ}[s]$ 发音部位、发音方法都是同一个因素。因此能够充分利用母语的负迁移作用, 学生发生偏误的情况不多, 他们能迅速地掌握这些声母的学习。

声母 z、c、s 的偏误分析

平舌音 z、c、s 中, 主要问题集中在 z 和 c 的上面。由于在泰语中没有 z 和 c 的发音, 这两个音时舌尖前音, 所以学生对这两个音的学习难度会大一些, 在发 z、c 音的时候, 舌尖要轻轻的顶住上齿背部的地方, 然后从喉部送出气流, 而且气流比较强, 但是学生无法掌握气流力度, 通常送气不够。学生在读 z、c 的时候经常用母语的舌面中音 $\text{ɔ}[t\text{ɕ}]$ 、 $\text{ɔ}[t\text{ɕ}^h]$ 来代替。

声母 zh、ch、sh、r 的偏误分析

在泰语里没有舌尖后音、学生很难掌握 zh、ch 的发音。学生会用泰语中的 $\text{ɔ}[t\text{ɕ}]$ 、 $\text{ɔ}[t\text{ɕ}^h]$ 舌面中音来代替, 这些泰语中没有的翘舌音 zh、ch、sh、r 中, 发音时需要把舌头翘起来, 舌头幅度翘起来的高低都会影响发音。对于舌头翘起来的幅度比较小的问题, 是 r 这个声母, 学生发音介于 r 和 y 的中间。对于舌头幅度比较大时, 造成气流出来过多, 这样一来发音就不准确了。而在 ch 和 sh 这两个声母的发音, 学生容易混淆, ch 的发音送气不够造成发音偏于 c。

声母 h 的偏误分析

泰语中的喉音 $\text{ɔ}[h]$ 和汉语中的舌根音 h 都是清擦音, 二者的发音方法是一样的, 听上去很像, 但是二者的发音部位不同。h 在汉语拼音中发音时, 舌根需要靠近软腭, 然后气流摩擦而出, 而 $\text{ɔ}[h]$ 的发音更靠后, 还有一点鼻音。所以学生读 h 的时候会习惯性将其鼻音化, 这个声母对学生来说学习问题很大。

声母 j、q、x 的偏误分析

关于舌面前音 j、q、x 的偏误在于大部分的学生发音时舌头位置比较靠后。因为这三个声母在泰语中没有相似的发音, 所以对学生来说比较陌生。他们会把 j 读成偏向 c 的音, 把 q 读成偏向 ch 的音, 把 x 读成偏向 s 的音, 而且发音时摩擦很轻。

6) 韵母测试调查统计:

	题目	偏误率	发音问题分析
1	发达 fādá	11%	学生发错音时会将声音拉长, 但是大部分没有什么问题。
2	薄膜 bómó	32%	o 发音时嘴唇拢圆, 嘴唇不动, 但是如果学生口型不固定, 会错读成 ao, bómáo, 。
3	合格 hégé	36%	e 的发音没有什么问题, 但是有些学生将拼音中的“e”和英文中的“e”记混淆, 错读成 hígí。
4	私自 sīzì	11%	z c s 后边的元音是舌尖元音, 发音时学生习惯拉长音, 会出现像泰语中的长音。

5	制止 zhìzhǐ	15%	zh 后边的元音是舌尖后元音，发音时学生习惯拉长音，会出现像泰语中的长音。
6	耳朵 ěrduo	65%	er 发音时，舌位居中发 e 的音，然后舌尖向硬腭卷起，两个字母同时发音。学生发错音时如果舌头卷起程度不够会偏向 e 的读音，读成 ěduo。
7	耐心 nàixīn	29%	先发 a 的音，然后滑向 i，气流不中断，读音轻短，学生发错音时会拉长音，关于 in 发音时舌尖抬起抵住硬腭前部，但是学生发音时会错读成 ing。
8	内心 nèixīn	14%	学生会把 ei 和英文中的 e 记混淆，念成 i，会读成 nìxīn。
9	少数 shǎoshù	8%	个别学生把 u 记成 ü，读成 ü。
10	手术 shǒushù	43%	学生会把 ou 读成 o 去掉 u，读成 shǒushù。
11	价值 jiàzhí	38%	ia 学生发音时去掉 a，读成 jìzhí。
12	列国 lièguó	78%	ie 的发音，先发 i，再发 e，气流不中断，但是学生会错读成 i，念成 lìguó。
13	滑动 huádòng	46%	ong 的发音，嘴型要先发 o 的音，有些学生的嘴型先发 e 的音，学生会错读成 huádòng。
14	活动 huódòng	52%	uo 有些学生读成 ua，ong 的发音，嘴型要先发 o 的音，有些学生的嘴型先发 e 的音，学生会错读成 huádòng。
15	略图 lüètú	79%	üe 的发音读错的有很多种，分别是 u、iou 和 ie。
16	调料 tiáoliào	87%	iao 的读音会丢掉 i，直接读成 ao，错读成 táolào。
17	牛奶 niúniǎi	45%	学生读 iu 时普遍记不住这个拼音的发音，会读成 i 或者 u，会错读成 núnǎi 或者 nínǎi。
18	摔坏 shuāihuài	53%	uai 学生会去掉 i 直接读成 ua，错读成 shuāhuà。
19	归队 guīduì	21%	ui 学生把读音中的 uei 变成 ei，读成 gēidèi。
20	兰花 lánhuā	2%	学生会把 ua 中的 u 去掉，读成 lánhā。
21	分文 fēnwén	8%	en: 发音时，先发 e 的音，然后舌面抬高，舌尖抵住硬腭前部，气流从鼻腔泄出，发 n 的音。eng: 发音时，先发 e 的音，然后发 ng 的音，学生对这两个音有混淆，读错时会读成 fēngwéng。
22	亲近 qīnjìn	14%	in 发音时舌尖抵住硬腭前部，但是学生发音时会错读成 ing。读成 qīngjìng。

23	均匀 jūnyún	76%	由于不熟悉ü见 j、q、x 需要去掉两点的知识点, 对于ün, 学生会读成 in, 错读成 jīnyín, 大部分学生告诉笔者不会读。
24	偏远 piānyuǎn	47%	学生读 ian 的时候会容易读成其他两种错误的读音, 分别是 an、uan。对于 uan 的读音会将ü去掉。错读成 pānyǎn 或者 puānyǎn。
25	传呼 chuánhū	55%	对于双音节 uan 学生的掌握程度很不好, 很多学生不会读。有些会去掉 u 读成an, 有些会去掉an 读成 u, 错读成 chánhū 或者 chúhū。
26	圆圈 yuánquān	58%	对于 uan 很多学生告诉读者不会读, 或者错读成 un 的读音会将a去掉, 错读成 yú nquān。
27	论文 lùnwén	65%	un 有些学生会读成ün, 因为对ü的掌握不扎实, 所以会混淆记忆, 错读成 lùnwé n。
28	浪花 lànghuā	31%	ang 的读音发音时, 先发 a 的音, 然后舌头往后缩, 发后鼻音尾 ng 的音。学生错读成 an。ua 中的 u 会被学生去掉读成 a, 或者去掉a读成 u, 错读成 lànhuā 或者 lànhū。
29	风闻 fēngwén	25%	en: 发音时, 先发 e 的音, 然后舌面抬高, 舌尖抵住硬腭前部, 气流从鼻腔泄出, 发 n 的音。eng: 发音时, 先发 e 的音, 然后发 ng 的音, 学生对这两个音有混淆, 读错时会读成 fēnwéng、fēngwéng 或者 fēnwén。
30	清静 qīngjìng	13%	学生对前鼻韵母和后鼻韵母有混淆, ing 有些学生会读成 in, 从而错读成 qīnjì n。
31	空中 kōngzhōng	51%	学生分不清 ing、eng 和 ong 的发音, 口型和舌头的位置都有错误, 会错读成 kē ngzhēng。
32	窗户 chuānghu	75%	uang 中的 u 会被学生去掉, 只读ang, 从而错读成 chānghu。
33	强调 qiángdiào	84%	iang 和 iao 大部分学生表示不会读。学生对于双音节拼读很陌生。会错读成 qíngdà、qíndà 或者 qíngdì。
34	文采 wéncǎi	12%	en 是前鼻音。eng 是后鼻音, 学生错读成 wéngcǎi。
35	汹涌 xiōngyǒng	63%	学生会将 iong 的 i 去掉, 而且分不清 ing、eng 和 ong 的发音, 会错读成 xīng

			yǐng。
36	区域 qūyù	49%	这里的ü会被学生读成 u。
37	朴素 pǔsù	33%	有些学生将 u 读成ü或者 o，读成 pǔsǔ。

下面笔者对学生韵母发音的错误情况进行总结：

单韵母 a、o、e、i、u、ü 的偏误分析

a、i、u 的发音没有什么问题，对于 e 的发音，发声没有难度，但是学生会将拼音中的“e”和英文中的“e”相混淆。o 的读音学生经常会错读成 ou, ao 或者 uo。o 的发音时嘴唇是不动的，不能出现滑音，教师要跟学生强调这一点。ü 的发音时最难的也是问题最多的，在泰语中没有这个音系，学生读ü 的时候声音偏向 i，大多是口型不多，其实ü 的发音口型就是从 i 过度到ü，教师可以让学生和自己一起体会要领先读 i 嘴型是扁的，然后过度到ü，上下嘴唇缩到一起，中间留个小孔，声音不能间断，只是嘴唇在变化。

复韵母 ai、ei、ui、ao、ou、iu、ie、üe、er 的偏误分析

对于复韵母 ai，学生有时只发 a，读音滑不到 i，导致错误读成 a，但是问题不多。关于 ei 学生的问题和 e 一样，会和英文中的 e 记混，把 ei 读成 i。ui/uei 的读音，发音时 u 的发音轻短，然后滑向 ei，嘴形由圆到扁，学生会读成 ei，很多学生会去掉 u。iu 发音时，先发 i，然后向 ou 滑动，口型由扁到圆、学生读 iu 时普遍记不住这个拼音的发音，会读成 i 或者 u。ou 读的时候学生会去掉 o 只读 u。ie 的发音规则是重点发音在 e 上面，前面的 i 是短短带过而已，可是泰国学生习惯母语发音习惯，发 i 的时候音比较长，后面的 e 也比较长，这样使听者听起来既像 ie 又像 ia。üe 的偏误问题有六种之多，学生会读成 u、iou、üan、ie、ü 和 i。主要是对 ü 的发音比较陌生导致在读 üe 的时候问题比较多。关于 er 的发音，舌位居中发 e 的音，然后舌尖向硬腭卷起，两个字母同时发音。学生发错音时如果舌头卷起弧度不够会偏向 e 的读音。

鼻韵母 an、en、in、un、ün、ang、eng、ing、ong 的偏误分析

学生很难区分前鼻韵母的 n 和后鼻韵母的 ng，鼻韵母的发音对学生来说是个难点，它们在音节中只是跟在一个或两个元音后面的一个韵尾。前鼻韵母在发音时舌尖起作用，要抵住上齿龈；或鼻韵母发音时舌根起作用，要抬起，抵住软腭，这些就是区别。学生通常会将 an 和 ang，en 和 eng，in 和 ing，记混淆。对于后鼻韵母 ang、eng、ing、ong 的发音既难又难区别。ng 是上软腭抬高，要指导学生，气流从鼻腔通过，可用手捏住鼻孔，即发不出声音，这就是正确的发音。在这个基础上，再结合 ng 前面的 a、e、i、o 发这四个鼻韵母的音。

7) 声调方面调查统计

	题目	偏误率		题目	偏误率
1	花 huā	16%	9	严格 yángé	54%
2	长 cháng	53%	10	戏剧 xìjù	38%
3	扁 biǎn	35%	11	创造 chuàngzào	55%
4	办 bàn	2%	12	记取 jìqǔ	45%
5	将军 jiāngjūn	45%	13	开始 kāishǐ	48%
6	联合 liánhé	68%	14	笔直 bǐzhí	20%
7	原则 yuánzé	44%	15	语言 yǔyán	22%
8	假借 jiǎjiè	35%	16	努力 nǔlì	17%

在声调测试方面，可以感觉到泰国学生在阅读汉语拼音声调时，习惯使用泰国声调。学生将汉语的阴平读作泰语的一声，汉语的阳平读作泰语的五声，汉语的上音读作泰语的第二音，汉语的去音读作泰语的三声。其中出错率最多的是上音和阳平。通过对比观察可以发现，在比较高音的变化时，泰语的声调比汉语小，而且泰语的元音也分为长元音和短元音。泰国学生在语音和语调上仍将保持泰语的柔和和缓慢特征。在汉语发音中，发音会延长，有点重。对于阴平来说，主要的问题是音值相对较低，通常发音为中音，没有达到阴平的高度，发音偏向于泰语的二声。关于阳平，学生的起调比较低，阳平后面的升音也是发音不到位，有些学生会在后面发音直接降下来，发音有点像泰语的五声。关于上声的问题最多，上音往往是先降后升，然而，学生往往会混淆上声和阳平的发音，使这两种发音听起来很不完整。由于泰语的起调比较低对于去声学生就很难将调再降下来。他们会把声音拖得很长。

8) 变音方面调查分析

	题目	偏误率		题目	偏误率
1	理想 líxiǎng	35%	13	展览馆 zhǎnlánguǎn	43%
2	你好 nǐhǎo	46%	14	选举法 xuǎnjúfǎ	56%
3	理解 líjiě	54%	15	纸老虎 zhǐláohǔ	76%
4	很忙 hěnmáng	30%	16	首都 shǒudū	36%
5	一定 yídìng	46%	17	表达 biǎodá	47%
6	一起 yìqǐ	28%	18	摆阔 bǎikuò	31%
7	不去 búqù	36%	19	索马里 suǒmǎlǐ	20%
8	不想 bùxiǎng	44%	20	洗脸水 xǐliǎnshuǐ	49%
9	听不听 tīngbutīng	56%	21	打靶场 dǎbǎchǎng	51%
10	来不来 lái bú lái	41%	22	小拇指 xiǎomǔzhǐ	27%
11	看一看 kànyikàn	43%	23	厂党委 chǎngdǎngwěi	66%
12	找一找 zhǎoyìzhǎo	29%			

变音调查中，除了简单的日常用语的偏误率比较低，其他的变音的规则学生无法掌握，偏误率很高。比如“一”和“不”如果不是学生真正记住生词，一般都会读成原调。当遇到连续两个三声时，第一个三声将变成第二声。由于泰语中没有这种连续变化，而且泰语音节的发音很慢，学生在阅读连续阅读的第三声调时遇到了很多问题，造成发音偏误。

9) 轻声方面调查分析

	题目	偏误率
1	椅子 yǐzi	34%
2	前边 qiánbian	35%
3	他呢 tāne	15%

4	躺下 tǎngxia	29%
5	过去 guòqu	32%
6	笑着 xiàozhe	58%
7	冷下去 lěngxiàqu	57%

在轻声方面，也存在着很大的问题，学生一般还是会读出需要变成轻声的音节。他们无法掌握轻声发音，而是相反读成重读。因为在泰语的发音中没有轻声，反而是重读。

10) 儿化音方面调查分析

	题目	错误率
1	一会儿 yíhuìr	24%
2	小鸟儿 xiǎoniǎor	21%
3	好玩儿 hǎowánr	42%
4	这儿 zhèr	15%
5	老头儿 lǎotóur	63%
6	右边儿 yòubianr	35%
7	小孩儿 xiǎoháir	23%
8	哪儿 nǎr	12%

儿化音的调查，除了常用词语以外，其他没有学过的词语学生的发音奇怪，学生们并不熟悉儿化音的发音规则，偏误很大。有些学生将儿化音分开读成两个音，有些学生是舌头卷得不到位，发音不标准，有些是舌头比较平。这些都是造成发音错误的原因。

(三) 泰国学生学习汉语拼音的问题分析

1. 学生自身问题

笔者认为影响学生汉语初级阶段拼音学习的最重要因素是情感因素中的学习动机。自信心，在学生在学习过程中也起着至关重要的作用，即在学习过程中，想方设法让学生增强自信心，让学生制定更高的学习要求和明确的学习目标。教师应该在教学活动的设计上多下功夫，探索有趣的教学活动，以增强学习者的学习动机。

2. 教师师资问题

在泰国，确实也有很多汉语教师能够流利地说一口汉语，但是真的一点儿泰语味儿都不带好像不多见。关于语音偏误，泰国汉语教师对学生的语音偏误也不会十分敏感，轻易导致学生的偏误石化。学校在进行聘请中文教师时，并没有统一标准，有些教师年级很轻没有教学经验，这样根本无法了解学生学习拼音时的瓶颈。学校没有对教师进行 HSK 水平考试，根本无法知晓教师的中文水平。对此并没有任何学校对教师进行课前培训，只是要求教师借鉴前面中文教师的教案自己消化。

虽然，泰国是第一个邀请国家汉办派遣志愿者的国家，但在这些志愿者中，很少有教师选择在泰国长期任教，只有一小部分选择留在泰国两三年，而且大多数选择在第二年回国。这意味着泰国的学生每年都需要面对不同的中文老师，他们学习的大部分中文知识取决于老师的安排。泰国教育部对小学中文课程是否有明确的大纲或统一的要求，完全取决于每所学校。教什么也完全取决于语文老师。

3. 学校及学习环境问题

本校对小学生的汉语课程安排仅为一周一次，每次 40 分钟，这对语言掌握和知识学习都是不利的。对刚入门的学生来说每次吸取的新知识并不能 100%地掌握，而下一次上课时教师必须利用有效的对学过的知识进行复习，再进行教授新知识。这样一来每次浪费在复习的时间会很多，而学生在一周内也会忘记学习内容，反复如此，学习水平并不能提高很快，而是原地踏步。在本校 95%都是泰国本地学生，学习语言的环境很重要，如果每天除了上课时间接触中文，其他时间全部都是母语，这样对学习也是没有帮助的。

4. 母语的负迁移问题

汉语与泰语语音声、韵、调的差异

接下来笔者将从声母、韵母、声调三方面对汉语和泰语的语音作一下对比分析。通过这些对比分析，可以为在泰国的汉语教师在教学设计的时候，利用这些相同点和不同点来更好地运用到教学工作中。

4.1 声母的差异

在汉语当中，一个音位只对应一个辅音声母。从发音的角度来看，泰语中有停顿、擦音、擦音、鼻音、侧音、颤音和半元音。汉语中没有颤音[r]和半元音[w]和[j]。从发音的角度来看，泰语有语言的中间音[j]和喉音，但汉语没有这些发音。在汉语中，舌头后面有 zh、ch、sh、r，但在泰语中没有。由此可以看出，泰国学生在学习汉语时，认为 zh、ch、sh 是最难发音的，他们经常把它们与 z、c、s 混淆。从发音障碍的角度来看，泰语中的停止音有清音和浊音，而汉语中的停止音没有浊音，只有送气音和未送气音。泰语中没有摩擦音，因此学生很难学习 j、q、z、c、zh、ch，而像 z、c、zh、ch 这样的首字母缩写词对学生来说更难学习。

4.2 韵母的差异

泰语中有许多元音在发音上与汉语元音相似。表面上看，这有助于学生在小学阶段学习汉语，但实际上，相似并不意味着相同，所以很多本土中文教师认为这些相同点并不能对学好拼音进行正面帮助。由于这种相似性的存在，在学习过程中更容易混淆和发音错误。

4.3 声调的差异

泰语一共有五个声调，而汉语有四个声调，它们都能辨别意义。由于两种语言的声调不同，学习这门语言在学习过程中会遇到困难，并且容易产生错误。汉语声调的声调值变化比较明显，而泰国声调的声调值总体上比较稳定，学生在学习声调时会遇到障碍。

4.4 受母语相似成分干扰

虽然泰语和汉语都属于汉藏语系，然而，两种语言都有各自的特点和发音规则。最为明显的就是，这两种语言的音节大多由辅音、元音和声调组成的，因此这些都有助于泰国学生学习汉语发音。然而，由于它们都有自己的语音系统，所以它们之间有许多不同之处。

母语没有和目标语相对的音位

在汉语当中，有九个声母在泰语中找不到对应的发音。它们分别是舌前音：z，c；舌后音：zh，ch，sh，r；舌面音：j，q，x。

（四）泰国学生拼音教学策略

1. 拼音纠正计划

1.1 教学对象分析

此次针对的对象是小学生，泰国学生们的自制能力相对比较差，没有什么主动性，这就需要中文教师在教学中多运用体态语和夸张的动作吸引学生。

泰国学生从幼儿园就开始学习英语，而作为第二语言的汉语，并没有作为考试和升学的标准，这样一来泰国学生对待英语和汉语的态度就截然不同了。由于学生的家庭背景原因，当地泰国学生的家长并没有要求学生的中文水平有多高，这些原因促使学生学习中文的动机和态度不强。

学习者的学习需要是产生学习东西的基础。学生的学习需求可划分为以下五个方面：

1. 安全需求。2. 归属感和爱的需要。3. 尊重的需要。4. 认知需求。5. 自我实现需求。综上所述，传统的领读式教拼音方法并不适合泰国当地小学生，容易使他们产生厌烦的情绪。教师需要用简单有趣的方法吸引学生的注意力，让学生容易理解知识，愿意接受课程，对学习汉语拼音充满兴趣。在实际教学中要增加学生的参与性，多做互动，结合视听说功能来授课。

2. 教学方法

中文教师在初始时传授相应的拼音知识，让学生了解拼音的用途和重要性。根据泰国中小学生的特点和小学阶段汉语学习的现状，笔者认为语音理论知识不应当在学习之初就被讲解，而应以最简洁、生动的方式进行讲授。

2.1 趣味性原则

可以设计一些相对简单、容易操作的游戏。在学习第二语言的初期能成功吸引学生的兴趣很重要，这对以后的学习起到了很大的推动作用。

2.2 让学生当主导者，教师为辅的原则

学生要变成学习汉语的主导者，教师只起辅助作用，需要与学生进行良好的互动。教师在实际教学中要让学生做到多读、多模仿。让每个学生都有机会单独读拼音。

2.3 主张循序渐进的原则

作为第二语言学习是一个漫长的过程，不断地复习、练习就很重要，教师不要急于求成。在教学的过程当中，可以采用推陈出新的方法，通过旧知识，把新知识带出来，使学生在学习中也有成就感。

2.4 实用性原则

复杂而单一的教学方法并不适合初级阶段的汉语学习者。很多泰国的小学生，非常擅长唱歌和跳舞，针对这些学生，学习唱拼音歌是教授拼音的好方法。

在教学的过程当中，拼音可以与词汇有机结合起来，通过词汇来学习拼音，这也是学校教材中的常用方法。

3. 偏误问题纠正

3.1 偏误理论分析

错误是由于对目的语掌握不好而导致的经常性错误，错误在一定程度上可以反映语言。学习者的语言水平。（刘珣，2000，191）母语负迁移、目的语知识负迁移、文化因素负迁移、学习方法和学习环境的影响都是产生偏见的原因。对学习者在第二语言学习过程中所犯错误的系统分析就是错误分析。错误分析需要研究错误的来源，理解第二语言习得的过程和规律。为语言教学的第一阶段做准备。（刘珣，2000，191）

3.2 及时纠正偏误

教师在教学中要及时纠正学生的错误，不能视而不见，也不能矫枉过正。在实际教学中如果发现大部分学生对某个所学拼音有偏误问题时，教师要及时纠正，这样可以避免学生形成发音习惯。

3.3 多利用图像和教学工具

教师传授的知识尽量简单明了，不要用抽象的概念。例如讲解声母时，不用强调这组是平舌音还是翘舌音，只需要告诉学生发音时舌头要放在什么位置就好。

3.4 对比分析法

在学习中，学生们都会多少受到母语负迁移的影响，其实这是教师也可以抓住这个“母语负迁移”对两个发音进行对比分析，放大两种语言的不同点，在分析中请学生做比较，而不是教师直接教授出来，告诉学生怎么发音。让学生自己判断如何发音，例如汉语拼音里的“l”，学生通常会用泰语里的 ล 或者 ล 进行注释，这时教师就可以先请学生念泰文，然后问问他们发音时舌头在哪个部位，口型是怎么样的。然后教师念汉语拼音里的“l”，让学生跟着发音，在问问大家发音时舌头和口型是不是和刚才的泰文发音一样。最后教师再进行总结，解释两个音的不同之处。

3.5 听说法

布朗大学教授特瓦德尔认为，听力和口语学习过程可以分为五个阶段：识别、模仿、重复、交流和选择。听说法在第二语言学习中起着重要作用，提倡先注重听说，降低母语的使用率。而对于教师也有一定的第二语言教育要求，教师需要对学生的母语有所了解，分析母语和第二语言的差别。视听法培养学生的听、说、读、写能力。在实际教学中这种方法适合用到多媒体和辅助教具进行授课，让学生在学习第二语言时，能够处在一个良好的语言环境当中。教师应该多用第二语言进行教学，对于难点和重点可以用母语进行解释。久而久之，在良好的语言环境下学生能从多听到多说也是对第二语言的学习很有利的。

笔者看来教授第二语言时不能只依赖于一种教学方法。多利用以上方法，可以锻炼学生的表达能力同时激发学生对第二语言学习的兴趣。但是也不要一味地跟随理论，教师要根据适合的教學环境变化不同的教学方法。

4. 教师统一培训计划

4.1 教师教育水平限制

笔者认为对于本学校聘请的教师，考虑到小学生的知识水平和理解能力。应该对当地文化教育制度比较了解，同时了解学生的学习习惯和生活背景，本土教师是很好的选择。要教师有更完善的水平限制：比如学历、教龄、教师资格证、普通话水平、心理素质等各方面都有要求。教师要求拥有本科或者以上学位，专业必须和对外汉语教学或者汉语语言学习有关。教龄最少在三年或三年以上，对于教师其职位，笔者认为年龄越小的学生越难教。有一定经验的教师比较适合小学生的教学，因为拼音又是学习中文的基础，有经验的教师会知道教学中的重点和难点，这样在学习中避免学生走弯路。对于教师资格证，笔者在任的学校以前出现过有些教师没有教师资格证的问题。有些是在读状态，所以希望这点在聘请教师时一定作为硬件条件。教师的普通话水平也直接影响到了学生的学习，需要教师提供 HSK 五级考试成绩，本校并没有对这一规定提出要求，这样无法衡量教师真正的汉语水平在哪里。

对一些从中国雇佣而来的汉语教师，或是中国国家汉办的一些志愿者们，笔者认为除上述条件中国教师必须能掌握简单的泰语交流。因为面向的小学生为汉语零基础 100% 的中文或英文授课对本校小学生来说都是不利的。

4.2 拼音教学课前培训

对于拼音教学课前培训，目的是让教师了解大多数本校小学生遇到的重点和难点，对于这些问题进行解释性教学，让教师在遇到问题前就能预测和解决问题。良好的教学质量起着关键的作用，在课堂上以生动、幽默、活泼的授课方式来增加学生的注意力，从而增加课堂的趣味性。让学生在生动的课堂环境下学习知识是教师应具备的能力。

结语

本文是以笔者在任的泰国 SARASAS WITAED SAMUTPRAKAN SCHOOL（泰国北榄府萨拉萨维特学校）为素材，对该校面貌、教学设施、学生情况、师资力量及汉语教学中的问题和解决方法进行阐述。通过调查问卷和访谈法对小学生的实际学习状况和教师的教學状况进

行分析。对泰国小学生在学习汉语拼音中遇到的问题进行分析和全面总结。根据实际情况设计了适合当地小学生的教学策略。在实际教学中,教师的角色极为重要,要通过不断地实践对于不同阶段的学生进行不同的教学方法提升教学效果。教师要不断地自我学习、进修。

因为笔者在本校的教学经验并不长,加上研究的水平和时间有限,所以本文也存在很多不足之处。在写篇论文时,笔者吸取了前辈的经验,对重点问题进行了分析和比较。通过教学研究,对拼音教学提出了教学建议。但是采用问卷调查和访谈的方法比较单一,以后希望采用更丰富的方法对教师的教学状况和学生的学习状态进行分析,使研究成果更完善。

本文所研究的拼音学习问题、偏误问题、教学设计都是对本校小学生学习汉语现状提出的建议。希望能对泰国小学生的汉语拼音教学提供一丝帮助、贡献一份力量。但是由于笔者对汉语语音本身的了解不是很深入,累积的资料时间有限,所以本文在研究上还是有一定的不成熟,对于具体教学建设及也有缺陷。在日后的研究中应该对对外汉语教学和汉语语音进行深入了解和学习,将理论和教学实践更好的结合。为泰国小学生学习中文打下良好基础。

参考文献

欧阳越峰. 泰国学生汉语舌尖前音——舌尖后音以及舌面音声母发音偏误的分析[D]. 天津: 天津师范大学硕士论文, 2017.

李红印. 泰国学生汉语学习的语音偏误[J]. 世界汉语教学, 1995(02):66-71.

刘珣. 对外汉语教育学引论[M]. 北京:北京语言文化大学出版社, 2000.

张婷, 彭青. 汉语和泰语声调对比研究及对泰声调教学建议[J]. 兰州交通大报, 2021, 40(04):

164-172.

郑莹. 泰国汉语初学者使用泰语注音情况研究——以合艾博中同侨学校为例[D]. 广西师范大学硕士论文, 2019.

	Name and Surname(姓名): SUTHIDA LEENA (李嫣然)
	Highest Education(最高学历): Master degree
	University of Agency: Huachiew Chalermprakiet University, Thailand
	Field of Expertise(专业领域): Master of Arts (Teaching Chinese)
	Address: 39/76 Soi6/1, Bangkwea, Bangphli, Samutprakan

泰国汉语网络课堂教学调查研究—以邦高皇家圣谕中学为例

Investigation and Research on Online Classroom Teaching of Chinese in Thailand : Taking Ratwinit Bangkaeo School as an Example in Samutprakarn

KWANRUEN SINGTO

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

Email : gapper22@gmail.com

摘要

本研究的目的是通过对邦高皇家圣谕中学的汉语网络课程的实际学生学习情况的调查研究,了解当前泰国邦高皇家圣谕中学进行网络教育中的选修中文课程和必修中文课程学生的实际情况,通过研究和分析找出当前其在进行网络课堂汉语教学中存在的问题,提出针对性的解决办法和建议,进而有效地提升学生汉语水平。

在教授所有语言的过程中,教师必须想方设法创造良好的教学环境,帮助学习者更好地学习。运用先进、多元化的多媒体技术作为教学和学习的媒介,可以吸引学生的注意力,让他们享受其中,从而产生学习的兴趣,使学习更加轻松和认真,帮助学生建立积极的学习态度。可以使学生更轻松、更快捷地掌握和理解汉语学习的精髓,帮助学生提高听、说、读、写的能

力。基于此,本文以邦高皇家圣谕中学为例,系统论述泰国汉语网络课堂教学的应用效果,进而为相关方面的研究,提供相应的理论依据和现实条件。

关键词 : 汉语教学; 网络教学; 多样化多媒体技术; 调查研究

ABSTRACT

The main purpose of this study is to understand the current elective Chinese courses and compulsory Chinese courses in the online education of Ratwinit Bangkaeo School. through the investigation and study of the actual students' learning situation of Chinese online courses in Ratwinit Bangkaeo School. Based on the actual situation of learner, Through research and analysis, Find out the current problems in Chinese teaching in online classrooms, and put forward targeted solutions and suggestions, so as to effectively improve students' Chinese proficiency.

This Thesis based on Ratwinit Bangkaeo School, focuses on online Chinese systematically discusses the application effect of online Chinese classroom teaching in Thailand by taking Ratwinit Bangkaeo School as an example, and then provides corresponding theoretical basis and practical conditions for related research.

Keywords : Chinese language teaching, online classroom, Diversified Multimedia Technologies, investigation and reserch

一、研究背景和意义

(1) 研究背景

当前,在泰国新冠病毒疫情很严重,泰国学校要按照泰国政府的规定,基教委从幼儿园,小学,中学到大学均设计网络教育。每个学校需要在网络上课不能来学校实际上课。泰国的汉语教学工作大多依然是在采用传统的教学方式,着重于背诵记忆,阅,抄写,而忽略了要运用到实际生活主要目的。另外,泰国的实现情况不能在教室实际上课。所以,在汉语的教学过程中教师需要运用多媒体辅助教学,需要结合教材,采用良好的教学方法及合适的教学技巧,使学生们能学习和增强对所学内容的理解。

使用多媒体可以让课堂更有趣,充分调动学生的积极性,使学生真正成为学习过程中信息处理的主体和知识的主动构建者,培养学生的创新能力和自主学习能力,实现现代科技教育基地。因此,为了提高教学质量,教师应熟练运用多媒体,以达到教学目的。

(2) 研究意义

新媒体与汉语国际教育的结合形成了新媒体教学,使汉语国际教育无论是内容还是形式都发生了非常大的变化,主要体现在形式上。现在,为网络教育课程所设计的软件和网站也越来越多。此外,在线教学不受时间和距离的限制,在线交流比其他方式更方便。

此外,在线教学使教学从教师主导的教学方式转变为学习者主导的主动学习方式,从而更好地适应学习者的不同需求,更好地实现学习目标。这些也是网络课程的优势,也是网络语言教学进一步发展的趋势。尤其是在疫情的情况对外汉语教学中,由于师资短缺和学生分散,互联网和课堂教学相结合是一个有效的解决方案。因此,汉语在线教学需要更多学者的参与、研究和探索,尤其是在汉字教学、实践、句型教学、口语练习等方面。与传统的课堂教学相比较,网络课堂教学有诸多优势,但也存在一些问题。本课题通过帮高皇家圣谕中学汉语网络课堂教学情况的个案研究,以点带面,对泰国目前汉语网络课堂教学的主要成效和存在的问题进行总结和反思,提出针对性的改进建议和措施,不断优化网络课堂教学设计和教学方式,提高教学效果,为泰国的汉语网络课堂教学提供参考和借鉴。有效地提升泰国学生的汉语水平。

二、文献探讨

(1) 国外研究动态

David Barr (2005) 等所指出的,大多数的计算机辅助课程和网络课程都主要注重于非口语化的阅读、写作、听力或者填空一类的练习。口语对话课程、成对的和成组的角色表演练与讨论都还大多是在通常的课堂教学中进行 (Barretal. 2005, p. 56)。相关的研究内容也主要着重于把计算机、网络作为媒介的书面语言交流和学习方面的研究 (Stepp-Greany, 2002, p. 165)。完全的包括听说读写各个方面的网络语言教学,尤其是汉语的网络语言教学效果究竟如何? 是否能与面对面课堂语言教学的效果在听说读写各方面都能相同或一致? 这一方面的研究目前还不是很多。虽然已有研究显示,网络语言课程在口语教学方面与课堂语言教学的教学效果一致 (Blakeetal. 2008), 但汉语是否也一样? 汉语的网络教学有哪些问题? 今后的发展有哪些需要重视之处?

Felix (2001) 曾列出学生所反映的网络语言课程的一些缺陷,如“缺乏口语习”、“没有与同伴的互动”、“没有足够的反馈”、“教师不在现场”等问题 (p. 47) 如何解决? 这一切都需要在实践中逐步总结。本文在四个学期的汉语网络课程实际教学的基础上,对汉语网络课程作一些研究、分析,为今后汉语网络课程的设计、研究与发展提供一些经验和参考。

(2) 国内研究动态

巧字笑 (2015) 选取了四个较为典型的网络一对一教学案例,分别从教学对象、教学时间、教学材料、教学安排以及教学反思等几个方面进行了记录,以最大限度还原教学原貌。进行上跟踪记录期望达到三个目的,一是记录学生的进步和不足,便于让学生进行对比,体会到中文的进步;二是作为教师后期研巧和反思的真实资料,进一步完善教学;三是将自己的收获与教训整理成文便于后人参考。

田填 (2021) 认为任务型教学理念的指导下借助网络教学平台进行初级听说课教学,通过网络课堂提供的现代化技术支持,突破时、地、人数的限制,利用多通道输入促进交际任务的顺利完成,提高学习者的交际能力。任务型理念下的网络初级汉语听说教学使听说课堂更贴近现实生活,同时也便于实时量化学习者的课堂表现,极大地提高学习者的参与度与体验感,促进初级汉语听说课的有效教学。笔者在分析相关理论的基础上,进一步展开实践调查,探索任务型理念下网络汉语听说课的可行性并进行相关教学设计,最终应用于初级课堂并提出教学建议。实现了在任务型理念的指导下,利用网络课堂创设情景,提供真实的任务和语言环境,进行真人实时互动、听说一体的汉语作为第二语言的教学。

孙瑜,黄东升 (2018) 认为汉语作为第二语言网络课堂教学设计,进入 21 世纪以来,我国已全面进入大数据信息时代。信息的快速传播渗透到了人们生活中的方方面面,汉语作为一门外语广泛受到世界的关注,许多的国外友人也积极地开始学习汉语。但是,由于国外汉语老

师稀缺且大部分外国人无法来到中国学习汉语等原因的阻碍，国外学习者想要学习到正宗原味的汉语还存在一定的困难。所以，我们将汉语作为第二语言进行网络课堂教学为国外的学习者开辟了一个良好的蹊径。本文就汉语是否应作为第二语言网络课堂进行教学展开讨论，并针对其作出相应的措施。第二语言网络课堂教学设计可分为：一、汉语成为第二语言是一种必然；二、网络课堂教学所面临的困难；三、网络课程教学设计思路及解决问题方案；随着我国国际地位和综合国力的不断提升，汉语越来越成为一门国际化的语言。

李琼（2010）认为网络汉语课堂教学技巧，网络对外汉语教学不同于传统的课堂教学，其在教学活动的组织策略、教学交互活动的设计策略以及非言语行为的选择等诸方面都形成了自身的特点。通过互联网对母语为非汉语的人群进行实时或异步的汉语课教学，应该充分尊重并利用多媒体技术的优势，扬其长，避其短，只有这样才能取得理想的教学效果。网络汉语课堂教学技巧可分为：一、教学活动的组织策略；二、教学交互活动的设计策略；三、非言语行为的选择。

从所研究的汉语言项目上看，现有汉语学得顺序研究几乎全部是对汉语教学方法项目的研究。尤其网络授课在课堂上的使用引入运用到教学活动中。本文以课堂教学实践为基础，为了让学生能快速理解教学内容，希望可以帮助泰国学生更好地习得汉语教学。尤其是在疫情的情况对外汉语教学中，实现教育现代授课或多媒体的运用可以使网课课堂更加有趣，充分调动学生的积极性，使学生真正成为学习过程中信息处理的主体和知识的主动构建者，培养学生的创新能力和自主学习能力，教师要熟练运用恰当的网络授课手段，从而达到教学的目的。

三、研究的目的是、方法和内容

3.1 研究的目的：

本研究主要的目的是通过对邦高皇家圣谕中学的汉语学生学习情况的调查研究，了解当前邦高皇家圣谕中学进行汉语网络教育中的学生学习汉语的实现情况，研究分析该校的汉语网络教学所取得的成效和存在的问题，总结成功的经验，并提出针对性的解决办法和建议，进而有效地提升学生汉语水平。希望通过本次调查研究能为日后相关调查，提供一定的参考和借鉴。

3.2 研究的方法：

文献研究法，问卷调查法，实地调查法，数据分析法。

3.2.1 文献调查法：收集和整理以及与在线学习相关的信息，进而提出本次研究的主题思想，同时进行主题设计，组织查阅搜集与整理的文献资料，并做出针对性的文献综述同时对文献当中的思想进行分类，并研究出新思想，指导研究的主题。

3.2.2 问卷调查法：通过网上问卷的方式对当前邦高皇家圣谕中学进行汉语网络教育中的学生学习汉语的实现情况开展问卷调查，然后进行结果分析。

3.2.3 实地调查法：对邦高皇家圣谕中学教汉语的老师和学生进行实地的调查与研究，进一步了解该校老师和学生对运用多媒体技术开展汉语网络教育的认识 and 评价。

3.2.4 数据分析法：通过对调查中得出的数据，对学生学习汉语情况进行总结和分析，总结成功的经验，找出存在的问题，并提出针对性地改进意见和建议。

3.3 研究的主要内容：

3.3.1 通过问卷调查，掌握当前邦高皇家圣谕中学进行汉语网络教育中的学生学习汉语的实现情况。

3.3.2 通过实地调查，了解当前邦高皇家圣谕中学的教师和学生对汉语网络教育的态度、认识 and 评价。

3.3.3 研究和分析出当前邦高皇家圣谕中学教师进行汉语网络课堂教学中取得的成效和存在的问题。

3.3.4 研究和分析出针对性不同国家的教师使用网络授课的情况极其在授课方式、课堂安排、授课效果等方面。

3.3.5 研究和分析出针对性不同年龄段、不同学制的学习者对网络授课的态度、认知和学习效果等方面。

3.4 所要解决的主要问题

总结成功经验,加以进一步提升和推广。发现存在的问题和不足,提出改进意见和建议,解决邦高皇家圣谕中学教师应用多媒体其在进行汉语网络教学中存在的问题做具体的分点陈述。使用多样化的多媒体技术作为教学和学习的媒介,主动学掌握和理解,能够有效底提高学生听说读写的能力。为之后的教学开展提供样例。

四、泰国北榄府邦高皇家圣谕中学汉语教育的概述

邦高皇家圣谕中学(Ratwinitbangkeao school)于2007年(佛历2550年)开始教授中文。除了最初的中文班,只有一门高级班,很少有学生选择上中文班。当时只有一名当地教师和两名志愿者教师负责汉语教学,而且当时汉语课没有那么多多媒体设备,教学设施也很简陋。他们的汉语教学经验和方法正在积极探索中。在英语组的共享办公室里,语言教材比较简单。随着汉语教学的缓慢发展,在当地汉语教师的不懈努力下,越来越多的人开始学习汉语。同时,为了更方便地举办与汉语相关的活动,促进汉语教学的快速发展,设立了独立的办公室。二年级有两个中文班,三年级有三个中文班,还有三个志愿教师。第一年只有一门综合课程。在接下来的三年里,英语听力、阅读和口语课程逐渐增加。教学设备设施也越来越齐全,如中国象棋、太极服饰、中国结、中国图书、灯笼、中国牌等,使汉语课堂的教学内容极为丰富。

现阶段,邦高皇家圣谕中学。在邦高皇家圣谕中学,学校共有学生3344人,90个班级,女生1762人,男生1582人,分为初中和高中。年龄范围为13-18岁。学习汉语分为选修班和必修班、选修班初一分8班,选修班初三分为8班,选修班高一分为8班(选修班高二分为9班,选修班高三分为6班,一共有1538个学生,必修班初中1个班有1/9,必修班高中3个班有4/10、5/10和6/10班,一共有143个学生。有5名教授中文的老师,7名是泰国人,5名是中国人。邦高皇家圣谕中学教中文22年了。每个教室都有投影仪、网络、音频和麦克风。

当前,在泰国新冠病毒疫情很严重,邦高皇家圣谕中学按照泰国政府的规定,第一学期和第二学期都在网络上课不能来学校实际上课。教授中文的老师大多依然是在采用传统的教学方式。所以,在汉语的教学过程中教师需要运用新媒体辅助教学,需要结合教材,采用良好的教学方法及合适的教学技巧,使学生们能学习和增强对所学内容的理解。邦高皇家圣谕中学选修班和必修班的教学内容不同。

五、网络教学的优点与问题

1. 网络教学的优点

其中李军征(2007)的《基于网络的外语教学之研究》一文中谈到的在线外语教学的六大特点相当全面:“1、网络化教学强调学生的主体性,从根本上改变了教师在传统教学中的中心地位。2、在线教学强调学生在学习中的独立性。从被动的听众到主动的参与者。3、网络教学使个性化学习成为可能,真正贯彻个性化教学的教学原则。4、在线教学使人机交互学习成为可能。5、在线教学所用教材丰富多彩,图文音视频相得益彰。屏幕上。”

管佳,李奇涛(2004)在《中国在线教育发展现状、趋势及经验借鉴》中分析了当前中国在线教育发展的现状、本文根据趋势和教训分析了当前教育产品和在线教育的发展趋势,可供参考。最后提出移动教学是大方向,多种形式的免费教学是趋势,精细化资源管理是要求。6观摩体验。

杨家兴(2006)在《在线教育的理论基础与制度选择》概述在线教育的理论基础。包括行为主义理论、认知心理学、社会学习理论、建构主义等。并对这些理论的应用进行了详细的分析。文章还指出,在线教学系统分为建构主义系统、以教师为中心或以学生为中心的系统、同步或异步教学系统、纯在线或混合式教学系统、师生互动或同学互动教学系统,以及个人教学或团队教学。教学系统。每个都分析了它的优点和缺点以及如何使用它。

常饮、徐露娜(2012)在《外语网络课堂教学模式及其发展趋势》中阐述了计算机通讯方式、学习管理系统模式和计算机辅助语言学习模式三种外语在线课堂教学模式的基本特点和优缺点。在此基础上,进一步探讨了外语在线课堂教学模式研究的不足和未来的发展趋势。

从以上研究分析我们都可以看出,多样化网络授课的具体、系统、全面的特点没有明确指出,所以值得我们后续的研究。

2. 网络教学的存在的问题

虽然在线汉语课堂教学更方便，但您足不出户即可享受优质的教学资源。但是如果网络教学过程中网络设备出现故障，就会错过教学时间和教师对难题的解释。导致教学不足、旷课等现象的发生。而且，软件故障和病毒入侵在课堂上也时有发生。这些不良的网络因素会打断正常的教学思维，影响课程的顺利进行。因此，要使在线教学课堂顺利运行，是保证网络设施正常运行的基础。

在这样的当代教学模式下，自学能力多次出现在人们的视野中，而对于网络教学来说，自学也是非常重要的。与传统的面授课堂相比，在网络课堂中的网络已成为唯一的交流方式。对于那些疑难问题，中国学习者不能亲自向老师请教，积累可能会打击他们的学习热情。这样一来，对于那些外国汉语学习者来说，在线教学可能会有些枯燥，从而导致教学质量下降。

学生在网上听老师讲解时，老师可以适当加入一些有趣的课堂活动或游戏，既活跃了课堂气氛，又调动了学生学习汉语的积极性。采取这样的措施，可以使汉语学习更加生动有趣，学生不会再像以前那样学习困难，汉语学习的效果也会更好。同时，学习者的效率也会大大提高。而且，与传统的教学方式相比，在线课堂教学基本不受时间和空间的影响，以互联网为媒介，缩短了人与人之间的交流距离。因此，汉语作为第二语言的在线教学可以将我们的中国文化传播到世界各国。

孟庆新(2013)在《发展在线教育面临的困难与对策》有人指出，如果没有在网络教育的快速增长和普遍覆盖，网络教育将不可避免地面临一些瓶颈。本文试图对当前在线教育存在的问题及相应的对策进行一系列探索。他提出了，在线课堂存在的问题是：一是教学质量没有达到或超过面授教育水平；二是教学资源少、信息质量差、发展水平低；三是教育资源建设没有统一的标准和规范；四是网络基础设施不能满足要求；大多数在线教育课程的互动性都很差。文章对在线教育的发展提出了建议。”

从以上研究分析我们都可以看出，网络教学的存在的问题，多样化网络授课的具体、系统、影响到课程的顺利进行。

六、邦高皇家圣谕中学学生学习情况的调查

1. 邦高皇家圣谕中学汉语网络课堂教学应用概况

2022年邦高皇家圣谕中学按照政府的规则，学校设计第一学期以及第二学期都是基于混合学习算法的模糊神经网络控制系统 Hybrid learning，虽然疫情严重，但学生必须要学习。所以开学之前每一位老师都要交网络课堂教学的方法，甚至交网络课堂教学的教案。外语部的老师包括英语老师、日语老师、汉语老师等。邦高皇家圣谕中学每个教师里都有投影仪、网络、音频和麦克风。教汉语的教师使用先进、多样化的教学方法，时间安排合适，可以吸引学生的注意力，使他们乐在其中，从而产生学习兴趣，使学习更加轻松和认真，能够帮助学生建立积极的学习态度。可以使学生更容易、更快地掌握和理解，帮助学生提高听、说、读、写的的能力。教汉语的老师分为泰国老师和中国老师。泰国老师一共有7位老师，中国老师一共有5位老师。学习汉语的学生分为选修班和必修班。选修班一共有1538个学生，学习汉语的学生分为选修班和必修班一共有143个学生。

2. 邦高皇家圣谕中学汉语网络课堂教学的应用方面的调查

该调查是在泰国邦高皇家圣谕中学 Ratwinitbangkeao school 的初一至高三年级学生进行的。调查主要通过问卷调查进行。共发出152份问卷，回收有效问卷152份。其中选修班学生109份，必修班初中生20份，必修班高中生23份。以上问卷可较全面地反映出邦高皇家圣谕中学汉语网络课堂教学的整体情况和可能存在的问题，为今后的网络课堂教学改进建议与措施的提出提供客观依据。

根据泰国邦高皇家圣谕中学课程体系的设计特点，可将汉语教学的总体情况概括如下：

第一，选修班，邦高皇家圣谕中学初中一年级至高中三年级，可分成各种专业，如理科、数学、科学等，每个专业的课程都不一样。学生可以选修第二语言，其中有汉语和日语。因此，汉语学习也是学生的一门选修课。汉语选修班和汉语必修班的教学内容不一样。选修班的教学目

的是听和说,其次读和写,汉语课程所教授的都是汉语基础知识。按照零基础统一安排课程,从易到难,循序渐进,使学生能够在较轻松的氛围之下接触汉语,学习汉语。

第二,必修班。帮高皇家圣谕中学分为各种专业,语言方面可以分为英语专业、日语专业、汉语专业等。学生又可以选择其中一个专业。对汉语兴趣的学生把中文作为他们的专业进行学习。因此,汉语是他们的必修课程和主修课程,汉语的课程安排也比其他课程多。据调查统计,目前学校有初中一年级九个班,高中一年级至三年级十个班。汉语班初中生每周一共上八节汉语课,包括综合课四节、口语课一节、听力课一节、阅读课一节、HSK 汉语水平考试课一节。另外,汉语专业班高中生每周一共上十六节汉语课,包括综合课六节、口语课两节、听力课两节、阅读课两节、写作课两节、HSK 汉语水平考试两节。所以学生的汉语水平比较高,汉语的成绩也比较好。

只要针对汉语感兴趣的学生,应用有效的教学材料,能够吸引他们的注意力让其乐在其中,从而产生学习的兴趣,学习起来会更加轻松认真,能够帮助学生建立积极的学习态度,可以使学生更容易且更快的掌握和理解,帮助学生们提高听说读写的能力。

3. 帮高皇家圣谕中学汉语教师网络教学情况调查

本文主要从以下几个方面对帮高皇家圣谕中学汉语教师汉语的网络课堂教学情况展开调查,分别是:(1)对理论知识的了解程度;(2)教学活动的设计;(3)网络课堂教学组织情况;(4)教学反思。本次共调查了汉语教师 12 位,其中泰国老师 7 位,中国教师 5 位。

3.1 针对帮高皇家圣谕中学教师汉语网络课堂教学的调查

3.1.1 教师理论教学的程度

根据相关的调查结果表明,有 80%的教师对理论知识有一个大致的认知与了解,认为自身对课堂理论教学较为一般了解的教师占比 20%,由此可见,大多数教师认为其对理论的掌握较为片面,如何将理论内容应用到实际的教学实践中,还有待深入探索。而一些理论内容在具体实践中会被忽略或遗忘。接受采访的中文老师说:“这个理论可能家喻户晓,但教学中遇到的问题更难解决。”通过采访,笔者认为大部分教师的专业理论素质和能力还有很大的提升空间。

在教师任职之前,有 80%的教师接受过有关于教学方面的理论培训,仅有 20%的教师未接受过专门的指导与理论培训。在接受调查的教师中,大部分是对外汉语教师。在专业培训过程中,要学习语言知识、教学方法、课堂管理等一系列课程,使教师掌握第二课堂相关的基础知识和汉语课堂教学的基础知识。同时,泰国国家汉办培训机构也积极提供与汉语课堂活动相关的理论培训内容。

3.1.2 网络课堂教学活动的设计

在网络课堂教学活动的设计原则方面,选择“学生主体性”的占比均达到了 100%,同时有“目的性”“趣味性”“多样性”占比为 60%,而教师选择了“可操作性”占比均达到了 40%。而且网络课堂教学活动的设计首要考虑的是实现教学目标,无目的性的课堂教学活动,很难取得成效的。同时,如果课堂教学活动没有可操作性,可能会导致教学活动无法有效实施,或者在实施过程中被迫中断,从而导致课堂问题时有发生。此外,为了激发学生积极参与汉语学习,教师还需要高度重视兴趣原则。

需要引起关注的是“可操作性”的占比相对不高。这表明有少数教师忽视了学生的可操作性。在设计教学活动时,主要是站在教师的立场上,没有高度重视学生的可操作性。在采访中,作者还了解到,教师往往更倾向于关注更好或更活跃的学生们的需求。“有些学生想参加,但他们的能力和水平非常有限,”周志愿者说。因为独立体的汉语水平和其他同学的差距很大。因此,为了满足大部分学生的需求,教师主要根据课堂教学设计活动的整体水平进行有效实施。学生在汉语学习的过程中会受到很大的影响。即使他们有很强的参与意愿,但由于自身综合水平和能力的限制,也无法积极参与具体的教学实践活动。因为学生的汉语水平存在一定的差异,泰语教学有机会参与到这个不平等的活动中来。在一个大班里,同学们没有时间、精力和兴趣学习中文。同样,缺乏一致性和个体差异。对此,如何让每个学生积极参与具体的学习活动,提高语言知识和技能是一个非常关键的问题,这反过来又从整体上体现了学生的主观原则。这就要求教师找到符合学生能力水平要求的汉语教学方法。

有 60% 的教师选择“学生学习特征”，选择“教学目标”的教师占比为 20%，选择“学生学人数”作为设计因素的教师占比 20%，是教学活动设计需要考虑的因素。此外，调查数据显示，在线教学活动的设计要素中，教师普遍注重教学内容的选择和设计，教学内容是教学活动有效实施的基本前提。活动的设计将无法达到预期的效果。同时，教学对象也是教师关注的一个要素。具体来说，在设计教学活动时，需要考虑的因素包括学生的汉语学习水平、人数、年龄、学习特点等。根据数据调查的结果，教师们非常关心学生汉语水平的分析。这是因为教学活动的内容、形式和难度与学生的汉语水平密切相关。此外，泰国的大部分教师都负责在多个班级教授中文。根据个人、班级、年级的不同，区分学生的汉语水平尤为重要。

根据学生的年龄特点，一般来说，不同年龄的学生有不同的学习特点，也存在一定的差异。初中（13-15 岁）阶段，学习非常活跃，活动能力和心理素质强，但自控能力较弱，缺乏合作意识。高中（16-18 岁）学生思维活跃，学习理解力强，善于探索和有效运用语言学习规律，自学能力较强。学习兴趣薄弱。教师只有掌握不同年龄段学生的学习特点，才能有效实施“因材施教”的教学方法，从而积极发挥学生自主学习的兴趣和积极性，让学生充分发挥他们自己的积极因素，同时。克服诸多不利因素，班级汉语口语教学活动得以顺利开展。每个班的学生人数通常在 35 到 40 个人之间，学生人数相对固定，这对更好地开展汉语口语教学大有裨益。

不同的班级规模会对教学活动类型的组织和设计产生很大的影响。通过研究以往关于课堂教学活动设计原则的文献可以发现，少数教师意识到课堂教学活动的设计需要符合目的性设计原则，但在实践过程中却非常容易忽视教学目标。在具体教学活动的设计中，对其他设计元素给予了极大的关注。教师通常不会考虑课程安排的影响。同时，大多数学校并没有系统地教授中文。教学过程中缺乏详细而明确的规则。因此，大部分教师对课程的认识不够深入，存在错误的思想观念，使他们在课程设计中忽视了课程安排的要素。

3.1.3 课堂教学组织情况

根据相关的调查结果表明，有 60% 的教师课堂教学的组织情况较为一般，认为自身对课堂教学的组织情况较为比较好占比 40%，由此可见，大多数教师认为其对网络课堂教学的组织情况的掌握较为片面。

这表明网络课堂教学大部分学生仅是根据规则与秩序参与和教学活动，教师在“学生不开麦克风或不开像头”等方面，也维持着正常的课堂教学纪律。但同时也存在着一些课堂问题。其中，最为突出当属课堂纪律的中断，选择这一点的教师占比 80%。同时，20% 的教师认为“学生不参与课程教学活动”，是一类极为常见的课堂教学问题等这些问题，在泰国在线课堂的中文课中，这种情况非常普遍。原因是学生性格比较活跃，自我管理能力和性很弱。另外，网络线路也经常出现问题，无论是学生还是老师，网络经常卡顿，尤其是老师让学生回答问题时，学生会提到网络不好等问题。教师管理课堂的能力有待进一步提高。因此，要加强对泰国文化和教育的认知和理解，不断丰富和积累教学和管理经验，使泰语的基础应用能力显着提高，有利于汉语教学的顺利进行，执行。

同时，通过对一位老师的采访，我了解到老师之所以选择采用多种教学方式给学生上网课，是因为这样可以节省大部分备课时间，而且只需要一个少量时间即可完成课件制作。而且课件可以重复使用，重要的是通过多种教学方式，可以大大提高学生的学习兴趣，从而提高课堂教学的效果，教师甲如是说。

“网络教学的过程中，若是突然发生了问题，教师会怎样去解决？”教师乙回答道：“我使用多设备进行教学，如遇突发状况可用另一设备给学生说明情况并布置作业。当问题解决后，“对于“网络课堂教学”您在教学过程中遇到哪些问题？”教师丙回答道：“使用教室的多媒体设备播放听力，居家上课的同学听不清，存在杂音。“您对“网络课堂教学”有什么建议？”，教师乙回答道：1. 课前积极备课。2. 课中应想办法激发学生参与课堂的积极性。3. 课后及时联系不积极参与课堂活动的学生。通过访谈的结果了解到有半数以上的教师认为学网络教学使用多设备进行教学对于学生的学习，有着重要的影响。由此可知，当前帮高皇家圣谕中学的汉语网络课堂学习备课，还有着极大的上升空间。

4. 帮高皇家圣谕中学泰国学生汉语网络课堂学习情况调查

对帮高皇家圣谕中学泰国学生汉语网络课堂学习情况的调查,包括以下四个方面的内容:

(1) 对网络课堂学习的态度; (2) 对网络课程设计和教材选用情况的调查; (3) 网络课堂教学对汉语水平提高的作用; (4) 网络课堂教学更适合哪些方面的学习。

本次调查共发出调查问卷 152 份,回收有效问卷 152 份。其中选修班的学生 109 份,必修班初中 20 份,必修班高中 23 份。

4.1 对网络课堂学习的态度

表 1 如果同时有汉语网络课程和课堂课程,学生选哪种 (n=152)

类别	网络课程	课堂课程
占比	28%	72%

据上表可知,有 28% 的学生选“网络课程”,有 72% 的学生选“课堂课程”。据此可以判断出网络课堂教学对学生则不选,学生对课堂课程收到了大部分学生的认可。

表 2 学生汉语学习的喜好情况 (n=152)

题项	占比
汉语拼音	13%
网页上问答题	18%
生词	10%
句型操练	9%
写汉字	10%
做练习题	10%
网页上的游戏	30%

通过对上表的分析可知,学生尤其喜欢通过网页上的游戏的方式学习汉语,所占的比重为 30%,而喜欢句型操练的学生占比最小,仅为 9%,其次为“生词”、“写汉字”、“做练习题”,占比 10%。据此,能够判断出大部分学生喜欢通过“游戏的方式”的学习汉语。

表 3 对汉语表达方式难易程度的看法 (n=152)

类别	很难	一般	不难
占比	20%	55%	25%

由表可知,当前有大部分的学生认为网络汉语课堂的表达方式很难,只有 25% 的学生认为网络汉语课堂不难,进而反映出帮高皇家圣谕中学网络汉语课堂教学方面,还存在着一定的问题。

表 4 对网络课堂活动的满意度 (n=152)

类别	非常满意	一般	不满意
占比	50%	40%	10%

根据对课堂活动满意度的调查发现,有 50% 的学生表示非常满意,未能达到半数以上,有 10% 的学生对课堂活动不满意,由此可以判断出当前课堂活动的满意度较低,即教师所设计的网络课堂教学活动,依然无法获得良好的效果。

4.2 对网络课程设计和教材选用情况的调查

表 5 在网络课程设计和教材选用是否适合 (n=152)

类别	合适	不合适
占比	85%	15%

通过对学生的调查了解到有 85% 的学生认为“在网络课程设计和教师选用教材”非常合适,有 15% 的学生认为不合适。据此可以判断出使用多样化的教学法收到了大部分学生的认可。

表 6 在网络课堂上教师使用软件 (n=152)

教材选用	占比
LINE	13%
Google Meet	80%
Google Classroom	3%

Google Site	2%
Facebook	2%

通过对上表的分析可知,有 80% 的学生认为通过 Google Meet 软件的方式上网络课堂学习汉语,所占的比重为 80%,有 13% 的学生认为通过 LINE 软件的方式上网络课堂学习汉语,有 3% 的学生认为通过 Google Classroom 软件的方式上网络课堂学习汉语,还有 2% 的学生认为通过 Google Site 软件、Facebook 软件的方式上网络课堂学习汉语。据此能够判断出,认为“Google Meet”的软件在网络课堂的学生占大多数。

表 7 在网络课堂上教师使用教材 (n=152)

教材选用	占比
网页上的游戏 Wordwall	10%
网页上问答题 Kahoot	5%
网页上练习题 Live Worksheet	7%
Powerpoint	16%
教师编写练习 PDF	15%
课本练习	40%
抖音 Tiktok	2%
油管 YouTube	5%

由上表可知,有 40% 的学生认为教师在网络课堂上通过“课本练习”的教材,有 16% 的学生认为教师在网络课堂上通过“Powerpoint”的教材,有 15% 的学生认为教师在网络课堂上通过“教师编写练习 PDF”的教材,有 10% 的学生认为教师在网络课堂上通过“网页上的游戏 Wordwall”的教材,有 7% 的学生认为教师在网络课堂上通过“网页上练习题 Live Worksheet”的教材,有 5% 的学生认为教师在网络课堂上通过“网页上问答题 Kahoot”、“YouTube 油管”的教材,还有 2% 的学生认为教师在网络课堂上通过“Tiktok 抖音”的教材。据此能够判断出,认为“Powerpoint”的教材在网络课堂的学生占大多数。

表 8 网络课堂教学应该增加的内容 (n=152)

类别	占比
复习以前学过的内容	20%
多听读	10%
多做练习	25%
多做游戏	37%
其他	8%

由表 5 可知,有 37% 的学生希望教师可以在网络课堂上增加“多做游戏”,有 25% 的学生希望教师可以在课堂上增加“多做练习”的内容,有 20% 的学生希望教师可以在课堂上增加“复习以前学过的内容”,有 10% 的学生希望增加“多听读”的内容,还有 8% 的学生选择了增加其他内容。据此,能够判断出大部分学生喜欢增加“多做游戏”的内容。

4.3 网络课堂教学对汉语水平提高的作用

表 9 网络课堂教学对汉语课表达水平提高是否有用 (n=152)

类别	有用	否
占比	80%	20%

据上表可知,有 80% 的学生认为“网络课堂教学对汉语课表达水平提高有用”,有 20% 的学生则不这样认为。据此可以判断出网络课堂教学对汉语课并未得到了大部分学生的认可。

表 10 学生对自己的汉语水平是否有进步 (n=152)

类别	很有进步	一般	没有进步
占比	70%	18%	12%

通过对学生的调查了解到,有 70% 的学生认为自己的汉语水平有了极大的进步,有 18% 的学生认为没什么进步,还有 12% 的学生并不知道自己进步与否。据此,说明大多数学生都认为自己的汉语水平很有进步。

表 11 是否能够提升自身价值 (n=152)

类别	是	一般	否
占比	80%	14%	6%

在接受调查的 152 名学生当中, 有 80% 的学生认为能够提升自身价值, 对于汉语的学习非常重要, 表明学生在网络课堂学习当中主动性与积极性, 同时, 为了使网络课程顺利进行, 教师会将学生的注意力, 向学生充满了解内容。

表 12 在网络课堂上使用多样化的教学法对哪些方面有帮助 (n=152)

类别	占比
提高学习趣	23%
提高学习积性	25%
集学习注意力	20%
增加课堂乐趣	22%
提高学习成绩	10%

通过表 10 可知, 25% 的学生认为使用多样化的教学法对提高学习积性有帮助, 23% 的学生认为有助于提高学习趣, 22% 的学生认为使用多样化的教学法增加课堂乐趣有帮助, 20% 的学生认为可以帮助他们集中学习注意力, 有着极大的帮助, 而 10% 的学生认为有助于提高其学习成绩。据此能够判断出, 认为提高学习积极性的学生占大多数。

表 13 在提高自身学习积极性方面的重要性 (n=152)

类别	非常重要	一般	不重要
占比	56%	34%	10%

在接受调查的 152 名学生当中, 有 56% 的学生认为自身学习积极性, 对于汉语的学习非常重要, 表明教师在网络课堂教学当中, 应该充分的激发出学生的学习主动性与积极性, 从而提升课堂教学效果。

4.4 网络课堂教学更适合哪些方面的学习

表 14 网络课堂教学更适合哪些方面的学习 (n=152)

类别	占比
听力	40%
口语	28%
阅读	22%
书写	10%

通过对上表的分析可知, 学生尤其喜欢通过听力的方式网络课堂学习汉语, 所占的比重为 40%, 有 28% 的学生喜欢通过口语的方式, 有 22% 的学生喜欢通过阅读的方式, 还有 10% 的学生认为书写的方式不合适网络课堂教学。据此可以判断出大部分的学生网络课堂喜欢听力的方式。

表 15 网络课堂教学的学习效果 (n=152)

类别	占比
效果提升	78%
效果一般	14%
效果较低	8%

通过表 15 可知, 78% 的学生认为网络课堂的教学法对效果提升, 14% 的学生认为有效果一般, 而有 8% 的学生认为有效果较低。据此能够判断出, 认为效果提升的学生占大多数。

通过调查, 我们发现泰国学生在网络学习方面仍存在不少问题, 主要体现在以下几个方面。

第一, 未能有效利用时间。帮高皇家圣谕中学网络课程每周安排 45 分钟的课程, 因此泰国中学生回家后仍可学习中文。在该校的 152 名学生中, 有 50% 的学生表示非常满意, 未能达到半数以上, 有 10% 的学生在回家以后没有自觉地充分利用课余时间进行预习和复习、据此能够判断出网络学习方法效果提升的学生占大多数。

第二, 学生对汉语缺乏兴趣。研究结果表明, 有些汉语学习的学生不真正想学汉语。在网络课程上, 学生进入课堂但是去做别的事情, 不听课, 而学生懒散, 在网上但不回答问题。学生不

预习复习。网络上课无法很好的监督学生。解决方案教师在网络上教学，学生能按照老师要求预习和复习，家长也能参与监督孩子的学习，如果只靠老师，学生的学习效果不会很好。学生要做出相应的决定，即是否把汉语作为一门课来学习。如果你对学习汉语不感兴趣或对汉语兴趣不大，可以转学其他课程。而那些喜欢学习中文、对中文感兴趣的人，会更加渴望学习中文。课程还需要积极鼓励学习者对学习汉语的兴趣，教师要鼓励学习者继续学习汉语。

第三，课外接触汉语的机会很少。可知，这个问题更难解决，因为学习者并不生活在目标语言国家，也没有相应的学习环境。教师可以组织更多的学习者接触汉语，比如组织学习者与汉语教师进行有效的交流，或者在中国组织夏令营。

第四，是学生的汉语水平低，所以不能很好地适应网络课堂教学的这种教学模式，并导致学习效果不好。汉语水平的提高来自多方面的因素。如果学习者非常喜欢学习中文，他们会非常努力地学习。合理安排教学环境，选择合适的教材尤为重要。同时，教师还需要具备较强的综合素质。

泰国政府教育改革的创新是学习改革。西方学习模式提倡快乐学习，追求智力与综合素质的平衡。传统的“听说”教学模式不是一味追求学业成绩，而是向新的学习成果转化。以学生为中心的教学模式。这种教学模式的特点是不以学生个体为学习单位，而是以学生为学习单位。与学业成绩相比，学习过程更为重要。中文教师真正的责任是引导学生，让他们充分体现自己的学习兴趣。课堂气氛有趣、友好、令人兴奋。在某种程度上，它侧重于教学的有趣方面。这与严格的学习环境息息相关，教师需要转变教学模式，营造轻松愉悦的学习环境，轻松愉悦的学习环境。这种模式是一种新的教学模式，崇尚自由和快乐，更重要的是，把学生的能力放在首位。然而，由于泰国一直是传统的教学模式，学习方式的突然转变，导致很多泰国学生失去了学习的压力和动力，学习积极性和主动性明显下降。在学习汉语的过程中，学生找不到合适的学习方法，进而影响整体的学习效果。另外，传统的教学模式不合适网络教育，应用多样化教材（网页上，PPT，游戏）进行教学对学生的学学习很有效果，使学生对课堂内容的口头表达和反馈，作业，测试和考试。鼓励学生提高回答问题积极性。最终的结果就是学生对学习中文失去了兴趣。

七、对帮高皇家圣谕中学教师进行汉语网络教学的建议和措施

1. 网络教育积极进多媒体设备

标准多媒体教学设备应包括计算机系统、投影展示系统、视听系统、环境设备和集中控制。通过这些系统，可以实现多媒体互动教学系统。计算机系统能够直接进行计算机教学、培训和演示，也可以通过许多各种软件制作不同学科的教材。计算机系统可以使用台式计算机或膝上型计算机。投影显示系统由高亮度、高分辨率的多媒体技术液晶投影机、视频展示架、投影屏幕等组成，完成许多种图形信息的大屏幕显示。音视频系统主要包括VCD、DVD、录像机、音视频播放设备，如录像机、麦克风等声音传输设备、无线麦克风系统、功放、音箱等扩声设备，部分学校也有调音台、混音器 配备大屏幕投影系统，提供出色的视听效果。环保设备主要是指能调灯、电动窗帘等，保证良好的学习环境。

2. 网络教育的效率

以新的学习方式网络教育任何其他学习方法都无法替代的。并且有自己独特的优势因为它不同于教育模式许多刚接触网络教育的学生不知道如何学习。而且很多学生成绩很差。往往是由于学习效率低下造成的。学习效率低往往是由多种因素造成的。学习爱好学习习惯和身体特征影响学习并非所有学生都了解在线教育学习过程中存在的问题。如果你想提高学习效率你必须掌握事半功倍的方法。教师不时进行自我评估是很重要的。

此外，高素质的人力资源保证了良好的网络课程。教师必须选择一个易于使用和有效的教学平台。熟悉平台的合理使用。并培训学生指导他们学习平台，如何与老师进行有效、互动的交流，如何避免计算机界面中的随机视觉干扰等。网络课程不同于面对面课程。教师很难本能地了解学生的学习情况。并且因为学生与屏幕分开因此很难感受到课堂的真实性。老师一直都在提高课堂效率教师应在在线学习后实施适当的监测和评估措施。并及时向相关家长提出建议，实现真正的家校融合。

网络教学是一种新的教学模式。这就需要教师逐步提高核心素养，充分利用优质网络资源。不断研究反思和改进自己的教学和教学方法。并致力于为学生和家长改编和创作适合在线课程的艺术性和有效性的作品。

3. 网络教育的自觉性

在网络教学中，老师和学生之间有一个电脑屏幕或手机屏幕。学生可以看到老师，但学生有时不开摄像头老师看不到学生。老师和同学可以通过连接麦克风、打字等方式与老师和学生进行互动，但总的来说，网络教学仍以老师讲课为主。如果学生在课堂上稍有不注意，溜走了，老师没办法告诉学生的重点了，这是一件非常困难的事情。网络课堂学习是针对学生的家庭学习。在没有教师监督的情况下，对学生的学习提出了更高的要求，即要增强学习的自觉性和自律性。学习的自觉性和自律性是提高在线学习效果的最重要的一点。网络教学中，教师一般使用课件。教师将课件的形式向学生展示本课的重点内容。

因此，课后，学生要及时下载老师的课件，根据课件的内容重新组织知识并结合自己的课堂笔记，然后好好消化理解。这项工作说起来容易，但坚持下去却很难。所以，学生在学习的时候一定要毅力。在网络教学的背景下，学生要注意提高学习的积极性和主动性，合理安排时间，独立完成各种课文练习。在完成练习的过程中，要注意多总结，多反思，寻找规律和公式，不断提高自己的学习能力和学习水平。

4. 教学演示多媒体

在传统的教学为主要的教学模式中，多媒体主要用于有效呈现教学内容。所谓教学示范，是指按照教学计划和大纲的要求，对教学计划的主要内容、材料和资料进行展示。在特定的显示设备上呈现，辅助教师讲解，实现高质量的知识传播。在人多的多媒体教室里，教师会通过多媒体与电子投影仪的结合，重点突出教学内容，并用图片或自制动画来呈现，方便学生理解和接受，从而实现知识的合理传播。

5. 交互式教学与现代远程教学

由于多媒体技术和互联网技术的不断发展和融合，学生可以在多媒体课件的作用下完成自主学习，也可以通过网络资源进行自学。这两类学习方法具有共同的特点，是双向交互的学习方法。这种互动学习有助于激发学生的学习兴趣，发展认知能力，从而使学生的学习积极性得到显著提高。

此外，现代远程教学是指基于计算机网络的开放式教学系统。随着网络通信方式的出现，多媒体课件在计算机中的应用可以释放到网络空间中，从而完成在线课程教学活动。通过开设在线课程，学生可以根据年龄按需学习，不限于固定的时间和空间，即根据自己的需求和当前水平，选择不同的学校和老师，在自己的范围内完成合适的时间。因此，基于计算机网络的传播应该更加便捷，能够为师生提供更广泛的学习、交流和互动方式。

6. 注重对教师多媒体应用的培训

提高教师使用多媒体的能力，以邦高皇家圣谕中学为例，主要是培养教师使用多媒体相关的操作和教学技能，如课件制作、教学视频制作等，以便更好地开展教学；此外，教师还需要不断学习更多的教学技巧。比如，如何在课堂上应用多媒体技术，有效解决汉语教学中的难点知识，让学生在汉语教学课堂中发挥主体作用，有效提高学生的学习积极性，让学生有效掌握汉语。学习习惯，充分激发学生的创造力和创新能力。另外，2022年3月18日上午，朱拉隆功大学孔子学院下属教学点邦高皇家圣谕中学举行本土中文教师线上教学法培训，由于疫情影响，本次培训通过zoom线上会议的方式进行，朱大孔子学院高级顾问兼中方代理院长傅增有教授、公派教师张彩云、江昊宇以及邦高皇家圣谕中学全体本土中文教师参加了这次培训。傅增有教授在致辞中指出邦高皇家圣谕中学作为朱大孔子学院下属教学点，在中文教学方面做了很多积极的探索，取得了可喜成绩，目前泰国疫情形势依旧严峻，许多课程仍旧采用线上授课，举行线上教学法培训，让老师们互相交流，提高教学质量是十分有必要的，预祝本次培训圆满成功，各位老师都能有所收获；邦高皇家圣谕中学中文部主任胡慧心老师在发言中对朱大孔子学院表示感谢，为了提高本土中文教师的教学水平，邦高皇家圣谕中学每年都与朱大孔子学院合作举行本土中文教学培训，本期培训邀请到了朱大孔子学院公派教师张彩云、江昊宇两位老师，张彩云老师的发言题目是《汉语教学语法的特点与实践》，张老师重点给老师们介绍了教学语法的特点，并从汉语教学实践、语法讲解原则、有效练习方式等方面做了详细的分享；江昊宇老师的发言题目是《文化教学经验分享》，从音乐、舞蹈、武术、美

食、旅游、电影等方面分享了一系列线上文化视频、音频资源。江老师认为汉语教学中的文化教学要坚持适度原则,应该将知识性与趣味性结合,全方位多角度展示中国文化,避免加深刻板印象。培训中,邦高皇家圣谕中学中文部的本土老师与培训老师进行了积极互动,本次本土中文教学培训圆满成功。

八、结论

综上所述,随着中泰两国的活动的日益密切,以及汉语在国际上的地位越来越高,在泰国的新冠病毒疫情很严重,泰国学校要按照泰国政府的规定,所以世界各国都加强网络教育对汉语方面的教学研究。汉语有其自身的特点,无论是在单词,语法和发音上,都与泰语有很大的不同,如果学习者不能正确、彻底的理解,在网络课堂上就会觉得吃力以至于最后选择放弃。运用先进和多样化的多媒体技术作为教学和学习的媒介,甚至选择优质课程作为应用网络课件的关键指标,能够吸引学生的注意力让其乐在其中,从而产生学习兴趣,学习起来也会更加轻松认真,能够帮助学生建立积极的学习态度,网络课件与多样化的多媒体可以使学生更容易且更快的掌握和理解,帮助学生们提高听说读写的的能力。为此,本文以邦高皇家圣谕中学为例,对网络课堂教学在对外汉语,汉语教学中的应用,进行深入的研究与论述,那么在线课程的教学效果应该和课堂教学一样,达到预期的教学目标,但效率不如面对面课堂教学,学生的学习时间和教师的教学时间更多比课堂教学。由于在线教学主要是学生面对计算机进行的,语言教学有其特殊性。口语练习需要一个轻松自然的交流环境,不仅针对机器;汉字的书写练习也是电脑打字无法替代的。这些都造成了在线汉语教学的局限性。本论文的研究虽然是基于本学期的实际教学,但还是以汉语选修课和汉语必修课的学习为主。由于学生人数的限制,可用于研究的材料并不充足,有些意见不能作为结论。和本次在线课程的设计和教学也存在一些缺陷和片面性,所得结果不能一概而论对于一些在线课程,仍然需要越来越深入的系统相关研究。从而促进泰国邦高皇家圣谕中学汉语教学水平的提高,同时加强两国之间的政治,经济和文化的交流,使汉语逐渐成为国际化的语言,成为连通各个国家之间的桥梁。为此,本文对泰国的汉语教育,进行深入的研究与论述,并阐述过媒体技术,在教学应用中存在的问题,并提出针对性的解决建议,进而使泰国的汉语教育水平,获得显著的提升,通过汉语的交流,增进两国之间的友谊,这对于促进两国的经济、政治及文化交流,有着极大的带动作用。

参考文献

- 常欣,徐璐娜 2012. 外语网络课堂教学模式及其发展趋势[J]. 电化教育研究, 2012, (10):87-92
- 管佳,李奇涛 2004. 中国在线教育发展现状、趋势及经验借鉴[J]. 中国
- 李琼 2010 《网络汉语课堂教学技巧》 网站: DOI:10.19387/j.cnki.1009-0592.2010.08.139
- 李军征 2007 《基于网络的外语教学之研究》,《商丘职业技术学院学报》,2007年12月16日。
- 孟庆新. 发展在线教育面临的困境与对策[J]. 科技创新导报, 2013, (5):177-177
- 巧字笑 2015 《一对一间络庆语教学设计巧完与反思—以四个学生为案例》, 中央民族大学, 2015年5月。
- 孙瑜, 黄东升. 试论中国民间艺术在我国动画中的地位 [J]. 数码世界, 2018(4): 181-181
- 田填 2021 《任务型理念下网络初级汉语听说课教学设计研究》, 吉林外国语大学, 2021年6月
- 杨家兴 2006. 在线教学的理论基础与制度选择[J]. 中国远程教育, 2006, (7):14-19.
- Barr, D., Leakey, J. & Ranchoux A. (2005). Told Like It Is! An Evaluation of Anintegrated Oral Development Pilot Project. Language Learning & Technology, 9(3), 55-78.
- Blake, R., Wilson, N. L., Cetto, M. & Pardo-Ballester, C. (2008). Measuring Oral Proficiency in Distance, Face-to-face, and Blended Classrooms. Language Learning & Technology, 12(3) 114-127
- Felix, U. (2001). The Web's Potential for Language Learning: The Student's Perspective. ReCALL, 13(1), 47-58.
- Stepp-Greany, J. (2002). Student Perceptions on Language Learning in a Technological Environment: Implications for the New Millennium. Language Learning & Technology, 6(1), 165-180.

**CASE STUDIES OF CHINESE SERVICE OF THE POLICE OF TAK
IMMIGRATION BUREAU IN THAILAND:
Case studies of Chinese people Entering the kingdom by using channels
other than those checkpoints designated by law**

Nantana Supaluck

Master Degree of Liberal Arts (Chinese Business Communication)

Email : ginggring@gmail.com

Abstract

TAK Provincial Immigration Office is located in Maesot District in TAK Province. The population consists of Hill Tribes and Burmese in large numbers. Maesot District and Burma has in place an international Trade agreement to conduct cross border shopping and export and import goods to and from each other. Burma borders Maesot which provides easy access for all tourists including many Chinese tourists as well. It is widely known that many Chinese Nationals want to visit Burma (Myanmar) to conduct Business.

The Maesot location provides an easy access route to Myanmar thus why many Tourists and Chinese Nationals desire this location. However, all foreigners must go through the Maesot Immigration Check Point first before crossing the Thai-Myanmar Friendship Bridge. The TAK Provincial Immigration Office has their policy to control, deny or allow any foreigner to enter or exit. There are those who enter with false pretenses who may be criminals on the run or who will commit illegal crimes against others. It's the duty of the immigration officer to validate the Passports and Visas of all who enter or exit the border.

Thailand has been the known to harbor fugitives from other countries by criminals using fake Documents or using false information to gain entry. Maesot now has become a Hub for Chinese Nationals to come and conduct illegal activities and seeking to cross the border into Myanmar on a Daily basis. The Chinese are illegally crossing in and out from Myanmar into the Kingdom of Thailand and vice versa. One of the issues at the Maesot immigration check point for many Chinese is the lack of communication on the part of the immigration officers. They are extremely poor in speaking Chinese and therefor makes it difficult for the Chinese Nationals to understand what's required of them to enter Myanmar and or Thailand legally. The TAK Provincial Immigration Police has to provide Better Chinese Language services to be able to communicate effectively with the Chinese Nationals.

This research aims to provide an explanation about the situation at the Border where the Maesot Immigration Check Point Police services needs to be improved dealing with the Chinese Nationals on a communications Basis. This research was conducted using questionnaires from 170 Chinese Nationals who had been to TAK Provincial Immigration Office. To gather the information and understand the service assessment of the TAK Provincial Immigration Police, this study analyzes the current situation with the Chinese Language services. The Chinese Basic attitude and efficiency work of the immigration Police in TAK Province as well as the Chinese interpreters.

The study found that No Police at TAK Immigration can communicate in Chinese and many of the officers lack the ability to communicate in Chinese. There are little or No personnel who are able to communicate in Chinese. The TAK Provincial Immigration office has to reply on the assistance of an external Chinese interpreter to communicate with the Chinese National. The Chinese interpreter is a local person who speaks Chinese and Thai well enough to be able to communicate. The interpreter also assists in translation work for the TAK Immigration Police to conduct other matters related to Passports and Visas.

This study demonstrates the problem inherent with the Chinese Language service at the TAK Provincial Immigration Police. The Immigration Police need to improve the service attitude. They need to develop the basics of Chinese service and improve the methods of working from existing issues. TAK Immigration Police need to take Basic Chinese language courses to enhance the services being provided at the border check point. This research has suggested good advice and point out the issues at the border check point.

Keywords : TAK Provincial, Maesot border and Myanmar, Immigration Office, Chinese service and Chinese Nationals, Chinese interpreter.

Introduction

I. Background and Significant of Study

China's social and economic development have accelerated since the reform and opening up, and the average person's standard of living has increased significantly. People are increasingly choosing to travel abroad in order to experience diverse cultural life, see the world's scenery, and gain a better understanding of diverse local customs. Due to Southeast Asian countries' proximity to China, several Southeast Asian countries, particularly Thailand, have become popular tourist destinations for Chinese tourists. According to a survey conducted by the Tourism Authority of Thailand, 80 percent of Chinese tourists make their first outbound trip to Thailand. Thailand's improved trade with modern countries and promoted foreign businessmen's trade after it opened freely to foreign trade in 1855. Thailand's import and export trade with China has increased as a result of China's economic development, and in addition to Chinese tourists who visit Thailand for tourism, some Chinese businessmen visit Thailand for business and investment. Not only does the Thai tourism industry need to expand tourism services in this environment, but Thai customs and immigration departments have increased their workload for Chinese tourists and businessmen. Due to the global impact of the New Coronavirus, Thailand's tourism industry has been severely impacted, as has international trade, but trade between China and Thailand continues, albeit not as smoothly as it did prior to the epidemic.

Tak, located in western Thailand, is a significant border area with Myanmar, covering 16,406.65 square kilometers and home to 676,583 people according to 2021 Demography Population and Housing Branch of National Statistics Office Thailand; Tak has three seasons: summer, rainy season, and winter; the geographical environment is predominantly forested and mountainous, with very little flat land suitable for crop cultivation. Due to its strategic border location, TAK is easily accessible. The majority of TAK's tourist attractions are natural scenery, including Vaananen Temple, Naresuan King Temple, Muse Market, Lamei Market, Tiloksu Waterfall, Pajeng Temple, and Soi Mae National Park.

Due to TAK's geographical advantage, it attracts a large number of foreign visitors, the majority of whom are Chinese. The majority of Chinese visitors come to Tak for trade, business investment, and to open their own hotels and restaurants, while others visit the border casinos to gamble. Tourist attractions are primarily natural scenery; as a result, relatively few tourists visit, and tourism development has lagged behind that of Bangkok, Pattaya, Phuket, and Chiang Mai.

Tak immigration office is located in Maesot District of Tak. With the rapid development of Thailand's economy and tourism, an increasing number of Chinese people visit Thailand for business, resulting in an increase in the demand for immigration police services, particularly Chinese services. According to [statista.com](https://www.statista.com), from 2014 to 2019, the number of visitors from China to Thailand is increasing. 4.64 million in 2014 to 12 million in 2019. However, because many Chinese people do not speak Thai, immigration police generally do not understand Chinese, posing a communication barrier. This creates a significant communication barrier, which has a detrimental effect on the immigration police's efficiency and quality. TAK immigration police officers are responsible for a broad range of Chinese language services, including all document checks for incoming and departing passengers, as well as the verification of pertinent passenger background information.

1. The Departure Management Department is primarily responsible for the legal management of matters pertaining to people and vehicles departing Thailand. This department deals with foreigners to legally register their pertinent information. These foreigners are those who are engaged in legal trades in Thailand.
2. The Immigration Security Inspection Department, which is primarily responsible for legally verifying incoming foreigners' passports, visas, and residence information and then stamping them to ensure their subsequent smooth re-entry into Thailand.
3. The Immigration Basic Information Inspection Department is primarily responsible for inspecting people and vehicles passing through Thailand; inspecting important people and immigrants entering and exiting Thailand; handling issues involving prohibited entry into Thailand and immigrants entering and exiting Thailand; handling issues involving foreigners with short-term special permission to enter; changing staff permit information; and performing basic public officer duties.
4. The Command 3 Investigation Center, Immigration Bureau is responsible for inspecting

document stamps, arresting offenders, illegal immigrants, and stowaways; interrogating and suppressing foreign immigrants who have violated the law, maintained local security, and performed related duties; liaising with the relevant authorities of the country into which the immigrant is not permitted to enter and repatriating the individual to his or her home country;

Tak immigration police officers deal with a large number of Chinese personnel on a daily basis and face a complex and demanding workload. Due to a lack of Chinese language skills necessary for communicating with Chinese citizens, they are unable to handle related matters smoothly, which has impacted immigration work to varying degrees, if not completely. This situation demonstrates how critical it is to improve the Chinese language proficiency of TAK immigration police officers and to strengthen Chinese language services in order to increase the efficiency with which Chinese immigration issues are handled. The significant of the research is to describe the value of the paper based on the findings and analysis.

1. This research study was conceived as an effort to determine the work of Tak Immigration Police in Thailand by investigating the Chinese language service of TAK Immigration Police, and to illustrate the situation of providing Chinese language service assistance to Chinese citizens in handling their entry and exit, immigration matters and related cases.

2. To analyze the Chinese language communication ability and Chinese language proficiency of the immigration police, and to explain the need to employ the assistance of personnel with good Chinese language proficiency to help the communication situation between the immigration police and Chinese citizens due to the lack of Chinese language service capability.

3. This research would point out the importance of Chinese language service of Tak immigration police in dealing with Chinese citizens, and based on the findings, this study analyzed the problems of TAK immigration police in their work and propose suggestions and measures for improvement.

(I) Purpose of the study

1. To understand the problems encountered by the TAK immigration police in dealing with Chinese customers or visitors.

2. To reveal the Chinese language level of TAK immigration police officers.

3. To investigate the quality of Chinese language service of TAK Immigration Police.

4. To conclude the possible ways to enhance Chinese proficiency and services of Tak Immigration

police officers and to improve the Chinese language level and service quality.

(II) Quantitative and Qualitative Methods of the Study

1.Literature research

This involves search for literature and papers related to this study to understand the development of tourism in Tak and the information related to Tak Immigration Police in handling immigration matters of Chinese citizens.

2. Questionnaire survey method through random sampling

I. A questionnaire survey was conducted on the Chinese speaking service personnel of Tak Immigration Police. The content of the questionnaire survey mainly includes the following aspects.

1) To know the basic information of TAK immigration police officers, such as number, age, gender, education, and profession; to know the Chinese language level of the immigration police officers, such as the listening aspect; to know what problems they encounter in

communication.

(2) To understand the Chinese language service of Tak Immigration Police, and what specific tasks require Chinese language communication; in the absence of Chinese language personnel, the situation of employing translators to provide Chinese language assistance, indicating the number, gender, and Chinese language ability of the Chinese language assistance personnel, as well as the specific work, such as the main content of Chinese language, related cases and what problems encountered.

(3) Find out the status of Chinese language training for police officers at the TAK Immigration Bureau, and how the training is conducted, if at all.

II. Questionnaire survey of relevant Chinese citizens

The survey is about the satisfaction of Chinese citizens in Thailand with the Chinese language service of TAK immigration police, including: Satisfaction of hiring foreign Chinese language service assistants. The content of satisfaction mainly includes: service attitude, service efficiency, service quality, Chinese communication ability (listening and speaking ability), and what are the main problems encountered in the Chinese language service. If it is not possible to conduct a questionnaire survey on the relevant Chinese personnel during the epidemic, the relevant information can be collected online instead.

3. Interview method

Interviews with managers of the TAK Immigration Bureau were conducted to gain a better understanding of the immigration police and Chinese language services' specific functions, as well as the functions of the personnel hired to assist with the Chinese language services' functions. To gain an understanding of the difficulties encountered by the immigration police Chinese language services in handling cases involving Chinese nationals and related immigration matters, as well as what improvements and measures should be implemented, etc. Conduct in-depth interviews with the appropriate Chinese citizens. Due to the impossibility of conducting interviews during the epidemic, online information searches were necessary.

4. Observation Method

Observe on site whether Tak Immigration Bureau provides information on Chinese language services, such as Chinese language information on related matters, etc.

(III) Research content

1. Chinese language services provided by TAK immigration police in handling immigration matters and cases of Chinese citizens

2. Chinese citizens' satisfaction with the Chinese language services provided by Tak immigration police.

3. To analyze the findings of the Tak Immigration Police, point out the problems and propose measures for improvement.

(Iv) Key issues to be addressed

1. To have the information needed for the research, including literature, questionnaire and interview information.

2. To prepare questionnaires and interview forms, and to have the information and materials needed for the dissertation analysis study.

3. To be able to conduct in-depth analysis and evaluation through the information acquired and derive correct research results from it.

(v) Creativity of the research

According to the information gathered for the thesis research, there is no research on the

Chinese language service provided by police officers at TAK Immigration Office, and only one study on the Chinese language service provided by police officers at Thailand International Airport's Immigration Office. However, the study of this subject includes a section on the Chinese language service provided by the Thai immigration office's police to Chinese tourists. Due to the diversity of regions, jobs, and working environments, the content of the Thai immigration police's Chinese language service may also vary. The Chinese language service offered by TAK Immigration Police is not primarily directed at Chinese tourists in general, but rather some Chinese citizens who are involved in immigration-related matters and cases. Due to the immigration police insufficient ability to communicate with Chinese citizens and a shortage of Chinese language service personnel, they frequently must hire outside Chinese speakers to assist them in communicating with these Chinese citizens.

The paper is novel in that it focuses on the Thai immigration police Chinese language services in dealing with Chinese nationals involved in immigration and related cases. The Chinese language service in this area is more complicated than the Chinese language service for Chinese tourists in general, as it deals with more issues and a greater workload, and it is also more demanding than the Chinese language service for Chinese tourists. There are no papers devoted to this subject. This is the first study to address this issue.

II、 Overview of TAK Immigration Office in Thailand

Section I. Information on the Administration of TAK Immigration Office

TAK, also spelled "Tak," is a province in western Thailand. TAK, located on the left bank of the Bin River, is home to approximately 676,583 residents according to 2021 Demography Population and Housing Branch of National Statistics Office Thailand. It is a center for teak trade and nearby tin mining. It is a vital transportation corridor connecting Thailand and Myanmar, with roads connecting to Nakhon Sawan. There is an airport nearby. Monuments such as Wat Arun and Wat Arun Bronze Statue are located in the city's center.

TAK, Thailand is located on the Myanmar-Thailand border, which means that more foreigners travel to and from TAK, including Burmese, Chinese, Europeans, and Americans. However, the majority of residents are Chinese, and many Chinese conduct business, work, and travel in TAK. The economic development of TAK has also changed significantly as a result of the increased trade between China and Thailand. Border trade has accelerated the development of the local area, significantly raising the economic level of TAK and the living standards of its residents.

The immigration office of TAK is located in the Maesot district. The immigration office serves Chinese, Burmese, Americans, and Japanese, but the majority of foreigners are Chinese; many come for trade and business, some come for tourism, and some come through TAK to gamble at the Burmese border. The Immigration Bureau is primarily responsible for immigration control, which includes planning, monitoring, and enforcing the legal procedures for people entering and exiting the country. At the TAK immigration checkpoint, the immigration department inspects individuals and vehicles entering Thailand. Specific responsibilities include inspecting people and vehicles entering and leaving Thailand; preventing and combating human trafficking; immigration checkpoints are primarily responsible for examining visas for people entering and leaving Thailand, processing visas, arresting illegal entrants in accordance with the law, and handling incidents of illegal stay; and the competent department is primarily responsible for allocating specific responsibilities to each department and other matters.

Section 2: The work of the immigration police in TAK

Due to the fact that TAK is located at the border area with a higher concentration of foreigners, the workload of the TAK Immigration Police is also increased and encompasses a

broader scope. Due to the growth of the national economy and the expansion of global trade, there is a constant flow of foreigners entering and leaving TAK, and in addition to routine immigration procedures, there are frequently instances of illegal entry and stay, and due to a lack of local human resources and relatively backward economic conditions, the foreign language skills of TAK staff are limited. Due to a lack of indigenous human resources and relatively poor economic conditions, TAK staff's foreign language skills are relatively limited, and they are unable to deal with foreigners efficiently and independently in their work. Additionally, because of the remote location, staff has few opportunities to develop their quality skills and almost none to improve their foreign language skills, which means that TAK immigration police officers have difficulty communicating with foreigners and require Chinese language assistance. The TAK Immigration Police perform the following functions.

1. The TAK Immigration Police's responsibilities include the following: managing daily operations and file materials; managing employees; managing cases and discipline within the Immigration Bureau; policy, planning, and strategy work; financial work; expenditure and budget work; public transportation work; welfare benefits work; assisting the chief, clerical work; press and media foreign communication work; personnel work; and news and information foreign propaganda work. Training activities; press release activities; legal affairs activities; recording, checking, and reporting on civil servants' related activities and documentary affairs; and managing staff in accordance with regulations.

2. TAK immigration management department is primarily responsible for the legal administration of matters relating to people and vehicles entering Thailand, ensuring that foreigners can legally register pertinent information in order to protect the legal rights and interests of people trade; and completing assigned work.

3. The TAK Departure Management Department is responsible for the legal management of people and vehicles departing Thailand, as well as the legal registration of foreigners' information, in order to safeguard the legal rights and interests of the people's trade; and for completing the work assigned by the superior.

4. TAK Immigration Security Inspection Department is responsible for inspecting the passports, visas, and residence information of foreigners entering Thailand in accordance with the law and then stamping them to ensure their subsequent smooth re-entry into Thailand; completing the work assigned by the superior.

5. The Immigration Department of TAK is primarily responsible for checking people and vehicles passing through Thailand; checking important people and immigrants entering and exiting Thailand; dealing with prohibited entry into Thailand and immigrants entering and exiting Thailand; dealing with foreigners with short-term special permission to enter Thailand; changing information on staff permits; and performing basic public officer duties.

6. The TAK Immigration Interrogation Department is responsible for verifying documents and stamps, arresting offenders and illegal immigrants and stowaways, interrogating and suppressing foreign immigrants who have committed crimes, maintaining local security and performing related duties, liaising with the relevant authorities of countries where immigrants are prohibited from entering and repatriating them to their home countries, and handling the renewal of Issuing of residence certificates; special events; residence protection; handling of departing individuals; passport inspection; work assigned by superiors.

Each section of the TAK Immigration Office has a unique set of responsibilities, and each section is inextricably linked to the others. If you come into contact with foreigners entering or leaving the country, the language barrier is a significant issue, as without special language training and foreign language ability, you will be unable to communicate effectively with

foreigners, making it difficult to perform your job.

Section 3: Overview of Chinese language services provided by TAK immigration police

According to the findings, the police officers at the TAK Immigration Bureau lack Chinese language training and thus are unable to communicate in the language. If the country comes across Chinese people who do not speak Chinese during their work or as a result of some illegal behavior, they hire interpreters from outside to assist with translation. TAK is located in a border area, and as a result, there are a lot of Chinese and Burmese people coming and going. In addition to those who come for business, tourism, and diplomacy, there are some who come to TAK to gamble, and some are illegal elements who come here illegally. As a result, the TAK immigration police are quite busy and frequently have to deal with some illegal foreigner cases. Due to the immigration police's lack of knowledge of Chinese, they will temporarily hire translators who are fluent in both Chinese and Thai from outside language institutes and schools to assist them in handling cases. I am aware of the local immigration police's current situation.

TAK's immigration office is located in the border District of Maesot, where development conditions and opportunities are less favorable than in Bangkok and other cities, and local authorities are unaware of the importance of providing Chinese language training to immigration police. The findings suggested that due to the area's remoteness, there is no Chinese training institution willing to send Chinese volunteers to train the immigration police in Chinese, and there is little money available to support professional training for the immigration staff. As a result, the immigration police officers at TAK Mae Sot have never spoken Chinese.

Based on the interviews conducted, due to the fact that immigration police officers typically encounter more cases in their work, when they hear the translators assist them in translating, they will pick up some words out of curiosity, but they will only be simple greetings such as "hello, thank you, goodbye," which are of little assistance to their work. They can continue to rely on the assistance of the Chinese language support staff.

There is only one person in charge of assisting the TAK Immigration Bureau with Chinese translation. The facilitator is a Thai graduate in Chinese and a local of TAK, the owner of the language agency, who is mainly engaged in Chinese language education and whose Chinese language services are:

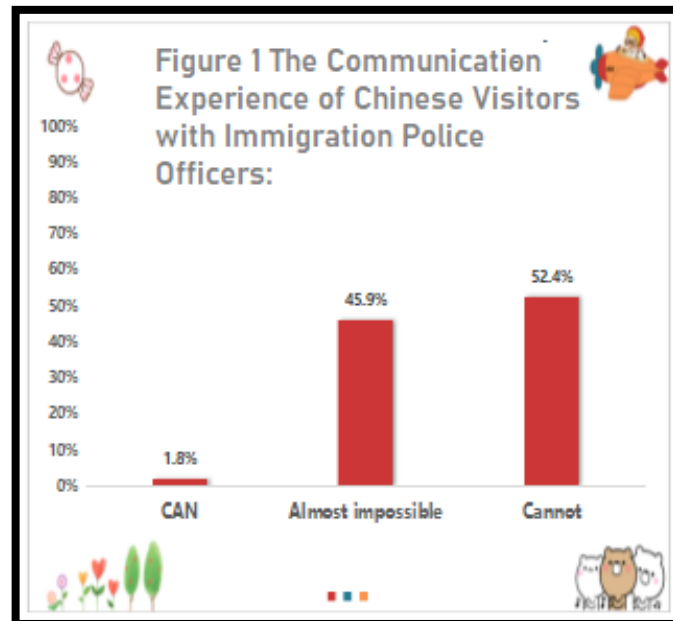
1. Translating for Chinese citizens caught entering illegally, many of whom entered TAK illegally and then went to Myanmar to be caught gambling.
2. Translating for Chinese citizens caught with expired visas and passports

The Chinese people served are illegal immigrants, gamblers, and Thai workers, all of whom are relatively young Chinese youth. The specific services include assisting Chinese citizens in responding to police interrogation, translating pertinent documents, translating immigration office officials' interrogation, providing Chinese translation for Chinese personnel, and providing Thai translation for Thai officials to ensure effective communication on both sides.

The immigration police were able to carry out their duties effectively and efficiently with the assistance of the Chinese language assistants, and their conversations with Chinese personnel and information collection were able to flow smoothly, significantly improving the immigration police's efficiency. The Chinese language assistants not only practice the Chinese language in everyday life, but also make significant contributions to society, the country, and Chinese citizens, as well as ensuring the immigration police's smooth operation.

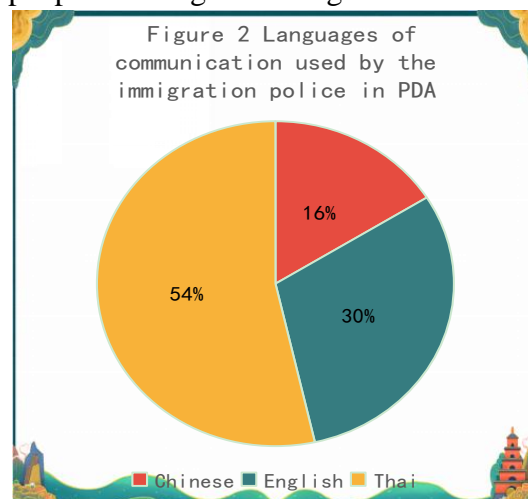
IV. Survey on Chinese Language Service of TAK Immigration Police

I. Satisfaction of Chinese citizens with the Chinese language service of the immigration police

As illustrated in Figure 1, three Chinese citizens can communicate normally with immigration officers, 78 can communicate barely at all with immigration officers, and 89 cannot communicate at all with immigration officers when they pass through customs.

As can be seen, immigration police have a very limited command of the Chinese language and are unable to communicate effectively with Chinese tourists, which creates significant difficulties for their work, reduces immigration police efficiency, and creates significant difficulties for people entering or leaving Thailand.

The language used by TAK immigration police to communicate with Chinese citizens on the job is depicted in Figure 2. This is a multiple-choice question, with 34 people communicating in Chinese, 64 in English, and 113 in Thai.

According to the data, the majority of immigration police officers continue to communicate in Thai, followed by English. English is the second most frequently used global language by immigration police officers, behind Thai. The least frequently used language is Chinese, which means that few immigration police officers communicate in Chinese when

dealing with Chinese citizens.

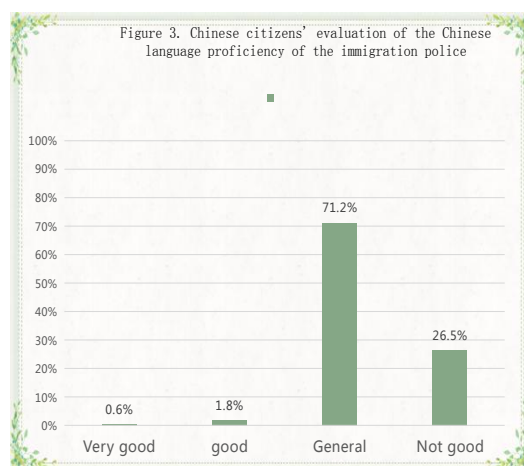

Figure 3 depicts Chinese citizens' assessments of the immigration police's Chinese language proficiency, with 1 person rating the immigration police as excellent, 3 people rating the immigration police as good, 121 people rating the immigration police as average, and 45 people rating the immigration police as poor.

From this group of data, this study can deduce that the majority of Chinese citizens have an average opinion of the immigration police's Chinese language proficiency, and that 26.5% of the population has a negative opinion of the immigration police's Chinese language proficiency. Only a few have a favorable opinion of the immigration police's Chinese language proficiency, indicating that the immigration police's overall Chinese language proficiency is relatively low.

Table 2-1 Satisfaction of Chinese citizens with the Thai immigration police

Content	Very satisfied	Satisfied	Fair	Dissatisfied	Very dissatisfied
1. Knowledge of Chinese language	0	0	77	82	11
2. Service attitude	0	10	51	56	53
3. Oral communication	0	2	61	88	19
4. Knowledge of Chinese culture	0	9	56	80	25
5. Problem solving ability	0	6	61	72	31
6. Overall situation of Chinese language services	0	11	59	81	19

(I) Analysis of the survey of Chinese citizens' satisfaction with the police of Thai Immigration Department.

First, **Chinese language knowledge**: In the aspect of Chinese language just satisfaction, 0 people are very satisfied, 0 people are satisfied, 77 people are satisfied in general, 82 people are dissatisfied, and 11 people are very dissatisfied, thus it can be seen that the immigration office police are very lack of knowledge in Chinese language. Second, **service attitude**: 10 people were satisfied with the immigration police's service attitude, 51 were satisfied on average, 56 were dissatisfied, and 53 were extremely dissatisfied, indicating that the

immigration police's service attitude still needs to be improved, and only by improving the service attitude can they better serve tourists and thus promote Thailand's tourism development. Third, **Oral communication:** 2 people are satisfied with the immigration police's oral communication, 61 people are satisfied on average, 88 people are dissatisfied, and 19 people are extremely dissatisfied, indicating that the immigration police's oral communication ability is very poor, falling far short of meeting the needs of tourists, which has a significant impact on the efficiency and quality of work. Fourth, **understanding of Chinese culture:** 0 people were extremely satisfied, 9 people were satisfied, 56 people were generally satisfied, 80 people were dissatisfied, and 25 people were extremely dissatisfied with their understanding of Chinese culture. According to the survey results, immigration police officers have a poor understanding of Chinese culture, and the majority of them have virtually no contact with Chinese culture, implying that they are ignorant of Chinese culture. Fifth, **problem-solving ability:** 0 people were extremely satisfied, 6 people were satisfied, 61 people were generally satisfied, 72 people were dissatisfied, and 31 people were extremely dissatisfied with this aspect of problem-solving ability. As a result, we can see that immigration office police officers still need to improve their problem-solving ability, rather than dragging their feet for an extended period of time, which has a negative effect on the tourists' emotions. Sixth, **the overall situation of Chinese language service:** According to the satisfaction survey, 0 people were extremely satisfied, 11 people were satisfied, 59 people were generally satisfied, 81 people were dissatisfied, and 19 people were extremely dissatisfied. This group of data indicates that tourists are dissatisfied with the overall situation of Chinese language service provided by the immigration police. The weakness of officers using Chinese language to communication with the Chinese customers or visitors. In addition, language training courses could be offered to the officers depending on the changes of the demands of immigration services and administrative duties.

II. Satisfaction of Chinese Citizens with the Chinese Language Assistance Service of the Immigration Bureau

Table 2-2 Chinese Citizens' Evaluation of Chinese Language Proficiency of Chinese Language Assistants

Content	Very good	Relatively good	Fair	Not good	Very bad
1. Chinese pronunciation	54	116	0	0	0
2. Chinese grammar	0	80	90	0	0
3. Chinese listening	0	135	35	0	0
4. Chinese Common Phrases & Expressions	10	150	10	0	0

(2) Analysis of Chinese citizens' evaluation of Chinese language proficiency of Chinese language assistants.

1. Chinese pronunciation: In terms of Chinese pronunciation, 54 Chinese citizens rated it very well and 116 rated it relatively well, so it can be seen that the Chinese language assistants' Chinese pronunciation is relatively accurate and recognized by everyone.

2. Chinese grammar: In terms of Chinese grammar, 80 people had a good rating and 90 people had an average rating. From this data, this study can see that the Chinese language assistants are still a bit weak in grammar and need to strengthen their learning of Chinese grammar.

3. Chinese listening: In the area of Chinese listening skills, 135 people had a good rating and

35 people had an average rating. It can be seen that the listening of Chinese language assistance workers is very good in the eyes of most Chinese citizens, and only a small number of them think that the Chinese listening level of Chinese language assistance workers is average.

4. Common Chinese phrases and expressions: In terms of common Chinese phrases and expressions, ten people gave it a particularly high rating, 150 people gave it a moderate rating, and ten people gave it a low rating. According to the comprehensive data, the Chinese language assistance personnel possess relatively strong Chinese expression abilities and can assist the immigration office police in successfully completing the translation work.

To summarize, the survey on the Chinese language service of TAK immigration police revealed that the Chinese language proficiency of TAK immigration police is extremely low, and their knowledge of the Chinese language and culture is insufficient to comprehend, which means that when resolving problems for Chinese tourists, they are unable to communicate normally with tourists, which affects the efficiency of work colleagues and the tourists' emotions, plus the immunization. As a result, the TAK Immigration Bureau may place a premium on staff training in Chinese and on improving their service attitude. Simultaneously, the number of Chinese language assistants should be increased, as one person cannot assist a large number of immigration police officers, and it is necessary to increase the number of Chinese and Thai interpreters in order to improve the immigration office's efficiency and promote Thailand's economic development.

V. Evaluation of Chinese language services of TAK immigration police

Through the relevant information collected by the questionnaire, this study has a certain understanding of the Chinese language service of TAK Immigration Police, below I will analyze the strengths, weaknesses, opportunities and challenges of the Chinese language service of TAK Immigration Police through SWOT, please refer to Table 3-1 for details

Section 1: SWOT analysis of TAK Immigration Police work situation

Table 3-1 SWOT analysis of Chinese language service of TAK Immigration Police

	Strength (Strength)	Weakness (Weakness)
Internal Factors		
External Factors	<ul style="list-style-type: none"> ● Located in the border area ● Many foreign citizens come and go ● Simple local folklore with ethnic characteristics ● Rapid development of border trade 	<ul style="list-style-type: none"> Poor Chinese language skills of immigrant police No Chinese language training resources Lack of Chinese language personnel in China and Thailand ● Difficult to recruit Chinese language instructors because of the border location
Opportunities	SO, Capitalize on these advantages	WO Improve these weaknesses

<ul style="list-style-type: none"> ● High flow of foreign nationals ● Increased trade between China and Thailand ● Low consumption level ● Cheap labor 	<p>Improve the quality of Chinese language services at the TAK Immigration Office by taking advantage of its location at the border and the large number of foreign nationals to promote the development of the local economy and drive up the living standards of Thai people.</p>	<p>Provide Chinese language training for TAK immigration police, improve the Chinese language level of immigration police, improve welfare benefits to attract Chinese-Thai Chinese translators, and orientate the training of immigration officers with strong language skills.</p>
Threats (Threats)	ST monitor these problems	WT remove these obstacles
<ul style="list-style-type: none"> ● Poor Chinese language proficiency of immigration police in TAK ● Poor service attitude of immigration police ● Inefficient work due to language barrier ● Low satisfaction of foreign citizens with the immigration police 	<p>Immigration officials should strengthen the training of service attitude of TAK immigration police and improve the service quality of immigration police; increase the visitor complaint service program in order to effectively supervise the work of immigration police.</p>	<p>The local immigration officials should pay high attention to the improvement of the Chinese language level of the immigration police, provide the immigration police with Chinese language training; conduct regular assessment of the immigration police to improve the quality of the Chinese language service, regularly collect the suggestions of the tourists to the immigration police, and correct each of the existing problems.</p>

Strength of TAK Immigration Office relies on its location: TAK is located on the Myanmar-Thailand border, with convenient transportation and a high rate of foreign citizens entering and leaving the country. Additionally, the local labor force is inexpensive and the consumption level is low, attracting many Chinese businessmen to invest in factories here, which contributes significantly to the local economic development. Trade between China and Thailand has also increased as a result of the establishment of diplomatic relations between the two countries. The unique local folklore has attracted a large number of Chinese tourists, and the relaxed and slow pace of life has enticed many Chinese citizens to live and work here for an extended period of time. Additionally, trade and exchange between Thailand and Myanmar have continued, providing a favorable environment for trade and exchange between China, Thailand, and Myanmar. These favorable conditions accelerated the economic development of TAK and created numerous favorable conditions for a small province that was previously impoverished and backward.

Disadvantages of TAK Immigration Bureau (Weaknesses): TAK is located in a relatively remote border area in Thailand, lacks Chinese and Thai language resources, is

located far from the capital of Bangkok, and many welfare benefits, such as free Chinese language training and volunteer assistance, are not available. Many volunteers are also hesitant to work in TAK due to the distance, the long distance, and the less convenient living environment compared to the big cities. Due to the lack of Chinese language training available to TAK immigration police officers, they are unable to communicate normally with Chinese tourists, resulting in low work efficiency and a poor service attitude on the part of immigration police officers.

Opportunities and Threats to the TAK Immigration Office: TAK is a capital with a high concentration of foreign citizens, which can contribute significantly to local economic development, and the continuous growth of trade between China and Thailand also contributes to the growth of trade in the TAK area. Due to the low consumption level and inexpensive labor, a large number of Chinese citizens have invested and done business here, and many Chinese workers enjoy the local way of life and are willing to stay for an extended period. Simultaneously, there are opportunities, as well as obstacles and threats. If the immigration police's Chinese language proficiency is not improved, making it more difficult for Chinese citizens to live here or navigate immigration procedures, this will have an effect on the flow of Chinese citizens; after all, the flow of people in a place is inextricably linked to the quality of local services. If the immigration police have a poor service attitude, it will erode Chinese citizens' goodwill toward TAK and will have a direct impact on whether Chinese citizens choose to invest, conduct business, travel, or work in this location. Therefore, the TAK immigration office should seize the opportunity and work to overcome obstacles in order to resolve issues and contribute to the local economic development.

Section 2: Problems in the Chinese language service of TAK Immigration Police

First, poor Chinese language level of immigration police officers, unable to communicate normally with Chinese citizens. Second, Lack of Chinese language training conditions for immigration police. Third, poor service attitude and low efficiency of immigration police. Fourth, The immigration police use less Chinese to communicate in their work, and rely too much on Chinese language assistance personnel, and there is a shortage of Chinese language assistance personnel

VI. Measures and suggestions for improvement

First, improve the Chinese language level of TAK immigration police officers and improve the quality of Chinese language services. Second, provide favorable conditions for Chinese language training for immigration police officers. Third, rectify the poor working style of the immigration police and improve the service attitude and quality. Fourth, increase the usage rate of Chinese language in immigration police and increase the number of Chinese language assistants.

VII. Conclusion

TAK is a vital border region between Thailand and Myanmar in the west of the country, with simple ethnic customs and a distinct local culture. The tourist attractions are primarily natural scenery, with a few notable landmarks. The more well-known tourist attractions include Vamana Temple, King Naresuan Temple, Muse Market, Linmei Market, Tiloksu Waterfall, Pajeng Temple, and Soi Mae National Park.

Due to TAK's geographical advantage, low local consumption level, and cheap labor, many Chinese citizens come here to conduct business, invest in businesses, open hotels and restaurants, and also visit the border casinos to gamble, which boosts the economy of TAK.

TAK immigration office is located in the Mae Sot district of TAK. Due to Thailand's rapid economic and tourism development, as well as the favorable conditions in Ta Ta, many Chinese citizens have come to live and work here, which has increased the requirements of

the immigration police in terms of Chinese language services to a certain extent, because the majority of Chinese citizens who come to the local business and work do not speak Thai, and This creates a significant communication breakdown, which has a detrimental effect on the immigration police's efficiency and quality. TAK immigration police are responsible for a broad range of Chinese language services, including all document checks of immigration personnel and background checks on visitors, as well as other instances of visa information expiration and illegal entry, among others. However, the immigration police do not speak Chinese, which significantly slows down their work in resolving issues, and they cannot comprehend the situation if they cannot communicate, leaving them with only one option. They can communicate only by requesting assistance from Chinese language assistance staff or by using translation software, and because some translation software is inaccurate and may cause misunderstandings, the language barrier is an urgent problem to resolve. The Immigration Bureau should pay close attention to the staff's Chinese language proficiency, actively provide Chinese language training, and seek out all opportunities to improve staff performance, in order to address the root cause of the problem.

In the case of Chinese language assistance personnel, because TAK is located in the western part of Thailand, near the border, there is a Chinese language instructor shortage, and there is a translator shortage of Chinese and Thai language talents; only local Thais have studied Chinese and are willing to return to local work after graduation, which is far from enough to meet the number of Chinese language assistance personnel required for the Immigration Bureau's work. This is far insufficient to cover the number of Chinese language assistants required for the Immigration Bureau's work. The Immigration Bureau should enhance the benefits of Chinese language assistants and recruit additional Chinese and Thai interpreters to assist with the work, in order to facilitate the Immigration Bureau's operations.

The questionnaire reveals that the immigration police's service attitude is also lacking, and there is still a negative work culture, which is another issue that the Immigration Bureau should address. It is necessary for immigration officials to strictly rectify, strengthen monitoring, and crack down on the practice of privately accepting bribes, as well as to control the service attitude and quality of the immigration police at work, in order to ensure that they can.

References

- [1] Lin Han Ying. A Study of Chinese Language Service of Police Officers at Suvarnabhumi Airport (BKK) Immigration Bureau. [D]. Bangkok: Hua Chiao Chong Sheng University, 2021
- [2] Wang Weitong. A Study on the Application of Chinese Language Services for Tourist Police in Bangkok, Thailand. [D]. Bangkok: Hua Qiao Chong Sheng University 2020
- [3] Ma Torch Braised (SARINNA ASSAVARUT). A Study on the Application of Chinese Language in the National Tourism Administration of Thailand - A Case Study of Bangkok Suvarnabhumi Airport (BKK) Service Station. [D]. Bangkok: Hua Qiao Chong Sheng University, 2018
- [4] Thai Immigration Police website. [online], (<http://www.immigration.th>)
- [5] China Knowledge Network. [online], (http://gb.global.cnki.net/kns/brief/default_result.aspx)
- [6] Baidu.<http://www.chinanews.com/cj/2019/11-15/9008898.shtml>
- [7] Immigration Bureau [online], (https://www.immigration.go.th/en/?page_id=2237)